

Toelichting

op de Europese basisverordening
voor sociale zekerheid

Verordening (EG) 883/2004

**Toelichting
op de
Europese basisverordening
voor
sociale zekerheid**

Verordening (EG) 883/2004

Inhoudsopgave

Voorwoord	3
Inleiding	4
Algemene leeswijzer	6
Preambule – de uitgangspunten van de verordening	9
Titel I – Algemene bepalingen	16
Titel II – Vaststelling van de toepasselijke wetgeving	55
Titel III – Bijzondere bepalingen voor verschillende categorieën uitkeringen	88
Hoofdstuk 1: prestaties bij ziekte en moederschaps- en vaderschapsuitkeringen	89
Hoofdstuk 2: prestaties bij arbeidsongevallen en beroepsziekten	127
Hoofdstuk 3: uitkeringen bij overlijden	136
Hoofdstuk 4: uitkeringen bij invaliditeit	138
Hoofdstuk 5: ouderdoms- en nabestaandenpensioenen	151
Hoofdstuk 6: werkloosheidsuitkeringen	181
Hoofdstuk 7: uitkeringen bij vervroegde uittreding	197
Hoofdstuk 8: gezinsuitkeringen	198
Hoofdstuk 9: bijzondere, niet op premie- of bijdragebetaling berustende prestaties	207
Titel IV – Administratieve Commissie en Raadgevend Comité	210
Titel V – Diverse bepalingen	215
Titel VI – Overgangs- en slotbepalingen	228
Bijlagen	237
Bijlage XI – Bijzondere bepalingen voor de toepassing van de wetgeving van de lidstaten	238

Voorwoord

Geachte lezer,

De sociale zekerheid is per Europese lidstaat verschillend geregeld. De Europese Unie zorgt voor coördinatie van de verschillende regelingen. Hiervoor gelden vanaf 1 mei 2010 twee nieuwe Europese verordeningen: Verordening (EG) 883/2004 (de basisverordening) en Verordening (EG) 987/2009 (de toepassingsverordening).

De juridische teksten van de verordeningen zijn niet altijd even leesbaar en begrijpelijk. Bovendien ontbreekt een toelichting. Vandaar dat de Commissie Verzekeringsaangelegenheden (CVA)* besloot om een toelichting te schrijven. De CVA is de coördinatiecommissie van de Nederlandse uitvoeringsorganisaties en ministeries die betrokken zijn bij de uitvoering van het grensoverschrijdende socialezekerheidsrecht.

In dit document leest u de toelichting op de verordeningen. De leden van de CVA hebben deze, na een intensieve analyse van de juridische teksten, afgestemd op de Nederlandse situatie. Het gaat dus om een interpretatie van de verordeningen; u kunt de toelichting niet toeschrijven aan Brussel. De toelichting bevat evenmin Nederlands beleid. De betrokken ministeries en uitvoeringsorganen formuleren eventueel zelf beleid en maken dit zelf bekend. Houd er verder rekening mee dat de toelichting betrekking heeft op de tekst van de verordeningen, zoals die luidt op 1 mei 2010 en niet op latere wijzigingen in de verordening of latere besluiten van de Administratieve Commissie.

Tot slot wil ik de auteurs van deze toelichting bijzonder bedanken voor hun monnikenwerk. Dankzij hen ligt er een overzichtelijke, heldere en leesbare toelichting. Daar kunnen we als CVA-leden trots op zijn. Ik wens alle gebruikers veel plezier ermee!

Ruurd Koopmans
Vice-voorzitter, Commissie Verzekeringsaangelegenheden

* De leden van de CVA zijn: het College voor Zorgverzekeringen (CVZ), het Uitvoeringsinstituut werknemersverzekeringen (UWV), de Belastingdienst, de Sociale verzekeringsbank (SVB) en de ministeries van Financiën, Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) en Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW).

Inleiding

Waarom is er een nieuwe Europese verordening voor sociale zekerheid?

De inrichting van de sociale zekerheid is binnen de Europese Unie een exclusieve bevoegdheid van de lidstaten. Om ervoor te zorgen dat deze bevoegdheid van de lidstaten niet belemmerend werkt voor het vrij verkeer van werknemers zijn er twee verordeningen, Verordening (EEG) 1408/71 (de basisverordening) en Verordening (EEG) 574/72 (de toepassingsverordening).

Beide verordeningen coördineren de verschillende socialezekerheidsregelingen. De basisverordening dateert uit 1971 en is sindsdien regelmatig gewijzigd. Hierdoor zijn de bepalingen hierin uitgebreid en complex geworden. Daarnaast heeft jurisprudentie van het Europese Hof van Justitie voor nieuwe inzichten gezorgd die niet allemaal in de basisverordening staan. Daarom gelden vanaf 1 mei 2010 twee nieuwe verordeningen:

- Verordening (EG) 883/2004 (de basisverordening);
- Verordening (EG) 987/2009 (de toepassingsverordening).

Hoe worden de nieuwe verordeningen ingevoerd?

Verordening (EEG) 1408/71 is in 2004 vervangen door de vereenvoudigde en gemoderniseerde Verordening (EG) 883/2004 en is inmiddels gewijzigd bij Verordening (EG) 988/2009. Lidstaten kunnen deze verordening pas toepassen wanneer ook de bijbehorende toepassingsverordening (EG) 987/2009 in werking treedt: vanaf 1 mei 2010. Nederlandse uitvoeringsorganisaties moeten de beoordeling van grensoverschrijdende situaties in relatie met andere lidstaten van de Europese Unie naar aanleiding van de nieuwe verordeningen aanpassen.

Geldt de verordening ook voor EER-landen, Zwitserland en derdelanders?

De nieuwe verordeningen gelden per 1 mei 2010 nog niet voor de landen van de Europese Economische Ruimte (EER: Noorwegen, IJsland en Liechtenstein) en voor Zwitserland. Hetzelfde geldt voor personen met een niet-EU nationaliteit (derdelanders) die gebruikmaken van grensoverschrijdend verkeer binnen de Europese Unie. Daarom blijven Verordening (EEG) 1408/71 en Verordening (EEG) 574/72 ten aanzien van deze landen en personen voorlopig van toepassing.

Snel aan de slag met de nieuwe verordening? Lees deze toelichting

We willen het u zo makkelijk mogelijk maken om met de nieuwe verordeningen te werken. Daarom geven we in deze toelichting op Verordening (EG) 883/2004 uitleg bij elk artikel. Ook geven we

een overzicht van de verschillen met de vorige verordening. Spreekt een artikel voor zich? Dan staat er geen toelichting bij.

De toelichting hebben we geschreven vóór de inwerkingtreding, daardoor kan het zijn dat later blijkt dat artikelen anders moeten worden toegepast dan in deze toelichting staat. Niemand kan daarom rechten ontlenen aan de tekst. Wilt u meer informatie over een specifieke situatie? Neem dan contact op met de bevoegde organisatie.

De toelichting bevat niet het beleid van de Nederlandse uitvoeringsorganisaties die met de uitvoering van de verordeningen zijn belast. Hiervoor verwijzen we naar de websites en eventueel andere publicaties van deze organisaties.

Algemene leeswijzer

Wat houdt de nieuwe verordening in? Een overzicht

Preambule – de uitgangspunten van de verordening

Verordening (EG) 883/2004 begint met een preambule, waarin de 47 uitgangspunten van de verordening staan. De onderliggende artikelen werken deze uitgangspunten verder uit.

Verordening (EG) 883/2004 is opgedeeld in titels met hoofdstukken. Verordening (EG) 987/2009 legt uit hoe lidstaten de regels in Verordening (EG) 883/2004 moeten toepassen.

Titel I – algemene bepalingen

Titel I geeft algemene bepalingen waaronder algemene definities van begrippen en bepalingen over de personele en materiële werkingssfeer van Verordening (EG) 883/2004. De territoriale werkingssfeer van de verordeningen staat omschreven in de artikelen 52 van het Verdrag betreffende de Europese Unie en 355 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie. Over de reikwijdte van de verordening zegt titel I dat de personele werkingssfeer wordt uitgebreid naar alle onderdanen en staatlozen of vluchtelingen die in een lidstaat wonen. Dit geldt alleen als de socialezekerheidswetgeving van een of meer lidstaten op hen van toepassing is of is geweest. De verordening is tevens van toepassing op hun gezinsleden en nabestaanden. Ook algemene beginselen, zoals het samentellen van tijdvakken, staan in deze titel en worden niet meer herhaald in andere titels. Daarom is het belangrijk dat u titel I steeds in samenhang leest met de overige titels. Tot slot bevat titel I bepalingen over de opheffing van de regels over woonplaats, de verhouding tussen Verordening (EG) 883/2004 en andere coördinatie-instrumenten, verklaringen van de lidstaten over de werkingssfeer van de verordening en het voorkomen van samenloop van prestaties.

Titel I van Verordening (EG) 987/2009 geeft regels over informatie-uitwisseling tussen de uitvoeringsorganen van de lidstaten en deze uitvoeringsorganen en betrokkenen. Dat gebeurt voortaan elektronisch om de snelheid en betrouwbaarheid te vergroten.

Titel II – aanwijsregels

Titel II bevat aanwijsregels die lidstaten helpen om te bepalen welke socialezekerheidswetgeving op een persoon van toepassing is. De regels voorkomen dat een persoon onder geen enkele of juist gelijktijdig onder verschillende wetgevingen valt. De nationale regels van de

socializekerheidswetgeving van de aangewezen lidstaat gelden voor de verzekering en premieheffing, waarbij woonplaatseisen niet mogen worden toegepast. Van belang is dat slechts één wetgeving van toepassing kan zijn. Hoofdregel is het werklandbeginsel, de wetgeving van het land waar men werkzaamheden verricht. Voor niet-actieven gelden andere regels en uitzonderingen op het werklandbeginsel zijn ook mogelijk voor zeelieden, op basis van detachering of als een betrokkene in meerdere landen werkt.

Titel II van Verordening (EG) 987/2009 vult de bepalingen over toepasselijke wetgeving van titel II van Verordening (EG) 883/2004 verder in.

Titel III - uitkeringen

Titel III bevat regels voor de opening van het recht op en de berekening van uitkeringen. De verschillende categorieën worden onderverdeeld in:

- hoofdstuk 1: prestaties bij ziekte en moederschaps- en vaderschapsuitkeringen;
- hoofdstuk 2: prestaties bij arbeidsongevallen en beroepsziekten;
- hoofdstuk 3: uitkeringen bij overlijden;
- hoofdstuk 4: uitkeringen bij invaliditeit;
- hoofdstuk 5: ouderdoms- en nabestaandenpensioenen;
- hoofdstuk 6: werkloosheidsuitkeringen;
- hoofdstuk 7: uitkeringen bij vervroegde uittreding;
- hoofdstuk 8: gezinsuitkeringen;
- hoofdstuk 9: bijzondere, niet op premie- of bijdragebetaling berustende prestaties.

De procedures voor de toepassing van deze bijzondere bepalingen werkt titel III van Verordening (EG) 987/2009 verder uit.

Titel IV – Administratieve Commissie en Raadgevend Comité

Titel IV geeft regels over de Administratieve Commissie en het Raadgevend Comité. De Administratieve Commissie voor de coördinatie van de socializekerheidsstelsels heeft verschillende taken ten aanzien van de verordeningen. Onder meer neemt zij besluiten om vraagstukken van administratieve en interpretatieve aard te verduidelijken. Verder speelt zij een rol in de uniforme toepassing van het gemeenschapsrecht en het bevorderen van samenwerking tussen de lidstaten. Het Raadgevend Comité is ingesteld om op algemene vraagstukken of problemen te duiden en hierover adviezen uit te brengen.

Titel IV van Verordening (EG) 987/2009 bevat financiële bepalingen en regels die de samenwerking op het gebied van grensoverschrijdende handhaving en wederzijdse bijstand bij terug- en invordering versterken.

Titel V – overige inhoudelijke bepalingen

Titel V geeft diverse bepalingen met onder meer regels over samenwerking tussen de lidstaten, bescherming van persoonsgegevens en geneeskundige onderzoeken.

Titel VI – overgangs- en slotbepalingen

Titel VI bevat diverse overgangs- en slotbepalingen. Deze bepalingen werkt Verordening (EG) 987/2009 verder uit in titel V.

Tot slot kennen Verordening (EG) 883/2004 en Verordening (EG) 987/2009 een aantal **bijlagen**. Een toelichting op deze bijlagen voor zover relevant voor Nederland vindt u bij de betreffende artikelen van de verordeningen. Voor bijlage XI is wel een aparte toelichting opgenomen.

Preambule

OVERWEGINGEN VAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE

(1) De voorschriften ter coördinatie van de nationale socialezekerheidsstelsels behoren tot de regelingen betreffende het vrije verkeer van personen en moeten bijdragen aan de verhoging van de levensstandaard en de verbetering van de arbeidsomstandigheden.

(2) In het Verdrag zijn geen andere bevoegdheden opgenomen dan die waarin artikel 308 voorziet om passende maatregelen te nemen op het gebied van de sociale zekerheid voor anders dan in loondienst werkende personen.

(3) Verordening (EEG) nr. 1408/71 van de Raad van 14 juni 1971 betreffende de toepassing van de socialezekerheidsregelingen op werknemers en zelfstandigen, alsmede op hun gezinsleden, die zich binnen de Gemeenschap verplaatsen is diverse keren gewijzigd en bijgewerkt, om rekening te houden met de ontwikkelingen op communautair niveau, waaronder de uitspraken van het Hof van Justitie, en daarnaast met de wijzigingen in de nationale wetgevingen; mede als gevolg daarvan zijn de coördinatievoorschriften van de Gemeenschap complex en lang geworden; het is derhalve essentieel deze voorschriften te vervangen, en tegelijk te moderniseren en te vereenvoudigen, om de doelstelling van het vrije verkeer van personen te bereiken.

(4) Het is noodzakelijk dat de eigen kenmerken van de nationale socialezekerheidswetgevingen worden gerespecteerd en er enkel een coördinatiemethode wordt uitgewerkt.

(5) Het is noodzakelijk, dat in het kader van deze coördinatie wordt gegarandeerd dat alle betrokkenen binnen de Gemeenschap krachtens de verschillende nationale wetgevingen gelijke behandeling genieten.

(6) De nauwe band tussen de socialezekerheidswetgeving en de contractuele bepalingen die deze wetgeving aanvullen of vervangen, en die door een besluit van de overheid verplicht zijn gemaakt dan wel een ruimere werkingssfeer hebben gekregen, kan ten aanzien van de toepassing van die contractuele bepalingen een soortgelijke bescherming noodzakelijk maken als die welke door de verordening wordt geboden. Als eerste stap in die richting zouden de ervaringen kunnen worden geëvalueerd van de lidstaten die van dergelijke regelingen kennis hebben gegeven.

(7) Gezien de grote verschillen tussen de nationale wetgevingen voor wat betreft de personele werkingssfeer verdient het de voorkeur uit te gaan van het beginsel dat deze verordening van toepassing is op personen die onderdaan van een lidstaat zijn, staatlozen en vluchtelingen die op het grondgebied van een lidstaat verblijven, en op wie de socialezekerheidswetgeving van een of meer lidstaten van toepassing is of geweest is, alsmede op hun gezinsleden en hun nabestaanden.

(8) Het algemene beginsel van gelijke behandeling is bijzonder belangrijk voor werknemers die niet in de lidstaat wonen waar zij werken, waaronder grensarbeiders.

(9) Het Hof van Justitie heeft meermalen advies gegeven over de mogelijkheid van gelijke behandeling van uitkeringen, inkomsten en feiten. Dit beginsel moet uitdrukkelijk worden aangenomen en nader ontwikkeld, waarbij de inhoud en de geest van rechterlijke vonnissen in acht moet worden genomen.

(10) Het beginsel dat bepaalde feiten of gebeurtenissen die zich op het grondgebied van een andere lidstaat voordoen, worden behandeld alsof zij zich hebben voorgedaan op het grondgebied van de lidstaat waarvan de wetgeving van toepassing is, mag evenwel geen invloed hebben op het beginsel dat tijdvakken van verzekering, van werkzaamheden in loondienst, van werkzaamheden anders dan in loondienst, of van wonen die zijn vervuld op grond van de wetgeving van een andere lidstaat, worden samengeteld met de tijdvakken die zijn vervuld op grond van de wetgeving van de bevoegde lidstaat. Op grond van de wetgeving van in een andere lidstaat vervulde tijdvakken mogen derhalve alleen in aanmerking worden genomen door toepassing van het beginsel van samentelling van tijdvakken, enzovoort.

(11) De gelijkstelling van feiten of gebeurtenissen die zich in een lidstaat voordoen kan in geen geval tot gevolg hebben dat een andere lidstaat bevoegd is, of dat diens wetgeving van toepassing wordt.

(12) Ten behoeve van de evenredigheid moet ervoor worden gezorgd dat het beginsel van gelijkstelling van feiten of gebeurtenissen niet tot objectief ongerechtvaardigde resultaten leidt, noch tot samenloop van prestaties van dezelfde aard tijdens hetzelfde tijdvak.

(13) De coördinatievoorschriften moeten garanderen dat personen die zich binnen de Gemeenschap verplaatsen, alsmede hun rechthebbenden en nabestaanden de verworven en in wording zijnde rechten en voordelen behouden.

(14) Deze doeleinden moeten met name bereikt worden door het samentellen van alle tijdvakken die door de verschillende nationale wetgevingen in aanmerking worden genomen voor het verkrijgen en behouden van het recht op prestaties en voor de berekening daarvan, alsmede door het verlenen van prestaties aan de verschillende onder de verordening vallende categorieën van personen.

(15) Het is noodzakelijk dat personen die zich binnen de Gemeenschap verplaatsen aan de wetgeving van een enkele lidstaat onderworpen zijn, om de samenloop van toepasbare nationale wetgevingen en de verwickelingen die daaruit ontstaan, te vermijden.

(16) Het is binnen de Gemeenschap in principe niet gerechtvaardigd dat socialezekerheidsrechten afhankelijk gesteld worden van de woonplaats van de betrokkene. In specifieke gevallen, met name voor bijzondere prestaties die verband houden met de economische en sociale

omstandigheden van de betrokkene, zou echter diens woonplaats in aanmerking genomen kunnen worden.

(17) Om gelijke behandeling van alle personen die op het grondgebied van een lidstaat werken zo goed mogelijk te garanderen, dient als algemene regel de wetgeving van de lidstaat op het grondgebied waarvan de betrokkene zijn werkzaamheden, al dan niet in loondienst, verricht als toepasselijke wetgeving te worden aangewezen.

(17 bis) Zodra overeenkomstig titel II van deze verordening de wetgeving van een lidstaat op een persoon van toepassing wordt, moeten de voorwaarden inzake de aansluiting en het recht op uitkeringen worden bepaald door de wetgeving van de bevoegde lidstaat, met inachtneming van de communautaire wetgeving.

(18) In specifieke situaties die een ander toepassingscriterium rechtvaardigen, is het nodig van deze algemene regel af te wijken.

(18 bis) Het beginsel van eenheid van het toepasselijke recht is zeer belangrijk en dient te worden versterkt. Dat mag echter niet inhouden dat het louter toekennen van een prestatie, in overeenstemming met deze verordening en met inbegrip van de uitbetaling van verzekeringsbijdragen aan of verzekeringsdekking ten voordele van de begunstigde, op zichzelf tot gevolg heeft dat de wetgeving van de lidstaat waar de instelling is gevestigd die deze prestatie heeft toegekend, de toepasselijke wetgeving voor de persoon in kwestie wordt.

(19) In sommige gevallen kunnen de moeder of de vader aanspraak maken op moederschaps- en daarmee gelijkgestelde vaderschapsuitkeringen, en aangezien uitkeringen aan de vader verschillen van ouderschapsuitkeringen en gelijkgesteld kunnen worden met moederschapsuitkeringen stricto sensu - aangezien zij worden uitgekeerd tijdens de eerste levensmaanden van een pasgeborene - is het opportuun voor moederschaps- en daarmee gelijkgestelde vaderschapsuitkeringen een gezamenlijke regeling te treffen.

(20) Wat betreft prestaties bij ziekte en uitkeringen bij moederschap of daarmee gelijkgesteld vaderschap, is het noodzakelijk aan verzekerden en hun gezinsleden die in een andere dan de bevoegde lidstaat wonen of verblijven, bescherming te garanderen.

(21) Bepalingen met betrekking tot prestaties bij ziekte en uitkeringen bij moederschap of daarmee gelijkgesteld vaderschap zijn opgesteld in het licht van de jurisprudentie van het Hof van Justitie; de bepalingen inzake toestemming vooraf zijn verbeterd, rekening houdend met de desbetreffende uitspraken van het Hof van Justitie.

(22) De specifieke situatie van de aanvragers van en rechthebbenden op pensioenen en hun gezinsleden maakt aangepaste ziekteverzekeringbepalingen noodzakelijk.

- (23) Gezien de verschillen tussen de diverse nationale stelsels, wordt het passend geacht dat de lidstaten er, indien mogelijk, voor zorgen dat gezinsleden van grensarbeiders geneeskundige behandeling kunnen krijgen in de lidstaat waar laatstgenoemden hun werkzaamheden verrichten.
- (24) Het is noodzakelijk specifieke bepalingen vast te stellen ter voorkoming van samenloop van verstrekkingen en uitkeringen bij ziekte van dezelfde aard als die welke worden bestreken door de arresten van het Hof van Justitie in de zaken C-215/99, Jauch, en C-160/96, Molenaar, voorzover die verstrekkingen en uitkeringen hetzelfde risico dekken.
- (25) Wat betreft prestaties bij arbeidsongevallen en beroepsziekten is het belangrijk om de situatie te regelen van personen die wonen of verblijven in een andere dan de bevoegde lidstaat, teneinde hun een bescherming te garanderen.
- (26) Voor uitkeringen bij invaliditeit moet een coördinatiemethode worden uitgewerkt waarbij rekening wordt gehouden met de eigen kenmerken van de nationale wetgevingen, met name ten aanzien van de vaststelling van de invaliditeit en de toeneming daarvan.
- (27) Het is noodzakelijk, dat voor de toekenning van uitkeringen bij ouderdom en aan nabestaanden een methode wordt uitgewerkt voor de gevallen waarin de betrokkene onderworpen was aan de wetgeving van één of meer lidstaten.
- (28) Er moet een volgens de samentellings- en proratiseringsmethode berekend en door het Gemeenschapsrecht gegarandeerd pensioenbedrag worden vastgesteld, indien de toepassing van de nationale wetgeving alleen, met inbegrip van de voorschriften inzake vermindering, schorsing of intrekking, minder gunstig is dan de toepassing van de hiervoor bedoelde methode.
- (29) Ter bescherming van de migrerende werknemers en hun nabestaanden tegen een te strikte toepassing van de nationale voorschriften inzake vermindering, schorsing of intrekking, moeten in de verordening bepalingen worden opgenomen op grond waarvan de toepassing van deze nationale voorschriften aan strenge voorwaarden wordt onderworpen.
- (30) Zoals steeds is bevestigd door het Hof van Justitie, wordt de Raad niet bevoegd geacht voorschriften vast te stellen waarbij een beperking wordt opgelegd op de samenloop van twee of meer in verschillende lidstaten opgebouwde pensioenen, door een verlaging van het bedrag van een pensioen dat uitsluitend volgens de nationale wetgeving is opgebouwd.
- (31) Volgens het Hof van Justitie is het aan de nationale wetgever om dergelijke voorschriften vast te stellen, met dien verstande dat het tot de bevoegdheden van de communautaire wetgever behoort de grenzen vast te stellen waarbinnen de nationale voorschriften betreffende verlaging, opschorting of intrekking moeten worden toegepast.
- (32) Teneinde de mobiliteit van werknemers te bevorderen, is het met name aangewezen om het zoeken naar werk in de verschillende lidstaten te vergemakkelijken; het is derhalve nodig tot de

een vollediger en effectievere coördinatie tussen de regelingen inzake werkloosheidsverzekering en de diensten voor arbeidsvoorziening van alle lidstaten te komen.

(33) De wettelijke stelsels voor vervroegde uittreding moeten in het toepassingsgebied van deze verordening worden opgenomen, zodat de gelijke behandeling en de mogelijkheid tot export van de uitkeringen bij vervroegde uittreding, evenals de toekenning van gezinsbijslagen, en ziektekostenverstrekkingen aan de betrokkenen worden gewaarborgd overeenkomstig de bepalingen van deze verordening; aangezien de wettelijke stelsels voor vervroegde uittreding slechts in een zeer beperkt aantal lidstaten bestaan, is het evenwel raadzaam om de regel van de samentelling van de tijdvakken uit te sluiten voor het verkrijgen van het recht op deze uitkeringen.

(34) Gelet op het feit dat gezinsbijslagen een zeer ruim bereik hebben, en bescherming bieden bij zowel meer klassieke als specifieke situaties, en dat over die laatste arresten bestaan van het Hof van Justitie (in de gevoegde zaken C-245/94 en C-312/94, Ingrid Hoever, en in zaak C-275/96, Anne Kuusijärvi), dient voor alle gezinsbijslagen in een regeling te worden voorzien.

(35) Teneinde een niet-gerechtvaardigde samenloop van uitkeringen te vermijden, is het nodig voorrangregels vast te leggen voor de gevallen van samenloop van rechten op gezinsbijslagen op grond van de wetgeving van de bevoegde lidstaat en op grond van de wetgeving van de lidstaat waar de gezinsleden wonen.

(36) Voorschotten op onderhoudsbijdragen zijn voorschotten die uitgekeerd worden als een ouder niet kan voldoen aan de uit het familierecht voortvloeiende verplichting om zijn eigen kind te onderhouden. Derhalve moeten die voorschotten niet beschouwd worden als rechtstreekse bijdragen uit collectieve middelen ten behoeve van gezinnen. Vanwege die kenmerken moeten de coördinatieregels niet op onderhoudsbijdragen worden toegepast.

(37) Zoals het Hof van Justitie herhaaldelijk heeft gesteld, dienen voorschriften die afwijken van het beginsel van de exporteerbaarheid van socialezekerheidsprestaties strikt te worden uitgelegd. Dat betekent dat ze alleen van toepassing kunnen zijn op prestaties die aan de gespecificeerde voorwaarden voldoen. Daaruit volgt dat hoofdstuk 9 van titel III van deze verordening alleen van toepassing kan zijn op prestaties van bijzondere aard die niet op premie- of bijdragebetaling berusten en zijn vermeld in bijlage X bij deze verordening. Het is noodzakelijk een administratieve commissie op te richten, die samengesteld is uit een regeringsvertegenwoordiger van elk van de lidstaten, en die met name tot taak heeft alle vraagstukken van administratieve of interpretatieve aard, voortvloeiende uit de bepalingen van deze verordening, te behandelen en de samenwerking tussen de lidstaten te bevorderen.

(39) In verband met ontwikkeling en het gebruik van gegevensverwerkingsdiensten voor

gegevensuitwisseling is het nodig gebleken om een technische commissie op te richten die onder de bevoegdheid van de administratieve commissie valt en die specifieke bevoegdheden heeft op het gebied van de gegevensverwerking.

(40) Het gebruik van gegevensverwerkingsdiensten voor de gegevensuitwisseling tussen de organen vereist bepalingen die waarborgen dat de op elektronische wijze uitgewisselde of afgegeven documenten op dezelfde wijze worden geaccepteerd als papieren documenten. Deze uitwisseling vindt plaats met inachtneming van de communautaire voorschriften op het gebied van de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking en het vrije verkeer van persoonsgegevens.

(41) Het is noodzakelijk dat bijzondere bepalingen worden vastgesteld die in overeenstemming zijn met de specifieke kenmerken van de nationale wetgevingen, teneinde de toepassing van de coördinatievoorschriften te vergemakkelijken.

(42) Overeenkomstig het evenredigheidsbeginsel, uitgaande van de veronderstelling dat de verordening tot alle Europese onderdanen wordt uitgebreid en met het oog op het vinden van een oplossing waarbij rekening wordt gehouden met eventuele beperkingen in verband met de bijzondere kenmerken van op de woonplaats gebaseerde stelsels, werd een bijzondere afwijking middels de toevoeging van een bijlage XI - „DENEMARKEN” beperkt tot recht op een socialezekerheidspensioen, uitsluitend voor de nieuwe categorie niet-actieve personen waartoe deze verordening is uitgebreid, passend geacht vanwege de bijzondere kenmerken van het Deense stelsel en gezien het feit dat die pensioenen volgens de vigerende Deense wetgeving (Pensioenwet) exporteerbaar zijn na een verblijf van tien jaar.

(43) Overeenkomstig het beginsel van gelijke behandeling wordt een bijzondere afwijking middels de toevoeging van een bijlage XI - „FINLAND” beperkt tot op de woonplaats gebaseerde nationale pensioenen, passend geacht vanwege de bijzondere kenmerken van de Finse wetgeving inzake sociale zekerheid, die ertoe strekt te waarborgen dat het bedrag van het nationale pensioen niet lager is dan het bedrag van het nationale pensioen waarvan de berekening stoelt op de hypothese dat alle, in enige lidstaat vervulde, tijdvakken van verzekering in Finland zouden zijn vervuld.

(44) Hoewel bij de invoering van een nieuwe verordening, Verordening (EEG) nr. 1408/71 moet worden ingetrokken, is het ter wille van de rechtszekerheid noodzakelijk dat Verordening (EEG) nr. 1408/71 van kracht blijft en dat de rechtsgevolgen ervan gehandhaafd blijven voor bepaalde communautaire besluiten en overeenkomsten waarbij de Europese Gemeenschap partij is.

(45) Aangezien de doelstelling van het voorgenomen optreden, namelijk coördinerende maatregelen om te waarborgen dat het recht van vrij verkeer van personen daadwerkelijk kan worden uitgeoefend, niet voldoende door de lidstaten kan worden verwezenlijkt en derhalve, wegens de omvang en de gevolgen van dit optreden, beter op communautair niveau kan worden

verwezenlijkt, kan de Gemeenschap maatregelen treffen, overeenkomstig het subsidiariteitsbeginsel van artikel 5 van het Verdrag. In overeenstemming met het evenredigheidsbeginsel van dat artikel gaat deze verordening niet verder dan hetgeen noodzakelijk is voor het bereiken van deze doelstelling,

Titel I – algemene bepalingen

Wat vindt u in deze titel?

Inhoud

In de algemene bepalingen over de Europese verordening coördinatie socialezekerheidsstelsels (EG 883/2004) leest u:

- definities van begrippen die in de verordening staan;
- bepalingen over de personele en materiële werkingssfeer;
- bepalingen over:
  - de opheffing van de regels over woonplaats;
  - de verhouding tussen de verordening en andere coördinatie-instrumenten;
  - verklaringen van de lidstaten over de werkingssfeer van de verordening;
  - verklaringen van de lidstaten om samenloop van prestaties te voorkomen.

Nieuw in deze titel

Nieuw in de algemene bepalingen is dat ook niet-actieven een beroep kunnen doen op de verordeningsbepalingen. Dit heeft bijvoorbeeld te maken met de verordeningsbepalingen over gelijke behandeling of pensioenberekening waarop niet-actieven geen beroep op konden doen. Algemene beginselen, zoals het samentellen van tijdvakken, staan hier ook in. Anders dan in Verordening (EG) 1407/71, vindt u deze algemene beginselen daarom niet terug in elke titel. Lees deze titel daarom altijd in samenhang met andere titels.

Definitie van 'werkzaamheden in loondienst'

Artikel 1a

Tekst van het artikel

Voor de toepassing van deze verordening worden onder "werkzaamheden in loondienst" verstaan werkzaamheden of daarmee gelijkgestelde situaties die als zodanig worden beschouwd voor de toepassing van de socialezekerheidswetgeving van de lidstaat waar die werkzaamheden worden verricht, of waar die gelijkgestelde situaties zich voordoen.

Wat houdt dit artikel in?

Dit artikel geeft aan wat valt onder het begrip 'werkzaamheden in loondienst'. Wilt u nagaan of bepaalde werkzaamheden onder het begrip 'werkzaamheden in loondienst' vallen? Dan geldt de omschrijving in de nationale socialezekerheidswetgeving van het land waar de werkzaamheden worden verricht. In Nederland bedoelen we met 'werkzaam in loondienst' iedereen die verzekerd is voor de Nederlandse werknemersverzekeringen.

Is dit artikel anders dan in Verordening (EEG) 1408/71?

Ja. Artikel 1a van Verordening (EEG) 1408/71 gaf een definitie van de begrippen 'werknemer' en 'zelfstandige' om de personele werkingssfeer af te bakenen. In de nieuwe definitiebepalingen zijn deze begrippen vervangen door 'werkzaamheden in loondienst' en 'werkzaamheden anders dan in loondienst', volgens de kwalificatie in de nationale socialeverzekeringswetten.

Corresponderende artikelen

Artikel 1a Verordening (EEG) 1408/71

Definitie van 'werkzaamheden anders dan in loondienst'

Artikel 1b

Tekst van het artikel

Voor de toepassing van deze verordening worden onder "werkzaamheden anders dan in loondienst" verstaan werkzaamheden of daarmee gelijkgestelde situaties die als zodanig worden beschouwd voor de toepassing van de socialezekerheidswetgeving van de lidstaat waar die werkzaamheden worden verricht, of waar die gelijkgestelde situaties zich voordoen.

Wat houdt het artikel in?

Dit artikel geeft aan wat valt onder het begrip 'werkzaamheden anders dan in loondienst'. Wilt u nagaan of bepaalde werkzaamheden onder het begrip 'werkzaamheden anders dan in loondienst' vallen? Dan geldt de omschrijving in de nationale socialezekerheidswetgeving van het land waar de werkzaamheden worden verricht. In Nederland bedoelen we met 'werkzaamheden anders dan in loondienst' iedereen die niet verzekerd is voor de werknemersverzekeringen.

Is dit artikel anders dan in Verordening (EEG) 1408/71?

Ja. Artikel 1a van Verordening (EEG) 1408/71 gaf een definitie van de begrippen 'werknemer' en 'zelfstandige' om de personele werkingsfeer af te bakenen. In de nieuwe definitiebepalingen zijn deze begrippen vervangen door 'werkzaamheden in loondienst' en 'werkzaamheden anders dan in loondienst', volgens de kwalificatie in de nationale socialeverzekeringswetten.

Corresponderende artikelen

Artikel 1a Verordening (EEG) 1408/71

Definitie van 'verzekerde'

Artikel 1c

Tekst van het artikel

Voor de toepassing van deze verordening wordt onder "verzekerde", ten aanzien van de onder titel III, hoofdstukken 1 en 3, vallende takken van sociale zekerheid, verstaan iedere persoon die voldoet aan de voorwaarden die voor het recht op prestaties worden gesteld door de wetgeving van de uit hoofde van titel II bevoegde lidstaat, met inachtneming van de bepalingen van deze verordening.

Wat houdt het artikel in?

Dit artikel geeft aan wat het begrip 'verzekerde' inhoudt voor prestaties bij:

- ziekte (zie titel III, hoofdstuk 1);
- moeder- en vaderschapsuitkeringen (zie titel III, hoofdstuk 1);
- overlijdensuitkeringen (zie titel III, hoofdstuk 3).

Verzekerde is de persoon die voldoet aan de voorwaarden voor het recht op prestaties volgens de wetgeving die op grond van de aanwijsregels van titel II van Verordening (EG) 883/2004 is aangewezen.

De definitie geldt alleen voor bovenstaande prestaties. Voor de andere bepalingen in de verordening geldt voor het begrip 'verzekerde' de definitie zoals die is vastgelegd in de nationale wetgeving van de lidstaat.

Is dit artikel anders dan in Verordening (EEG) 1408/71?

Ja. Verordening (EEG) 1408/71 gaf geen definitie van 'verzekerde'. Deze definitie is toegevoegd, vanwege de uitbreiding van de werkingssfeer van de verordening met niet-actieven.

Corresponderende artikelen

Dit artikel heeft **geen** corresponderende artikelen.

Definitie van 'ambtenaar'

Artikel 1d

Tekst van het artikel

Voor de toepassing van deze verordening wordt onder "ambtenaar" verstaan de persoon die door de lidstaat waaronder de dienst waarbij hij werkzaam is, ressorteert, wordt beschouwd als ambtenaar of daarmee gelijkgestelde persoon.

Wat houdt het artikel in?

Dit artikel omschrijft wie als ambtenaar voor deze verordening wordt beschouwd.

Is dit artikel anders dan in Verordening (EEG) 1408/71?

Ja. Verordening (EEG) 1408/71 gaf geen definitie van het begrip ambtenaar.

Corresponderende artikelen

Dit artikel heeft **geen** corresponderende artikelen.

Definitie van 'bijzonder stelsel voor ambtenaren'

Artikel 1e

Tekst van het artikel

Voor de toepassing van deze verordening wordt onder "bijzonder stelsel voor ambtenaren" verstaan elk stelsel van sociale zekerheid dat verschilt van het algemeen stelsel van sociale zekerheid dat van toepassing is op werknemers in de betreffende lidstaat en waaraan alle, of bepaalde categorieën van, ambtenaren rechtstreeks onderworpen zijn.

Wat houdt het artikel in?

Dit artikel spreekt voor zich. Een toelichting is daarom niet nodig.

Is dit artikel anders dan in Verordening (EEG) 1408/71?

Ja. De toevoeging 'ambtenaren of met hen gelijkgestelden' van artikel 1j bis in Verordening (EEG) 1408/71 vervalt. Deze toevoeging is overbodig, omdat die al in de definitie van 'ambtenaar' staat.

Corresponderende artikelen

Artikel 1j bis Verordening (EEG) 1408/71

Definitie van 'grensarbeider'

Artikel 1f

Tekst van het artikel

Voor de toepassing van deze verordening wordt onder "grensarbeider" verstaan eenieder die werkzaamheden al dan niet in loondienst verricht in een lidstaat maar die woont in een andere lidstaat, waarnaar hij in beginsel dagelijks of ten minste eenmaal per week terugkeert.

Wat houdt het artikel in?

Een 'grensarbeider' is iedereen die werkzaamheden verricht in een andere lidstaat dan waar hij woont en die elke dag of minimaal één keer per week terugkeert naar de lidstaat waar hij woont. Het maakt hierbij niet uit of de persoon in loondienst werkt of niet.

Is dit artikel anders dan in Verordening (EEG) 1408/71?

Ja. Volgens Verordening (EEG) 1408/71 was iemand in meerdere gevallen een 'grensarbeider'. Hij was ook een 'grensarbeider' als hij voor maximaal vier maanden was gedetacheerd en daarbij niet minimaal één keer per week heen en weer reist. Deze toevoeging vervalt in Verordening (EG) 883/2004. Houd hier rekening mee als u het hoofdstuk werkloosheid voor grensarbeiders (artikel 65, leden 2 en 5b Verordening (EG) 883/2004) toepast.

Corresponderende artikelen

Artikel 1b Verordening (EEG) 1408/71

Definitie van 'vluchteling'

Artikel 1g

Tekst van het artikel

Voor de toepassing van deze verordening heeft de term "vluchteling" de betekenis welke daaraan wordt toegekend in artikel 1 van het op 28 juli 1951 te Genève ondertekende Verdrag betreffende de status van vluchtelingen.

Wat houdt het artikel in?

Voor het begrip 'vluchteling' geldt de definitie zoals in artikel 1 van het Verdrag over de status van vluchtelingen. Dit verdrag is ondertekend op 28 juli 1951 in Genève. Het eerste artikel van dit verdrag luidt als volgt:

Artikel 1. Definitie van de term "vluchteling"

A. Voor de toepassing van dit Verdrag geldt als "vluchteling" elke persoon:

(1) Die krachtens de Regelingen van 12 Mei 1926 en 30 Juni 1928 of krachtens de Overeenkomsten van 28 October 1933 en 10 Februari 1938, het Protocol van 14 September 1939 of het Statuut van de Internationale Vluchtenorganisatie als vluchteling werd beschouwd.

De door de Internationale Vluchtelingenorganisatie gedurende haar mandaat genomen beslissingen waarbij personen niet in aanmerking werden gebracht voor de bescherming en de hulp van die

organisatie, vormen geen belemmering voor het verlenen van de status van vluchteling aan personen die aan de voorwaarden van lid 2 van deze afdeling voldoen;

(2) Die, ten gevolge van gebeurtenissen welke vóór 1 Januari 1951 hebben plaats gevonden, en uit gegronde vrees voor vervolging wegens zijn ras, godsdienst, nationaliteit, het behoren tot een bepaalde sociale groep of zijn politieke overtuiging, zich bevindt buiten het land waarvan hij de nationaliteit bezit, en die de bescherming van dat land niet kan of, uit hoofde van bovenbedoelde vrees, niet wil inroepen, of die, indien hij geen nationaliteit bezit en ten gevolge van bovenbedoelde gebeurtenissen verblijft buiten het land waar hij vroeger zijn gewone verblijfplaats had, daarheen niet kan of, uit hoofde van bovenbedoelde vrees, niet wil terugkeren.

Indien een persoon meer dan één nationaliteit bezit, betekent de term "het land waarvan hij de nationaliteit bezit" elk van de landen waarvan hij de nationaliteit bezit. Een persoon wordt niet geacht van de bescherming van het land waarvan hij de nationaliteit bezit, verstoken te zijn, indien hij, zonder geldige redenen ingegeven door gegronde vrees, de bescherming van één van de landen waarvan hij de nationaliteit bezit, niet inroept.

B.

(1) Voor de toepassing van dit Verdrag betekenen in artikel 1, afdeling A, de woorden "gebeurtenissen welke vóór 1 Januari 1951 hebben plaats gevonden" hetzij

(a) "gebeurtenissen welke vóór 1 Januari 1951 in Europa hebben plaats gevonden"; hetzij

(b) "gebeurtenissen welke vóór 1 Januari 1951 in Europa of elders hebben plaats gevonden";

elke Verdragsluitende Staat zal bij ondertekening, bekrachtiging of toetreding een verklaring afleggen, waarin wordt te kennen gegeven, welke van deze omschrijvingen hij voornemens is toe te passen met betrekking tot zijn verplichtingen krachtens dit Verdrag.

C. Dit Verdrag houdt op van toepassing te zijn op elke persoon die valt onder de bepalingen van afdeling A, indien:

(1) Hij vrijwillig wederom de bescherming inroept van het land waarvan hij de nationaliteit bezit;

(2) Hij, indien hij zijn nationaliteit had verloren, deze vrijwillig heeft herkrege;

(3) Hij een nieuwe nationaliteit heeft verkregen en de bescherming geniet van het land waarvan hij de nieuwe nationaliteit bezit;

(4) Hij zich vrijwillig opnieuw heeft gevestigd in het land dat hij had verlaten of waarbuiten hij uit vrees voor vervolging verblijf hield;

(5) Hij niet langer kan blijven weigeren de bescherming van het land waarvan hij de nationaliteit bezit, in te roepen, omdat de omstandigheden in verband waarmede hij was erkend als vluchteling, hebben opgehouden te bestaan;

Met dien verstand echter, dat dit lid niet van toepassing is op een vluchteling die onder lid 1 van afdeling A van dit artikel valt, en die dwingende redenen, voortvloeiende uit vroegere vervolging, kan aanvoeren om te weigeren de bescherming van het land waarvan hij de nationaliteit bezit, in te roepen;

(6) Hij, indien hij geen nationaliteit bezit, kan terugkeren naar het land waar hij vroeger zijn gewone verblijfplaats had, omdat de omstandigheden in verband waarmede hij was erkend als vluchteling, hebben opgehouden te bestaan;

Met dien verstande echter, dat dit lid niet van toepassing is op een vluchteling die onder lid 1 van afdeling A van dit artikel valt, en die dwingende redenen, voortvloeiende uit vroegere vervolging, kan aanvoeren om te weigeren naar het land waar hij vroeger zijn gewone verblijfplaats had, terug te keren.

D. Dit Verdrag is niet van toepassing op personen die thans bescherming of bijstand genieten van andere organen of instellingen van de Verenigde Naties dan van de Hoge Commissaris van de Verenigde Naties voor de Vluchtelingen.

Wanneer deze bescherming of bijstand om welke reden ook is opgehouden, zonder dat de positie van zodanige personen definitief geregeld is in overeenstemming met de desbetreffende resoluties van de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties, zullen deze personen van rechtswege onder dit Verdrag vallen.

E. Dit Verdrag is niet van toepassing op een persoon die door de bevoegde autoriteiten van het land waar hij zich heeft gevestigd, beschouwd wordt de rechten en verplichtingen te hebben, aan het bezit van de nationaliteit van dat land verbonden.

F. De bepalingen van dit Verdrag zijn niet van toepassing op een persoon ten aanzien van wie er ernstige redenen zijn om te veronderstellen, dat:

(a) hij een misdrijf tegen de vrede, een oorlogsmisdrijf of een misdrijf tegen de menselijkheid heeft begaan, zoals omschreven in de internationale overeenkomsten welke zijn opgesteld om bepalingen met betrekking tot deze misdrijven in het leven te roepen;

(b) hij een ernstig, niet-politiek misdrijf heeft begaan buiten het land van toevlucht, voordat hij tot dit land als vluchteling is toegelaten;

(c) hij zich schuldig heeft gemaakt aan handelingen welke in strijd zijn met de doelstellingen en beginselen van de Verenigde Naties.

Is dit artikel anders dan in Verordening (EEG) 1408/71?

Nee. Het artikel is gelijk aan dat in de Verordening (EEG) 1408/71.

Corresponderende artikelen

Artikel 1d Verordening (EEG) 1408/71

Definitie van 'staatloze'

Artikel 1h

Tekst van het artikel

Voor de toepassing van deze verordening heeft de term "staatloze" de betekenis welke daaraan wordt toegekend in artikel 1 van het op 28 september 1954 te New York ondertekende Verdrag betreffende de status van staatlozen.

Wat houdt het artikel in?

Voor het begrip 'staatloze' geldt de definitie zoals in artikel 1 van het Verdrag over de status van staatlozen. Dit verdrag is ondertekend op 28 september 1954 in New York. Het eerste artikel van dit verdrag luidt als volgt:

Artikel 1. Definitie van de term "staatloze"

1. Voor de toepassing van dit Verdrag geldt als "staatloze" een persoon die door geen enkele Staat, krachtens diens wetgeving, als onderdaan wordt beschouwd.

2. Dit Verdrag is niet van toepassing:

(I) op personen die thans bescherming of bijstand genieten van andere organen of instellingen van de Verenigde Naties dan van de Hoge Commissaris van de Verenigde Naties voor de Vluchtelingen, zolang zij die bescherming of bijstand genieten;

(II) op personen die door de bevoegde autoriteiten van het land waarin zij zich hebben gevestigd, beschouwd worden de rechten en verplichtingen te hebben, aan het bezit van de nationaliteit van dat land verbonden;

(III) op personen ten aanzien van wie er ernstige redenen zijn om te veronderstellen dat:

(a) zij een misdrijf tegen de vrede, een oorlogsmisdrijf of een misdrijf tegen de menselijkheid hebben begaan, zoals omschreven in de internationale overeenkomsten welke zijn opgesteld om bepalingen met betrekking tot deze misdrijven in het leven te roepen;
(b) zij een ernstig, niet-politiek misdrijf hebben begaan buiten het land hunner vestiging, voordat zij tot dit land werden toegelaten;
(c) zij zich schuldig hebben gemaakt aan handelingen welke in strijd zijn met de doelstellingen en beginselen van de Verenigde Naties.

Is dit artikel anders dan in Verordening (EEG) 1408/71?

Nee. Het artikel is gelijk aan dat in Verordening (EEG) 1408/71.

Corresponderende artikelen

Artikel 1e Verordening (EEG) 1408/71

Definitie van 'gezinslid'

Artikel 1i

Tekst van het artikel

Voor de toepassing van deze verordening wordt onder "gezinslid" verstaan:

- 1. i) eenieder die als gezinslid wordt aangemerkt of erkend of als huisgenoot wordt aangeduid door de wetgeving krachtens welke de prestaties worden verleend;*
ii) wat betreft verstrekking overeenkomstig titel III, hoofdstuk 1 inzake prestaties bij ziekte, en moederschaps- en daarmee gelijkgestelde vaderschapsuitkeringen, eenieder die als gezinslid wordt aangemerkt of erkend dan wel als huisgenoot wordt aangemerkt krachtens de wetgeving van de lidstaat waar de betrokkene woont.
- 2. Indien in de krachtens onderdeel 1 toepasselijke wetgeving van een lidstaat geen onderscheid wordt gemaakt tussen gezinsleden en de overige personen op wie deze wetgeving van toepassing is, worden de echtgeno(o)t(e), de minderjarige kinderen en de meerderjarige kinderen die recht op onderhoud hebben, als gezinsleden beschouwd.*
- 3. Indien een persoon volgens de onderdelen 1 en 2 toepasselijke wetgeving slechts als gezinslid of huisgenoot wordt beschouwd wanneer hij bij de verzekerde of de gepensioneerde inwoont, wordt aan deze voorwaarde geacht te zijn voldaan indien de betrokkene in hoofdzaak op kosten van de verzekerde of de gepensioneerde wordt onderhouden.*

Wat houdt het artikel in?

Dit artikel geeft aan wat het begrip 'gezinslid' inhoudt. Houd er daarbij rekening mee dat:

- voor prestaties de wetgeving van de lidstaat die de prestatie verstrekt bepalend is;
- voor verstrekkingen (medische zorg) op grond van titel III, hoofdstuk 1 juist de wetgeving geldt van de lidstaat waar de betrokkene woont.

Maakt de wetgeving van de lidstaat die bepalend is geen onderscheid tussen gezinsleden en overige personen? Dan duidt het begrip 'gezinsleden' op de echtgenoot of echtgenote en de minderjarige kinderen en meerderjarige kinderen die recht hebben op onderhoud. Gaat het bij 'gezinsleden' alleen om personen die bij de verzekerde of gepensioneerde inwonen volgens de wetgeving van de lidstaat die bepalend is? Reken dan ook personen tot het gezin die door de verzekerde of gepensioneerde worden onderhouden.

Is dit artikel anders dan in Verordening (EEG) 1408/71?

Dit artikel is **vrijwel identiek** aan dat in de vorige verordening. In Verordening (EEG) 1408/71 staat de bijzondere definitie van 'gezinslid' voor prestaties voor gehandicapten die alle onderdanen van een lidstaat onder voorwaarden krijgen. Voor de praktijk hebben deze verschillen geen gevolgen.

Corresponderende artikelen

- Artikel 1f Verordening (EEG) 1408/71
- Bijlage I, deel II, onder R, Nederland Verordening (EEG) 1408/71

Definities van 'woonplaats'

Artikel 1j

Tekst van het artikel

Voor de toepassing van deze verordening wordt onder "woonplaats" verstaan de plaats waar een persoon pleegt te wonen.

Wat houdt het artikel in?

Het begrip 'woonplaats' staat voor de plaats waar iemand woont.

Is dit artikel anders dan in Verordening (EEG) 1408/71?

De definitie van het begrip 'woonplaats' is niet veranderd. Wel is er een nieuw artikel: artikel 11 Verordening (EG) 987/2009. In dit artikel staan de criteria waarmee een woonplaats kan worden vastgesteld als lidstaten van mening verschillen. Meer hierover leest u in de toelichting op artikel 11 Verordening (EG) 987/2009.

Corresponderende artikelen

- Artikel 11 Verordening (EG) 987/2009
- Artikel 1h Verordening (EEG) 1408/71

Definitie van 'verblijfplaats'

Artikel 1k

Tekst van het artikel

Voor de toepassing van deze verordening wordt onder "verblijfplaats" verstaan de tijdelijke verblijfplaats.

Wat houdt het artikel in?

Het begrip 'verblijfplaats' staat voor de plaats waar iemand tijdelijk verblijft.

Is dit artikel anders dan in Verordening (EEG) 1408/71?

Nee. Het artikel is gelijk aan dat in Verordening (EEG) 1408/71.

Corresponderende artikelen

Artikel 1i Verordening (EEG) 1408/71

Definitie van 'wetgeving'

Artikel 11

Tekst van het artikel

Voor de toepassing van deze verordening wordt ten aanzien van elke lidstaat onder "wetgeving" verstaan de wetten, regelingen, statutaire bepalingen en alle andere uitvoeringsmaatregelen die betrekking hebben op de in artikel 3, lid 1, bedoelde takken van sociale zekerheid;

Contractuele bepalingen vallen niet onder deze term. Wel blijft de term gelden voor contractuele bepalingen die een verzekeringsplicht instellen die is afgeleid van de in de eerste zin bedoelde wetten of regelingen die bij een besluit van het bevoegde overheidsorgaan algemeen verbindend zijn verklaard, dan wel een ruimere werkingssfeer hebben gekregen, mits de betrokken lidstaat een verklaring in die zin opstelt waarvan hij de voorzitter van het Europees Parlement en de voorzitter van de Raad van de Europese Unie in kennis stelt. Deze verklaring wordt bekendgemaakt in het Publicatieblad van de Europese Unie;

Wat houdt het artikel in?

Dit artikel geeft aan wat het begrip 'wetgeving' betekent. Bepaalde contractuele bepalingen kunnen ook onder deze definitie vallen. Dan moet de betrokken lidstaat de bepalingen wel vastleggen in een verklaring en ze in het Publicatieblad bekendmaken. Voor Nederland is dit niet van toepassing.

Is dit artikel anders dan in Verordening (EEG) 1408/71?

Nee. Contractuele bepalingen die onder Verordening (EEG) 1408/71 vallen, vallen ook onder deze verordening.

Corresponderende artikelen

Artikel 1j

Definities van 'bevoegde autoriteit'

Artikel 1m

Tekst van het artikel

Voor de toepassing van deze verordening:

wordt ten aanzien van elke lidstaat onder "bevoegde autoriteit" verstaan de minister of ministers, dan wel een andere, vergelijkbare autoriteit, onder wie in de gehele betrokken staat of in een deel daarvan de regelingen inzake sociale zekerheid ressorteren;

Wat houdt het artikel in?

Dit artikel geeft een definitie van het begrip 'bevoegde autoriteit'. Voor Nederland zijn dit het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, het ministerie van Financiën, het ministerie van Onderwijs Cultuur en Wetenschap, het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport en het programmaministerie voor Jeugd en Gezin.

Is dit artikel anders dan in Verordening (EEG) 1408/71?

Nee. Het artikel is gelijk aan dat in Verordening (EEG) 1408/71.

Corresponderende artikelen

Artikel 1l Verordening (EEG) 1408/71

Definitie van 'Administratieve Commissie'

Artikel 1n

Tekst van het artikel

Voor de toepassing van deze verordening:

wordt onder "Administratieve Commissie" verstaan de commissie bedoeld in artikel 71.

Wat houdt het artikel in?

- Kijk voor de definitie van 'Administratieve Commissie' in artikel 71 V 883/2004. Hierin staat de samenstelling en werkwijze van de Administratieve Commissie.
- Artikel 72 V 883/2004 gaat over de taken van deze commissie.

Is dit artikel anders dan in Verordening (EEG) 1408/71?

Nee. Het artikel is gelijk aan dat in Verordening (EEG) 1408/71.

Corresponderende artikelen

Artikel 1m Verordening (EEG) 1408/71

Artikel 71; artikel 72 Verordening (EG) 883/2004

Definities van 'toepassingsverordening'

Artikel 1o

Tekst van het artikel

Voor de toepassing van deze verordening:

wordt onder "toepassingsverordening" verstaan de verordening bedoeld in artikel 89;

Wat houdt het artikel in?

Veel artikelen verwijzen naar de Toepassingsverordening (EG) 987/2009. Deze bepaalt hoe de regels moeten worden toegepast. Uit artikel 89 van Verordening (EG) 883/2004 blijkt dat deze verordening nog moest worden vastgesteld. Inmiddels is dit gebeurd.

Is dit artikel anders dan in Verordening (EEG) 1408/71?

Ja. In Verordening (EEG) 1408/71 stond deze bepaling niet. Maar inhoudelijk is er geen verschil.

Corresponderende artikelen

Artikel 89 Verordening (EG) 883/2004

Definitie van 'orgaan'

Artikel 1 p

Tekst van het artikel

Voor de toepassing van deze verordening:

wordt ten aanzien van elke lidstaat onder "orgaan" verstaan het lichaam dat of de autoriteit die belast is met de uitvoering van de gehele wetgeving of een deel daarvan;

Wat houdt het artikel in?

Dit artikel geeft een definitie van het begrip 'orgaan'. Voor Nederland zijn dit de Sociale Verzekeringsbank (SVB), het Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen (UWV), de Belastingdienst en het College voor Zorgverzekeringen (CVZ).

Is dit artikel anders dan in Verordening (EEG) 1408/71?

Nee. Het artikel is gelijk aan dat in Verordening (EEG) 1408/71.

Corresponderende artikelen

Artikel 1n Verordening (EEG) 1408/71

Definities van 'bevoegd orgaan'

Artikel 1q

Tekst van het artikel

Voor de toepassing van deze verordening:

wordt onder "bevoegd orgaan" verstaan:

- i) het orgaan waarbij de betrokkene is verzekerd op het tijdstip waarop hij om prestaties verzoekt, of*
- ii) het orgaan ten opzichte waarvan de betrokkene aanspraak op prestaties heeft of zou hebben, indien hij of een of meer van zijn gezinsleden zouden wonen in de lidstaat waar dit orgaan zich bevindt, of*
- iii) het door de bevoegde autoriteit van de betrokken lidstaat aangewezen orgaan, of*
- iv) indien het een regeling betreft inzake de verplichtingen van de werkgever ten aanzien van de in artikel 3, lid 1, bedoelde prestaties, de werkgever of de betrokken verzekeraar, dan wel bij*

ontstentenis van dezen, het lichaam dat of de autoriteit die door de bevoegde autoriteit van de berokken lidstaat is aangewezen;

Wat houdt het artikel in?

Een 'bevoegd orgaan' heeft verschillende betekenissen. Het is het orgaan:

- waarbij de betrokkene is verzekerd, of;
- waarbij de betrokkene aanspraak kan maken op prestaties, of;
- dat is aangewezen door een bevoegde autoriteit van de betrokken lidstaat, of;
- dat is aangewezen binnen een regeling waarin de verplichtingen voor prestaties van de werkgever of reder zijn geregeld conform artikel 3, lid 1.

'Bevoegde organen' voor Nederland zijn de Sociale Verzekeringsbank (SVB), het Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen (UWV), de Belastingdienst, het College voor Zorgverzekeringen (CVZ), de zorgverzekeraars en de werkgever of reder.

Is dit artikel anders dan in Verordening (EEG) 1408/71?

Nee. Het artikel is gelijk aan dat in Verordening (EEG) 1408/71.

Corresponderende artikelen

Artikel 1o Verordening (EEG) 1408/71

Definities van 'orgaan van de woonplaats' en 'orgaan van de verblijfplaats'

Artikel 1r

Tekst van het artikel

Voor de toepassing van deze verordening:

worden onder "orgaan van de woonplaats" en "orgaan van de verblijfplaats" verstaan, het orgaan dat ter plaatse waar de betrokkene woont, bevoegd is de prestaties te verlenen, respectievelijk het orgaan dat ter plaatse waar de betrokkene verblijft, bevoegd is de prestaties te verlenen, volgens de wetgeving die door dit orgaan wordt toegepast, of, indien een zodanig orgaan niet bestaat, het door de bevoegde autoriteit van de betrokken lidstaat aangewezen orgaan;

Wat houdt het artikel in?

Het gaat in dit artikel om het orgaan van de plaats waar betrokkene woont of verblijft en dat volgens de wetgeving prestaties mag geven. Voor het verlenen van medische zorg in Nederland is zorgverzekeraar CZ aangewezen als orgaan van de woonplaats en zorgverzekeraar Agis als orgaan van de verblijfplaats.

Is dit artikel anders dan in Verordening (EEG) 1408/71?

Nee. Het artikel is gelijk aan dat in Verordening (EEG) 1408/71.

Corresponderende artikelen

Artikel 1p Verordening (EEG) 1408/71

Definitie van 'bevoegde lidstaat'

Artikel 1s

Tekst van het artikel

Voor de toepassing van deze verordening:

wordt onder "bevoegde lidstaat" verstaan de lidstaat waar het bevoegde orgaan zich bevindt;

Wat houdt het artikel in?

De 'bevoegde lidstaat' is de lidstaat waar het orgaan zich bevindt dat prestaties mag geven.

Is dit artikel anders dan in Verordening (EEG) 1408/71?

Nee. Het artikel is gelijk aan dat in Verordening (EEG) 1408/71.

Corresponderende artikelen

Artikel 1q Verordening (EEG) 1408/71

Definities van 'tijdvakken van verzekering'

Artikel 1t

Tekst van het artikel

Voor de toepassing van deze verordening:

wordt onder "tijdvakken van verzekering" verstaan de tijdvakken van premie- of bijdragebetaling, van werkzaamheden in loondienst of werkzaamheden van anders dan in loondienst verrichte werkzaamheden, die als tijdvakken van verzekering worden omschreven of aangemerkt op grond van de wetgeving waaronder zij zijn vervuld, of geacht worden te zijn vervuld, alsmede alle met deze tijdvakken gelijkgestelde tijdvakken voorzover zij door die wetgeving als gelijkgesteld met tijdvakken van verzekering zijn erkend;

Wat houdt het artikel in?

Artikel 1t bevat de definitie van het begrip "tijdvakken van verzekering". Wat een verzekerd of gelijkgesteld tijdvak is, wordt bepaald door de wetgeving waaronder men verzekerd is. Welke wetgeving dit is, blijkt uit de aanwijsregels van titel II.

Is dit artikel anders dan in Verordening (EEG) 1408/71?

Nee. Het artikel is gelijk aan dat in Verordening (EEG) 1408/71.

Corresponderende artikelen

Artikel 1r Verordening (EEG) 1408/71

Definities van 'tijdvakken van werkzaamheden in loondienst' en 'tijdvakken van anders dan in loondienst verrichte werkzaamheden'

Artikel 1u

Tekst van het artikel

Voor de toepassing van deze verordening:

worden onder "tijdvakken van werkzaamheden in loondienst" en "tijdvakken van anders dan in loondienst verrichte werkzaamheden" verstaan de tijdvakken die als zodanig worden omschreven of aangemerkt op grond van de wetgeving waaronder zij zijn vervuld, alsmede alle met deze tijdvakken gelijkgestelde tijdvakken, voorzover zij door die wetgeving als gelijkgesteld met

tijdvakken van werkzaamheden in loondienst of met tijdvakken van anders dan in loondienst verrichte werkzaamheden zijn erkend;

Wat houdt het artikel in?

Hoe beoordeelt u een verzekerde of de periode waarin hij heeft gewerkt? Dit artikel geeft aan dat u bij de definities van 'tijdvakken' moet uitgaan van de wetgeving van de lidstaat waar de verzekerde werkt. Dit geldt ook voor daarmee gelijkgestelde tijdvakken (voor zover die door de bevoegde wetgeving erkend worden). Wat een tijdvak van arbeid (anders dan) in loondienst is wordt namelijk bepaald door de wetgeving die volgens de aanwijsregels van titel II van toepassing was toen de betrokkene die werkzaamheden verrichtte.

Is dit artikel anders dan in Verordening (EEG) 1408/71?

Ja. Verordening (EEG) 1408/71 heeft andere benamingen van definities en spreekt van 'tijdvakken van arbeid' en 'tijdvakken van anders dan in loondienst verrichte werkzaamheden'. Verordening (EEG) 1408/71 had bovendien een aparte benoeming van tijdvakken vervuld in een stelsel voor ambtenaren als tijdvakken van arbeid.

Corresponderende artikelen

Artikel 1s Verordening (EEG) 1408/71

Definitie van 'tijdvakken van wonen'

Artikel 1v

Tekst van het artikel

Voor de toepassing van deze verordening:

worden onder "tijdvakken van wonen" verstaan de tijdvakken die als zodanig worden omschreven of aangemerkt ingevolge de wetgeving waaronder zij zijn vervuld, of geacht worden te zijn vervuld;

Wat houdt het artikel in?

Wat 'tijdvakken van wonen' zijn, hangt af van de wetgeving die volgens titel II van toepassing was tijdens die tijdvakken.

Is dit artikel anders dan in Verordening (EEG) 1408/71?

Nee. Het artikel is gelijk aan dat in Verordening (EEG) 1408/71.

Corresponderende artikelen

Artikel 1s bis Verordening (EEG) 1408/71

Definitie van 'verstrekkingen'

Artikel 1v bis

Tekst van het artikel

Voor de toepassing van deze verordening:

onder "verstrekkingen" wordt verstaan:

i) in de zin van titel III, hoofdstuk 1 (prestaties bij ziekte en moederschaps- en daarmee gelijkgestelde vaderschapsuitkeringen): verstrekkingen waarin voorzien wordt door de wetgeving van een lidstaat en welke bedoeld zijn om de kosten van medische verzorging en de met deze verzorging verbonden producten en diensten te verstrekken, beschikbaar te stellen, rechtstreeks te betalen of terug te betalen. Daartoe behoren verstrekkingen bij langdurige zorg.

ii) in de zin van titel III, hoofdstuk 2 (arbeidsongevallen en beroepsziekten): alle verstrekkingen in verband met arbeidsongevallen en beroepsziekten zoals die worden omschreven onder punt i) hierboven en waarin wordt voorzien uit hoofde van de regelingen van de lidstaten voor arbeidsongevallen en beroepsziekten.

Wat houdt het artikel in?

Het begrip verstrekkingen komt alleen voor in:

- Titel III, hoofdstuk 1 over prestaties bij ziekte, en moeder- en vaderschapsuitkeringen
- Titel III, hoofdstuk 2 over arbeidsongevallen en beroepsziekten.

Verstrekkingen in deze hoofdstukken zijn: het (terug)betalen van medische kosten en het beschikbaar stellen of (terug)betalen van producten en diensten die samenhangen met de verzorging. Dit geldt ook voor langdurige verzorging. De wetgeving van de lidstaat die de medische zorg verleent, bepaalt op welke medische zorg recht bestaat.

Is dit artikel anders dan in Verordening (EEG) 1408/71?

Ja. Onder Verordening (EEG) 1408/71 bestond geen definitie van verstrekkingen bij ziekte en moederschap. Maar volgens jurisprudentie is restitutie van medische kosten een verstrekking. Bovendien staat in het nieuwe besluit van de Administratieve Commissie S5 een uitgebreide aanvulling. Het gaat dan vooral over de verstrekkingen bij langdurige zorg. De omschrijving in dit besluit is gedetailleerder dan de definitie in de Europese verordening coördinatie socialezekerheidsstelsels.

Corresponderende artikelen

Dit artikel heeft **geen** corresponderende artikelen.

Besluiten Administratieve Commissie

Ja. Besluit van de Administratieve Commissie S5 van 2 oktober 2009 onderdeel I vervangt het Besluit van de Administratieve Commissie nummer 175.

Definitie van 'pensioen'

Artikel 1w

Tekst van het artikel

Voor de toepassing van deze verordening:

omvat de term "pensioen" tevens renten, als afkoopsom uitgekeerde bedragen die in de plaats daarvan kunnen treden en terugstortingen van premies of bijdragen, alsmede, behoudens het bepaalde in titel III, verhogingen in verband met aanpassing aan het loon- of prijsniveau of aanvullende uitkeringen;

Wat houdt het artikel in?

Dit artikel geeft aan wat onder het begrip 'pensioen' valt.

Is dit artikel anders dan in Verordening (EEG) 1408/71?

Ja. In artikel 1t van Verordening (EEG) 1408/71 staan definities van 'prestaties', 'uitkeringen', 'verstrekkingen', 'pensioenen' en 'renten'. De definitie van het begrip 'verstrekkingen' staat nu in artikel 1v bis van Verordening (EG) 883/2004. In artikel 1w van deze verordening komen de begrippen 'prestaties' en 'uitkeringen' niet meer voor. Wat ook niet meer in de nieuwe verordening

staat is dat onder het begrip 'pensioen' ook pensioenen vallen met inbegrip van bedragen ten laste van de openbare middelen. Dit stond nog wel in artikel 1t Verordening (EEG) 1408/71.

Al deze veranderingen hebben **geen gevolgen**.

Corresponderende artikelen

Artikel 1t Verordening (EEG) 1408/71

Definities van 'uitkeringen bij vervroegde uittreding' en 'vervroegde ouderdomsprestatie'

Artikel 1x

Tekst van het artikel

Voor de toepassing van deze verordening:

worden onder "uitkeringen bij vervroegde uittreding" verstaan: alle uitkeringen, met uitzondering van een werkloosheidsuitkering en een vervroegde ouderdomsuitkering, die vanaf een bepaalde leeftijd worden verstrekt aan de werknemer die zijn beroepsactiviteiten heeft verminderd, beëindigd of opgeschort, tot de leeftijd waarop hij recht heeft op een ouderdomspensioen of een vervroegd ouderdomspensioen en waaraan niet de voorwaarde verbonden is dat de rechthebbende zich ter beschikking stelt van de arbeidsvoorzieningsdiensten van de bevoegde lidstaat; onder een "vervroegde ouderdomsprestatie" wordt verstaan een prestatie die wordt verstrekt voordat de leeftijd is bereikt die normaliter geldt voor het recht op pensioen en die bij het bereiken van die leeftijd wordt doorbetaald of door een andere ouderdomsprestatie wordt vervangen;

Wat houdt het artikel in?

Dit artikel geeft een definitie van de begrippen 'uitkeringen bij vervroegde uittreding' en 'vervroegde ouderdomsprestatie'. Nederlandse VUT-uitkeringen zijn meestal gebaseerd op contractuele bepalingen (CAO-regelingen). Ze vallen niet onder de materiële werkingssfeer van de verordening (zie artikel 1l).

Is dit artikel anders dan in Verordening (EEG) 1408/71?

Ja. Verordening (EEG) 1408/71 had geen definitie van het begrip uitkeringen bij vervroegde uittreding, omdat deze uitkeringen niet onder de materiële werkingssfeer van deze verordening vielen.

Corresponderende artikelen

Zie ook artikel 66 Verordening (EG) 883/2004

Definitie van 'overlijdensuitkering'

Artikel 1y

Tekst van het artikel

Voor de toepassing van deze verordening:

wordt onder "overlijdensuitkering" verstaan een bedrag ineens dat bij overlijden wordt uitgekeerd, met uitzondering van de onder w) bedoelde bedragen die als afkoopsom worden uitgekeerd;

Wat houdt het artikel in?

Dit artikel geeft aan wat een 'overlijdensuitkering' is. Het gaat om een eenmalige uitkering bij overlijden. Periodieke uitkeringen aan nagelaten betrekkingen vallen niet onder dit begrip.

Is dit artikel anders dan in Verordening (EEG) 1408/71?

Nee. Het artikel is gelijk aan dat in Verordening (EEG) 1408/71.

Corresponderende artikelen

Artikel 1v Verordening (EEG) 1408/71

Definitie van 'gezinsbijslagen'

Artikel 1z

Tekst van het artikel

Voor de toepassing van deze verordening:

worden onder "gezinsbijslagen" verstaan alle verstrekkingen en uitkeringen ter tegemoetkoming van de gezinslasten, met uitzondering van voorschotten op onderhoudsbijdragen, en de in bijlage I vermelde bijzondere uitkeringen bij geboorte of adoptie.

Wat houdt het artikel in?

Dit artikel geeft aan wat wordt verstaan onder 'gezinsbijslagen'.

Is dit artikel anders dan in Verordening (EEG) 1408/71?

Ja. Er wordt geen onderscheid meer gemaakt tussen kinderbijslag en gezinsbijslag zoals in Verordening (EEG) 1408/71.

Corresponderende artikelen

- Artikel 1u Verordening (EEG) 1408/71
- Bijlage I Verordening (EG) 883/2004

Vervallen: definitie van 'nagelaten betrekking'

Is dit artikel anders dan in Verordening (EEG) 1408/71?

Ja. Doordat de definitie van nagelaten betrekking vervalt, zijn voortaan uitsluitend de nationale criteria doorslaggevend. Artikel 1g Verordening (EEG) 1408/71 verwees voor het begrip 'nagelaten betrekking' naar de nationale wetgeving. Maar beschouwt die wetgeving uitsluitend de inwonende als nagelaten betrekking? Dan geldt ook de betrokkene als nagelaten betrekking die in hoofdzaak op kosten van de werknemer, zelfstandige of student werd onderhouden (en niet inwoonde).

Corresponderende artikelen

Artikel 1g Verordening (EEG) 1408/71

Personele werkingssfeer

Artikel 2

Tekst van de bepaling:

1. Deze verordening is van toepassing op onderdanen van een lidstaat, staatlozen en vluchtelingen, die in een van de lidstaten wonen, en op wie de wetgeving van een of meer lidstaten van toepassing is of geweest is, alsmede op hun gezinsleden en hun nabestaanden.

2. Tevens is deze verordening van toepassing op de nabestaanden van de personen op wie de wetgeving van een of meer lidstaten van toepassing is geweest, ongeacht de nationaliteit van die personen, indien hun nabestaanden onderdanen van één van de lidstaten, staatlozen of vluchtelingen zijn die in één van de lidstaten wonen.

Wat houdt het artikel in?

De personele werkingssfeer van de verordening heeft betrekking op de volgende personen:

- onderdanen van een lidstaat (personen met de nationaliteit van een lidstaat) op wie de wetgeving van een of meerdere lidstaten van toepassing is of is geweest;
- staatlozen en vluchtelingen op wie de wetgeving van een of meer lidstaten van toepassing is of is geweest;
- gezinsleden en nabestaanden van de bovengenoemde personen.

De personele werkingssfeer van de verordening omvat ook nabestaanden (of nagelaten betrekkingen) van personen die vanwege hun nationaliteit niet onder de verordening vielen. Maar dat geldt alleen als de nagelaten betrekking de nationaliteit van een lidstaat heeft of vluchteling of staatloze is.

Het is de bedoeling dat de verordening ook van toepassing wordt op onderdanen van IJsland, Liechtenstein en Noorwegen (de EER-landen), Zwitserland en derdelanden. Het is nog niet duidelijk wanneer dit gebeurt.

Wie zich wil beroepen op de verordening, moet voldoen aan het 'verplaatsingscriterium'. Er moet sprake zijn van werken of wonen met een 'grensoverschrijdend karakter' (zie overweging 13 van de preambule van Verordening (EG) 883/2004). Aan dit criterium voldoet hij ook als hij nooit binnen de lidstaten is gemigreerd, maar wel de nationaliteit heeft van een van de lidstaten, buiten de EU woont en zich vervolgens in een andere lidstaat vestigt. Hij voldoet niet aan het criterium als hij zonder EU-, EER- of Zwitserse nationaliteit zich vanuit een derdeland in een lidstaat vestigt.

Is dit artikel anders dan in Verordening (EEG) 1408/71?

Ja. De personele werkingsfeer is uitgebreid. Nu vallen daar alle onderdanen onder (ook staatlozen en vluchtelingen) op wie de socialeverzekeringswetgeving van de lidstaten van toepassing is of is geweest. Dus ook de niet-actieven, gezinsleden en nabestaanden tellen mee. De personele werkingsfeer van Verordening (EEG) 1408/71 beperkt zich tot werknemers, zelfstandigen, studenten en post-actieven, en op hun gezinsleden en hun nagelaten betrekkingen.

Nieuw is ook dat in lid 1 van dit artikel de term 'nagelaten betrekkingen' uit de oude verordening is vervangen door 'nabestaanden'. In tegenstelling tot Verordening (EEG) 1408/71 geeft de nieuwe verordening geen definitie van nabestaanden of van nagelaten betrekkingen. Bekijk hiervoor ook: Vervallen: definitie van 'nagelaten betrekking', artikel 1g.

Artikel 2, lid 1 van de nieuwe verordening is anders geredigeerd dan het corresponderende artikel van de oude verordening. Hierdoor denkt u misschien dat alleen personen die in een van de lidstaten wonen onder de personele werkingsfeer vallen. Dit is niet het geval. Uit de tekst van de nieuwe verordening in andere talen blijkt dat in de Nederlandse taalversie een komma is weggefallen. Daarom vallen alleen vluchtelingen en staatlozen die in een van de lidstaten wonen onder de personele werkingsfeer. Onderdanen van een lidstaat hoeven niet in een van de lidstaten te wonen om onder de personele werkingsfeer te vallen.

Corresponderende artikelen

- Artikel 2 Verordening (EEG) 1408/71
- Zie ook het voorstel voor een nieuwe Verordening tot uitbreiding van Verordening (EG) 883/2004 naar onderdanen van derde landen
- Preambule overweging 7 Verordening (EG) 883/2004

Materiële werkingssfeer

Artikel 3

Tekst van het artikel

1. Deze verordening is van toepassing op alle wetgeving betreffende de volgende takken van sociale zekerheid:

- a) prestaties bij ziekte;
- b) moederschaps- en daarmee gelijkgestelde vaderschapsuitkeringen;
- c) uitkeringen bij invaliditeit;
- d) uitkeringen bij ouderdom;
- e) uitkeringen aan nabestaanden;
- f) prestaties bij arbeidsongevallen en beroepsziekten;
- g) uitkeringen bij overlijden;
- h) uitkeringen bij werkloosheid;
- i) uitkeringen bij vervroegde uittreding;
- j) gezinsbijslagen.

2. Tenzij in bijlage XI anders is bepaald, deze verordening van toepassing op de algemene en bijzondere stelsels van sociale zekerheid, al dan niet op premie- of bijdragebetaling berustend, alsmede op de stelsels betreffende de verplichtingen van een werkgever of een reder.

3. Deze verordening is tevens van toepassing op bijzondere, niet op premie- of bijdragebetaling berustende prestaties, als bedoeld in artikel 70.

4. Titel III laat de wettelijke voorschriften van een lidstaat met betrekking tot de verplichtingen van de reder onverlet.

5. Deze verordening is niet van toepassing op:

- a) sociale en medische bijstand of
- b) prestaties in verband waarmee een lidstaat de aansprakelijkheid voor aan personen toegebrachte schade op zich neemt en voorziet in schadeloosstelling, zoals voor slachtoffers van oorlogshandelingen en militair optreden of de gevolgen daarvan, slachtoffers van criminaliteit, moord of terreurdaden, slachtoffers van schade die hun door overheidsdienaren in functie worden toegebracht, of slachtoffers die om politieke of religieuze redenen of omwille van hun afstamming nadeel werd berokkend.

Wat houdt het artikel in?

Dit artikel geeft een opsomming van de takken van sociale zekerheid die vallen onder de nieuwe verordening, inclusief uitzonderingen daarop.

Let op: in de Nederlandse versie van artikel 3, lid 2 ontbreekt in de eerste zin het woordje 'is' na de eerste komma.

Is dit artikel anders dan in Verordening (EEG) 1408/71?

Ja. Ten opzichte van Verordening (EEG) 1408/71 is de nieuwe verordening van toepassing op meer socialezekerheidstakken, omdat de materiële werkingssfeer is uitgebreid.

Moeder- en vaderschapsuitkeringen worden nu apart genoemd in de opsomming van takken van sociale zekerheid. Nederland kent dergelijke uitkeringen niet, met uitzondering van het onderdeel 'adoptieverlof' uit de WAZO. (In de toelichting op deel III, onderdeel moederschaps- en vaderschapsuitkeringen, besteden we hier verder aandacht aan.) Deze uitbreiding heeft dus nauwelijks gevolgen. De WAZO valt niet onder het begrip gezinsbijslag, zoals dat staat in artikel 1z van Verordening (EG) 883/2004. De WAZO valt wel onder het begrip moederschapsuitkeringen en daarmee gelijkgestelde vaderschapsuitkeringen, zoals dat staat in artikel 3, sub 1b van Verordening (EG) 883/2004.

Nieuw als tak van sociale zekerheid zijn de wettelijke uitkeringen bij vervroegde uittreding. De meeste Nederlandse VUT-regelingen zijn gebaseerd op CAO-afspraken tussen werkgevers en werknemers. Doordat een wettelijke grondslag ontbreekt, vallen deze regelingen niet onder de nieuwe verordening.

De verordening definieert vergoedingen bij invaliditeit niet langer als vergoedingen *met inbegrip van die tot instandhouding of verbetering van de verdien capaciteit*.

In artikel 3, lid 3 juncto artikel 70 en in bijlage X van Verordening (EG) 883/2004 staat wat u ook in artikel 4, lid 2 bis van Verordening (EEG) 1408/71 kunt vinden, en in de bijbehorende bijlage II bis. Deze artikelen gaan over speciale, niet op premie- of bijdragebetaling berustende prestaties. Nederland heeft de Toeslagenwet en de Wajong op deze bijlage geplaatst.

Artikel 3, lid 5 van Verordening (EG) 883/2004 is uitgebreider dan artikel 4, lid 4 van Verordening (EEG) 1408/71. Het nieuwe artikel sluit niet alleen sociale en medische bijstand uit van de

materiële werkingssfeer van de verordening, maar ook vergoedingen voor aansprakelijkheid en schadeloosstelling als personen schade lijden door een lidstaat. Hieronder vallen slachtoffers van oorlogshandelingen en militair optreden of de gevolgen van deze acties. Maar denk ook aan slachtoffers van criminaliteit, moord of terreurdaden. Of aan schade die aan slachtoffers door overheidsdienaren in functie wordt toegebracht en aan slachtoffers die om politieke of religieuze redenen of vanwege hun afstamming worden benadeeld.

Corresponderende artikelen

- Artikel 4 Verordening (EEG) 1408/71
- Artikel 70 Verordening (EG) 883/2004
- Bijlage XI Verordening (EG) 883/2004
- Overweging 6 preambule Verordening (EG) 883/2004

Gelijke behandeling

Artikel 4

Tekst van het artikel

Tenzij in deze verordening anders bepaald, hebben personen op wie de bepalingen van deze verordening van toepassing zijn, de rechten en verplichtingen voortvloeiende uit de wetgeving van elke lidstaat onder dezelfde voorwaarden als de onderdanen van die staat.

Wat houdt het artikel in?

Lidstaten moeten personen die onder de nieuwe verordening vallen meestal behandelen alsof het hun eigen onderdanen zijn. Dit is conform Verordening (EEG) 1408/71 en uitspraken van het Europese Hof van Justitie.

Is dit artikel anders dan in Verordening (EEG) 1408/71?

Ja. Het gebod van gelijke behandeling is sterk vereenvoudigd in de nieuwe verordening.

Corresponderende artikelen

- Artikel 3 Verordening (EEG) 1408/71
- Overweging 8 preambule Verordening (EG) 883/2004

Gelijkstelling van prestaties, inkomsten, feiten en gebeurtenissen

Artikel 5

Tekst van het artikel

Tenzij in deze verordening anders bepaald en rekening houdend met de bijzondere uitvoeringsbepalingen, geldt het volgende:

- a) indien de wetgeving van de bevoegde lidstaat bepaalde rechtsgevolgen toekent aan socialezekerheidsprestaties of andere inkomsten, zijn de betreffende bepalingen van die wetgeving ook van toepassing op gelijkgestelde prestaties die krachtens de wetgeving van een andere lidstaat toegekend zijn alsmede op de inkomsten die in een andere lidstaat verworven zijn;*
- b) indien de wetgeving van de bevoegde lidstaat rechtsgevolgen toekent aan bepaalde feiten of gebeurtenissen, houdt die lidstaat rekening met soortgelijke feiten of gebeurtenissen die zich in een andere lidstaat voordoen alsof zij zich op het eigen grondgebied hebben voorgedaan.*

Wat houdt het artikel in?

In artikel 5 staat een leerstuk over vrij verkeer dat al enige tijd gemeengoed is in de jurisprudentie. Zijn er prestaties, inkomsten, feiten en gebeurtenissen buiten het territorium van een bevoegde lidstaat? Dan moet de lidstaat ze beschouwen alsof ze zich afspelen op het eigen territorium. Dit vloeit voort uit Verordening (EEG) 1408/71 en uit de jurisprudentie van het Europese Hof van Justitie. Het gaat dan uiteraard om een lidstaat die al bevoegd is en dus om een orgaan dat uitvoering geeft aan de verzekering waaraan de belanghebbende onderworpen is of is geweest.

Artikel 5 doet voor prestaties, inkomsten, feiten en gebeurtenissen hetzelfde als artikel 6 voor tijdvakken van verzekering, arbeid of wonen. Maar de nieuwe verordening kan ook anders bepalen. Soms lijken de twee bepalingen elkaar te overlappen. Het onderscheid tussen de twee is dat artikel 6 gaat over formele juridische kwalificaties en artikel 5 doelt op materiële situaties of feiten. Artikel 5 en niet artikel 6 moet bijvoorbeeld worden toegepast bij de vraag of iemand voldoet aan het vereiste van wonen in een andere lidstaat om in Nederland AOW-tijdvakken te verkrijgen, zoals staat in bijlage XI van Verordening (EG) 883/2004. Reden is dat de wooneis uit de bijlage ingaat op de vraag of zich een materiële toestand heeft voorgedaan: is iemand ingezetene van een lidstaat? De wooneis gaat niet over een formele toestand. Let daarbij op nog een verschil: de lidstaat waarin iemand de tijdvakken verzekering, arbeid of wonen vervult, bepaalt de kwalificatie van deze tijdvakken. Zo wordt artikel 6 toegepast. Maar volgens artikel 5 bepalen de nationale

wetgeving van een lidstaat en het internationale privaatrecht de kwalificatie die wordt gegeven aan het bestaan van prestaties, inkomsten, feiten en gebeurtenissen.

Op verschillende plaatsen in de nieuwe verordening komen bepalingen terug die vrijwel identiek zijn aan artikel 5. Zo bepaalt artikel 42 het volgende. Overlijdt een verzekerde of een van zijn gezinsleden in een andere lidstaat dan de bevoegde? Dan moet de bevoegde lidstaat doen alsof die persoon op zijn grondgebied is overleden.

Is dit artikel anders dan in Verordening (EEG) 1408/71?

Nee. Artikel 5 is nieuw maar de inhoud van het artikel ligt reeds besloten in de verschillende bepalingen van de oude verordening en de jurisprudentie van het Europese Hof van Justitie.

Corresponderende artikelen

- Artikel 10 bis, lid 3 en 4; artikel 12, lid 2 en 3; artikel 14 quinquies, lid 3; artikel 35, lid 3; artikel 39, lid 6; artikel 56; artikel 61, lid 5; artikel 65 Verordening (EEG) 1408/71
- Overweging 9 tot en met 12 preambule Verordening (EG) 883/2004

Samentelling van tijdvakken

Artikel 6

Tekst van het artikel

Tenzij in deze verordening anders is bepaald, houdt het bevoegde orgaan van een lidstaat waarvan de wetgeving:

- *het verkrijgen, het behoud, de duur of het herstel van het recht op prestaties,*
- *de toepassing van een wetgeving,*

of

- *de toegang tot of de ontheffing van de verplichte, vrijwillig voortgezette of vrijwillige verzekering,*

afhankelijk stelt van de vervulling van tijdvakken van verzekering, van werkzaamheden in loondienst, van werkzaamheden anders dan in loondienst of van wonen, voorzover nodig, rekening met de overeenkomstig de wetgeving van een andere lidstaat vervulde tijdvakken van verzekering, van werkzaamheden in loondienst, van werkzaamheden anders dan in loondienst of van wonen, alsof die tijdvakken overeenkomstig de door dat orgaan toegepaste wetgeving zijn vervuld.

Wat houdt het artikel in?

Artikel 6 bevat drie regels. Ze gaan over de samentelling van tijdvakken voor:

- het verkrijgen, het behoud, de duur of het herstel van het recht op prestaties;
- de toepassing van de wetgeving van een lidstaat;
- de vrijwillige verzekering.

Het eerste verandert niet. Als iemand in een bepaalde lidstaat pas recht op prestaties heeft na een wachttijd (bijvoorbeeld wegens risico-uitsluiting of vestiging) dan moeten op grond van jurisprudentie van het Europese Hof van Justitie tijdvakken uit een tweede lidstaat worden meegeteld alsof zij in de eerste lidstaat zijn vervuld. Als de betrokkene simpelweg niet verzekerd is geweest in de eerste lidstaat waar hij een aanvraag indient, dan kan de verzekering in een tweede lidstaat niet het recht op prestaties in de eerste lidstaat openen.

Over het derde punt (de vrijwillige verzekering) heeft het Europese Hof van Justitie al voor Verordening (EEG) 1408/71 uitspraak gedaan. Het heeft bepaald dat de toegang tot de vrijwillige verzekering afhankelijk mag worden gesteld van de vraag of de betrokkene eerder een verzekering had vanwege nationale wetgeving. Aan die voorwaarde hoeft de betrokkene niet te hebben voldaan als hij alleen tijdvakken van verzekering in andere lidstaten heeft. Deze jurisprudentie blijft geldig onder de nieuwe verordening. Dit blijkt uit artikel 14, lid 4 van Verordening (EG) 883/2004.

De samentelling van tijdvakken om de toepassing van een wetgeving mogelijk te maken is, behalve voor dienstplichtigen, nieuw.

Is dit artikel anders dan in Verordening (EEG) 1408/71?

Ja. De samentelling van tijdvakken kan worden gebruikt om wetgeving toe te kunnen passen. Alleen artikel 13, lid 2e van Verordening (EEG) 1408/71, voorzagt tot nu toe in samentelling van tijdvakken, maar deze bepaling geldt alleen voor dienstplichtigen.

Corresponderende artikelen

- Artikel 12; artikel 13 Verordening (EG) 987/2009
- Artikel 9, lid 2; artikel 10 bis, lid 1; artikel 18, lid 1; artikel 38, lid 1; artikel 45, lid 1; artikel 64; artikel 67, lid 1 en 2; artikel 72 Verordening (EEG) 1408/71

Opheffing van de regels inzake de woonplaats

Artikel 7

Tekst van het artikel

Tenzij in deze verordening anders bepaald, kunnen de uitkeringen verschuldigd op grond van de wetgeving van een of meer lidstaten of op grond van deze verordening, niet worden verminderd, gewijzigd, geschorst, ingetrokken of verbeurd verklaard op grond van het feit dat de rechthebbende of de leden van zijn gezin in een andere lidstaat wonen dan die waar zich het orgaan bevindt dat deze uitkering verschuldigd is.

Wat houdt het artikel in?

Deze bepaling geeft een verbod op vermindering, wijziging, schorsing, intrekking of verbeurdverklaring van uitkeringen. Dit heeft ermee te maken dat de rechthebbende of de leden van zijn gezin in een andere lidstaat wonen dan waar de uitkeringsinstantie zich bevindt die de uitkering verstrekt.

Is dit artikel anders dan in Verordening (EEG) 1408/71?

Ja. De oude verordening noemt alleen de exportabele prestaties. In de nieuwe verordening worden alle prestaties genoemd, 'tenzij de verordening anders bepaalt'. Het resultaat is hetzelfde. Deze redactie maakt artikel 10 bis, lid 1 van de Verordening (EEG) 1408/71 overbodig. In de hoofdstukken over de afzonderlijke prestaties kunt u nagaan of de exportverplichting wordt opgeheven. Bekijk bijvoorbeeld de artikelen 63 en 70 van Verordening (EG) 883/2004.

De aanduiding van bepaalde typen uitkeringen van artikel 10, lid 1 in de oude verordening vervalt in de nieuwe verordening. Hierdoor geldt het voorschrift van export voortaan voor alle uitkeringen. De ruimere terminologie van de nieuwe verordening leidt niet tot problemen.

Artikel 10, lid 2 van de oude verordening gaat over de invloed van de verplichte verzekering op de terugbetaling van bijdragen of premies. Dit tweede lid ontbreekt in de nieuwe verordening. Maar dit hoeft niet te betekenen dat het materiële recht verandert. Het voorschrift heeft hoe dan ook geen relevantie voor Nederland. Dat dit in de nieuwe verordening is weggefallen, maakt dus niet uit.

Corresponderende artikelen

- Artikel 10 Verordening (EEG) 1408/71
- Preambule 16 Verordening (EG) 883/2004

Verhouding tussen deze verordening en andere coördinatie-instrumenten

Artikel 8

Tekst van het artikel

1. Deze verordening treedt, binnen haar werkingssfeer, in de plaats van verdragen inzake sociale zekerheid die tussen de lidstaten van toepassing zijn. Niettemin blijven bepaalde bepalingen van verdragen die lidstaten vóór deze verordening van toepassing wordt, hebben gesloten, van toepassing, wanneer zij gunstiger zijn voor de rechthebbenden of indien zij voortvloeien uit specifieke historische omstandigheden en een in de tijd beperkt effect hebben. Om van kracht te blijven moeten die bepalingen in bijlage II worden vermeld. Indien het op objectieve gronden eventueel mogelijk is enkele van deze bepalingen uit te breiden tot alle personen waarop de verordening van toepassing is, dan wordt dit aangegeven.

2. Twee of meer lidstaten kunnen zo nodig onderlinge verdragen sluiten die berusten op de beginselen van deze verordening en die in overeenstemming zijn met de geest ervan.

Wat houdt het artikel in?

De essentie van deze bepaling is dat de nieuwe verordening de socialezekerheidsverdragen vervangt tussen de lidstaten. Maar sommige van deze bepalingen blijven van toepassing. Ze staan in bijlage II en zijn gunstiger voor de rechthebbenden of vloeien voort uit specifieke historische omstandigheden en hebben een in de tijd beperkt effect. Als deze bepalingen onder de personele werkingssfeer van de nieuwe verordening kunnen vallen, staat dat erbij. Zo nodig kunnen lidstaten onderling verdragen sluiten die in lijn zijn met de beginselen en de geest van de nieuwe verordening.

Bekijk ook de beschrijving van de artikelen 8 en 9 Verordening (EG) 987/2009.

Is dit artikel anders dan in Verordening (EEG) 1408/71?

Ja. De essentie van deze bepaling is dat de nieuwe verordening binnen haar werkingssfeer de socialezekerheidsverdragen vervangt tussen de lidstaten. Maar sommige van deze bepalingen blijven van toepassing. Ze zijn gunstiger voor de rechthebbenden of vloeien voort uit specifieke historische omstandigheden en hebben een in de tijd beperkt effect én moeten staan in bijlage II. De nieuwe verordening wijkt hierin niet af van de artikelen 6 en 7 van de oude verordening en de jurisprudentie van het Europese Hof van Justitie.

In artikel 8, lid 1 van de nieuwe verordening staat in essentie hetzelfde als in de artikelen 6 en 7, lid 2, onderdeel c van de oude verordening. Artikel 8, lid 2 van de nieuwe verordening komt in essentie overeen met artikel 8 van de oude verordening.

Verder staat in artikel 7 van de oude verordening dat verplichtingen die voortvloeien uit ILO-verdragen en Europese interim-overeenkomsten blijven gelden. Hierin staat ook dat het Rijnvaartverdrag en het Europese Verdrag over het internationale vervoer van toepassing blijven. Dit kan gevolgen hebben voor personen die hun socialezekerheidspositie aan deze verdragen ontleen.

In bijlage II van Verordening (EG) 883/2004 gelden voor Nederland nog steeds de artikelen 2 en 3 van de vierde Aanvullende Overeenkomst van 21 december 1956 bij het Verdrag van 29 maart 1951. (Ze blijven wel beperkt tot de personen die onder deze bilaterale bepalingen vallen.) Het gaat hier over het verdrag met Duitsland waarin de aanspraken zijn geregeld van werknemers die tijdens de Tweede Wereldoorlog in Duitsland tewerk zijn gesteld.

Alle overige bilaterale verdragen vermeld in bijlage III van de oude verordening verliezen onder de nieuwe verordening hun geldigheid. Dat geldt onder meer voor artikel 3, lid 2, van het Verdrag van 29 maart 1951, zoals het in bijlage III van de oude verordening is opgenomen (Het gaat hier over het verdrag met Duitsland waarin geregeld is hoe werknemers die tijdens de Tweede Wereldoorlog in Duitsland tewerk zijn gesteld, aanspraken kunnen maken.) Het geldt ook voor artikel 31 van het Verdrag met Portugal van 19 juli 1979 over extra aanspraken bij het exporteren van werkloosheidsuitkeringen.

Corresponderende artikelen

- Artikel 8; artikel 9 Verordening (EG) 987/2009
- Bijlage 1 Verordening (EG) 987/2009
- Artikel 6; artikel 7; artikel 8 Verordening (EEG) 1408/71
- Bijlage III Verordening (EEG) 1408/71
- Bijlage II Verordening (EG) 883/2004

Verklaringen van de lidstaten over de werkingssfeer van de verordening

Artikel 9

Tekst van het artikel

1. De lidstaten stellen de Commissie schriftelijk in kennis van verklaringen als bedoeld in artikel 1, onder I), van wetgeving en regelingen als bedoeld in artikel 3, van verdragen als bedoeld in artikel 8, lid 2, en van minimumprestaties als bedoeld in artikel 58 en van inhoudelijke wijzigingen die later worden aangebracht. De datum van inwerkingtreding van de betrokken wetten en regelingen of, in het geval van de in artikel 1, onder I), bedoelde verklaringen, de datum met ingang waarvan deze verordening van toepassing is op de in de verklaringen van de lidstaten genoemde regelingen, worden in de kennisgevingen vermeld.

2. Deze kennisgevingen worden jaarlijks aan de Commissie verstrekt en bekendgemaakt in het Publicatieblad van de Europese Unie.

Wat houdt het artikel in?

Deze bepaling schrijft voor dat de lidstaten de Europese Commissie schriftelijk op de hoogte moeten stellen van verklaringen, wetgeving en regelgeving, verdragen en minimumprestaties, zoals staat in diverse bepalingen van Verordening (EG) 883/2004 en de datum van inwerkingtreding daarvan. Deze bekendmakingen worden jaarlijks gepubliceerd in het Publicatieblad.

Is dit artikel anders dan in Verordening (EEG) 1408/71?

Nee.

Corresponderende artikelen

Artikel 5; artikel 97 Verordening (EEG) 1408/71

Voorkoming van samenloop van prestaties

Artikel 10

Tekst van het artikel

Tenzij anders bepaald, kan krachtens deze verordening geen recht worden verkregen of behouden op verscheidene prestaties van dezelfde aard die betrekking hebben op eenzelfde tijdvak van verplichte verzekering.

Wat houdt het artikel in?

In dit artikel wordt geregeld dat de toepassing van de verordening er niet toe mag leiden dat iemand over dezelfde verzekerde periode twee gelijksoortige uitkeringen ontvangt. Dit is een algemeen uitgangspunt. Uit de zinsnede 'tenzij anders bepaald' blijkt al dat er uitzonderingen op deze regel zijn. Die uitzonderingen staan in de hoofdstukken die over de vaststelling van die uitkeringen gaan. In een voorkomend geval moet dus ook gekeken worden in het betreffende hoofdstuk van titel III.

Is dit artikel anders dan in Verordening (EEG) 1408/71?

Ja. In artikel 12, eerste lid van de oude verordening staat een voorbehoud over sommige uitkeringen. Dit voorbehoud staat niet in de nieuwe verordening.

Artikel 12, tweede lid van de oude verordening regelt hoe er gehandeld moet worden als er door twee landen tegelijk op de wederzijdse uitkeringen geanticumuleerd mag worden. In dat geval brengt elk land slechts een deel van het normale bedrag in mindering. Deze regeling is nu overgebracht naar artikel 10 van Verordening (EG) 987/2009.

Enkele bijzonderheden uit artikel 12, derde en vierde lid van de oude verordening en de artikelen 7 tot en met 10 bis van Verordening (EEG) 574/72 zijn nu overgebracht naar de toepasselijke hoofdstukken van titel III. Daar leest u meer hierover.

Artikel 12, vierde lid van de oude verordening is niet overgenomen. Het bevat een specifiek voorschrift voor invaliditeitspensioen dat door Nederland verschuldigd is. Dit heeft geen gevolgen, omdat aan deze bepaling uitvoering kan worden gegeven door toepassing van de nationale anticumulatievoorschriften.

Corresponderende artikelen

- Artikel 10 Verordening (EG) 987/2009
- Artikel 12 Verordening (EEG) 1408/71
- Artikel 7 tot en met 10 bis Verordening (EEG) 574/72
- Overweging 12; overweging 15 preambule Verordening (EG) 883/2004

Titel II - Vaststelling van de toepasselijke wetgeving

Wat vindt u in deze titel?

Inhoud

Om te voorkomen dat een persoon onder geen enkele wetgeving of juist tegelijkertijd onder verschillende wetgevingen valt, bevat titel II aanwijfsregels die aangeven welke nationale socialeverzekeringswetgeving van toepassing is. De nationale wetgeving bepaalt vervolgens welke verzekerings- en premieheffingsregels dan gelden.

De aanwijfsregels in deze titel hebben sterke en exclusieve werking:

- sterke werking – de woonplaatseisen blijven buiten beschouwing;
- exclusieve werking – slechts één wetgeving is van toepassing. Daarbij is de hoofdregel het werklandbeginsel. Dit betekent dat de wetgeving van het land waar de betrokkene werkt van toepassing is.

De personele werkingssfeer van deze verordening is uitgebreider dan die van Verordening (EEG) 1408/71. Daarom geldt de verordening nu voor iedereen die valt onder artikel 2, dus ook personen die niet werken. Omdat voor die personen het werklandbeginsel niet geldt, zijn er voor niet-actieven andere regels. Voor niet-actieven met een uitkering geldt dat in een aantal gevallen toch de aanwijfsregels voor werkenden van toepassing zijn. Meer hierover leest u in artikel 11, lid 2. Daarnaast kan het gebeuren dat het eenvoudige werklandbeginsel niet werkt omdat een betrokkene in meerdere lidstaten werkt, of dat de uitkomst leidt tot een ongewenste situatie, zoals bij detachering. Ook hiervoor geeft titel II aparte regels, net als voor betrokkenen die werken op zee.

Ook Verordening (EEG) 1408/71 kende een aantal uitzonderingen op het werklandbeginsel. Deze uitzonderingsbepalingen zijn in de nieuwe verordening vereenvoudigd. Zo zijn de bijzondere bepalingen verdwenen voor rijdend, vliegend en varende personeel, zeelieden en ambtenaren werkzaam in meerdere lidstaten en bedienend personeel van diplomatieke zendingen en consulaire posten. Voor deze beroepsgroepen gelden geen specifieke regels meer. Zij volgen de algemene regels die gelden voor betrokkenen die op het grondgebied van meer lidstaten werken.

Artikel 11, lid 3e is een vangnetbepaling. Deze wijst de wetgeving van het woonland aan wanneer de overige bepalingen niet gelden. Bijvoorbeeld in het geval van niet-actieven zonder uitkering. Volgens artikel 16 kunnen betrokken lidstaten via een overeenkomst een uitzondering maken op de genoemde aanwijsregels van titel II in het belang van de betrokkene.

Titel II van Verordening 987/2009 werkt de bepalingen verder uit van titel II en van de procedurele voorschriften over onderlinge informatie-uitwisseling tussen de lidstaten.

Vaststelling van de toepasselijke wetgeving: algemene regels

Artikel 11

Wat vindt u in dit artikel?

Inhoud

Artikel 11 geeft aan hoe lidstaten de toepasselijke wetgeving kunnen vaststellen.

- Lid 1 – dit lid behandelt de exclusieve werking.

- Lid 2 – dit lid geeft regels over de kwalificatie van personen met een uitkering. Het artikel geeft aan dat sommige uitkeringen dezelfde kwalificatie krijgen als de beroepswerkzaamheid die de basis is voor de uitkering.

- Lid 3 – dit lid geeft aanwijsregels voor:
  - a) personen die werkzaamheden verrichten al dan niet in loondienst;
  - b) ambtenaren;
  - c) personen met een werkloosheidsuitkering;
  - d) personen die worden opgeroepen voor militaire dienst of vervangende burgerdienst;
  - e) niet-actieven die niet onder de overige bepalingen vallen.

- Lid 4 – dit lid geeft de aanwijsregel voor zeelieden.

Hieronder vindt u per lid van artikel 11 een beschrijving. Deze beschrijving besteedt ook aandacht aan de bepalingen van Verordening (EEG) 987/2009.

Exclusieve werking: onderworpen aan de wetgeving van één lidstaat

Artikel 11, lid 1

Tekst van het artikel

Degenen op wie deze verordening van toepassing is, zijn slechts aan de wetgeving van één lidstaat onderworpen. Welke die wetgeving is, wordt overeenkomstig deze titel vastgesteld.

Wat houdt dit artikel in?

Lid 1 van artikel 11 bepaalt dat degene op wie de verordening van toepassing is, slechts onderworpen is aan de socialezekerheidswetgeving van één lidstaat. Zie ook overweging 13 van de preambule van deze verordening. De wetgeving van welke lidstaat dat is, bepaalt titel II. Door de exclusieve werking geldt altijd de socialeverzekeringswetgeving van één lidstaat. Lid 1 sluit wetgevingen van andere lidstaten daarmee automatisch uit. Zo voorkomt lid 1 ook dubbele verzekering, dubbele premieheffing en de complicaties die dit met zich meebrengt. Exclusieve werking voorkomt verder dat geen enkel stelsel van toepassing is, maar garandeert geen verzekering. Dat blijft afhankelijk van de voorwaarden die de lidstaten zelf bepalen.

Is dit artikel anders dan in de vorige verordening?

Ja. De twee uitzonderingen op de exclusieve werking van Verordening (EEG) 1408/71 komen niet meer terug in lid 1 van artikel 11. Het gaat hierbij om de situaties in bijlage VII behorend bij artikel 14b quater, onder b van Verordening (EEG) 1408/71 en om de ambtenaren die werkzaam zijn in twee of meer lidstaten.

Corresponderende artikelen

Artikel 13, lid 1 Verordening (EEG) 1408/71

Kwalificatie van uitkeringsgerechtigden voor toepassing van aanwijsregels

Artikel 11, lid 2

Tekst van het artikel

Voor de toepassing van deze titel worden de personen die een uitkering ontvangen omdat of als gevolg van het feit dat zij een werkzaamheid uitvoeren in loondienst of een werkzaamheid anders dan in loondienst, beschouwd als personen die die werkzaamheid verrichten. Deze regel geldt niet voor uitkeringen bij invaliditeit, ouderdom of aan nabestaanden, prestaties in verband met arbeidsongevallen en beroepsziekten, of prestaties bij ziekte voor behandeling voor onbepaalde tijd.

Wat houdt dit artikel in?

Deze bepaling geldt voor personen met een uitkering. Lid 2 wijst geen wetgeving aan, maar geeft algemene bepalingen voor de kwalificatie van uitkeringsgerechtigden. Met deze kwalificatie kunnen lidstaten dan de aanwijsregels toepassen. Heeft een persoon een uitkering op grond van eerder verrichte werkzaamheden? Dan wordt de fictie gehanteerd dat hij deze voor de toepassing van de aanwijsregels nog steeds verricht. Voor deze personen gelden daarom de aanwijsregels voor werkenden.

Voorbeeld

A werkt als uitzendkracht in Nederland, maar woont in Duitsland. Als hij ziek wordt, krijgt hij een uitkering van UWV. Op grond van artikel 11, lid 2 van de nieuwe verordening blijft hij in Nederland verzekerd. Deze regel zorgt ervoor dat iemand met een ZW-uitkering gelijkgesteld wordt met iemand die werkt.

In de tweede zin van lid 2 staat dat die regel niet geldt voor bepaalde uitkeringen, zoals invaliditeits- en ouderdomsuitkeringen. Voor het gemak worden deze uitkeringen aangeduid als uitkeringen die niet gelijkgesteld zijn met werken. De uitkeringsgerechtigden vallen via de vangnetbepaling van artikel 11, lid 3e voor overige niet-actieve uitkeringsgerechtigden onder de wetgeving van het woonland.

Voorbeeld

B heeft een WAO-uitkering van UWV WERKbedrijf en woont in Duitsland. De WAO is een invaliditeitsuitkering en B wordt daarom niet gelijkgesteld met iemand die werkt. Op grond van artikel 11, lid 3e is de wetgeving van Duitsland op hem van toepassing.

Valt een uitkering die gelijk staat aan werken samen met het verrichten van werkzaamheden, dan gelden voor betrokkene de aanwijsregels voor werken in meerdere lidstaten. In dat geval wordt betrokkene namelijk geacht te werken in de lidstaat die deze uitkering betaalt. Bij uitkeringen die niet gelijk staan aan werken, gaat in dat geval het werklandbeginsel voor en zal, wanneer de betrokkene weer buiten het woonland gaat werken, de wetgeving van het werkland gaan gelden. Voorbeelden van Nederlandse uitkeringen die gelijk staan aan werken, zijn de uitkeringen bij ziekte (ZW en loondoorbetaling bij ziekte) en werkloosheid (WW). Voorbeelden van Nederlandse uitkeringen die niet gelijk staan aan werken, zijn de uitkeringen op grond van de Wet Arbeidsongeschiktheid (WAO) en uitkeringen op grond van de Algemene Ouderdomswet (AOW).

Is dit artikel anders dan in de vorige verordening?

Ja. Verordening (EEG) 1408/71 was oorspronkelijk alleen geschreven voor werkenden. Toen bleek dat er ook regels moesten komen voor niet-actieve personen, zijn die toegevoegd. Voorbeelden hiervan zijn artikel 13, lid 2f en de artikelen over premieheffing bij de diverse prestaties in titel III. Daardoor werd de verordening onoverzichtelijk. De nieuwe verordening presenteert deze regels overzichtelijk. Verandering van wetgeving door de enkele invoering van Verordening (EG) 883/2004 zal alleen optreden in bepaalde samenloopsituaties van uitkeringen die gelijkgesteld worden met werken en werken in een andere lidstaat.

Corresponderende artikelen

- Artikel 13, lid 2f; artikel 25; artikel 25 bis; artikel 39, lid 6; artikel 45, lid 6 en artikel 72 bis Verordening (EEG) 1408/71
- Artikel 26; artikel 27 Verordening (EEG) 574/72
- Aanbeveling Administratieve Commissie U1 van 12 juni 2009

Aanwijsregel voor degenen die al dan niet in loondienst werken

Artikel 11, lid 3a

Tekst van het artikel

Behoudens de artikelen 12 tot en met 16:

geldt voor degene die werkzaamheden al dan niet in loondienst verricht in een lidstaat, de wetgeving van die lidstaat.

Wat houdt dit artikel in?

Net als in Verordening (EEG) 1408/71 is het uitgangspunt van dit artikel dat de socialezekerheidswetgeving van het land van toepassing is waar de betrokkene al dan niet in loondienst werkt. De uitzonderingen op dit werklandbeginsel staan in de artikelen 12 tot en met 16 van Verordening (EG) 883/2004.

Bij de interpretatie van de zinsnede 'het verrichten van werkzaamheden' is doorslaggevend of de betrokkene die werkzaamheden in loondienst of anders dan in loondienst verricht. De definities van deze begrippen vindt u in artikelen 1a en 1b van Verordening (EG) 883/2004.

Is dit artikel anders dan in de vorige verordening?

Ja. In tegenstelling tot Verordening (EEG) 1408/71 staat de aanwijsregel voor werknemers en zelfstandigen in de nieuwe verordening in één artikellid. De aanwijsregels kennen geen inhoudelijke wijzigingen.

Verder stond in artikel 13 lid 2a en 2b van Verordening (EEG) 1408/71 dat de aanwijsregel van toepassing is 'zelfs indien hij op het grondgebied van een andere Lidstaat woont of indien de zetel van de onderneming of het domicilie van de werkgever waarbij hij werkzaam is, zich bevindt op het grondgebied van een andere Lid-Staat'. Deze toevoeging was overbodig en komt daarom niet meer terug in de nieuwe verordening.

Corresponderende artikelen

- Artikel 13, lid 2a en 2b Verordening (EEG) 1408/71
- Artikel 12 Verordening (EEG) 574/72

Aanwijzregel voor ambtenaren

Artikel 11, lid 3b

Tekst van het artikel

Behoudens de artikelen 12 tot en met 16:

geldt voor ambtenaren de wetgeving van de lidstaat waaronder de dienst waarbij zij werkzaam zijn, ressorteert.

Wat houdt dit artikel in?

Deze bepaling geeft aan dat voor een ambtenaar de socialezekerheidswetgeving geldt van de lidstaat waarvoor hij werkt. De plaats waar hij werkt, is niet relevant.

Is dit artikel anders dan in de vorige verordening?

Ja. De toevoeging in artikel 13, lid 2d van Verordening (EEG) 1408/71 'en met hen gelijkgestelden' staat nu in de algemene definitiebepaling van ambtenaar in artikel 1d van Verordening (EG) 883/2004.

Corresponderende artikelen

- Artikel 15, lid 1 Verordening (EG) 987/2009
- Artikel 13, lid 2d Verordening (EEG) 1408/71
- Artikel 10 quater; artikel 13l; artikel 14 Verordening (EEG) 574/72

Relevante besluiten van de Administratieve Commissie

Besluit nummer 89 van de Administratieve Commissie van 20 maart 1973 heeft betrekking op de interpretatie van het keuzerecht van de leden van bedienend personeel. Dit keuzerecht vervalt en er komt geen nieuw besluit voor in de plaats. Meer hierover leest u in Besluit H1, onderdeel A van de Administratieve Commissie van 12 juni 2009.

Aanwijsregel voor betrokkenen die een werkloosheidsuitkering ontvangen van het woonland

Artikel 11, lid 3c

Tekst van het artikel

Behoudens de artikelen 12 tot en met 16:

geldt voor degene die een werkloosheidsuitkering ontvangt overeenkomstig artikel 65 volgens de wetgeving van de lidstaat van zijn woonplaats, de wetgeving van die lidstaat.

Wat houdt dit artikel in?

Woont iemand in een andere lidstaat dan waar hij werkte en sociaalverzekerd was? Dan kan hij bij werkloosheid onder de voorwaarden van artikel 65 van Verordening (EG) 883/2004 een werkloosheidsuitkering ontvangen van zijn woonland, ook al heeft hij geen premies in het woonland afgedragen. Dit artikel wijst in dat geval ook het woonland aan als toepasselijke wetgeving. Deze aanwijsregel geldt zowel voor werknemers als zelfstandigen.

Is dit artikel anders dan in de vorige verordening?

Ja. In Verordening (EEG) 1408/71 bestond hiervoor geen algemene aanwijsregel.

Corresponderende artikelen

Dit lid heeft geen corresponderende artikelen.

Aanwijsregel voor personen die (opnieuw) worden opgeroepen voor militaire dienst of vervangende burgerdienst

Artikel 11, lid 3d

Tekst van het artikel

Behoudens de artikelen 12 tot en met 16:

geldt voor degene die wordt opgeroepen of opnieuw wordt opgeroepen voor militaire dienst of vervangende burgerdienst in een lidstaat, de wetgeving van die lidstaat.

Wat houdt dit artikel in?

Dienstplichtige militairen en degenen die vervangende burgerdienst verrichten, vallen onder de socialezekerheidswetgeving van de krijgsmachtstaat.

Is dit artikel anders dan in de vorige verordening?

Ja. De toevoeging in artikel 13, lid 2e van Verordening (EEG) 1408/71 staat in de samentellingsbepaling in artikel 6 van Verordening (EG) 883/2004. In deze toevoeging stond dat lidstaten de tijdvakken van verzekering die een persoon voor de opkomst, tijdens, of na het verlaten van de militaire dienst of vervangende burgerdienst heeft vervuld, mochten samentellen met de tijdvakken van verzekering in de staat van de krijgsmacht.

In tegenstelling tot Verordening (EEG) 1408/71 staat in de nieuwe verordening niet meer dat een werknemer of zelfstandige die in dienst moet, de status van werknemer of zelfstandige behoudt.

Corresponderende artikelen

- Artikel 15, lid 1 en 2 Verordening (EG) 987/2009
- Artikel 13, lid 2e Verordening (EEG) 1408/71

Aanwijsregel voor niet-actieven

Artikel 11, lid 3e

Tekst van het artikel

Behoudens de artikelen 12 tot en met 16:

geldt voor eenieder op wie de bepalingen van de onderdelen a) tot en met d) niet van toepassing zijn, de wetgeving van de lidstaat van zijn woonplaats, onverminderd andere bepalingen van deze verordening die hem prestaties garanderen krachtens de wetgeving van een of meer andere lidstaten.

Wat houdt dit artikel in?

Artikel 11, lid 3e geeft als restbepaling een aanwijsregel voor alle personen op wie geen andere aanwijsregel van toepassing is. Hieronder vallen ook personen met een uitkering, die niet wordt gelijkgesteld met werken. Dit geldt ook als zij op basis van de nieuwe verordening volgens de nationale wetgeving van het vroegere werkland of van een andere lidstaat prestaties ontvangen.

Is dit artikel anders dan in de vorige verordening?

In Verordening (EEG) 1408/71 stond eerst geen aanwijsregel voor niet-actieven. Zij vielen aanvankelijk niet onder die verordening. Dit is als gevolg van jurisprudentie opgelost door de komst van een aparte aanwijsregel voor post-actieven, te weten artikel 13, lid 2f Verordening (EEG) 1408/71. Deze aanwijsregel loste niet alle problemen op. Voor personen die niet deelgenomen hadden aan het economisch verkeer, zoals studenten, scholieren en degenen met afgeleide rechten, bestonden er geen aanwijsregels. De nieuwe verordening brengt hierin verandering, omdat het nieuwe artikel 11, lid 3e een aanwijsregel geeft voor personen die geen werkzaamheden verrichten en personen die een uitkering ontvangen die niet gelijkgesteld wordt met werken. Deze aanwijsregel houdt in dat de wetgeving van het woonland wordt aangewezen. Dit in tegenstelling tot Verordening 1408/71 waar post-actieven ofwel onderworpen zijn aan de wetgeving van hun laatste werkland ofwel aan de wetgeving van hun woonland.

Corresponderende artikelen

Artikel 13, lid 2f Verordening (EEG) 1408/71

Aanwijsregel voor zeevarenden

Artikel 11, lid 4

Tekst van het artikel

Voor de toepassing van deze titel worden al dan niet in loondienst verrichte werkzaamheden die normaliter plaatsvinden aan boord van een zeeschip dat onder de vlag van een lidstaat vaart, beschouwd als werkzaamheden die worden verricht in die lidstaat. Niettemin geldt voor degene die werkzaamheden in loondienst verricht aan boord van een zeeschip dat onder de vlag van een lidstaat vaart en voor die werkzaamheden wordt betaald door een onderneming of een persoon die zijn zetel of domicilie in een andere lidstaat heeft, de wetgeving van laatstgenoemde lidstaat, indien hij zijn woonplaats in die lidstaat heeft. De onderneming of de persoon die het loon betaalt, wordt voor de toepassing van genoemde wetgeving als werkgever aangemerkt.

Wat houdt dit artikel in?

- Voor personen die normaal gesproken werken aan boord van een zeeschip dat vaart onder de vlag van een lidstaat (vlagland), geldt de wetgeving van die lidstaat. De werkzaamheden aan boord van het zeeschip staan volgens deze regel gelijk aan werkzaamheden op het grondgebied van de vlagstaat. Een Nederlands zeeschip heeft zeebrieven op grond van de Zeebrievenwet en staat ingeschreven in het zeeschepenregister. Het vlaglandbeginsel geldt uiteraard niet als het schip vaart onder de vlag van een niet-EU-lidstaat.
- Het vlaglandbeginsel geldt voor werkzaamheden die normaal gesproken plaatsvinden aan boord van een zeeschip. Werkzaamheden die incidenteel plaatsvinden aan boord van een zeeschip, vallen daar niet onder. Denk bijvoorbeeld aan het wassen van de patrijspoorten door een ingehuurd zelfstandig glazenwasser terwijl het schip is afgemeerd. Het personeel dat deze werkzaamheden verricht, valt onder de aanwijsregels voor werknemers of zelfstandigen. Meer hierover leest u in artikel 11, lid 3a.
- Op het vlaglandbeginsel geldt één uitzondering. Voor werknemers die werken aan boord van een zeeschip dat onder de vlag van een lidstaat vaart, maar die loon ontvangen van een onderneming of persoon uit hun woonland, geldt de wetgeving van die lidstaat. De onderneming of persoon die het loon betaalt, wordt als werkgever beschouwd. Deze uitzondering geldt alleen voor zeevarenden die in loondienst werken.

Is dit artikel anders dan in de vorige verordening?

Ja. Ook in Verordening (EEG) 1408/71 was de hoofdregel dat voor zeevarenden de wetgeving van het vlagland geldt, mits dit een EU-lidstaat is. Meer hierover vindt u in artikel 13, lid 2c van Verordening (EEG) 1408/71.

Artikel 14 ter van Verordening (EEG) 1408/71 gaf daarnaast vier uitzonderingen op deze hoofdregel voor:

1. zeevarenden in loondienst die worden gedetacheerd aan boord van een zeeschip;
2. zelfstandigen die zichzelf detacheren aan boord van een zeeschip;
3. betrokkenen die werken in territoriale wateren;
4. betrokkenen die werken aan boord van een zeeschip dat onder de vlag van een lidstaat vaart, maar wonen in een andere lidstaat en daar ook in dienst zijn.

Alleen de laatste uitzondering komt terug in de nieuwe verordening. De bijzondere detacheringbepalingen voor zeevarenden zijn vervallen, maar zeevarenden (al dan niet in loondienst) die worden gedetacheerd vallen onder de algemene detacheringbepalingen van artikel

12. Daarnaast is ook de derde uitzondering geschrapt, zodat de algemene aanwijsregels van toepassing zijn op betrokkenen die werken in de territoriale wateren, zoals het werklandbeginsel van artikel 11, lid 3a of werken in meer lidstaten van artikel 13.

Corresponderende artikelen

- Artikel 15, lid 3 Verordening (EG) 987/2009
- Artikel 13, lid 2c; artikel 14 ter Verordening (EEG) 1408/71
- Artikel 10 ter; artikel 11 bis Verordening (EEG) 574/72

Aanwijsregels bij detachering

Artikel 12

Wat vindt u in dit artikel?

Inhoud

Artikel 12 geeft bepalingen waarmee lidstaten de toepasselijke wetgeving kunnen vaststellen als iemand gedetacheerd wordt. De werkgever laat de werknemer tijdelijk in een andere lidstaat werken. Onder bepaalde voorwaarden blijft dan de wetgeving van de uitzendstaat van toepassing, ook al werkt de betrokkene in een andere staat. Artikel 12 is een uitzondering op het werklandbeginsel.

Artikel 12 bestaat uit twee leden:

- lid 1 – behandelt de detachering voor betrokkenen die werken in loondienst;
- lid 2 – behandelt de detachering voor betrokkenen die werkzaamheden anders dan in loondienst verrichten.

De uitwerking van beide artikelen vindt u hieronder. Zo leest u wat de voorwaarden voor toepassing van deze detacheringsbepalingen zijn en wat de ratio van de bepalingen is. Ook de verschillen met de detacheringsbepalingen van Verordening (EEG) 1408/71 komen aan bod. U moet artikel 12 lezen in samenhang met de artikelen 14, 15 en 19 van Verordening (EG) 987/2009.

Ter verduidelijking van de detacheringsbepaling heeft de Administratieve Commissie interpretatieve besluiten genomen:

- Besluiten A1 en A2 van 12 juni 2009.
- Besluit A3 van 17 december 2009.

De samenstelling, werkwijze en taken van de Administratieve Commissie staan in de artikelen 71 en 72 van deze verordening.

De Administratieve Commissie kan interpretatieve besluiten nemen met betrekking tot socialezekerheids-aangelegenheden die onder de verordeningen vallen. Deze interpretatieve besluiten geven een nadere uitleg aan de bepalingen van deze verordening en Verordening (EEG) 987/2009. Volgens vaste rechtspraak hebben deze interpretatieve besluiten geen bindende rechtskracht. De besluiten zijn een hulpmiddel voor de uitvoeringsorganen van de sociale zekerheid die het communautaire recht moeten toepassen, maar zij kunnen die organen niet verplichten een bepaalde methode of uitleg te volgen. Alleen de rechter en het Europese Hof van Justitie kunnen bindende interpretaties geven. De praktijk wijst uit dat lidstaten de interpretatieve besluiten van de Administratieve Commissie volgen.

Aanwijsregel bij detachering van personen in loondienst

Artikel 12, lid 1

Tekst van het artikel

Degene die werkzaamheden in loondienst verricht in een lidstaat voor rekening van een werkgever die daar zijn werkzaamheden normaliter verricht, en die door deze werkgever wordt gedetacheerd om voor zijn rekening werkzaamheden in een andere lidstaat te verrichten, blijft onderworpen aan de wetgeving van de eerstbedoelde lidstaat, mits de te verwachten duur van die werkzaamheden niet meer dan vierentwintig maanden bedraagt en de betrokkene niet wordt uitgezonden om een ander te vervangen.

Wat houdt dit artikel in?

Artikel 12, lid 1 geeft de aanwijsregel voor de situatie waarin een werknemer tijdelijk gedetacheerd wordt in een andere lidstaat. Onder voorwaarden blijft de wetgeving van de uitzendstaat van toepassing, ondanks het feit dat de betrokken werknemer in een andere lidstaat werkt. De detacheringsbepaling is geen faciliteit maar dwingend recht.

De detachingsbepaling van artikel 12, lid 1 is een uitzondering op het werklandbeginsel. Zou het werklandbeginsel gewoon gelden, dan zou de betrokken werknemer korte tijd in een andere lidstaat verzekerd zijn. Dit is een belemmering van het vrije verkeer van werknemers zoals omschreven in artikel 45 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (hierna: VWEU; voormalig artikel 39 EG-Verdrag) en brengt veel administratieve verwickelingen met zich mee. Bovendien is de sociale verbondenheid met de tijdelijke werkstaat gering. Om deze redenen blijft de werknemer tijdens de detachering verzekerd in de uitzendstaat.

De detachingsbepaling van artikel 12, lid 1 geldt voor:

1. degenen die vóór de detachering al in loondienst werkten voor die werkgever in de uitzendstaat;
2. degenen die speciaal in dienst worden genomen door de werkgever voor detachering. Meer hierover leest u in artikel 14, lid 1 van Verordening (EEG) 987/2009 en besluit A2 van de Administratieve Commissie.

Voorwaarden voor detachering bij werken in loondienst

1. De werknemer moet, voordat hij wordt gedetacheerd, al vallen onder de sociale zekerheidswetgeving van de uitzendstaat. De werknemer die in dienst wordt genomen met het oog op detachering voldoet aan deze voorwaarde als hij onmiddellijk vóór het begin van de detachering onder de wetgeving van de uitzendstaat viel. De werknemer voldoet hieraan als hij minstens één maand verzekerd is in de uitzendstaat. Dit staat in besluit A2 van de Administratieve Commissie. Was de werknemer korter verzekerd? Dan moet het bevoegde orgaan bekijken of de betrokkene in voldoende mate aan de voorwaarde van voorafgaande verzekering voldoet. Meer hierover leest u in punt 1, vierde alinea van besluit A2.
2. De werkgever detacheert de werknemer naar het grondgebied van een lidstaat van de Europese Unie (EU). De detachingsbepaling geldt niet als de werknemer buiten de Europese Unie gaat werken.
3. De werkzaamheden in de andere lidstaat moeten plaatsvinden voor rekening van de detacherende werkgever. Dit betekent dat de werknemer het werk verricht in dienst van deze werkgever en de werknemer en de werkgever een directe band hebben. Deze directe band geeft aan dat de werknemer onder het gezag staat van de werkgever die hem heeft gedetacheerd. Of er sprake is van een directe band blijkt bijvoorbeeld uit de verantwoordelijkheid voor de aanwerving, arbeidsovereenkomst, beloning, ontslag en het

vaststellen van de aard van de werkzaamheden.

Verder staat in besluit A2, punt 4 van de Administratieve Commissie dat er in geen geval sprake is van detachering als:

- de onderneming waarbij de werknemer gedetacheerd is, hem ter beschikking stelt van een andere onderneming in dezelfde lidstaat;
  - de onderneming waarbij de werknemer gedetacheerd is, hem ter beschikking stelt van een andere onderneming in een andere lidstaat;
  - de werknemer in een lidstaat in dienst wordt genomen om door een onderneming die in een tweede lidstaat gevestigd is, gedetacheerd te worden bij een onderneming in een derde lidstaat.
4. De detacherende werkgever moet normaal gesproken werken in de uitzendstaat. Artikel 14, lid 2 van Verordening (EG) 987/2009 werkt deze voorwaarde verder uit. De woorden 'die daar zijn werkzaamheden normaliter verricht' verwijzen naar een onderneming die normaal substantiële werkzaamheden verricht op het grondgebied van de lidstaat waar hij is gevestigd. Die werkzaamheden moeten verder gaan dan intern beheer. Of een organisatie aan deze voorwaarde voldoet, moet het bevoegd orgaan vaststellen aan de hand van alle criteria die de werkzaamheden kenmerken en aan de hand van de ware aard van de werkzaamheden. Besluit A2 van de Administratieve Commissie noemt een aantal van die criteria. Het gaat bijvoorbeeld om de vestigingsplaats van de onderneming, de plaats waar de onderneming het hoofdkantoor heeft en de plaats waar de onderneming de gedetacheerde werknemers heeft aangenomen.

Beperken de activiteiten van de onderneming in uitzendstaat zich tot intern beheer? Dan vallen die niet onder substantiële werkzaamheden. De aard van de werkzaamheden van de werknemers op het grondgebied van de uitzendstaat of die van werknemers die gedetacheerd zijn in een andere lidstaat gelden niet als criteria. Deze opsomming is niet volledig. Het bevoegd orgaan moet alle omstandigheden meenemen om vast te stellen of de detacherende werkgever normaal gesproken substantiële werkzaamheden verricht in de uitzendstaat.

5. De detacheringbepaling is bedoeld voor tijdelijke uitzending. Tijdelijk is in dit verband maximaal 24 maanden. Verlenging van deze periode is op basis van artikel 12 van Verordening (EG) 883/2004 niet mogelijk. Staat vooraf al vast dat de uitzending langer dan 24 maanden zal duren? Dan is de detacheringbepaling van artikel 12, lid 1 niet van toepassing en geldt de hoofdregel van artikel 11, lid 3a. De lidstaten houden wel de mogelijkheid om onderling een

langere detachering in het belang van de betrokken werknemer goed te keuren op grond van artikel 16.

Een korte onderbreking van de detachering, bijvoorbeeld door ziekte, vakantie of een training bij de detacherende werkgever geldt niet als een onderbreking van de detachering. De oorzaak van de onderbreking is hierbij niet van belang. De detacheringsbepaling blijft van kracht en de detacheringsperiode wordt niet verlengd met de duur van de tijdelijke onderbreking. Dit staat in besluit A2 punt 3b van de Administratieve Commissie.

Besluit A3 van de Administratieve Commissie bepaalt dat alle vervulde tijdvakken van detachering op grond van Verordening (EEG) 1408/71 in aanmerking moeten worden genomen voor de berekening van de ononderbroken tijdvakken van detachering op grond van Verordening (EG) 883/2004. Het totale tijdvak van ononderbroken detachering vervuld op grond van beide verordeningen mag niet meer dan 24 maanden bedragen.

6. Een organisatie mag dezelfde werknemer niet binnen twee maanden na beëindiging van een eerdere detachering opnieuw detacheren naar dezelfde werkgevers en dezelfde lidstaten. Dit staat in besluit A2 3c van de Administratieve Commissie. In specifieke omstandigheden mogen werkgevers van deze regel afwijken.
7. Het werk dat een gedetacheerde werknemer bij de opdrachtgever gaat verrichten, mag niet al door een andere gedetacheerde werknemer zijn verricht. Deze voorwaarde moet roulatie van personeel over verschillende projecten in het buitenland tegengaan en voorkomen dat de organisatie die de medewerkers inleent, het eigen personeel aan de kant zet.
8. Doorlenen is niet toegestaan. Dit betekent dat een gedetacheerde werknemer niet in het werkland mag gaan werken voor een derde onderneming. De directe band met de detacherende werkgever is dan verdwenen en de ratio van de detacheringsbepaling teniet gedaan. Voorbeelden van doorlening staan in besluit A2 van de Administratieve Commissie.

Verklaring toepasselijke wetgeving

De verklaring toepasselijke wetgeving is het bewijs van de detachering (*portable document A1*). Hoe lidstaten deze afgifte moeten regelen, staat in artikel 19, lid 2 van Verordening (EG) 987/2009.

Informatieverstrekking

De informatieprocedures vindt u in artikel 15, lid 2 van Verordening (EG) 987/2009.

Is dit artikel anders dan in de vorige verordening?

Ja. Het nieuwe lid wijkt op zes onderdelen af van het lid in Verordening (EEG) 1409/71:

1. De detacheringbepalingen voor personen die in loondienst werken en personen die niet in loondienst werken staan voortaan in één artikel.
2. In artikel 12, lid 1 wordt gesproken van een werkgever waarvoor een werknemer werkzaamheden verricht en niet meer van een onderneming zoals in artikel 14, lid 1a van Verordening (EEG) 1408/71.
3. Ook staat in artikel 12, lid 1 niet meer dat de werknemer normaal verbonden moet zijn aan de werkgever, maar moet werken in loondienst van de werkgever.
4. Nieuw in artikel 12, lid 1 is de voorwaarde dat de detacherende werkgever de werkzaamheden normaal gesproken in de uitzendstaat verricht. Dit is een codificatie van een bepaling die eerder in besluit nummer 181 van de Administratieve Commissie stond en van jurisprudentie van het Europese Hof van Justitie.
5. Volgens de nieuwe verordening is de maximale detacheringstermijn 24 maanden, zonder mogelijkheid van verlenging. Dit was 12 maanden in de vorige verordening met een verlengingsmogelijkheid van maximaal 12 maanden bij onvoorziene omstandigheden. Voor die verlenging moet de werkstaat toestemming geven. De verlenging van de detacheringstermijn naar 24 maanden verbetert de positie van migrerende personen en brengt tegelijkertijd een lastenverlichting voor de uitvoeringsorganen met zich mee, omdat een verlengingsverzoek overbodig is.

Besluit A3 van de Administratieve Commissie bepaalt dat alle vervulde tijdvakken van detachering op grond van Verordening (EEG) 1408/71 in aanmerking moeten worden genomen voor de berekening van de ononderbroken tijdvakken van detachering op grond van Verordening (EG) 883/2004. Het totale tijdvak van ononderbroken detachering vervuld op grond van beide verordeningen mag niet meer dan 24 maanden bedragen.

6. De speciale detachingsbepaling van artikel 14 ter, lid 1 voor zeevarenden in loondienst komt niet terug in de nieuwe verordening. Zeevarenden in loondienst vallen nu onder de detachingsbepaling van artikel 12, lid 1 van de nieuwe verordening.

Corresponderende artikelen

- Artikel 5; artikel 14, lid 1, 2 en 7; artikel 15, lid 1; artikel 19, lid 2 Verordening (EG) 987/2009
- Artikel 14, lid 1a en b; artikel 14 ter, lid 1 Verordening (EEG) 1408/71
- Artikel 11 Verordening (EEG) 574/72

Besluiten van de Administratieve Commissie

- Besluit A1 van de Administratieve Commissie van 12 juni 2009. Het besluit bevat bepalingen over de procedures die autoriteiten van lidstaten moeten volgen als er twijfel bestaat over de geldigheid van een afgegeven verklaring toepasselijke wetgeving of de juistheid van de feiten die aan de verklaring ten grondslag liggen of bij verschil van mening tussen de autoriteiten van de lidstaten over de toepasselijke wetgeving.
- Besluit A2 van de Administratieve Commissie van 12 juni 2009. Het besluit geeft een nadere invulling aan de voorwaarden voor detachering van werknemers die tijdelijk op het grondgebied van een andere lidstaat tewerk worden gesteld.
- Besluit A3 van de Administratieve Commissie van 17 december 2009. Het besluit geeft regels voor de samentelling van tijdvakken van ononderbroken vervulde detacheringstijdvakken op grond van Verordening (EEG) 1408/71 en Verordening (EG) 883/2004.

Aanwijsregel bij detachering van zelfstandigen

Artikel 12, lid 2

Tekst van het artikel

Op degene die in een lidstaat werkzaamheden anders dan in loondienst pleegt te verrichten en werkzaamheden van gelijke aard in een andere lidstaat gaat verrichten, blijft de wetgeving van eerstbedoelde lidstaat van toepassing, mits de te verwachten duur van die werkzaamheden niet meer dan vierentwintig maanden bedraagt.

Wat houdt dit artikel in?

Artikel 12, lid 2 geeft de aanwijsregel voor detachering van iemand die op het grondgebied van een lidstaat werkzaamheden anders dan in loondienst uitoefent (zelfstandige) en tijdelijk op het grondgebied van een andere lidstaat gaat werken. Onder voorwaarden blijft de wetgeving van de uitzendstaat van toepassing, ondanks het feit dat de betrokkene in een andere lidstaat werkt. De detacheringsbepaling is geen faciliteit maar dwingend recht.

De detacheringsbepaling van artikel 12, lid 1 is een uitzondering op het werklandbeginsel. Zou het werklandbeginsel gewoon gelden, dan zou de betrokken zelfstandige korte tijd in een andere lidstaat verzekerd zijn. Dit is een belemmering van het vrij verrichten van diensten, zoals omschreven in artikel 56 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (VWEU; voormalig artikel 49 van het EG-verdrag) en brengt veel administratieve verwickelingen met zich mee. Om deze redenen blijft de zelfstandige tijdens de detachering verzekerd in de uitzendstaat.

De detacheringsbepaling van artikel 12, lid 2 van Verordening (EG) 883/2004 voor zelfstandigen is de tegenhanger van de detacheringsbepaling van artikel 12, lid 1 voor werknemers.

Voorwaarden voor detachering van zelfstandigen

1. De zelfstandige moet, voordat hij zich zelf detacheert, al vallen onder de sociale zekerheidswetgeving van de uitzendstaat.
2. De zelfstandige detacheert zichzelf naar het grondgebied van een lidstaat van de Europese Unie. De detacheringsbepaling geldt niet bij detachering naar een land buiten de Europese Unie. In dat geval moeten lidstaten de verzekeringspositie vaststellen aan de hand van de socialezekerheidsverdragen tussen de verschillende landen of de nationale wetgeving.
3. De zelfstandige gaat werkzaamheden van soortgelijke aard verrichten in een andere lidstaat. Het werk dat de zelfstandige in de uitzendstaat doet, moet vergelijkbaar zijn met de werkzaamheden die de zelfstandige tijdens zijn detachering gaat doen. Hierbij geeft de feitelijke aard van de werkzaamheden de doorslag. Het is niet nodig dat beide lidstaten de werkzaamheden op dezelfde manier kwalificeren. Het kan voorkomen dat de ene lidstaat werk kwalificeert als anders dan in loondienst terwijl een andere lidstaat hetzelfde werk ziet als een dienstbetrekking. De kwalificatie van de uitzendstaat is doorslaggevend.

Voorbeelden van werkzaamheden van soortgelijke aard:

- Een uit Engeland afkomstige automatiseerder neemt deel aan een project van de Belastingdienst om een nieuw aanslagprogramma te ontwikkelen;

- Een Duitse meubelmaker gespecialiseerd in het repareren van antieke meubels, neemt in Nederland een klus aan om een oude kerkdeur te repareren;

Voorbeeld van werkzaamheden niet van soortgelijke aard:

Een kapster en visagiste van modellen bij een Nederlandse modeontwerper aanvaardt een tijdelijke baan in België om bij een bekend Belgisch model gouvernante te zijn voor de kinderen.

4. De zelfstandige moet in de uitzendstaat substantiële werkzaamheden anders dan in loondienst verrichten. Artikel 14, lid 3 van Verordening (EG) 987/2009 werkt deze voorwaarde verder uit. Volgens dit artikel betekent 'werkzaamheden anders dan in loondienst pleegt te verrichten' dat een persoon substantiële werkzaamheden als zelfstandige verricht op het grondgebied van de uitzendstaat.

Dit veronderstelt om te beginnen dat de zelfstandige al enige tijd anders dan in loondienst heeft gewerkt in de uitzendstaat voordat hij gaat werken in een andere lidstaat en een beroep doet op de detachingsbepaling. Besluit A2 van de Administratieve Commissie geeft aan dat het begrip 'enige tijd' een termijn van minstens twee maanden is. Kortere periodes moeten van geval tot geval worden beoordeeld door het bevoegd orgaan.

Bovendien moet de zelfstandige tijdens de detachingsperiode in de uitzendstaat blijven voldoen aan de voorwaarden voor zelfstandigen. Dit betekent dat hij de infrastructurele voorzieningen in de uitzendstaat in stand moet houden, zo moet hij zijn kantoor aanhouden, belastingen en socialezekerheidspremies betalen, een btw-nummer bezitten en geregistreerd staan bij de Kamer van Koophandel of beroepsorganisaties. De omvang van de infrastructurele voorzieningen is afhankelijk van het soort werkzaamheden.

5. De detachingsbepaling is bedoeld voor tijdelijke uitzending. Tijdelijk is in dit verband maximaal 24 maanden. Verlenging van deze periode is op basis van artikel 12 van Verordening (EG) 883/2004 niet mogelijk. Staat vooraf al vast dat de uitzending langer dan 24 maanden zal duren? Dan is de detachingsbepaling van artikel 12, lid 1 niet van toepassing en geldt de hoofdregel van artikel 11, lid 3a. De lidstaten houden wel de mogelijkheid om onderling een langere detachering in belang van de betrokken zelfstandige goed te keuren op grond van artikel 16.

Verklaring toepasselijke wetgeving

De verklaring toepasselijke wetgeving is het bewijs van de detachering (*portable document A1*). Hoe lidstaten deze afgifte moeten regelen, staat in artikel 19, lid 2 van Verordening (EG) 987/2009.

Informatieverstrekking

De informatieprocedures vindt u in artikel 15, lid 2 van Verordening (EG) 987/2009.

Is dit artikel anders dan in de vorige verordening?

Ja. Het nieuwe lid wijkt op vier onderdelen af van het lid in Verordening (EEG) 1408/71:

1. De detacheringsbepalingen voor personen die in loondienst werken en personen die niet in loondienst werken staan voortaan in één artikel.
2. Nieuw is de eis dat de verrichte werkzaamheden in beide lidstaten van soortgelijke aard moeten zijn. Dat is een beperking van de toepassing van de detacheringsbepaling voor zelfstandigen.
3. Volgens de nieuwe verordening is de maximale detacheringstermijn 24 maanden, zonder mogelijkheid van verlenging. Dit was 12 maanden in de vorige verordening met verlengingsmogelijkheid van maximaal 12 maanden bij onvoorziene omstandigheden. Voor die verlenging moet de werkstaat toestemming geven.
4. De speciale detacheringsbepaling van artikel 14 ter, lid 2 voor zelfstandige zeevarenden komt niet terug in de nieuwe verordening. Zelfstandige zeevarenden vallen nu onder de detacheringsbepaling van artikel 12, lid 2 van deze verordening.

Corresponderende artikelen

- Artikel 5; artikel 14, lid 3, 4 en 7; artikel 15, lid 1; artikel 19, lid 2 Verordening (EG) 987/2009
- Artikel 14 bis, lid 1a en b; artikel 14 ter, lid 2 Verordening (EEG) 1408/71
- Artikel 11 bis Verordening (EEG) 574/72

Besluiten van de Administratieve Commissie

- Besluit A1 van de Administratieve Commissie van 12 juni 2009. Het besluit bevat bepalingen over de procedures die autoriteiten van lidstaten moeten volgen als er twijfel bestaat over de geldigheid van een afgegeven verklaring toepasselijke wetgeving of de juistheid van de feiten die aan de verklaring ten grondslag liggen of bij verschil van mening tussen de autoriteiten van de lidstaten over de toepasselijke wetgeving.

- Besluit A2 van de Administratieve Commissie van 12 juni 2009. Het besluit geeft nadere invulling aan de voorwaarden voor detachering van zelfstandigen die tijdelijk arbeid verrichten op het grondgebied van een andere lidstaat. Bij detachering van zelfstandigen is de detachering van artikel 12, lid 2 van toepassing als de zelfstandige voorafgaande aan de detachering enige tijd in de uitzendstaat arbeid van soortgelijke aard heeft verricht.
- Besluit A3 van de Administratieve Commissie van 17 december 2009. Het besluit geeft regels voor de samentelling van tijdvakken van ononderbroken vervulde detacheringstijdvakken op grond van Verordening (EEG) 1408/71 en Verordening (EG) 883/2004.

Aanwijsregels voor personen die in meerdere lidstaten werken

Artikel 13

Wat vindt u in dit artikel?

Inhoud

Artikel 13 bevat bepalingen over de vaststelling van de toepasselijke wetgeving als iemand in meerdere lidstaten werkt, al dan niet in loondienst. Artikel 13 bestaat uit 5 leden en geeft regels voor personen die:

- in meerdere lidstaten in loondienst werken;
- in meerdere lidstaten anders dan in loondienst werken;
- in meerdere lidstaten in loondienst en anders dan in loondienst werken;
- als ambtenaar werken en daarnaast in een of meer lidstaten werken in loondienst of anders dan in loondienst.

Deze regels staan hieronder verder uitgewerkt. Daarbij komen ook de verschillen met de aanwijsregels voor werken in meer lidstaten in Verordening 1408/71 aan bod. Artikel 14, lid 11 van Verordening (EG) 987/2009 geeft nog een extra regel voor personen die in meer lidstaten in loondienst werken voor een werkgever gevestigd buiten de Europese Unie. U moet artikel 13 lezen in samenhang met de artikelen 14, 16 en 19 van Verordening (EG) 987/2009.

Aanwijsregel voor personen die in meerdere lidstaten in loondienst werken

Artikel 13, lid 1

Tekst van het artikel

Op degene die in twee of meer lidstaten werkzaamheden in loondienst pleegt te verrichten, is van toepassing:

- a) de wetgeving van de lidstaat waar hij woont, indien hij op dit grondgebied een substantieel gedeelte van zijn werkzaamheden verricht of indien hij werkzaam is bij verschillende ondernemingen of werkgevers die hun zetel of domicilie hebben op het grondgebied van verschillende lidstaten, of*
- b) de wetgeving van de lidstaat waar de zetel van de onderneming of het domicilie van de werkgever waarbij hij voornamelijk (red.: "voornamelijk" is foutief opgenomen in de Nederlandse taalversie) werkzaam is zich bevindt, indien hij geen substantieel gedeelte van zijn werkzaamheden verricht in de lidstaat waar hij woont.*

Wat houdt dit artikel in?

Artikel 13, lid 1 van Verordening (EG) 883/2004 en 14, lid 11 van Verordening (EG) 987/2009 geven bijzondere aanwijsregels voor de persoon die in twee of meer lidstaten in loondienst werkt.

De werkgever, de werknemer en het bevoegd orgaan kunnen de toepasselijke wetgeving pas vaststellen nadat duidelijk is of de betrokken werknemer in twee of meer lidstaten werkzaam of daar gedetacheerd is. Meer hierover vindt u in de artikelsgewijze toelichting op artikel 14 van Verordening (EG) 987/2009. Iemand kan bijvoorbeeld voor meerdere werkgevers in loondienst werken of binnen dezelfde dienstbetrekking in meerdere lidstaten werken. Artikel 14, lid 7 van Verordening (EG) 987/2009 werkt dit onderscheid verder uit. Artikel 13, lid 1 van Verordening (EG) 883/2004 en artikel 14, lid 11 van Verordening (EG) 987/2009 bepalen dat een persoon die in meerdere lidstaten in loondienst werkt valt onder de wetgeving van:

- de woonstaat, wanneer de betrokkene een substantieel deel van de werkzaamheden in de woonstaat verricht (13, lid 1a van Verordening (EG) 883/2004);
- de woonstaat, wanneer de betrokkene in loondienst werkt voor meer werkgevers die in verschillende lidstaten gevestigd zijn (13, lid 1a van Verordening (EG) 883/2004);
- de lidstaat waar de zetel of het domicilie van de onderneming is gevestigd, wanneer de betrokkene geen substantieel gedeelte van de werkzaamheden in het woonland verricht (13, lid

1b van Verordening (EG) 883/2004), tenzij de betrokkene werkt voor een werkgever die buiten de Europese Unie is gevestigd;

- de woonstaat, wanneer de betrokkene geen substantieel gedeelte van de werkzaamheden in het woonland verricht maar de werkgever buiten de Europese Unie gevestigd is (14, lid 11 van Verordening (EG) 987/2009).

Volledigheidshalve: het woord 'voornamelijk' in de officiële Nederlandse versie van artikel 13, lid 1b berust op een vertaalfout. Dit woord moet vervallen.

Om vast te kunnen stellen of iemand een substantieel deel van zijn werkzaamheden in zijn woonland verricht, moet vaststaan:

- Waar hij woont. Meer hierover leest u in artikel 1j van Verordening (EG) 883/2004.
- Wat substantieel is. Artikel 14, lid 8 en 10 van Verordening 987/2009 geven hiervoor indicatieve criteria waaronder de periode die organen moeten meenemen in de beoordeling.
- Waar de werkgever gevestigd is.

Is dit artikel anders dan in de vorige verordening?

Ja. Dit nieuwe lid wijkt op vier punten af van de corresponderende bepalingen in de vorige verordening:

- De nieuwe verordening kent geen specifieke regeling meer voor rijdend, varend, of vliegend personeel en ook niet voor zeevarenden (met uitzondering van artikel 11, lid 4). Deze groepen vallen voortaan onder dezelfde aanwijsregels als reguliere werknemers.
- Doordat artikel 14 septies van Verordening (EEG) 1408/71 is komen te vervallen, ontbreekt in de nieuwe verordening een aparte regeling voor personen die als ambtenaar in meer lidstaten werkzaam zijn. Ambtenaren die gelijktijdig in twee of meer lidstaten werken, en die in één van deze lidstaten bij een bijzonder stelsel voor ambtenaren verzekerd zijn, kunnen niet meer verzekerd zijn in meerdere lidstaten. Voor hen gelden de aanwijsregels van artikel 13.
- Er bestaat geen aparte aanwijsregel meer voor ondernemingen met een vestiging op de grens van twee lidstaten.
- De nieuwe verordening introduceert het begrip substantieel.

Corresponderende artikelen

- Artikel 14, lid 5, 7, 8, 10 en 11; artikel 16; artikel 19 Verordening (EG) 987/2009
- Artikel 14, lid 2; artikel 14 bis Verordening (EEG) 1408/71
- Artikel 12 bis Verordening (EEG) 574/72

Aanwijisregel voor personen die in meer lidstaten werkzaamheden anders dan in loondienst werken

Artikel 13, lid 2

Tekst van het artikel

Op degene die in twee of meer lidstaten werkzaamheden anders dan in loondienst pleegt te verrichten, is van toepassing:

- a) de wetgeving van de lidstaat waar hij woont, indien hij aldaar een substantieel gedeelte van zijn werkzaamheden verricht; of*
- b) de wetgeving van de lidstaat waar zich het centrum van belangen van zijn werkzaamheden bevindt, indien hij niet woont in een van de lidstaten waar hij een substantieel gedeelte van zijn werkzaamheden verricht.*

Wat houdt dit artikel in?

Artikel 13, lid 2 geeft bijzondere aanwijisregels voor personen die in twee of meer lidstaten anders dan in loondienst werken. Het begrip 'pleegt te verrichten' en het in de Engelse tekst gebruikte begrip 'normally pursues' impliceren dat het arbeidspatroon voor de betrokkene een gewoonte of gewoon moet zijn. Welke wetgeving van toepassing is, kan een bevoegd orgaan pas vaststellen nadat duidelijk is of een persoon als zelfstandige in twee of meer lidstaten werkt of gedetacheerd is. Meer hierover leest u in de artikelsgewijze toelichting op artikel 14 van Verordening (EG) 987/2009.

Artikel 13, lid 2 bepaalt dat een persoon die in meerdere lidstaten werkzaamheden anders dan in loondienst verricht, onderworpen is aan de wetgeving van:

- de woonstaat, wanneer hij een substantieel deel van de werkzaamheden in de woonstaat verricht (13, lid 2a);
- de staat waar zich het centrum van belangen van zijn werkzaamheden bevindt, wanneer de betrokkene geen substantieel gedeelte van de werkzaamheden in het woonland verricht (13, lid 2b).

Om vast te stellen of iemand een substantieel deel van zijn werkzaamheden in zijn woonland verricht, moet duidelijk zijn:

- Waar hij woont. Meer hierover leest u in artikel 1j Verordening (EG) 883/2004.
- Wat substantieel is. Artikel 14, lid 8 en 10 van Verordening 987/2009 geven hiervoor

indicatieve criteria waaronder de periode die organen moeten meenemen in de beoordeling.

- Waar het centrum van belangen van zijn werkzaamheden zich bevindt. Meer hierover leest u in artikel 14, lid 9 van Verordening 987/2009.

Is dit artikel anders dan in de vorige verordening?

Ja. Dit nieuwe lid introduceert het criterium 'substantieel' en gaat uit van het criterium 'centrum van belangen' in plaats van 'hoofdwerkzaamheden' in de vorige verordening.

Corresponderende artikelen

- Artikel 14, lid 6 tot en met 11 Verordening (EG) 987/2009
- Artikel 14 bis, lid 2 en 3 Verordening (EEG) 1408/71
- Artikel 12 bis Verordening (EEG) 574/72

Aanwijsregel voor personen die in meer lidstaten werken in loondienst en anders dan in loondienst

Artikel 13, lid 3

Tekst van het artikel

Op degene die in verschillende lidstaten werkzaamheden in loondienst en werkzaamheden anders dan in loondienst pleegt te verrichten, is de wetgeving van toepassing van de lidstaat waar hij werkzaamheden in loondienst verricht of, indien hij dergelijke werkzaamheden verricht in twee of meer lidstaten, de overeenkomstig lid 1 vastgestelde wetgeving.

Wat houdt dit artikel in?

Dit artikellid geeft een bijzondere aanwijsregel voor de persoon die in een of meerdere lidstaten werkzaamheden in loondienst verricht en daarnaast in een of meerdere lidstaten anders dan in loondienst werkt.

Deze persoon is onderworpen aan de wetgeving van de lidstaat:

- Waar hij werkzaamheden in loondienst verricht, als dit slechts in één lidstaat is.
- De wetgeving die artikel 13, lid 1 aanwijst, als de betrokkene in meerdere lidstaten in loondienst werkt. Dit is de woonstaat of vestigingsstaat van de werkgever.

Is dit artikel anders dan in de vorige verordening?

Ja. Het is niet meer mogelijk dat iemand onder de wetgeving van twee lidstaten valt, zoals wel mogelijk was op grond van artikel 14b quater, onder b in samenhang met bijlage VII van Verordening (EEG) 1408/71.

Corresponderende artikelen

Artikel 14 quater, onder b Verordening (EEG) 1408/71

Aanwijsregel voor personen die werken als ambtenaar en daarnaast in een of meer andere lidstaten werken (in of buiten loondienst)

Artikel 13, lid 4

Tekst van het artikel

Op degene die werkzaam is als ambtenaar in een lidstaat en al dan niet in loondienst een werkzaamheid verricht in een of meer andere lidstaten is de wetgeving van toepassing van de lidstaat waaronder de dienst ressorteert waarbij hij werkzaam is.

Wat houdt dit artikel in?

Artikel 13, lid 4 geeft een aanwijsregel voor een persoon die in een lidstaat als ambtenaar werkt en daarnaast in een of meer andere lidstaten al dan niet in loondienst werkt. In dergelijke gevallen geldt de wetgeving van de lidstaat waaronder de dienst valt, waarbij de betrokkene werkt als ambtenaar. Artikel 1d van deze verordening geeft een definitie voor het begrip 'ambtenaar'.

Is dit artikel anders dan in de vorige verordening?

De nieuwe verordening stelt niet meer de voorwaarde dat de ambtenaar in een bijzonder stelsel verzekerd moet zijn. Daarnaast ontbreekt in de verordening een aparte regeling voor betrokkenen die ambtenaar zijn in meerdere lidstaten.

Corresponderende artikelen

Artikel 14 septies Verordening (EEG) 1408/71

Toerekening van werkzaamheden aan de lidstaat van wie de wetgeving wordt aangewezen in geval van werken in meer lidstaten

Artikel 13, lid 5

Tekst van het artikel

De in de leden 1 tot en met 4 bedoelde personen worden voor de toepassing van de overeenkomstig deze bepalingen vastgestelde wetgeving beschouwd alsof zij de bedoelde werkzaamheden volledig verrichten in de betrokken lidstaat en daar al hun inkomsten verkregen.

Wat houdt dit artikel in?

Artikel 13, lid 5 bepaalt dat personen die in twee of meer lidstaten werkzaamheden verrichten bij de toepassing van de aangewezen wetgeving moeten worden behandeld alsof zij al hun werkzaamheden verrichten in die lidstaat waarvan de wetgeving is aangewezen. Dit geldt voor het vaststellen van eventuele aanspraken en de heffingsgrondslag voor de premie- en bijdrageheffing.

Is dit artikel anders dan in de vorige verordening?

Ja. Er zijn twee belangrijke verschillen:

1. De regeling voor personen die onderworpen zijn aan de wetgeving van meer lidstaten komt niet meer terug, omdat personen onder de nieuwe verordening nog maar onder één wetgeving kunnen vallen.
2. De regeling valt weg voor de situatie waarin een pensioen- of rententrekkende ook werkt en niet verzekerd is op grond van deze werkzaamheden.

Corresponderende artikelen

Artikel 14 quinquies Verordening (EEG) 1408/71

Vrijwillige of vrijwillig voortgezette verzekering

Artikel 14

Tekst van het artikel

1. De artikelen 11 tot en met 13 zijn niet van toepassing op vrijwillige of vrijwillig voortgezette verzekering, tenzij voor één van de in artikel 3, lid 1, bedoelde takken van sociale zekerheid in een lidstaat slechts een stelsel van vrijwillige verzekering bestaat.

2. Wanneer de betrokkene krachtens de wetgeving van een lidstaat in die lidstaat verplicht verzekerd is, kan hij in een andere lidstaat niet deelnemen aan een stelsel van vrijwillige of vrijwillig voortgezette verzekering. In alle overige gevallen waar voor een bepaalde tak van sociale zekerheid de keuze bestaat tussen verschillende stelsels van vrijwillige of vrijwillig voortgezette verzekering, wordt de betrokkene alleen toegelaten tot het stelsel dat hij heeft gekozen.

3. Wat invaliditeits-, ouderdoms- en nabestaandenuitkeringen betreft, kan de betrokkene evenwel worden toegelaten tot de vrijwillige of vrijwillige voortgezette verzekering van een lidstaat, zelfs indien hij verplicht verzekerd is krachtens de wetgeving van een andere lidstaat, voorzover hij op een bepaald ogenblik tijdens zijn loopbaan onderworpen is geweest aan de wetgeving van de eerstbedoelde lidstaat op grond van of ten gevolge van een al dan niet in loondienst verrichte werkzaamheid, wanneer deze gelijktijdige aansluiting krachtens de wetgeving van de eerste lidstaat uitdrukkelijk of stilzwijgend wordt toegelaten.

4. Indien op grond van de wetgeving van een lidstaat de toegang tot een vrijwillige of vrijwillig voortgezette verzekering afhankelijk is van het wonen in die lidstaat of van eerdere al dan niet in loondienst verrichte werkzaamheden, is artikel 5, onder b), uitsluitend van toepassing op personen die op enig moment in het verleden onderworpen zijn geweest aan de wetgeving van die lidstaat omdat zij daar al dan niet in loondienst werkzaamheden hebben verricht.

Wat houdt dit artikel in?

- Lid 1 – de aanwijsregels gelden niet voor de vrijwillige of vrijwillig voortgezette verzekering.
- Lid 2 – een verplichte verzekering in de ene lidstaat zorgt ervoor dat de betrokkene in een andere lidstaat niet kan deelnemen aan een stelsel van vrijwillige verzekering.
- Lid 3 – dit lid geeft een uitzondering op lid 2 voor vrijwillige invaliditeits-, ouderdoms- en nabestaandenpensioenen. Deze uitzondering geldt alleen als de lidstaat dit toelaat en de betrokkene ooit onder de wetgeving van die lidstaat viel op grond van werkzaamheden in

loondienst.

- Lid 4 – gelijkstelling volgens artikel 5 van deze verordening geldt alleen voor personen die ooit al dan niet in loondienst in die lidstaat hebben gewerkt.

Is dit artikel anders dan in de vorige verordening?

Ja. Artikel 14, lid 2 van Verordening (EG) 883/2004 wijkt af van artikel 15, lid 3 van Verordening (EEG) 1408/71. Het lid geeft een aanvullende voorwaarde voor toelating tot de vrijwillige of voortgezette verzekering. Om toegelaten te worden, moet iemand eerder in zijn loopbaan onderworpen zijn geweest aan de wetgeving van de lidstaat op basis van of als gevolg van werkzaamheden die hij al dan niet in loondienst heeft verricht.

Deze aanvullende voorwaarde beperkt de personele werkingssfeer tot voormalige werknemers en zelfstandigen. De nieuwe regel lijkt niet-actieven uit te sluiten. Dit is niet de bedoeling. Nederland zal daarom op basis van de nationale wetgeving niet-actieven niet uitsluiten. De Administratieve Commissie heeft goedgekeurd dat Nederland de vrijwillige AOW- en Anw-verzekering ook aan personen mag aanbieden die nooit actief zijn geweest.

Corresponderende artikelen

- Artikel 9; artikel 15 Verordening (EEG) 1408/71
- Artikel 6 Verordening (EEG) 574/72

Aanwijzregel voor arbeidscontractanten van de Europese Gemeenschappen

Artikel 15

Tekst van het artikel

De arbeidscontractanten van de Europese Gemeenschappen mogen met betrekking tot andere bepalingen dan die betreffende de gezinsbijslagen, die worden verstrekt krachtens de op hen toepasselijke regeling, kiezen tussen toepassing van de wetgeving van de lidstaat waar zij werkzaam zijn, en toepassing van de wetgeving van de lidstaat waaraan zij het laatst onderworpen waren of van de lidstaat waarvan zij onderdaan zijn. Dit keuzerecht, dat slechts eenmaal mag worden uitgeoefend, wordt op de dag van hun indiensttreding van kracht.

Wat houdt dit artikel in?

Dit artikel is een uitzondering op de aanwijsregels en geeft arbeidscontractanten van de Europese Gemeenschappen het recht om eenmalig een toepasselijke wetgeving te kiezen.

Is dit artikel anders dan in de vorige verordening?

In artikel 16, lid 3 van Verordening (EEG) 1408/71 was deze uitzondering van toepassing op hulpfunctionarissen. Maar die zijn er nauwelijks meer. Tegenwoordig stelt de Europese Unie alleen nog arbeidscontractanten aan, die op grond van zetelovereenkomsten uitgezonderd zijn van nationale stelsels.

Corresponderende artikelen

- Artikel 17 Verordening (EG) 987/2009
- Artikel 16, lid 3 Verordening (EEG) 1408/71
- Artikel 14 Verordening (EEG) 574/72

Uitzondering op de artikelen 11 tot en met 15

Artikel 16

Wat vindt u in dit artikel?

Inhoud

Artikel 16 geeft lidstaten twee mogelijkheden om bij het vaststellen van de toepasselijke wetgeving in bepaalde gevallen af te wijken van de artikelen 11 tot en met 15 van Verordening (EG) 883/2004. Bijbehorende procedure staat in artikel 18 van Verordening (EEG) 987/2009. Deze komt hier ook aan bod.

Uitzondering op de artikelen 11 tot en met 15

Artikel 16, lid 1

Tekst van het artikel

Twee of meer lidstaten, de bevoegde autoriteiten van deze lidstaten of de door deze autoriteiten aangewezen instellingen kunnen in onderlinge overeenstemming in het belang van bepaalde personen of groepen personen, uitzonderingen op de artikelen 11 tot en met 15 vaststellen.

Wat houdt dit artikel in?

Het eerste lid van artikel 16 biedt lidstaten de mogelijkheid om op verzoek en in het belang van de betrokkene de toepasselijke wetgeving in onderling overleg vast te stellen. Dit geldt als toepassing van de artikelen 11 tot en met 15 voor de betrokkene tot een nadelige uitkomst leidt. De bevoegde autoriteiten van alle betrokken lidstaten moeten hiermee instemmen. Artikel 18 van Verordening (EEG) 987/2009 regelt de procedure voor toepassing van artikel 16, lid 1.

Is dit artikel anders dan in de vorige verordening?

Nee. Dit artikel is gelijk aan dat in de vorige verordening.

Corresponderende artikelen

- Artikel 11 tot en met 15 Verordening (EG) 883/2004
- Artikel 18 Verordening (EG) 987/2009
- Artikel 17 Verordening (EEG) 1408/71
- Artikel 17 bis Verordening (EEG) 574/72

Uitzondering voor pensioengerechtigden

Artikel 16, lid 2

Tekst van het artikel

Degene die recht heeft op een pensioen krachtens de wetgeving van een of meer lidstaten en die in een andere lidstaat woont, kan op zijn verzoek worden vrijgesteld van de toepassing van de wetgeving van de laatste lidstaat mits hij niet op grond van de verrichting van een werkzaamheid, al dan niet in loondienst, aan deze wetgeving is onderworpen.

Wat houdt dit artikel in?

Dit lid geeft de pensioengerechtigde het recht om zich te laten vrijstellen van de wetgeving van de woonstaat. Dit geldt als de betrokkene volgens de wetgeving van een of meer lidstaten recht heeft op pensioen, maar in een andere lidstaat woont. Dit kan alleen als de betrokkene niet als werknemer of zelfstandige onder de wetgeving van de woonstaat valt. Meer hierover vindt u in artikel 11, lid 3 van Verordening (EG) 883/2004.

Is dit artikel anders dan in de vorige verordening?

Nee. Dit artikel is gelijk aan dat in de vorige verordening.

Corresponderende artikelen:

- Artikel 18 Verordening (EG) 987/2009
- Artikel 17 bis Verordening (EEG) 1408/71

Titel III – Bijzondere bepalingen voor verschillende categorieën uitkeringen

Wat vindt u in deze titel?

Inhoud

Titel III regelt het recht op prestaties en uitkeringen, namelijk:

- per tak van sociale zekerheid waarop de verordening van toepassing is;
- voor zover de wijze van berekening van toepassing is;
- welke lidstaat de kosten op zich moet nemen.

In titel III van de **toepassingsverordening** vindt u de procedures om dit recht te realiseren, de documenten die daarvoor nodig zijn en wat van betrokkenen en van de bevoegde organen wordt verwacht.

Titel III is verdeeld in 9 hoofdstukken:

- hoofdstuk 1: Prestaties bij ziekte en moederschaps- en daarmee gelijkgestelde vaderschapsuitkeringen;
- hoofdstuk 2: Prestaties bij arbeidsongevallen en beroepsziekten;
- hoofdstuk 3: Uitkeringen bij overlijden;
- hoofdstuk 4: Uitkeringen bij invaliditeit;
- hoofdstuk 5: Ouderdoms- en nabestaandenpensioenen;
- hoofdstuk 6: Werkloosheidsuitkeringen;
- hoofdstuk 7: Uitkeringen bij vervroegde uittreding;
- hoofdstuk 8: Gezinsuitkeringen;
- hoofdstuk 9: Bijzondere, niet op premie- of bijdragebetaling berustende prestaties.

Prestaties bij ziekte en moederschaps- en daarmee gelijkgestelde
vaderschapsuitkeringen

Titel III – hoofdstuk 1

Wat vindt u in dit hoofdstuk?

Inhoud

Hoofdstuk 1 van titel III gaat over medische zorg, uitkeringen bij langdurige zorg en de ziekte- en moederschaps- en vaderschapsuitkeringen. Het hoofdstuk is verdeeld in 3 afdelingen:

- Afdeling 1: Verzekerden en hun gezinsleden, met uitzondering van gerechtigden en hun gezinsleden (zie artikel 17 tot en met 22)
- Afdeling 2: Pensioengerechtigden en hun gezinsleden (artikel 23 tot en met 30)
- Afdeling 3: Gemeenschappelijke bepalingen (artikel 31 tot en met 35)

Het hoofdstuk gaat grotendeels over bepalingen over medische zorg. De artikelen 21, 29 en 34 gaan over uitkeringen, waaronder ook uitkeringen bij langdurige zorg en de zorgtoeslag.

Het uitgangspunt is dat verzekerden, gepensioneerden en hun gezinsleden medische zorg kunnen ontvangen in de lidstaat waar ze wonen of verblijven. Deze lidstaat verleent de zorg volgens de regelgeving die daar geldt. De kosten van de medische zorg in de woon- of verblijfstaat komen voor rekening van de bevoegde lidstaat. De afdelingen 1 en 2 regelen welke voorwaarden daaraan verbonden zijn en welke lidstaat de kosten voor zijn rekening moet nemen.

De regel is dat lidstaten bij elkaar de werkelijke kosten van de medische zorg in rekening brengen. Voor gepensioneerden en gezinsleden die niet in dezelfde lidstaat wonen als de verzekerde of gepensioneerde, mogen lidstaten ook vaste bedragen afrekenen. De lidstaten die daarvoor kiezen staan op bijlage 3 van de toepassingsverordening. Deze wijze van afrekenen heeft gevolgen voor de toestemmingsprocedure. Als de woonstaat afrekent naar vaste bedragen, is deze lidstaat bevoegd om de toestemming te geven voor een (geplande) behandeling in een andere lidstaat. In alle andere gevallen is de lidstaat die verantwoordelijk is voor de kosten, de bevoegde staat.

Afdeling 1 – Verzekerden en hun gezinsleden, met uitzondering van gerechtigden en hun gezinsleden

Recht op verstrekkingen als de woonplaats niet in de bevoegde lidstaat ligt

Artikel 17

Tekst van het artikel

Een verzekerde en zijn gezinsleden die in een andere lidstaat dan de bevoegde lidstaat wonen, hebben in de lidstaat van hun woonplaats recht op verstrekkingen die voor rekening van het bevoegde orgaan worden verleend door het orgaan van de woonplaats, volgens de door dit orgaan toegepaste wetgeving, alsof zij krachtens die wetgeving verzekerd waren.

Wat houdt dit artikel in?

Dit artikel regelt het recht op medische zorg in het woonland voor de verzekerde en zijn gezinsleden die niet in de bevoegde staat wonen. Ze hebben recht op medische zorg volgens de wettelijke regeling van het woonland. De kosten van deze zorg komen voor rekening van de bevoegde staat. Ook de eigen bijdragen maken onderdeel uit van het zorgpakket.

Kijk voor de definities van 'gezinslid', 'bevoegde lidstaat' en 'bevoegd orgaan' in de artikelen 1j, 1s en 1q van Verordening (EG) 883/2004.

Is dit artikel anders dan in de vorige verordening?

Ja. De speciale artikelen voor werklozen zijn vervallen. De aanwijsregels wijzen uit welke wetgeving van toepassing is.

Corresponderende artikelen

- Artikel 24 Verordening (EG) 987/2009
- Artikel 19; artikel 25, lid 2 en 3 Verordening (EEG) 1408/71
- Artikel 17; artikel 26; artikel 27 Verordening (EEG) 574/72

Recht op verstrekkingen bij verblijf in de bevoegde lidstaat terwijl de woonplaats in een andere lidstaat ligt. Bijzondere regels voor gezinsleden van grensarbeiders

Artikel 18

Tekst van het artikel

1. Tenzij anders is bepaald in lid 2, kunnen de in artikel 17 bedoelde verzekerden en hun gezinsleden de verstrekkingen eveneens tijdens een verblijf in de bevoegde lidstaat verkrijgen. De verstrekkingen worden verleend door en voor rekening van het bevoegde orgaan, volgens de door dit orgaan toegepaste wetgeving, alsof de betrokkene in die lidstaat woonde.

2. De gezinsleden van een grensarbeider hebben tijdens hun verblijf in de bevoegde lidstaat recht op de verstrekkingen.

Wanneer de bevoegde lidstaat wordt vermeld in bijlage III, hebben de gezinsleden van een grensarbeider die in dezelfde lidstaat als de grensarbeider wonen, echter alleen recht op verstrekkingen in de bevoegde staat onder de in artikel 19, lid 1, bepaalde voorwaarden.

Wat houdt dit artikel in?

Verzekerden en hun gezinsleden hebben naast het recht op medische zorg in het woonland ook recht op medische zorg in de bevoegde lidstaat. Deze lidstaat verleent de zorg volgens de wetgeving die daar geldt.

In principe hebben ook gezinsleden van grensarbeiders recht op medische zorg in de bevoegde lidstaat. In dit geval is de bevoegde lidstaat het werkland van de grensarbeider. Dit recht geldt niet voor lidstaten die op bijlage III staan vermeld, zoals Nederland. Ons land heeft namelijk gekozen voor beperkte rechten. Voor Nederland blijft de vermelding vier jaar van kracht: tot en met 30 april 2014 (zie artikel 87, lid 10 bis Verordening (EG) 883/2004).

In de praktijk speelt de vermelding van Nederland in bijlage III nauwelijks een rol. Met Duitsland en België zijn bilaterale afspraken gemaakt over het recht op verstrekkingen in Nederland (als bevoegde lidstaat) voor gezinsleden van grensarbeiders. Gezinsleden van grensarbeiders uit België en Duitsland hebben op basis van die afspraken recht op medische zorg in Nederland. Zij kunnen daarvoor bij zorgverzekeraar Agis een zogenoemde verklaring MVG 111 (MVG staat voor meeverzekerd gezinslid) aanvragen.

Is dit artikel anders dan in de vorige verordening?

Ja. Onder Verordening (EEG) 1408/71 was de regel dat gezinsleden van grensarbeiders geen recht hadden op medische zorg in de bevoegde lidstaat. Behalve als het ging om noodzakelijk zorg bij tijdelijk verblijf of als het orgaan van de woonplaats vooraf toestemming had gegeven. Nu is de regel dat gezinsleden dat recht wel hebben. Maar let wel op de uitzonderingen in bijlage III. In dat geval bestaat alleen recht op noodzakelijke zorg bij tijdelijk verblijf in de bevoegde lidstaat.

Corresponderende artikelen

- Artikel 19, lid 2; artikel 20 Verordening (EEG)1408/71
- Artikelen 17, lid 9; artikel 20 Verordening (EEG) 574/72
- Bijlage III Verordening (EG) 883/2004
- Bijlage 1 Verordening (EG) 987/2009
- Artikel 87, lid 10 bis Verordening (EG) 883/2004

Recht op verstrekkingen bij verblijf buiten de bevoegde staat

Artikel 19

Tekst van het artikel

1. Tenzij anders bepaald in lid 2, hebben een verzekerde en zijn gezinsleden die verblijven in een andere lidstaat dan de bevoegde lidstaat, recht op de verstrekkingen welke tijdens het verblijf medisch noodzakelijk worden, met inachtneming van de aard van de verstrekkingen en de verwachte duur van het verblijf. De verstrekkingen worden voor rekening van het bevoegde orgaan verstrekt door het orgaan van de verblijfplaats, volgens de door dit orgaan toegepaste wetgeving, alsof de betrokkenen krachtens die wetgeving verzekerd waren.

2. De Administratieve Commissie stelt een lijst op van de verstrekkingen die om praktische redenen tijdens een verblijf in een andere lidstaat worden verstrekt op voorwaarde dat dit vooraf is overeengekomen tussen de betrokkene en het orgaan dat de zorg verstrekt.

Wat houdt dit artikel in?

Verzekerden en hun gezinsleden hebben recht op noodzakelijke zorg bij tijdelijk verblijf buiten het woonland en de bevoegde lidstaat. De lidstaat van verblijf verleent de verstrekkingen volgens de regelgeving die daar geldt. De bevoegde lidstaat betaalt de kosten van de verstrekkingen in de verblijfstaat.

Noodzakelijke zorg is zorg die tijdens het verblijf nodig wordt, zodat de betrokkene zijn verblijf niet voortijdig hoeft af te breken. Noodzakelijke zorg impliceert ook zorg die nodig is bij een chronische ziekte en bij zwangerschap en bevallingen. Geplande zorg valt uitdrukkelijk niet onder de bepaling. Bijvoorbeeld als het de bedoeling is om in een andere lidstaat te bevallen (zie punt 1 en 2 van besluit S3 van de Administratieve Commissie).

Om praktische redenen is voor enkele verstrekkingen vooraf overleg nodig tussen de betrokkenen en de zorgverlenende instantie. Voor deze verstrekkingen moet van tevoren vast staan dat de lidstaat van verblijf de zorg ook daadwerkelijk kan geven. De Administratieve Commissie heeft een lijst opgesteld met verstrekkingen waarvoor van tevoren overleg nodig is. Let op: het kunnen ook verstrekkingen zijn die niet op deze lijst staan. Het moet gaan om vitale medische behandelingen die alleen in gespecialiseerde behandelcentra of door gespecialiseerde behandelaars gegeven kunnen worden.

In besluit S3, punt 3 van de Administratieve Commissie en in de daarbij behorende bijlage staan de volgende verstrekkingen, die aan deze criteria voldoen:

- nierdialyse;
- zuurstoftherapie;
- speciale behandeling bij astma;
- echocardiografie bij chronische auto-immuunziektes;
- chemotherapie.

Is dit artikel anders dan in de vorige verordening?

Ja. Verordening (EEG) 1408/71 maakt onderscheid tussen gezinsleden die in dezelfde lidstaat wonen als de verzekerde en gezinsleden die niet in dezelfde lidstaat wonen. In de laatste situatie is het orgaan van de woonplaats van de gezinsleden het bevoegde orgaan.

Dit onderscheid vervalt nu. Onder de nieuwe verordening is de lidstaat waar de verzekerde is aangesloten in beide situaties de bevoegde lidstaat.

Het bevoegde orgaan (in Nederland is dat het CVZ) moet de Europese verzekeringskaart (EHIC – *European Health Insurance Card*) afgeven aan gezinsleden van verzekerden die in een andere lidstaat wonen dan de verzekerde zelf. Voorheen moest deze categorie de EHIC aanvragen bij het orgaan van de woonplaats.

Het orgaan van de woonplaats (in Nederland is dat zorgverzekeraar CZ) mag géén EHIC's meer afgeven voor deze categorie gezinsleden die ten laste van andere lidstaten in Nederland staan ingeschreven volgens het oude formulier E109.

Lees voor de procedure voor het aanvragen en het gebruik van de EHIC: artikel 25 van de toepassingsverordening.

Corresponderende artikelen

- Artikel 25 Verordening (EG) 987/2009
- Artikel 22, lid 1a en 1c, onder i), lid 3; artikel 22 bis; artikel 22, lid 1 bis; artikel 25 lid 1a en lid 1 bis; artikel 34 bis Verordening (EEG) 1408/71
- Artikel 21, 23 en 26 Verordening (EEG) 574/72

Relevante besluiten van de Administratieve Commissie

- Besluit S1 van de Administratieve Commissie van 12 juni 2009 over de EHIC. Dit besluit vervangt besluit van de Administratieve Commissie nummer 191.
- Besluit S2 van de Administratieve Commissie van 12 juni 2009 over de technische specificaties van de EHIC. Dit besluit vervangt besluit van de Administratieve Commissie nummer 190.
- Besluit S3 van de Administratieve Commissie van 12 juni 2009 over medische hulp bij tijdelijk verblijf in het buitenland. Dit besluit vervangt besluit van de Administratieve Commissie nummer 194.
- Besluit S4 van de Administratieve Commissie van 2 oktober 2009 over de vergoeding tussen de organen van de lidstaten van artikel 35 en 41 van Verordening (EG) 883/2004.

Reizen met het oogmerk verstrekkingen te ontvangen buiten de woonstaat (of lidstaat van de woonplaats)

Artikel 20

Tekst van het artikel

1. Tenzij in deze verordening anders bepaald, moet een verzekerde die naar een andere lidstaat reist met het oogmerk gedurende zijn verblijf verstrekkingen te ontvangen, daarvoor toestemming van het bevoegde orgaan vragen.

2. Een verzekerde die van het bevoegde orgaan toestemming heeft gekregen om zich naar een andere lidstaat te begeven met het oogmerk om daar een voor zijn gezondheidstoestand passende behandeling te ondergaan, heeft recht op verstrekkingen die voor rekening van het bevoegde orgaan worden verleend door het orgaan van de verblijfplaats, volgens de door dit orgaan toegepaste wetgeving, alsof hij krachtens die wetgeving verzekerd was. De toestemming mag niet worden geweigerd wanneer de desbetreffende behandeling behoort tot de prestaties waarin de wetgeving van de lidstaat waar de betrokkene woont, voorziet, en die behandeling hem, gelet op zijn gezondheidstoestand van dat moment en het te verwachten ziekteverloop, in laatstbedoelde lidstaat niet kan worden gegeven binnen een termijn die medisch verantwoord is.
3. De leden 1 en 2 zijn van overeenkomstige toepassing op de gezinsleden van een verzekerde.
4. Indien de gezinsleden van een verzekerde wonen in een andere lidstaat dan de lidstaat waar de verzekerde woont, en die andere lidstaat heeft gekozen voor vergoeding op basis van vaste bedragen, worden de kosten van de in lid 2 bedoelde verstrekkingen gedragen door het orgaan van de woonplaats van de gezinsleden. In dat geval wordt voor de toepassing van lid 1 het orgaan van de woonplaats van de gezinsleden als het bevoegde orgaan beschouwd.

Wat houdt dit artikel in?

Voor een geplande behandeling in een andere lidstaat hebben de verzekerde en zijn gezinsleden in principe toestemming nodig van het bevoegde orgaan. Ze hebben recht op medische zorg volgens de wetgeving van de lidstaat van verblijf. Het bevoegde orgaan betaalt de kosten. Het bevoegde orgaan moet de toestemming geven als:

- de behandeling een verstrekking is volgens de wetgeving van het woonland;
- de betrokkene niet binnen een medisch verantwoorde termijn in het woonland kan worden behandeld;
- de betrokkene niet binnen een medisch verantwoorde termijn in de bevoegde lidstaat zelf kan worden behandeld (zie ook artikel 26, lid 2 van de toepassingsverordening).

Achtergrondinformatie

Het Hof van Justitie heeft zich herhaaldelijk uitgesproken over de toestemming en de kostenvergoeding voor een geplande behandeling buiten de bevoegde lidstaat. Niet alleen in het kader van Verordening (EEG) 1408/71, maar ook in het kader van artikel 54 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie over vrij verkeer van diensten (het voormalige artikel 49 van het EG-verdrag dat naar aanleiding van het Verdrag van Lissabon sinds 1 december 2009 is gewijzigd).

De Raad en het Europees Parlement willen duidelijkere regels voor de toestemmingsprocedure. Dat blijkt uit overweging 21 van Verordening (EG) 883/2004 en de overwegingen 16 en 17 van Verordening (EG) 987/2009. De bepalingen in de artikelen 20 van de nieuwe basisverordening en 26 van de nieuwe toepassingsverordening zijn dan ook vrij gedetailleerd. Hierin is ook jurisprudentie verwerkt van het Europese Hof van Justitie.

Opvallend is dat het toestemmingsvereiste in de verordening op gespannen voet lijkt te staan met de jurisprudentie rondom het vrije verkeer van diensten. Volgens deze jurisprudentie is er vooraf geen toestemming nodig als het gaat om een niet-klinische behandeling (extramurale zorg). Wie een beroep doet op deze jurisprudentie, ontvangt de zorg volgens de voorwaarden van de eigen verzekering (in Nederland is dat de zorgpolis). Voor een Nederlands verzekerde geldt dat de behandeling verzekerde zorg moet zijn volgens de Zorgverzekeringwet. De kosten worden dan vergoed naar Nederlandse maatstaven alsof de behandeling in Nederland heeft plaatsgevonden bij een niet-gecontracteerde zorgverlener.

Doet de betrokkene een beroep op de verordening om toestemming te krijgen voor een behandeling? Er bestaat recht op vergoeding van de werkelijke kosten van de behandeling, ongeacht of de behandeling verzekerde zorg is in Nederland. Geldt er een eigen bijdrage in het land waar de behandeling plaatsvindt, dan moet de betrokkene die bijdrage zelf betalen.

Is dit artikel anders dan in de vorige verordening?

Ja. Rondom het bevoegde orgaan en de toestemming is een en ander gewijzigd.

Bevoegde orgaan

Onder de Verordening (EG) 883/2004 is het orgaan van de woonplaats in principe niet langer het bevoegde orgaan voor gezinsleden die niet wonen in dezelfde lidstaat als de verzekerde. Dit was wel zo onder Verordening (EEG) 1408/71. Alleen als de lidstaat waar de gezinsleden wonen heeft gekozen voor vergoeding op basis van vaste bedragen, blijft het orgaan van de woonplaats het bevoegde orgaan. De lidstaten die hiervoor kiezen kunt u vinden in bijlage 3 van de toepassingsverordening (zie ook artikel 62 van die verordening). Het gaat om: Nederland, Ierland, Spanje, Italië, Malta, Portugal, Finland, Zweden en het Verenigd Koninkrijk.

Het orgaan dat de kosten van de behandeling voor zijn rekening moet nemen is het bevoegde orgaan. Maar als de woonstaat afrekent naar vaste bedragen, is het orgaan van de woonplaats het

bevoegde orgaan voor deze procedure. Dat staat expliciet in artikel 26, lid 1 van de toepassingsverordening

Zorgverzekeraar CZ, als orgaan van de woonplaats, blijft het bevoegde orgaan voor het verlenen van toestemming voor de groep 'achtergebleven gezinsleden' die ten laste van een andere lidstaat in Nederland ingeschreven staan. Nederland rekent (als woonland) immers af naar vaste bedragen.

Het CVZ moet toestemming geven voor een geplande behandeling in een andere lidstaat. Dit geldt voor 'achtergebleven gezinsleden' die in lidstaten wonen die de werkelijke kosten van medische zorg vergoeden. Het gaat hier om alle lidstaten die niet in bijlage 3 staan. Dus achtergebleven gezinsleden die niet wonen in Ierland, Spanje, Italië, Malta, Portugal, Finland, Zweden en het Verenigd Koninkrijk moeten de toestemming van het orgaan van de woonplaats krijgen.

Toestemming

De formulering binnen de termijn "die gewoonlijk nodig is voor de desbetreffende behandeling in de lidstaat waar hij woont", is in de nieuwe verordening vervangen door een termijn die "medisch verantwoord" is. Dit betekent dat toestemming alleen afhankelijk mag zijn van het medische oordeel. Een eventuele wachtlijstenproblematiek in de woonstaat mag geen rol spelen.

Corresponderende artikelen

- Artikel 26 Verordening (EG) 987/2009
- Artikel 22, lid 1c, onder i), lid 2 en 3; artikel 22 bis; artikel 34 bis Verordening (EEG) 1408/71
- Artikel 22 en 23 Verordening (EEG) 574/72

Relevante besluiten van de Administratieve Commissie

De Administratieve Commissie heeft nog geen definitieve besluiten genomen. Besluit nummer 138 van de Administratieve Commissie past de Commissie nog aan (zie besluit H1 van de Administratieve Commissie, artikel 4 en bijlage C). Besluit 138 bepaalt het volgende. Heeft de betrokkene met toestemming een chirurgische ingreep ondergaan in een andere lidstaat? Dan valt hieronder ook de eventuele voor de ingreep noodzakelijke analyse van biologische monsters, die wordt uitgevoerd terwijl de verzekerde nog niet of niet meer in de andere lidstaat verblijft.

Uitkeringen bij ziekte, moederschaps- en vaderschapsuitkeringen

Artikel 21

Tekst van het artikel

1. Een verzekerde en zijn gezinsleden die in een andere lidstaat dan de bevoegde lidstaat wonen of verblijven, hebben recht op uitkeringen van het bevoegde orgaan overeenkomstig de door dat orgaan toegepaste wetgeving. In overleg tussen het bevoegde orgaan en het orgaan van de woon- of verblijfplaats kunnen deze uitkeringen echter door het orgaan van de woon- of verblijfplaats voor rekening van het bevoegde orgaan worden verstrekt volgens de wetgeving van de bevoegde lidstaat.

2. Het bevoegde orgaan van een lidstaat wiens wetgeving bepaalt dat voor de berekening van de uitkeringen gemiddelde inkomsten dan wel een gemiddelde premie of bijdrage als grondslag wordt genomen, stelt deze gemiddelde inkomsten of deze gemiddelde premie of bijdrage uitsluitend vast op basis van de inkomsten die genoten zijn of de premies of bijdragen die zijn toegepast gedurende de krachtens bedoelde wetgeving vervulde tijdvakken.

3. Het bevoegde orgaan van een lidstaat wiens wetgeving bepaalt dat voor de berekening van de uitkeringen wordt uitgegaan van vaste inkomsten, houdt uitsluitend rekening met deze vaste inkomsten of in voorkomend geval met het gemiddelde van de vaste inkomsten die betrekking hebben op de krachtens bedoelde wetgeving vervulde tijdvakken.

4. De leden 2 en 3 zijn van overeenkomstige toepassing in de gevallen waarin er in de door het bevoegde orgaan toegepaste wetgeving een bepaalde referentieperiode is vastgesteld en deze periode in het betrokken geval volledig of gedeeltelijk overeenstemt met de tijdvakken welke de betrokkene krachtens de wetgeving van een of meer andere lidstaten heeft vervuld.

Wat houdt dit artikel in?

Artikel 21 bepaalt dat verzekerden en hun gezinsleden die niet in de bevoegde lidstaat wonen of verblijven, ook in de lidstaat waar zij wonen of verblijven recht hebben op uitkeringen van de bevoegde lidstaat. Dit geldt alleen als zij aan de door de wetgeving van de bevoegde lidstaat gestelde voorwaarden voldoen.

Loondervingsuitkeringen

Voor Nederland gaat het bij uitkeringen vanwege ziekte in de eerste plaats om de verplichting van de werkgever het loon door te betalen bij ziekte. Deze loondoorbetalingverplichting is in het Burgerlijk Wetboek opgenomen. Maar het is ook een uitkering die valt onder de nieuwe

verordening. De werkgever is voor de toepassing van deze bepaling het bevoegde orgaan, zoals dat in deze verordening is omschreven (zie ook artikel 1q, onder iv) van Verordening (EG) 883/2004). Daarnaast gaat het om uitkeringen bij ziekte op grond van de Ziektewet. Verder kent Nederland uitkeringen bij zwangerschap en bevallingsverlof en uitkeringen bij adoptieverlof die onder de toepassing van artikel 21 vallen.

Het bevoegde orgaan kan de uitkering(en) rechtstreeks aan de betreffende personen betalen, maar het kan ook een orgaan in de woon- of verblijfplaats vragen de uitkering(en) te betalen. Het bevoegde orgaan verzoekt dan het orgaan van de woon- of verblijfplaats de uitkeringen aan de verzekerden te betalen. Het bevoegde orgaan betaalt vervolgens de kosten hiervoor. Let op: de uitkering die het orgaan van de woon- of verblijfplaats betaalt op verzoek van het bevoegde orgaan, is de uitkering zoals die door het bevoegde orgaan is vastgesteld overeenkomstig de wetgeving die van toepassing is. In de praktijk wordt altijd rechtstreeks aan de rechthebbende betaald, maar voor uitzonderingssituaties is in artikel 21 een mogelijkheid opgenomen.

De hoogte en duur van uitkeringen bij ziekte verschillen per lidstaat. Bij de vaststelling van die uitkeringen worden verschillende berekeningsmethodieken gebruikt. Soms wordt de hoogte van de uitkering berekend op basis van inkomsten of van een gemiddelde van inkomsten. Soms gebeurt dit op basis van een gemiddelde van betaalde premies of bijdragen. Soms wordt hoogte en duur van de uitkering gekoppeld aan een bepaalde referentieperiode.

Hoe wordt de hoogte van een uitkering vastgesteld? In lid 2, 3 en 4 staat dat alleen rekening wordt gehouden met (gemiddelde) inkomsten, premies of bijdragen uit de tijdvakken waarin de wetgeving van die lidstaat van toepassing was. Inkomsten die onder de wetgeving van een andere lidstaat zijn ontvangen tellen dan niet mee.

Voorbeeld

De betrokkene woont in België en werkt achtereenvolgens in België en Nederland. Hij was het laatst verzekerd in Nederland terwijl hij voor een uitzendbureau werkte. Hij wordt ziek, en voldoet aan de voorwaarden die Nederland aan een uitkering bij ziekte stelt. De hoogte van de uitkering is normaal gesproken gebaseerd op het gemiddelde loon in het jaar voorafgaande aan het moment dat hij ziek werd. In die periode heeft de betrokkene zeven maanden in België gewerkt. Voor de berekening van de hoogte van de uitkering worden de inkomsten die hij in België ontving buiten beschouwing gelaten. Nederland stelt de uitkering vast op basis van het in Nederland genoten loon in het betrokken jaar.

Zorgtoeslag

Voor Nederland geldt ook de zorgtoeslag op grond van de Wet op de zorgtoeslag (Wzt) als een uitkering voor prestaties bij ziekte. De Belastingdienst/Toeslagen is voor de betaling van de zorgtoeslag bevoegd. Dit kunt u zien in de elektronische lijst, samengesteld op basis van artikel 88 van de toepassingsverordening.

Zijn gezinsleden van verzekerden meeverzekerd en wonen ze in het buitenland? En hebben ze volgens de basisverordening in hun woonland recht op zorg of vergoeding ten laste van Nederland? Dan moeten zij zich bij het CVZ registreren (zie bijlage XI, Nederland, punt 1 van Verordening (EG) 883/2004). Deze gezinsleden zijn zogenoemde verdragsgerechtigden en moeten op grond van de Zvw aan het CVZ een bijdrage betalen. Voor deze bijdrage kunnen ze in aanmerking komen voor een zorgtoeslag, op grond van de Wzt. In deze wet staat dat zorgtoeslag een tegemoetkoming is in de premie die een verzekeringnemer verschuldigd is voor zijn zorgverzekering. De bijdrage die de verdragsgerechtigde op grond van artikel 69, tweede lid, Zvw aan het CVZ verschuldigd is, wordt voor de toepassing van de Wzt aangemerkt als een premie voor een zorgverzekering. De hoogte van de aanspraak op zorgtoeslag hangt af van de hoogte van het inkomen van de aanvrager en zijn eventuele partner.

Volgens artikel 1i, lid 1, onder (ii) van de basisverordening bepaalt het woonland wie meeverzekerd gezinslid is. Een meeverzekerd gezinslid kan op grond van artikel 21, eerste lid, aanspraak maken op zorgtoeslag. Maar dan moet hij ook aan de voorwaarden van de Wzt en de Algemene wet inkomensafhankelijke regelingen (Awir) voldoen. Zo zal de partner van de verzekerde (zoals omschreven in artikel 3 van de Awir) niet zelfstandig aanspraak op zorgtoeslag kunnen maken. Hij heeft een gezamenlijke aanspraak met de verzekerde. Overige meeverzekerde gezinsleden (bijvoorbeeld kinderen van 18 jaar en ouder) kunnen wel zelfstandig een aanvraag voor zorgtoeslag indienen.

Is dit artikel anders dan in de vorige verordening?

Ja. Artikel 21 wijkt weliswaar inhoudelijk niet af van Verordening (EEG) 1408/71. In de vorige verordening is voor het ontvangen van uitkeringen, het onderscheid tussen wonen of verblijven in een andere dan de bevoegde lidstaat in twee bepalingen uitgewerkt (artikel 19 en 21). Artikel 21 van de nieuwe verordening combineert beide bepalingen.

Anders is dat Verordening (EEG) 1408/71 expliciet stelt dat ook voor het ontvangen van een uitkering toestemming van het bevoegde orgaan nodig is om de woon- of verblijfplaats naar een

andere lidstaat over te brengen (zie artikel 22, lid 1b Verordening (EEG) 1408/71). In artikel 21 van de nieuwe verordening komt dit niet terug. Deze verordening maakt geen onderscheid naar woonplaats. Voor uitkeringen bij ziekte, moederschap en vaderschap zijn op deze regel geen uitzonderingen gemaakt.

Voor zover daarover in Verordening (EEG) 1408/71 twijfel bestaat, is in de nieuwe verordening expliciet geregeld dat de prestaties bij ziekte en moederschap ook betrekking hebben op met moederschap gelijkgestelde of verwante vaderschapsuitkeringen. Artikel 21 heeft dus ook betrekking op uitkeringen voor vaderschap. Dergelijke uitkeringen zijn er in Nederland niet.

In Verordening (EEG) 1408/71 staat expliciet dat de volledig werkloze werknemer (zoals bedoeld in artikel 71, lid 1a (ii) en b (ii) van die verordening) recht heeft op verstrekkingen en uitkeringen als hij ziek is (zie artikel 25, lid 2 Verordening (EEG) 1408/71). Een dergelijke expliciete bepaling voor werkloze werknemers ontbreekt in de nieuwe verordening. Hetzelfde resultaat wordt echter via een andere weg bereikt. In artikel 11, lid 3c van Verordening (EG) 883/2004 staat dat voor de volledig werkloze die een uitkering ontvangt van de lidstaat waar hij woont, de wetgeving van die lidstaat van toepassing is. Bij ziekte wordt dan op grond van de wetgeving van die lidstaat beoordeeld of de betrokkene recht heeft op een uitkering.

Verstrijken er enkele dagen tussen het einde van de arbeidsrelatie en de aanvraag van een uitkering (bij werkloosheid of ziekte)? Dat kan bijvoorbeeld als de arbeidsrelatie eindigt op vrijdag, de uitkering bij werkloosheid pas na het weekend wordt aangevraagd, en de betrokkene wordt in het tussenliggende weekend ziek. Dan kan een discussie ontstaan welke wetgeving van toepassing was. In de Nederlandse uitvoering heeft dit voor zover bekend nooit tot problemen geleid. Voor zover dit voor andere lidstaten wel tot problemen heeft geleid, mogen we aannemen dat dit in de toekomst niet meer speelt. Want in artikel 11, lid 3e staat dat de wetgeving van de lidstaat van wonen van toepassing is als geen andere wetgeving aangewezen wordt.

Corresponderende artikelen

- Artikel 27; artikel 87 Verordening (EG) 987/2009
- Artikel 19; artikel 22; artikel 23; artikel 25 Verordening (EEG) 1408/71
- Artikel 18; artikel 115 Verordening (EEG) 574/72

Verstrekingen bij aanvragers van pensioenen

Artikel 22

Tekst van het artikel

1. Een verzekerde die wegens het indienen van een pensioenaanvraag of tijdens de behandeling daarvan niet langer recht heeft op verstrekingen krachtens de wetgeving van de laatstelijk bevoegde lidstaat, blijft het recht op verstrekingen behouden krachtens de wetgeving van de lidstaat waar de betrokkene woont, indien de aanvrager van het pensioen wat betreft verzekering voldoet aan de voorwaarden in de wetgeving van de in lid 2 bedoelde lidstaat. Het recht op verstrekingen in de lidstaat van de woonplaats geldt tevens voor de gezinsleden van de pensioenaanvrager.

2. De kosten voor verstrekingen zijn voor rekening van het orgaan van de lidstaat die overeenkomstig de artikelen 23 tot en met 25 in geval van toekenning van het pensioen bevoegd zou worden.

Wat houdt dit artikel in?

Dit artikel gaat over de aanvragers van pensioenen en het recht op medische zorg. Heeft de betrokkene tijdens de aanvraag geen recht op medische zorg in de laatst bevoegde staat? Dan behoudt hij wel het recht op medische zorg in het woonland volgens de wetgeving die daar geldt. De aanvrager moet dan wel voldoen aan de verzekeringsvoorwaarden van de staat die bij toekenning van het pensioen bevoegd wordt. Dit geldt ook voor zijn gezinsleden. De kosten zijn voor rekening van de lidstaat die bij toekenning van het pensioen bevoegd wordt (op grond van artikel 23 tot en met 25 van Verordening (EG) 883/2004). Hierdoor wordt voorkomen dat er gedurende de periode van aanvraag mogelijk geen recht op medische zorg bestaat in het woonland. Het kan wel zo zijn dat er geen recht meer bestaat op medische zorg in de laatst bevoegde staat.

Voorbeeld

M woont in Frankrijk en werkt in Nederland. Na twee jaar ziekte beëindigt zijn werkgever het dienstverband. M. valt dan niet meer onder de wetgeving van Nederland (het werkland en laatst bevoegde staat). Hij is dus ook niet meer verzekerd voor de zorgverzekeringswet. Hij heeft een WIA-uitkering aangevraagd, maar de aanvraag neemt een aantal maanden in beslag. Gedurende de periode van aanvraag blijft het recht op medische zorg in Frankrijk bestaan. Na toekenning van de WIA-uitkering wordt Nederland de bevoegde staat. De

kosten die gedurende de periode van aanvraag zijn gemaakt, zijn dan voor rekening van Nederland.

Stel dat M per dezelfde datum ook recht heeft op een Frans arbeidsongeschiktheidspensioen en dat hij daardoor in Frankrijk wettelijk verzekerd is voor ziektekosten. In dat geval wordt Frankrijk de bevoegde staat en zijn de kosten die gedurende de periode van aanvraag zijn gemaakt, voor rekening van Frankrijk.

Is dit artikel anders dan in de vorige verordening?

Ja. De bepalingen in artikel 26, lid 2 en (gedeeltelijk) lid 3 van Verordening (EEG) 1408/71 keren in de nieuwe verordening niet terug.

Corresponderende artikelen

- Artikel 22, lid 2; artikel 24 Verordening (EG) 987/2009
- Artikel 26 Verordening (EEG) 1408/71
- Artikel 28 Verordening (EEG) 574/72

Afdeling 2 – Pensioengerechtigden en hun gezinsleden

Gepensioneerden met recht op verstrekkingen krachtens de wetgeving van de lidstaat van de woonplaats

Artikel 23

Tekst van het artikel

De gene die een pensioen of pensioenen ontvangt krachtens de wetgeving van twee of meer lidstaten, waaronder de wetgeving van de lidstaat waar de betrokkene woont, en die recht heeft op verstrekkingen krachtens de wetgeving in de lidstaat van de woonplaats, ontvangt net als zijn gezinsleden deze verstrekkingen van het orgaan van de woonplaats en voor rekening van dit orgaan alsof de betrokkene een pensioengerechtigde is aan wie alleen pensioen verschuldigd is krachtens de wetgeving van de lidstaat van de woonplaats.

Wat houdt dit artikel in?

Het woonland is verantwoordelijk voor de kosten van medische zorg aan een gepensioneerde die pensioenen ontvangt uit twee of meer lidstaten. Voorwaarde is wel dat het woonland één van de pensioenen uitkeert én dat dit pensioen een (wettelijk) recht geeft op medische zorg in het woonland. Ook voor de kosten van medische zorg aan de gezinsleden van deze gepensioneerde is het woonland verantwoordelijk.

In bijlage XI, Nederland, punt 1f van Verordening (EG) 883/2004 staat een opsomming van niet-wettelijke pensioenen die Nederland voor de toepassing van de artikelen 23 tot en met 30 van deze verordening als wettelijk pensioen aanmerkt. Het gaat vooral om uitkeringen bij vervroegde pensionering.

Is dit artikel anders dan in de vorige verordening?

Ja. De formulering "Degene die een pensioen (...) ontvangt" vervangt: "De rechthebbende op pensioenen of renten". Ook volgens artikel 22, lid 2 van Verordening (EG) 987/2009 kunnen de kosten voor verstrekkingen alleen ten laste van een lidstaat komen als iemand een aanvraag voor een pensioen heeft ingediend of daadwerkelijk een pensioen ontvangt.

Corresponderende artikelen

- Artikel 22, lid 2 Verordening (EG) 987/2009
- Artikel 27 Verordening (EEG) 1408/71
- Bijlage XI Verordening (EG) 883/2004

Gepensioneerden zonder recht op verstrekkingen krachtens de wetgeving van de lidstaat van de woonplaats

Artikel 24

Tekst van het artikel

1. Degene die een pensioen ontvangt krachtens de wetgeving van een of meer lidstaten en geen recht heeft op verstrekkingen krachtens de wetgeving van de lidstaat waar hij woont, ontvangt desalniettemin verstrekkingen voor zichzelf en zijn gezinsleden voorzover hij hierop recht zou hebben krachtens de wetgeving van de lidstaat, of van minstens een van de lidstaten die voor zijn

pensioenen bevoegd is, indien hij in die lidstaat zou wonen. De verstrekkingen worden voor rekening van het in lid 2 bedoelde orgaan verstrekt door het orgaan van de woonplaats alsof de betrokkene recht had op pensioen en verstrekkingen krachtens de wetgeving van die lidstaat.

2. In de gevallen als bedoeld in lid 1 wordt op grond van de volgende regels bepaald welk orgaan de kosten voor verstrekkingen voor zijn rekening dient te nemen:

a) ingeval de pensioengerechtigde enkel recht heeft op verstrekkingen krachtens de wetgeving van één lidstaat, neemt het bevoegde orgaan van deze lidstaat de kosten voor zijn rekening;

b) ingeval de pensioengerechtigde recht heeft op verstrekkingen krachtens de wetgeving van twee of meer lidstaten, zijn de kosten voor rekening van het bevoegde orgaan van de lidstaat onder wiens wetgeving de betrokkene het langst heeft geressorteed; indien de toepassing van deze regel ertoe zou leiden dat verscheidene organen de kosten voor hun rekening dienen te nemen, dan komen de kosten voor rekening van het orgaan dat de wetgeving toepast waaraan de pensioengerechtigde laatstelijk onderworpen is geweest.

Wat houdt dit artikel in?

Ontvangt een gepensioneerde een pensioen van een lidstaat én heeft hij in zijn woonland geen (wettelijk) recht op medische zorg? Dan heeft hij dat recht in zijn woonland wel, als hij in het 'pensioenland' een wettelijk recht zou hebben op medische zorg als hij daar zou wonen. Hij ontvangt de medische zorg in zijn woonland alsof hij daar verzekerd is. Hij heeft daardoor dezelfde aanspraken op deze zorg in zijn woonstaat als de 'eigen' verzekerden in die lidstaat. Dat geldt ook voor zijn gezinsleden. De kosten van de medische zorg in de woonstaat zijn voor rekening van de lidstaat die het pensioen uitkeert.

Lid 2 geeft een prioriteitsregel. Dit geldt op het moment dat een gepensioneerde twee of meer pensioenen uit verschillende lidstaten ontvangt. En als hij op grond van die twee of meer pensioenen recht heeft op medische zorg in zijn woonland, voor rekening van de lidstaten die het pensioen uitkeren. In dat geval is de lidstaat waarvan de socialezekerheidswetgeving het langst op de gepensioneerde van toepassing is geweest, verantwoordelijk voor de kosten. Bij gelijke perioden geldt dat de kosten voor rekening komen van het pensioenland waarvan de wetgeving het laatst op iemand van toepassing was.

Voorbeeld

Een gepensioneerde woont in Spanje en ontvangt zowel uit Frankrijk als uit Nederland een pensioen. In beide landen zou hij wettelijk verzekerd zijn voor ziektekosten als hij daar zou

wonen. Uit Spanje ontvangt hij geen pensioen en hij is daar ook niet wettelijk verzekerd. Dus artikel 23 is niet van toepassing.

De man ontvangt vanaf 1 januari 2007 een AOW-pensioen. Hij heeft van 1942 tot 1972 in Nederland gewoond. Daarna is hij verhuisd naar Frankrijk en vervolgens is hij in 1998 verhuisd naar Spanje.

In Frankrijk is hij 27 jaar verzekerd geweest. In Nederland 15 jaar. De AOW is namelijk pas in 1957 in werking getreden en de jaren voor 1957 tellen niet mee voor deze vaststelling. Ook eventuele perioden van vrijwillige verzekering tellen in dit verband niet mee.

Conclusie: Frankrijk is verantwoordelijk voor de kosten van de medische zorg in Spanje.

Is dit artikel anders dan in de vorige verordening?

Nee. Alleen de formulering is anders. De nieuwe verordening spreekt over 'pensioen ontvangen'.

Corresponderende artikelen

- Artikel 22, lid 2; artikel 24; artikel 32 Verordening (EG) 987/2009
- Artikel 28 Verordening (EEG) 1408/71
- Artikel 29 Verordening (EEG) 574/72
- Bijlage XI Verordening (EG) 883/2004

Gepensioneerden met een wettelijk pensioen uit een of meer andere lidstaten dan de lidstaat van de woonplaats met een recht op verstrekkingen in een andere lidstaat dan de lidstaat van de woonplaats

Artikel 25

Tekst van het artikel

Ingeval degene die een pensioen ontvangt krachtens de wetgeving van een of meer lidstaten, woont in een lidstaat waarvan de wetgeving voor het recht op verstrekkingen geen voorwaarden stelt inzake verzekering of inzake het al dan niet in loondienst verrichten van werkzaamheden, en waarvan de betrokkene geen enkel pensioen ontvangt, komen de kosten voor verstrekkingen voor de betrokkene en zijn gezinsleden voor rekening van het krachtens de regels van artikel 24, lid 2,

aangewezen orgaan van een van de lidstaten die bevoegd zijn voor zijn pensioenen, voorzover genoemde pensioengerechtigde en zijn gezinsleden recht zouden hebben op deze verstrekkingen indien zij zouden wonen in die lidstaat.

Wat houdt dit artikel in?

Dit artikel regelt welke lidstaat verantwoordelijk is voor de kosten van medische zorg voor een gepensioneerde en zijn gezinsleden wanneer hij in een lidstaat woont die een ziektekostenverzekering kent op basis van wonen (ingezetenenstelsel). Ondanks dat de gepensioneerde geen pensioen ontvangt uit de woonstaat, heeft hij daar toch een wettelijk recht op verstrekkingen, namelijk als ingezetene. In dat geval komen de kosten van de medische zorg voor deze gepensioneerde en zijn gezinsleden voor rekening van de lidstaat die het pensioen uitkeert. Voorwaarde is dat er een wettelijk recht op medische zorg bestaat bij wonen in de pensioenverstrekkende lidstaat. In dit verband geldt ook de prioriteitsbepaling van artikel 32, lid 2 van Verordening (EG) 883/2004.

Is dit artikel anders dan in de vorige verordening?

Nee. Het artikel is gelijk aan dat in Verordening (EEG) 1408/71.

Corresponderende artikelen

- Artikel 24 Verordening (EG) 987/2009
- Artikel 28 bis Verordening (EEG) 1408/71
- Artikel 29 Verordening (EEG) 574/72
- Bijlage XI Verordening (EG) 883/2004

Gezinsleden die in een andere lidstaat wonen dan die waar de pensioengerechtigde woont

Artikel 26

Tekst van het artikel

Gezinsleden van een persoon die een pensioen ontvangt krachtens de wetgeving van een of meer lidstaten, hebben, mits zij in een andere lidstaat wonen dan de pensioengerechtigde, recht op verstrekkingen van het orgaan van hun woonplaats, overeenkomstig de bepalingen van de door dit orgaan toegepaste wetgeving, voor zover de pensioengerechtigde recht heeft op verstrekkingen

krachtens de wetgeving van een lidstaat. De kosten zijn voor rekening van het bevoegde orgaan dat verantwoordelijk is voor de aan de pensioengerechtigde in de lidstaat van zijn woonplaats verleende verstrekkingen.

Wat houdt dit artikel in?

Als gezinsleden van een gepensioneerde niet in dezelfde lidstaat wonen als de gepensioneerde hebben zij recht op medische zorg in hun woonland. Zij ontvangen de medische zorg volgens de in hun woonland geldende wetgeving. De kosten van deze medische zorg komen voor rekening van het orgaan dat verantwoordelijk is voor de kosten van de medische zorg van de gepensioneerde. De lidstaat waar de gezinsleden wonen, bepaalt of er recht op meeverzekering bestaat (zie artikel 1i, lid 1, onder (ii) Verordening (EG) 883/2004).

Voorbeeld

Een gepensioneerde heeft alleen een wettelijk pensioen uit Nederland. Hij verhuist van België naar Spanje. Zijn gezinsleden blijven nog in België wonen. De gepensioneerde heeft recht op verstrekkingen in Spanje ten laste van Nederland volgens de Spaanse regelgeving. Zijn gezinsleden hebben recht op verstrekkingen in België ten laste van Nederland, maar dan volgens de Belgische regelgeving.

Is dit artikel anders dan in de vorige verordening?

Nee. Dit artikel is gelijk aan dat in Verordening (EEG) 1408/71.

Corresponderende artikelen

- Artikel 24 Verordening (EG) 987/2009
- Artikel 29 Verordening (EEG) 1408/71
- Artikel 30 Verordening (EEG) 574/72

Verblijf van de pensioengerechtigde en zijn gezinsleden in een andere lidstaat dan die waar zij wonen — Verblijf in de bevoegde lidstaat — Toestemming voor een passende behandeling buiten de lidstaat van woonplaats

Artikel 27

Tekst van het artikel

- 1. Artikel 19 is van overeenkomstige toepassing op degene die pensioen ontvangt krachtens de wetgeving van een of meer lidstaten en die recht heeft op verstrekkingen krachtens de wetgeving van een van de lidstaten die hem zijn pensioen verstrekt, of op zijn gezinsleden, wanneer zij verblijven in een andere lidstaat dan die waar zij wonen.*
- 2. Artikel 18, lid 1, is van overeenkomstige toepassing op de in lid 1 genoemde personen wanneer zij verblijven in de lidstaat waar zich het bevoegde orgaan bevindt dat verantwoordelijk is voor de kosten van de aan de pensioengerechtigde in de lidstaat van zijn woonplaats verleende verstrekkingen, en genoemde lidstaat hiervoor heeft gekozen en is opgenomen in de lijst in bijlage IV.*
- 3. Artikel 20 is van overeenkomstige toepassing op een pensioengerechtigde en zijn gezinsleden wanneer zij verblijven in een andere lidstaat dan die waar zij wonen, met het oogmerk om aldaar een voor hun gezondheidstoestand passende behandeling te ondergaan.*
- 4. Tenzij anders bepaald in lid 5, zijn de kosten van de verstrekkingen overeenkomstig de leden 1 tot en met 3 voor rekening van het bevoegde orgaan dat verantwoordelijk is voor de kosten van de aan de pensioengerechtigde in de lidstaat van zijn woonplaats verleende verstrekkingen.*
- 5. De kosten van de in lid 3 bedoelde verstrekkingen zijn voor rekening van het orgaan van de woonplaats van de pensioengerechtigde of zijn gezinsleden, indien die personen wonen in een lidstaat die heeft gekozen voor vergoeding op basis van vaste bedragen. In die gevallen wordt voor de toepassing van lid 3 het orgaan van de woonplaats van de pensioengerechtigde of van zijn gezinsleden als het bevoegde orgaan beschouwd.*

Wat houdt dit artikel in?

Medisch noodzakelijke zorg bij tijdelijk verblijf

Gepensioneerden en hun gezinsleden hebben recht op zorg die medisch noodzakelijk wordt bij tijdelijk verblijf buiten het woonland. De kosten zijn voor rekening van de bevoegde staat (zie lid 1

en 4). De bevoegde staat geeft hiervoor de Europese verzekeringskaart (EHIC – *European Health Insurance Card*) af (zie artikel 25 van de toepassingsverordening).

Medische zorg in de bevoegde lidstaat

Verblijven gepensioneerden en hun gezinsleden in de bevoegde staat en is deze staat vermeld in bijlage IV van Verordening (EG) 883/2004? Dan hebben ze altijd recht op medische zorg in de bevoegde staat. Nederland staat in bijlage IV. In Nederland (als bevoegde staat) hebben gepensioneerden die ten laste van Nederland in hun woonland recht hebben op zorg, hun EHIC dan ook niet nodig. Zij hoeven ook geen toestemming te vragen voor een geplande behandeling in Nederland.

Geplande behandeling met toestemming

Voor een geplande behandeling buiten het woonland en de bevoegde staat is toestemming nodig van het orgaan dat verantwoordelijk is voor de kosten van de medische zorg (zie lid 3). In beginsel is dat het bevoegde orgaan.

Voor het verlenen van toestemming bestaan twee varianten:

1. Als het woonland de werkelijke kosten vergoed, moet het bevoegde orgaan (in het pensioenland) toestemming geven. De toestemming wordt gevraagd via het orgaan van de woonplaats (zie artikel 26 van de toepassingsverordening).
2. Rekent het woonland af naar vaste bedragen? Dan is het orgaan van de woonplaats het bevoegde orgaan om toestemming te verlenen (zie lid 5). Afrekenen naar vaste bedragen is alleen mogelijk voor gepensioneerden (en hun gezinsleden) en gezinsleden die in een andere lidstaat wonen dan de gepensioneerde. De lidstaten die afrekenen naar vaste bedragen, staan in bijlage 3 van de toepassingsverordening. Ook Nederland behoort tot die landen.

Is dit artikel anders dan in de vorige verordening?

Ja. Onder de nieuwe verordening is het uitgangspunt dat de afrekening tussen de lidstaten plaatsvindt op basis van werkelijke kosten. Dit geldt niet als lidstaten voor de groep gepensioneerden en achtergebleven gezinsleden kiezen voor afrekenen naar vaste bedragen. Deze lidstaten staan in bijlage 3 van Verordening (EG) 987/2009.

Onder Verordening (EEG) 1408/71 was afrekenen naar vaste bedragen voor deze categorieën een vaste regel. Het orgaan van de woonplaats was verantwoordelijk voor de kosten van medische

zorg. Het was dus bevoegd voor het verstrekken van een EHIC en het verlenen van toestemming voor een behandeling buiten het woonland.

Door de wijziging in de afrekenmethodiek verandert het bevoegde orgaan voor afgifte van de EHIC en het verlenen van toestemming. Onder de nieuwe verordening wordt in alle gevallen het bevoegde orgaan (van het pensioenland) de instantie die de EHIC moet afgeven.

Gepensioneerden die ten laste van Nederland in een andere lidstaat staan ingeschreven, moeten de EHIC dus voortaan bij het CVZ aanvragen in plaats van bij het orgaan van de woonplaats.

Het bevoegde orgaan (van het pensioenland) verleent in principe toestemming voor een geplande behandeling buiten het woonland. Maar als de woonstaat afrekent naar vaste bedragen, is het orgaan van de woonplaats bevoegd voor het verlenen van de toestemming.

Nederland rekent voor gepensioneerden met de andere lidstaten af naar vaste bedragen. Dit betekent dat het orgaan van de woonplaats in Nederland (zorgverzekeraar CZ) toestemming moet geven aan gepensioneerden en hun gezinsleden die ten laste van andere lidstaten in Nederland staan ingeschreven.

Woont een gepensioneerde in een lidstaat die de werkelijke kosten van medische zorg vergoed, maar wil hij voor een geplande behandeling naar een andere lidstaat? Dan moet het CVZ daarvoor toestemming verlenen. Het gaat hierbij om alle lidstaten, behalve de lidstaten die in bijlage 3 van Verordening (EG) 987/2009 staan. Dus gepensioneerden die wonen in Ierland, Spanje, Italië, Malta, Portugal, Finland, Zweden en het Verenigd Koninkrijk moeten de toestemming van het orgaan van de woonplaats krijgen.

Voorbeelden

Een Nederlands gepensioneerde woont in België. Daar heeft hij ten laste van Nederland recht op medische zorg. Hij wil voor een behandeling naar Duitsland. Hij heeft daarvoor toestemming nodig van het bevoegde orgaan. Dat is het CVZ, omdat België met Nederland naar werkelijke kosten afrekent. Deze gepensioneerde vraagt de EHIC aan bij het CVZ.

Een gepensioneerde heeft ten laste van Nederland recht op medische zorg in Spanje. Hij wil voor een behandeling naar Duitsland. Hiervoor moet hij aan het Spaanse orgaan van de

woonplaats toestemming vragen. Want Spanje rekent met Nederland af naar vaste bedragen. Deze gepensioneerde vraagt de EHIC aan bij het CVZ .

Een gepensioneerde uit België woont in Nederland. Ten laste van België heeft hij recht op medische zorg. Hij wil voor een behandeling naar Duitsland. Hiervoor moet Nederland toestemming geven. Want Nederland rekent met alle lidstaten af naar vaste bedragen. Deze gepensioneerde vraagt de EHIC aan bij de mutualiteit in België.

Corresponderende artikelen

- Artikel 25; artikel 26 Verordening (EG) 987/2009
- Artikel 31, lid 1; artikel 22, lid 1c, onder i) Verordening (EEG) 1408/71
- Bijlage IV Verordening (EG) 883/2004
- Bijlage 3 Verordening (EG) 987/2009

Relevante besluiten van de Administratieve Commissie

- Besluit S1 van de Administratieve Commissie van 12 juni 2009 over de EHIC. Dit besluit vervangt besluit van de Administratieve Commissie nummer 191.
- Besluit S2 van de Administratieve Commissie van 12 juni 2009 over de technische specificaties van de EHIC. Dit besluit vervangt besluit van de Administratieve Commissie nummer 190.
- Besluit S3 van de Administratieve Commissie van 12 juni 2009 over medische hulp bij tijdelijk verblijf in het buitenland. Dit besluit vervangt besluit van de Administratieve Commissie nummer 194.

Bijzondere voorschriften voor gepensioneerde grensarbeiders

Artikel 28

Tekst van het artikel

1. Een grensarbeider die een ouderdoms- of invaliditeitspensioen ontvangt, blijft bij ziekte recht hebben op verstrekkingen in de lidstaat waar hij het laatst zijn werkzaamheden, al dan niet in loondienst, heeft verricht, voor zover zulks betrekking heeft op de voortzetting van een in die lidstaat gestarte behandeling. Onder „voortzetting van een behandeling” wordt verstaan dat een ziektegeval verder wordt onderzocht, gediagnosticeerd en behandeld voor de volledige duur ervan. De eerste alinea is van overeenkomstige toepassing op de gezinsleden van de voormalige

grensarbeider, tenzij de lidstaat waar de grensarbeider het laatst zijn werkzaamheden uitoefende, is opgenomen in bijlage III.

2. Een pensioengerechtigde die in de laatste vijf jaar voor de ingangsdatum van een ouderdoms- of invaliditeitspensioen ten minste twee jaar als grensarbeider werkzaamheden al dan niet in loondienst heeft verricht, heeft recht op verstrekkingen in de lidstaat waar hij deze activiteiten als grensarbeider heeft verricht, indien deze lidstaat en de lidstaat waar zich het bevoegde orgaan bevindt dat verantwoordelijk is voor de kosten van de aan de pensioengerechtigde in de lidstaat van zijn woonplaats verleende verstrekkingen, daarvoor hebben gekozen en beide zijn opgenomen in de lijst in bijlage V.

3. Lid 2 is van overeenkomstige toepassing op de gezinsleden van een vroegere grensarbeider of op zijn nabestaanden, indien zij in de in lid 2 bedoelde periodes recht hadden op verstrekkingen op grond van artikel 18, lid 2, zulks ook indien de grensarbeider voor de pensionering overleden is, mits hij gedurende twee van de laatste vijf jaar voor zijn overlijden als grensarbeider werkzaamheden al dan niet in loondienst heeft verricht.

4. De leden 2 en 3 zijn van toepassing totdat de betrokkene ten gevolge van de verrichting van een werkzaamheid in loondienst of als zelfstandige, onder de wetgeving van een lidstaat komt te vallen.

5. De kosten van verstrekkingen overeenkomstig de leden 1 tot en met 3 zijn voor rekening van het bevoegde orgaan dat verantwoordelijk is voor de kosten van de verstrekkingen die aan de pensioengerechtigde of aan zijn nabestaanden in hun respectieve lidstaat van hun woonplaats worden verleend.

Wat houdt dit artikel in?

Dit artikel gaat over twee zaken:

1. voortzetting van een behandeling;
2. medische zorg in het laatste werkland.

Voortzetting van een behandeling

Na pensionering (ouderdom of invaliditeit) valt de grensarbeider niet meer onder de sociale wetgeving van het (laatste) werkland. Hij heeft dan in principe alleen nog recht op medische zorg in zijn woonland en misschien nog in de bevoegde staat (zie bijlage IV Verordening (EG) 883/2004). Om te voorkomen dat lopende behandelingen hierdoor moeten worden afgebroken, bepaalt artikel 28, lid 1 dat de gepensioneerde grensarbeider recht heeft op voortzetting van een lopende behandeling in zijn laatste werkland. De kosten van deze voortgezette behandeling zijn

voor rekening van het bevoegde orgaan, dat verantwoordelijk is voor de kosten van de medische zorg waar de gepensioneerde in zijn woonstaat recht op heeft (zie lid 5).

Onder voortzetting van een behandeling verstaat dit artikel:

- het onderzoek van het ziektegeval;
- het stellen van de diagnose;
- de volledige duur van de behandeling.

Ook gezinsleden van de gepensioneerde grensarbeider hebben recht op voortzetting van de behandeling in het laatste werkland voor rekening van de bevoegde staat. Dit recht hebben ze niet als de lidstaat waar de gepensioneerde grensarbeider het laatst heeft gewerkt op bijlage III van Verordening (EG) 883/2004 staat vermeld. Nederland staat voor de duur van vier jaar op deze bijlage.

De bilaterale afspraken die met België en Duitsland voor de gezinsleden van actieve grensarbeiders zijn gemaakt, gelden nog niet voor de gezinsleden van gepensioneerde grensarbeiders. Voor deze gezinsleden kan er dus een probleem ontstaan als zij de behandeling in Nederland, als laatste werkland, willen voortzetten.

Een probleem doet zich overigens alleen voor als Nederland wel het laatste werkland is, maar niet de bevoegde lidstaat. Nederland staat immers op bijlage IV van Verordening (EG) 883/2004. Hierdoor hebben alle gepensioneerden en hun gezinsleden die ten laste van Nederland recht hebben op medische zorg in hun woonland ook recht op medische zorg in Nederland.

Medische zorg in het laatste werkland

Is een gepensioneerde die in de laatste vijf jaar voordat hij met pensioen ging tenminste twee jaar grensarbeider geweest? Dan heeft hij alleen recht op medische zorg in het werkland waar hij in die periode grensarbeider was, als de bevoegde lidstaat en het werkland daarvoor hebben gekozen en zich beide op bijlage V van Verordening (EG) 883/2004 hebben geplaatst.

Staat het voormalige werkland **niet** op bijlage III? Dan geldt de bepaling ook voor gezinsleden van de vroegere grensarbeider of zijn nabestaanden. Maar daarvan is alleen sprake als zij in de vijfjaarsperiode als gezinslid van een (actieve) grensarbeider dit recht ook al hadden. Als een grensarbeider voor zijn pensionering is overleden, kunnen zijn nabestaanden zich eveneens op deze bepaling beroepen. Er staat niet dat zij gedurende de referteperiode daadwerkelijk gebruik

van hun recht gemaakt moeten hebben. Dus ook al hebben de gezinsleden of nabestaanden eerder nooit in het laatste werkland medische zorg genoten, dan kunnen zij alsnog gebruikmaken van dit recht na pensionering of overlijden van de grensarbeider, zolang zij aan de voorwaarden voldoen.

Gaat de gepensioneerde, het gezinslid of de nabestaande in een lidstaat in loondienst of als zelfstandige werken? Dan vervalt het recht op medische zorg in het voormalige werkland. De wetgeving van de lidstaat waar hij gaat werken wordt op hem van toepassing (zie lid 4). Dit hoeft niet het woonland te zijn. In tegenstelling tot artikel 31 van deze verordening geldt hier niet de voorwaarde dat er ook een wettelijk recht moet zijn op prestaties als gevolg van het verrichten van werkzaamheden.

Nederland staat niet in bijlage V van Verordening (EG) 883/2004. Voor gepensioneerde grensarbeiders die in Nederland hebben gewerkt of waarvoor Nederland de bevoegde lidstaat is en voor hun gezinsleden, geldt deze laatste uitbreiding van rechten dus niet.

Is dit artikel anders dan in de vorige verordening?

Ja. De bepaling is nieuw.

Corresponderende artikelen

- Artikel 29 Verordening (EG) 987/2009
- Bijlage III; bijlage IV; bijlage V Verordening (EG) 883/2004

Uitkeringen voor pensioengerechtigden

Artikel 29

Tekst van het artikel

1. Uitkeringen worden aan degene die een pensioen krachtens de wetgeving van één of meer lidstaten ontvangt, uitbetaald door het bevoegde orgaan van de lidstaat waar zich het bevoegde orgaan bevindt dat verantwoordelijk is voor de kosten van verstrekkingen die aan de pensioengerechtigde in de lidstaat van zijn woonplaats worden verleend. Artikel 21 is van overeenkomstige toepassing.

2. Lid 1 is ook van toepassing op de gezinsleden van een pensioengerechtigde.

Wat houdt dit artikel in?

Het is mogelijk dat een pensioengerechtigde recht heeft op een ziekte-, moederschaps- of vaderschapsuitkering. Volgens artikel 29 betaalt het bevoegde orgaan deze uitkeringen. Het gaat om het orgaan van dezelfde lidstaat waar het bevoegde orgaan zich bevindt dat verantwoordelijk is voor de kosten van verstrekkingen.

Voor rekening van welke lidstaat kunnen de pensioengerechtigde en zijn gezinsleden in hun woonland medische zorg ontvangen? Artikelen 23 tot en met 25 van deze verordening gaan in op deze vraag. De zorg komt voor rekening van het bevoegde orgaan van de aangewezen lidstaat. Op grond van artikel 30 van de verordening kan dit bevoegde orgaan bij de pensioengerechtigde een premie of bijdrage in rekening brengen.

Voor Nederland is de zorgtoeslag op grond van de Wet op de zorgtoeslag (Wzt) een uitkering die aangemerkt is als uitkering voor prestaties bij ziekte. Op grond van artikel 29, eerste lid, van de verordening betaalt het bevoegde orgaan van dezelfde lidstaat waar zich het College voor zorgverzekeringen (CVZ) bevindt de uitkering. Het CVZ is het orgaan dat de kosten voor de in het woonland verleende verstrekkingen voor zijn rekening neemt (zie bijlage XI, Nederland, punt 1 van Verordening (EG) 883/2004; zie ook artikel 69, lid 4 van de Zorgverzekeringswet). Het gaat hier om het bevoegde orgaan voor de betaling van de zorgtoeslag: de Belastingdienst/Toeslagen (zie de elektronische lijst op basis van artikel 88 Verordening (EG) 987/2009).

Woont een pensioengerechtigde in het buitenland? En wil hij gebruikmaken van zijn recht op zorg of vergoeding van de kosten daarvan ten laste van Nederland (met toepassing van de basisverordening in zijn woonland). Dan moet hij zich eerst registreren bij het CVZ (zie bijlage XI, Nederland, punt 1 van Verordening (EG) 883/2004).

Deze zogenaamde verdragsgerechtigden moeten op grond van de Zvw aan het CVZ een bijdrage betalen (zie ook artikel 30 van de basisverordening). Vanwege deze verschuldigde bijdrage kunnen zij onder voorwaarden in aanmerking komen voor een zorgtoeslag op grond van de Wet op de Zorgtoeslag (Wzt).

De zorgtoeslag is een tegemoetkoming in de premie die een verzekeringnemer betaalt voor zijn zorgverzekering (zie artikel 1, onderdelen d en e, Wzt). Volgens de Wzt geldt als premie ook de bijdrage die de verdragsgerechtigde moet betalen aan het CVZ verschuldigd op grond van artikel

69, lid 2 van de Zorgverzekeringswet is. De hoogte van de aanspraak op zorgtoeslag is afhankelijk van de hoogte van het inkomen van de aanvrager en zijn eventuele partner.

Lid 1 van artikel 29 is ook van toepassing op de gezinsleden van een pensioengerechtigde. Dit staat in het tweede lid van dit artikel. Artikel 1i, ten eerste (ii), van deze verordening stelt dat de wetgeving van de lidstaat waar de betrokkene woont, bepaalt wie als gezinslid kan worden aangemerkt. Dit gezinslid kan op grond van artikel 29, lid 2 van Verordening 883/2004 dus ook aanspraak maken op zorgtoeslag. Maar dan moet het gezinslid uiteraard ook voldoen aan de voorwaarden van de Wzt en de Algemene wet inkomensafhankelijke regelingen (Awir). Zo kan de partner van de pensioengerechtigde (de partner in de zin van artikel 3 van de Awir) niet zelfstandig aanspraak maken op zorgtoeslag. De partner heeft een gezamenlijke aanspraak met de pensioengerechtigde. Overige meeverzekerde gezinsleden (bijvoorbeeld kinderen van 18 jaar en ouder) kunnen wel zelfstandig een aanvraag voor zorgtoeslag indienen.

Artikel 29, lid 1 geeft uitleg bij artikel 21. Artikel 21 stelt enkele voorwaarden aan de vaststelling van de uitkering. Die hebben geen invloed op de vaststelling van de zorgtoeslag.

Verschillende EU-lidstaten kennen een uitkering voor langdurige zorg. Nederland kent zo'n uitkering niet. Gepensioneerden die ten laste van andere lidstaten in Nederland recht hebben op medische zorg, kunnen eventueel recht hebben op een uitkering voor langdurige zorg uit een andere lidstaat. Artikel 29 bepaalt dat de lidstaat die verantwoordelijk is voor de kosten van medische zorg, die uitkering betaalt. Deze gepensioneerden staan geregistreerd bij zorgverzekeraar CZ.

Is dit artikel anders dan in de vorige verordening?

Nee. Onder Verordening (EEG) 1408/71 was hetzelfde geregeld in artikel 28, lid 1b.

Corresponderende artikelen

- Artikel 21 en 34 Verordening (EG) 883/2004
- Artikel 28, lid 1b Verordening (EEG) 1408/71
- Artikel 28 Verordening (EG) 987/20009
- Bijlage IV Verordening (EG) 883/2004

Premies of bijdragen ten laste van de pensioengerechtigden

Artikel 30

Tekst van het artikel

1. Het orgaan van een lidstaat dat krachtens de door dat orgaan toegepaste wetgeving belast is met het inhouden van de premies of bijdragen ter dekking van prestaties bij ziekte en van moederschaps- en daarmee gelijkgestelde vaderschapsuitkeringen, kan slechts deze premies of bijdragen, welke worden berekend overeenkomstig de door dit orgaan toegepaste wetgeving, heffen en innen voor zover de kosten voor de verstrekkingen die moeten worden verleend krachtens de artikelen 23 tot en met 26, worden gedragen door een orgaan van genoemde lidstaat.

2. Wanneer een pensioengerechtigde, in de in artikel 25 bedoelde gevallen, krachtens de wetgeving van de lidstaat waar hij woont, premies of bijdragen, of soortgelijke inhoudingen verschuldigd is voor het verkrijgen van prestaties bij ziekte en van moederschaps- en daarmee gelijkgestelde vaderschapsuitkeringen, zijn deze niet invorderbaar uit hoofde van zijn woonplaats aldaar.

Wat houdt dit artikel in?

Het orgaan dat in een lidstaat belast is met het inhouden van premies en bijdragen om de prestaties bij ziekte (verstrekkingen en uitkeringen) te dekken, kan de premies en bijdragen alleen heffen en innen voor zover een orgaan van dezelfde lidstaat de kosten voor de prestaties draagt. De bepaling ziet alleen op de verstrekkingen en uitkeringen aan gepensioneerden en hun gezinsleden (zie artikel 23 tot en met 26). De premies en bijdragen worden berekend conform de nationale wetgeving.

Woont een gepensioneerde in een lidstaat met een ingezetenenstelsel en ontvangt hij geen pensioen van de lidstaat waar hij woont? En is hij daar alleen op grond van wonen verzekerd voor ziektekosten? Dan mag de woonstaat geen premie of bijdragen vorderen wanneer een andere lidstaat verantwoordelijk is voor de kosten.

Is dit artikel anders dan in de vorige verordening?

Ja. Verordening (EEG) 1408/71 bepaalt dat een lidstaat bij de vaststelling van de grondslag wel rekening mag houden met pensioenen uit een andere lidstaat. Maar er staat ook dat de bijdrage of premie die over de grondslag wordt berekend, niet hoger mag zijn dan de pensioenen die in de

lidstaat van de woonplaats worden uitgekeerd. De bijdrage of premie kan dan niet hoger zijn dan het bruto wettelijk pensioen dat Nederland uitkeert. Nederland stelt dat de heffingsbeperking (zoals die geldt bij artikel 33 van Verordening (EEG) 1408/71) geen gevolgen heeft voor artikel 30 van Verordening (EG) 883/2004. Als de grondslag wordt vastgesteld, wordt ook onder de nieuwe verordening rekening gehouden met pensioenen uit andere lidstaten. De bijdrage of premie kan onder de nieuwe verordening wel hoger zijn dan het bruto wettelijk pensioen dat Nederland uitkeert. Nederland stemt dit standpunt nog af met de andere lidstaten en de Europese Commissie.

Corresponderende artikelen

- Artikel 30 Verordening (EG) 987/2009
- Artikel 33 Verordening (EEG) 1408/71

Afdeling 3 – Gemeenschappelijke bepalingen

Algemene bepaling

Artikel 31

Tekst van het artikel

De artikelen 23 tot en met 30 zijn niet van toepassing op een pensioengerechtigde of zijn gezinsleden die op grond van de wetgeving van een lidstaat wegens het verrichten van werkzaamheden al dan niet in loondienst recht hebben op prestaties. In dat geval wordt de betrokkene voor de toepassing van dit hoofdstuk behandeld overeenkomstig de artikelen 17 tot en met 21.

Wat houdt dit artikel in?

De artikelen voor gepensioneerden gelden niet voor een gepensioneerde of zijn gezinsleden die in hun woonstaat (of een andere lidstaat) gaan werken en op grond daarvan wettelijk verzekerd zijn voor ziektekosten. In dat geval gelden de artikelen voor verzekerden.

Dit houdt ook in dat als een gepensioneerde gaat werken en op grond daarvan niet wettelijk verzekerd is voor ziektekosten, de artikelen 23 tot en met 30 van Verordening (EG) 883/2004 wel van toepassing blijven.

Voorbeeld

Iemand met een flexibele pensioenuitkering van het ABP (aangemerkt als wettelijk pensioen op grond van bijlage XI van Verordening (EG) 883/2004) woont in Duitsland en heeft daar ten laste van Nederland recht op medische zorg (zie artikel 24). Hij gaat een paar dagen per week in Duitsland als zelfstandige aan de slag. Een zelfstandige valt in Duitsland niet onder een verplichte ziektekostenverzekering en moet zich in principe particulier verzekeren. In die situatie houdt een gepensioneerde dus recht op medische zorg ten laste van Nederland.

Dit geldt ook voor een gezinslid dat gaat werken en op grond van de werkzaamheden niet verplicht wettelijk verzekerd is voor ziektekosten. In dat geval blijft ook het gezinslid ingeschreven ten laste van Nederland. Maar dan moet het woonland (hier: Duitsland) het gezinslid wel nog als meeverzekerde aanmerken.

Is dit artikel anders dan in de vorige verordening?

Nee. Dit artikel is gelijk aan dat in de vorige verordening.

Corresponderende artikelen

- Artikel 34, lid 2 Verordening (EEG) 1408/71
- Bijlage XI Verordening (EG) 883/2004

Recht op verstrekkingen. Prioriteitsbepaling – bijzondere voorschriften voor recht van gezinsleden op prestaties in de lidstaat van de woonplaats

Artikel 32

Tekst van het artikel

1. Een zelfstandig recht op verstrekkingen krachtens de wetgeving van een lidstaat of krachtens dit hoofdstuk heeft de voorrang boven een afgeleid recht op prestaties voor gezinsleden. Een afgeleid recht op verstrekkingen heeft evenwel voorrang boven zelfstandige rechten indien het zelfstandig recht in de lidstaat van de woonplaats rechtstreeks en alleen berust op het feit dat de betrokkene in deze lidstaat woont.

2. Indien de gezinsleden van een verzekerde wonen in een lidstaat waarvan de wetgeving voor het recht op verstrekkingen geen voorwaarden stelt inzake verzekering of het verrichten van werkzaamheden al dan niet in loondienst, worden verstrekkingen verleend voor rekening van het bevoegde orgaan in de lidstaat waar zij wonen, op voorwaarde dat de echtgenoot of degene die voor de kinderen van de verzekerde zorgt, werkzaamheden al dan niet in loondienst verricht in deze lidstaat dan wel uit deze lidstaat een pensioen ontvangt krachtens het verrichten van werkzaamheden al dan niet in loondienst.

Wat houdt dit artikel in?

Een zelfstandig recht op verstrekkingen heeft voorrang boven een afgeleid recht op prestaties voor gezinsleden. Een afgeleid recht heeft wel voorrang boven een zelfstandig recht als dat zelfstandige recht in het woonland rechtstreeks en alleen berust op het feit dat iemand daar woont. Een afgeleid recht is bijvoorbeeld het recht op meeverzekering.

Voorbeeld 1

Iemand werkt in Duitsland en woont in Nederland. Op hem is het Duitse sociale zekerheidsstelsel van toepassing. Hij is dus niet verzekerd voor de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten (AWBZ)/Zorgverzekeringswet (Zvw). Hij heeft in Nederland wel recht op medische zorg ten laste van Duitsland. Zijn gezinsleden wonen in Nederland en hebben geen inkomen. Ze zijn wél verzekerd voor de AWBZ/Zvw. Dat is een zelfstandig recht, maar berust alleen op het feit dat de gezinsleden in Nederland wonen. In dat geval gaat het recht op meeverzekering voor. De gezinsleden kunnen door het orgaan van de woonplaats (CZ) als meeverzekerd gezinslid worden aangemerkt.

Lid 2 regelt welk land de kosten van medische zorg draagt voor de overige gezinsleden van een verzekerde, als

- die wonen in een lidstaat die een ingezetenenstelsel kent;
- een echtgenoot of verzorger in die lidstaat een inkomen of pensioen ontvangt op basis van werken.

In dat geval komen de kosten voor rekening van de woonstaat.

Voorbeeld 2

Van een in Nederland wonend echtpaar, werkt de vrouw in Duitsland en de man in Nederland. De kinderen worden in dat geval niet meeverzekerd bij de vrouw ten laste van

Duitsland. De kosten zijn voor rekening van het woonland (Nederland). Dit betekent dus dat voor de kinderen een zorgverzekering moet worden afgesloten.

Als de man een (AOW)-pensioen ontvangt op basis van tijdvakken van wonen, kunnen de kinderen wel meeverzekerd zijn bij de vrouw. Ook als de man een niet-wettelijke uitkering bij vervroegde pensionering ontvangt. Deze uitkeringen worden voor de toepassing van dit artikel niet gelijkgesteld met een wettelijk pensioen. Bijlage XI geldt alleen voor de toepassing van artikelen 23 tot en met 30.

Is dit artikel anders dan in de vorige verordening?

Ja. De prioriteitsbepaling (in lid 1) is nieuw, maar werd op basis van besluit nummer 156 van de Administratieve Commissie over het algemeen al toegepast.

Lid 2 is ten opzichte van artikel 19, lid 2 van Verordening (EEG) 1408/71 uitgebreid met 'het ontvangen van een pensioen op basis van het verrichten van werkzaamheden'.

Corresponderende artikelen

Artikel 19, lid 2 Verordening (EEG) 1408/71

Belangrijke verstrekkingen

Artikel 33

Tekst van het artikel

1. Een verzekerde wiens recht op een prothese, op hulpmiddelen van grotere omvang of op andere belangrijke verstrekkingen ten behoeve van zichzelf of van een van zijn gezinsleden door het orgaan van een lidstaat is erkend voordat hij verzekerd was krachtens de door het orgaan van een andere lidstaat toegepaste wetgeving, krijgt deze verstrekkingen voor rekening van eerstbedoeld orgaan, ook indien zij pas worden toegekend nadat hij reeds verzekerd is krachtens de door het tweede orgaan toegepaste wetgeving.

2. De Administratieve Commissie stelt de lijst op van verstrekkingen waarop lid 1 van toepassing is.

Wat houdt dit artikel in?

Stelt het orgaan van een lidstaat het recht op belangrijke verstrekkingen vast voor een verzekerde of zijn gezinsleden volgens een lijst die de Administratieve Commissie nog opstelt? En gebeurt dit voordat hij verzekerd was bij het orgaan van een andere lidstaat? Dan ontvangt hij de verstrekkingen voor rekening van het orgaan van de lidstaat die het recht heeft vastgesteld. Dit geldt ook als de verstrekkingen worden geleverd terwijl hij al bij het orgaan van de andere lidstaat is verzekerd.

Is dit artikel anders dan in de vorige verordening?

Nee. Het artikel is gelijk aan dat in Verordening (EEG) 1408/71.

Corresponderende artikelen

Artikel 24; artikel 30 Verordening (EEG) 1408/71

Relevante besluiten van de Administratieve Commissie

De Administratieve Commissie vervangt besluit nummer 115, maar het is nog niet bekend wanneer.

Samenloop van prestaties bij langdurige zorg

Artikel 34

Tekst van het artikel

1. Indien een begunstigde van een uitkering voor langdurige zorg die moet worden behandeld als een ziekteprestatie en die derhalve wordt verstrekt door de lidstaat die bevoegd is ten aanzien van de uitkeringen krachtens artikel 21 of artikel 29, tegelijk uit hoofde van dit hoofdstuk aanspraak kan maken op verstrekkingen voor hetzelfde doel van het orgaan van de woon- of verblijfplaats in een andere lidstaat, en een orgaan in eerstbedoelde lidstaat tevens krachtens artikel 35 de kosten van genoemde verstrekkingen moet terugbetalen, is de in artikel 10 ter vervatte algemene bepaling ter voorkoming van samenloop van prestaties van toepassing, behoudens uitsluitend de volgende beperking: indien de betrokkene aanspraak maakt op de verstrekking en die ontvangt, wordt het bedrag van de uitkering verminderd met het bedrag van de verstrekking waarop aanspraak is gemaakt of zou kunnen worden gemaakt bij het orgaan van de eerstbedoelde lidstaat dat de kosten moet terugbetalen.

2. De Administratieve Commissie stelt een lijst op van de uitkeringen en de verstrekkingen waarop lid 1 van toepassing is.

3. Twee of meer lidstaten of de bevoegde autoriteiten van deze lidstaten kunnen besluiten tot afwijkende of aanvullende maatregelen, die voor de betrokkenen niet minder gunstig mogen zijn dan de beginselen van lid 1.

Wat houdt dit artikel in?

Sommige lidstaten kennen uitkeringen voor langdurige zorg. Deze uitkeringen zijn exportabel en worden verstrekt door de bevoegde lidstaat (zie artikel 21).

Moeten deze lidstaten daarnaast de werkelijke kosten betalen van een verstrekking in natura die voor hetzelfde doel is aangewend, aan de lidstaat waar de verzekerde en zijn gezinsleden wonen? Dan is er sprake van een dubbele betaling. Artikel 34 regelt dat de bevoegde lidstaat het bedrag van de uitkering mag verminderen met het bedrag van de verstrekking die de verzekerde in de woonstaat ontvangt. Heeft de verzekerde de verstrekking niet aangevraagd in het woonland? Dan mag de bevoegde lidstaat het bedrag van de uitkering verminderen met het bedrag dat in de bevoegde lidstaat voor de verstrekking zou zijn betaald.

De Administratieve Commissie stelt een lijst op van verstrekkingen en uitkeringen die onder de toepassing van artikel 34 vallen. Hierdoor wordt de reikwijdte van deze bepaling beperkt (zie lid 2). Deze lijst is er nog niet.

Lidstaten mogen onderling afwijkende of aanvullende afspraken maken. Deze mogen niet minder gunstig zijn dan bij toepassing van het eerste lid (lid 3).

Nederland kent dergelijke uitkeringen niet. Het persoonsgebonden budget is een (vergoeding voor een) verstrekking en geen uitkering.

Dit artikel wordt in Nederland alleen toegepast voor personen die ten laste van de lidstaten staan ingeschreven die wel een uitkering bij langdurige zorg kennen, bijvoorbeeld Duitsland en Oostenrijk.

Is dit artikel anders dan in de vorige verordening?

Ja. Dit artikel is nieuw.

Corresponderende artikelen

Artikel 31; artikel 87, lid 4 Verordening (EG) 987/2009

Vergoedingen tussen organen onderling

Artikel 35

Tekst van het artikel

- 1. De krachtens dit hoofdstuk door het orgaan van een lidstaat voor rekening van het orgaan van een andere lidstaat verleende verstrekkingen worden onderling volledig vergoed.*
- 2. De in lid 1 bedoelde vergoedingen worden vastgesteld en uitbetaald op de wijze die is geregeld in de toepassingsverordening, hetzij op basis van documenten betreffende de werkelijk gemaakte kosten, of op basis van vaste bedragen voor lidstaten met zodanige juridische of administratieve structuren dat toepassing van vergoeding op grond van werkelijk gemaakte kosten niet passend is.*
- 3. Twee of meer lidstaten of de bevoegde autoriteiten van deze lidstaten kunnen andere wijzen van vergoeding vaststellen of van iedere vergoeding tussen de onder hun bevoegdheid vallende organen afzien.*

Wat houdt dit artikel in?

Hoofdregel is dat de organen onderling de werkelijk gemaakte kosten van medische zorg vergoeden. Als afrekenen naar werkelijke kosten vanwege bepaalde juridische en administratieve structuren niet mogelijk is, dan rekenen ze op basis van vaste bedragen af. Lidstaten kunnen onderling andere afspraken maken.

Is dit artikel anders dan in de vorige verordening?

Ja. Ook voor gepensioneerden wordt afrekenen naar werkelijke kosten de hoofdregel. Afrekenen naar vaste bedragen is nog maar beperkt mogelijk.

Corresponderende artikelen

- Artikel 63 tot en met 69; artikel 86 Verordening (EG) 987/2009
- Artikel 36 Verordening (EEG) 1408/71
- Artikel 93 tot en met 95 Verordening (EEG) 574/72

Relevante besluiten van de Administratieve Commissie

- Besluit S4 van de Administratieve Commissie van 2 oktober 2009 over de vergoeding tussen de organen van de lidstaten van artikel 35 en 41 van Verordening (EG) 883/2004.
- Besluit S5 van de Administratieve Commissie van 2 oktober 2009 over verstrekkingen.
- Besluit S6 van de Administratieve Commissie van 22 december 2009 over de registratie in de woonstaat op basis van artikel 24 van Verordening (EG) 987/2009.

Titel III – hoofdstuk 2

Recht op verstrekkingen en uitkeringen

Artikel 36

Tekst van het artikel

- 1. Onverminderd gunstiger bepalingen van lid 2 en lid 2 bis van dit artikel zijn artikel 17, artikel 18, lid 1, artikel 19, lid 1, en artikel 20, lid 1, tevens van toepassing op prestaties bij arbeidsongevallen en beroepsziekten.*
- 2. Een persoon die door een arbeidsongeval of beroepsziekte is getroffen en die in een andere lidstaat dan de bevoegde lidstaat woont of verblijft, heeft recht op bijzondere verstrekkingen overeenkomstig het stelsel voor arbeidsongevallen en beroepsziekten, welke voor rekening van het bevoegde orgaan door het orgaan van de woon- of verblijfplaats worden verleend volgens de door dit orgaan toegepaste wetgeving, alsof de betrokkene krachtens die wetgeving verzekerd was.
2 bis. Het bevoegde orgaan kan de in artikel 20, lid 1, bedoelde toestemming niet weigeren aan een werknemer of zelfstandige die door een arbeidsongeval of een beroepsziekte getroffen is en die voor rekening van dit orgaan recht heeft op prestaties, wanneer de voor zijn gezondheidstoestand passende behandeling hem, gelet op zijn gezondheidstoestand van dat moment en het te verwachten ziekteverloop, niet binnen een medisch verantwoorde termijn kan worden gegeven op het grondgebied van de lidstaat waar hij woont.*
- 3. Artikel 21 is tevens van toepassing op prestaties die onder dit hoofdstuk vallen.*

Wat houdt dit artikel in?

Lid 1, 2 en 2 bis

Voor het recht op medische zorg van personen die worden getroffen door een arbeidsongeval of beroepsziekte, wordt verwezen naar de artikelen van het hoofdstuk Ziekte. Behalve als de persoon gunstigere prestaties kan krijgen op basis van een speciaal stelsel voor arbeidsongevallen en beroepsziekten.

Recht op bijzondere verstrekkingen

Wanneer iemand woont of verblijft in een lidstaat met een speciaal stelsel voor arbeidsongevallen en beroepsziekten, moet het orgaan in de bevoegde lidstaat deze bijzondere verstrekkingen betalen. Dat geldt ook als de bevoegde lidstaat, net als

Nederland, zelf geen regeling heeft voor arbeidsongevallen en beroepsziekten. In Nederland worden de verstrekkingen verleend door de zorgverzekeraar Agis (orgaan van de verblijfplaats) of zorgverzekeraar CZ (orgaan van de woonplaats).

Toestemming voor behandeling buiten de woonstaat

Wil iemand buiten zijn woonstaat worden behandeld? Dan heeft hij toestemming nodig van het bevoegde orgaan. Dit moet toestemming geven als het woonland de passende behandeling niet binnen medisch verantwoorde termijn kan geven. De voorwaarde van artikel 20, lid 2 van deze verordening, dat een behandeling moet behoren tot de prestaties waarin de wettelijke regeling van het woonland voorziet, ontbreekt.

Lid 3

Voor uitkeringen bij arbeidsongevallen en beroepsziekten wordt verwezen naar de regeling van uitkeringen bij ziekte en moederschap (in artikel 21 van Verordening (EG) 883/2004). Hierin staat hoe de hoogte van een uitkering moet worden vastgesteld.

Hoogte van een bijzondere uitkering vaststellen

Voor de hoogte van de uitkering hoeft een bevoegd orgaan alleen rekening te houden met inkomsten die betrekking hebben op tijdvakken die in de bevoegde lidstaat zijn vervuld. Dit kan nadelig zijn voor de klant wanneer het een tijd geleden is, dat hij inkomsten uit de bevoegde lidstaat heeft gehad. Het loon van tien jaar geleden zal over het algemeen bijvoorbeeld lager zijn dan het laatst verdiende loon.

Is dit het geval? Dan moet het loon voor de berekening van de uitkering worden geactualiseerd en aangepast, zodat het overeenstemt met het loon dat betrokkene normaal gesproken had verdiend als hij zijn werkzaamheden in de bevoegde lidstaat had voortgezet. Dit volgt uit de jurisprudentie van het Europese Hof van Justitie bij Verordening (EEG) 1408/71. Omdat de tekst van de nieuwe verordening op dit punt niet is gewijzigd, blijft deze jurisprudentie van toepassing.

Wie moet de bijzondere uitkering betalen?

De algemene regel is dat uitkeringen bij arbeidsongevallen en beroepsziekten door het bevoegde orgaan moeten worden uitbetaald.

- Voor arbeidsongevallen is dat het orgaan in de lidstaat waar de betrokkene verzekerd is op het moment van het ongeval.

- Voor beroepsziekten is dat het orgaan van de lidstaat waar de betrokkene verzekerd is op het moment dat hij risico liep op de beroepsziekte.

Omdat het voor beroepsziekten langere tijd kan duren voordat de betrokkene hierdoor arbeidsongeschikt wordt, kan een orgaan het orgaan van een andere lidstaat als bevoegd aanwijzen.

Is dit artikel anders dan in de vorige verordening?

Ja. Het nieuwe artikel wijkt in vier opzichten af van de vorige verordening:

1. De nieuwe verordening kent één algemene regeling voor arbeidsongevallen en beroepsziekten. Een aantal bijzondere regelingen zijn komen te vervallen, zoals de regeling voor:
  - grensarbeiders;
  - betrokkenen die hun woonplaats overbrengen naar een andere of de bevoegde lidstaat of betrokkenen die verblijven in de bevoegde lidstaat;
  - betrokkenen die zich moeten laten behandelen in een andere lidstaat.

Voor deze regels wordt nu verwezen naar hoofdstuk 1. Alleen de regeling voor betrokkenen die hun woonplaats overbrengen komt daarin niet meer voor.

2. De weigeringsgronden voor het verlenen van toestemming in artikel 36, lid 2 bis van Verordening (EG) 883/2004 lijken ruimer dan in artikel 55 van Verordening (EEG) 1408/71. Artikel 2 bis legt namelijk een duidelijk verband tussen de gezondheidstoestand, het ziekteverloop en de medisch verantwoorde termijn. Artikel 55 kent die beperking niet.

Corresponderende artikelen

- Artikel 33; artikel 34; artikel 27 Verordening (EG) 987/2009
- Artikel 52; artikel 55; artikel 58 Verordening (EEG) 1408/71
- Artikel 60 tot en met 63 Verordening (EEG) 574/72

Kosten voor het vervoer

Artikel 37

Tekst van het artikel

1. Het bevoegde orgaan van een lidstaat waarvan de wetgeving voorziet in het dragen van de kosten van vervoer van een persoon die door een arbeidsongeval of een beroepsziekte is getroffen, naar zijn woonplaats of naar een ziekenhuis, neemt de kosten van vervoer van deze persoon naar

een overeenkomstige plaats in een andere lidstaat, waar de betrokkene woont, voor zijn rekening, mits het orgaan vooraf toestemming tot dit vervoer heeft verleend, waarbij het naar behoren rekening houdt met de daarvoor geldende redenen. Ten aanzien van grensarbeiders is die toestemming niet vereist.

2. Het bevoegde orgaan van een lidstaat waarvan de wetgeving voorziet in het dragen van de kosten van vervoer naar de begraafplaats van het stoffelijk overschot van een persoon die is overleden bij een arbeidsongeval, neemt de kosten van vervoer naar een overeenkomstige plaats in een andere lidstaat, waar de persoon op het tijdstip van het ongeval woonde, voor zijn rekening volgens de door dit orgaan toegepaste wetgeving.

Wat houdt dit artikel in?

Is iemand door een arbeidsongeval of beroepsziekte getroffen? En heeft hij volgens de wet van de bevoegde staat recht op vergoeding van vervoer naar zijn woonplaats of ziekenhuis? Dan moet een bevoegd orgaan ook de kosten dekken voor vervoer naar de woonplaats of het ziekenhuis in een andere lidstaat. Hiervoor moet de betrokkene wel toestemming vragen, tenzij hij grensarbeider is. Met de reden voor het vervoer moet het bevoegde orgaan 'naar behoren' rekening houden. Komt iemand door een arbeidsongeval om het leven, dan moet de bevoegde staat ook het vervoer van het stoffelijk overschot naar de begraafplaats in een andere lidstaat betalen. Dat geldt alleen als de wetgeving daarin voorziet. Voor dit vervoer is geen toestemming vereist.

Is dit artikel anders dan in de vorige verordening?

Nee. Het artikel is gelijk aan dat in Verordening (EEG) 1408/71.

Corresponderende artikelen

Artikel 59 Verordening (EEG) 1408/71

Prestaties wegens een beroepsziekte ontstaan door werkzaamheden in verschillende lidstaten

Artikel 38

Tekst van het artikel

Indien een persoon die door een beroepsziekte is getroffen, onder de wetgeving van twee of meer lidstaten zodanige werkzaamheden heeft verricht dat deze ziekte daardoor kan zijn ontstaan,

worden de prestaties waarop de betrokkene of zijn nabestaanden aanspraak kunnen maken, uitsluitend toegekend op grond van de wetgeving aan welke voorwaarden de betrokkene laatstelijk heeft voldaan.

Wat houdt dit artikel in?

Bij beroepsziekten kan het voorkomen dat iemand in twee of meer lidstaten werkzaamheden heeft verricht waardoor deze beroepsziekte is veroorzaakt. Volgens dit artikel heeft de betrokkene dan recht op een uitkering van de lidstaat waar hij als laatste blootgesteld is aan het risico van deze beroepsziekte. Dit geldt alleen als de betrokkene in deze lidstaat voldoet aan de voorwaarden voor een uitkering wegens beroepsziekte. Is dat niet het geval? Dan moet worden beoordeeld of hij in aanmerking komt voor een uitkering in de op een na laatste lidstaat waar hij is blootgesteld aan het risico. Zo niet, dan moet er naar de lidstaat daarvoor gekeken worden, enzovoort.

Wie bepaalt of er sprake is van beroepsziekte?

Of er sprake is van een beroepsziekte, wordt door de nationale regeling van de lidstaat bepaald. In Nederland is de oorzaak van arbeidsongeschiktheid binnen de sociale zekerheid niet relevant en is er geen aparte regeling voor arbeidsongevallen en beroepsziekten. Wanneer er volgens de Nederlandse regelgeving sprake is van een beroepsziekte, moeten de aanwijsregels van arbeidsongevallen en beroepsziekten worden toegepast en niet die van invaliditeit.

Is dit artikel anders dan in de vorige verordening?

Ja. In Verordening (EEG) 1408/71 stond een aparte regeling voor de schadelastverdeling bij de beroepsziekte silicose (stoflongen). Deze speciale regeling staat niet meer in de nieuwe verordening.

Verergering van een beroepsziekte

Artikel 39

Tekst van het artikel

Ingeval een beroepsziekte waarvoor de getroffene op grond van de wetgeving van een lidstaat prestaties ontvangen heeft of ontvangt, verergert, zijn de volgende bepalingen van toepassing:

a) indien de betrokkene niet, sedert hij prestaties ontvangt, onder de wetgeving van een andere lidstaat werkzaamheden, al dan niet in loondienst, heeft verricht die de betreffende beroepsziekte

kunnen veroorzaken of verergeren, dient het bevoegde orgaan van de eerste lidstaat de kosten van de prestaties voor zijn rekening te nemen volgens de door dit orgaan toegepaste wetgeving, waarbij rekening wordt gehouden met de verergering;

b) indien de betrokkene wel, sedert hij prestaties ontvangt, onder de wetgeving van een andere lidstaat dergelijke werkzaamheden heeft verricht, dient het bevoegde orgaan van de eerste lidstaat de kosten van de prestaties voor zijn rekening te nemen volgens de door dit orgaan toegepaste wetgeving, waarbij het geen rekening houdt met de verergering. Het bevoegde orgaan van de tweede lidstaat kent de betrokkene een aanvulling toe, ter hoogte van het verschil tussen het bedrag van de prestaties die na de verergering verschuldigd zijn en het bedrag van de prestaties die vóór de verergering op grond van de door dit orgaan toegepaste wetgeving verschuldigd zouden zijn geweest, indien de betreffende beroepsziekte zich onder de wetgeving van deze lidstaat had voorgedaan;

c) de wettelijke voorschriften van een lidstaat inzake vermindering, schorsing of intrekking mogen niet worden toegepast ten aanzien van personen die prestaties ontvangen welke overeenkomstig onderdeel b) door de organen van twee lidstaten worden verstrekt.

Wat houdt dit artikel in?

Bij verergering van een beroepsziekte gaat dit artikel uit van twee mogelijke situaties:

1. De eerste situatie, zoals beschreven onder a, is dat de betrokkene sinds hij een uitkering ontvangt in een andere lidstaat geen werkzaamheden heeft verricht waardoor zijn beroepsziekte kan ontstaan of verergeren. Het bevoegde orgaan dat de uitkering al heeft toegekend, moet dan volgens de eigen wettelijke regeling rekening houden met de verergering.
2. De tweede situatie, zoals beschreven onder b, is dat de betrokkene sinds hij een uitkering ontvangt, wél werkzaamheden heeft verricht in een andere lidstaat waarbij hij heeft blootgestaan aan de gevaren van deze beroepsziekte. In deze situatie moet de lidstaat waar de betrokkene de werkzaamheden heeft verricht (de tweede lidstaat), zorgen voor een aanvulling van de uitkering. Deze aanvulling wordt berekend door eerst de uitkering vast te stellen die de tweede lidstaat na verergering zou betalen als betrokkene altijd in die lidstaat zou hebben gewerkt. De eerste lidstaat betaalt de uitkering zoals voor de verergering. Het verschil tussen deze bedragen is de aanvulling die de tweede lidstaat moet betalen.

Is dit artikel anders dan in de vorige verordening?

Ja. In Verordening (EEG) 1408/71 stond een aparte regeling voor de schadelastverdeling bij de beroepsziekte silicose (stoflongen). Deze speciale regeling staat niet meer in de nieuwe verordening.

Corresponderende artikelen

- Artikel 38 Verordening (EG) 987/2009
- Artikel 60, lid 1a, 1b en 1d Verordening (EEG) 1408/71
- Artikel 71, lid 1 Verordening (EEG) 574/72

Regels in verband met bijzonderheden van bepaalde wetgevingen

Artikel 40

Tekst van het artikel

1. Indien in de lidstaat waar de betrokkene woont of verblijft, geen verzekering tegen arbeidsongevallen of beroepsziekten bestaat, of indien een dergelijke verzekering wel bestaat doch niet voorziet in een orgaan dat belast is met het verlenen van verstrekkingen, worden deze verstrekkingen verleend door het orgaan van de woon- of verblijfplaats dat met het verlenen van verstrekkingen in geval van ziekte belast is.

2. Indien in de bevoegde staat geen verzekering bestaat tegen arbeidsongevallen of beroepsziekten, is het bepaalde in dit hoofdstuk betreffende verstrekkingen niettemin van toepassing op een persoon die aanspraak kan maken op prestaties bij ziekte, en moederschaps- en daarmee gelijkgestelde vaderschapsuitkeringen, overeenkomstig de wetgeving van die lidstaat indien de betrokkene getroffen wordt door een arbeidsongeval of aan een beroepsziekte lijdt, terwijl hij in een andere lidstaat woont of verblijft. De kosten worden gedragen door het orgaan dat bevoegd is voor de verstrekkingen, overeenkomstig de wetgeving van de bevoegde lidstaat.

3. Artikel 5 geldt voor het bevoegde orgaan van een lidstaat voor wat betreft de gelijkstelling van arbeidsongevallen of beroepsziekten die later op grond van de wetgeving van een andere lidstaat zijn ontstaan of geconstateerd bij de vaststelling van de mate van ongeschiktheid, het recht op prestaties of de hoogte daarvan, mits:

- a) er ten aanzien van een arbeidsongeval dat of een beroepsziekte die vroeger is ontstaan of geconstateerd geen vergoeding is toegekend krachtens de wetgeving die het orgaan toepast, en*
- b) er op grond van de wetgeving van de andere lidstaat waaronder het betrokken arbeidsongeval of de betrokken beroepsziekte is ontstaan of geconstateerd, geen vergoeding is toegekend ten aanzien van een arbeidsongeval dat of een beroepsziekte die later ontstaan of geconstateerd is.*

Wat houdt dit artikel in?

- Lid 1 – Dit regelt welk orgaan de verstrekkingen of medische zorg moet verlenen aan personen die zijn getroffen door een arbeidsongeval of beroepsziekte. Het gaat er dan om dat in die lidstaat geen speciale verzekering bestaat voor arbeidsongevallen en beroepsziekten of geen speciaal orgaan belast is met het verlenen van verstrekkingen. In dat geval moet het orgaan van de woon- of verblijfplaats de verstrekkingen verlenen. In Nederland regelen Agis (orgaan van de verblijfplaats) en CZ (orgaan van de woonplaats) de verstrekkingen. Meer over dit onderwerp leest u in hoofdstuk 1: Prestaties bij ziekte.
- Lid 2 - Dit regelt de aanspraak op verstrekkingen in de woon- of verblijfstaat. Het gaat er dan om dat de bevoegde staat geen arbeidsongevallenverzekering kent en de lidstaat van wonen of verblijf wel. Het bevoegde orgaan in de woon- of verblijfstaat moet dan de verstrekkingen verlenen volgens de voorwaarden van de arbeidsongevallenverzekering. Betrokkene moet dan wel recht hebben op verstrekkingen bij ziekte ten laste van de bevoegde staat.

Voorbeeld

Iemand woont in Duitsland en werkt in Nederland. Hij heeft tijdens zijn werk in Nederland een arbeidsongeval gehad. Duitsland kent een speciaal stelsel voor arbeidsongevallen. Hoewel Nederland geen speciaal stelsel kent, worden de verstrekkingen in Duitsland verleend volgens het hoofdstuk 'Arbeidsongevallen en beroepsziekten'. Dat betekent in de praktijk dat de verstrekkingen ruimer zijn dan wanneer de verstrekkingen verleend worden op basis van het hoofdstuk Ziekte. De kosten komen voor rekening van het bevoegde orgaan. In dit geval de Nederlandse zorgverzekeraar.

- Lid 3 - Om het recht op en de hoogte van een uitkering te bepalen wordt bekeken of de betrokkene eerder of later ook arbeidsongevallen of beroepsziekten heeft gehad. Dat kan in de bevoegde staat zijn of in een andere lidstaat. Als arbeidsongevallen of beroepsziekten in de andere lidstaat tot een uitkering hebben geleid, tellen deze ongevallen of ziekten niet mee.

Is dit artikel anders dan in de vorige verordening?

Nee. Het artikel is gelijk aan dat in Verordening (EEG) 1408/71.

Corresponderende artikelen

- Artikel 39 Verordening (EG) 987/2009
- Artikel 61, lid 1, 2, 5 en 6 Verordening (EEG) 1408/71

- Artikel 72 Verordening (EEG) 574/72

Vergoedingen tussen organen onderling

Artikel 41

Tekst van de bepaling

- 1. Artikel 35 is ook van toepassing op prestaties die onder dit hoofdstuk vallen, wanneer vergoeding op basis van de werkelijke kosten geschiedt.*
- 2. Twee of meer lidstaten of de bevoegde autoriteiten van deze lidstaten kunnen andere wijzen van vergoeding vaststellen of van iedere vergoeding tussen de onder hun bevoegdheid vallende organen afzien.*

Wat houdt artikel in?

Dit artikel spreekt voor zich. De verstrekkingen worden vergoed op basis van werkelijke kosten, tenzij lidstaten onderling iets anders afspreken.

Is dit artikel anders dan in de vorige verordening?

Nee. Het artikel is gelijk aan dat in Verordening (EEG) 1408/71.

Corresponderende artikelen

- Artikel 62 Verordening (EG) 987/2009
- Artikel 63 Verordening (EEG) 1408/71
- Artikel 93 Verordening (EEG) 574/72

Uitkeringen bij overlijden

Titel III - Hoofdstuk 3

Recht op uitkeringen wanneer het overlijden in een andere lidstaat dan de bevoegde lidstaat plaatsvindt, of wanneer de rechthebbende in een andere lidstaat dan de bevoegde lidstaat woont

Artikel 42

Tekst van het artikel

- 1. Indien een verzekerde of een van zijn gezinsleden op het grondgebied van een andere lidstaat dan van de bevoegde lidstaat overlijdt, wordt het overlijden geacht te hebben plaatsgevonden in laatstbedoelde staat.*
- 2. Het bevoegde orgaan is verplicht de uitkeringen bij overlijden welke krachtens de door dit orgaan toegepaste wetgeving verschuldigd zijn, toe te kennen, zelfs indien de rechthebbende in een andere lidstaat dan de bevoegde lidstaat woont.*
- 3. De leden 1 en 2 zijn eveneens van toepassing indien het overlijden het gevolg is van een arbeidsongeval of beroepsziekte.*

Wat houdt dit artikel in?

Met 'uitkering bij overlijden' bedoelen we elk bedrag dat in geval van overlijden in één keer wordt uitgekeerd. Er zijn twee uitzonderingen:

- Afkoopsommen, zoals die staan beschreven in artikel 1 w van Verordening (EG) 883/2004, zijn geen uitkeringen bij overlijden.
- Ook lonen en uitkeringen die na overlijden nog korte tijd worden doorbetaald zijn geen uitkeringen bij overlijden. Het gaat hierbij om betalingen waar de overledene voor zijn overlijden al recht op had. Bovendien worden deze bedragen niet in één keer uitbetaald.

Is dit artikel anders dan in de vorige verordening?

Nee. Dit artikel is gelijk aan de huidige situatie.

Corresponderende artikelen

- Artikel 42 Verordening (EG) 987/2009
- Artikel 65 Verordening (EEG) 1408/71

Uitkeringen bij overlijden van een pensioengerechtigde

Artikel 43

Tekst van het artikel

- 1. Bij overlijden van een rechthebbende op pensioen, hem verschuldigd krachtens de wetgeving van één lidstaat, of op pensioen, hem verschuldigd krachtens de wetgeving van twee of meer lidstaten, terwijl hij woonde in een andere lidstaat dan die van het orgaan dat verantwoordelijk is voor de kosten van de op grond van de artikelen 24 en 25 verleende verstrekkingen, worden de uitkeringen bij overlijden welke krachtens de door dit orgaan toegepaste wetgeving verschuldigd zijn, voor rekening van dat orgaan verstrekt alsof de pensioengerechtigde op het tijdstip van zijn overlijden woonde in de lidstaat waar dit orgaan zich bevindt.*
- 2. Lid 1 is van overeenkomstige toepassing op de gezinsleden van een pensioengerechtigde.*

Wat houdt dit artikel in?

Dit artikel legt uit hoe de uitkeringen moeten worden uitbetaald als een gepensioneerde overlijdt. Omdat Nederland dit soort uitkeringen niet kent, werken we dit artikel niet verder uit.

Is dit artikel anders dan in de vorige verordening?

Nee. Het artikel is gelijk aan dat in Verordening (EEG) 1408/71.

Corresponderende artikelen

Dit artikel heeft **geen** corresponderende artikelen.

Uitkeringen bij invaliditeit

Titel III – hoofdstuk 4

Personen die uitsluitend onderworpen zijn aan A-wetgevingen

Artikel 44

Tekst van het artikel

- 1. Voor de toepassing van dit hoofdstuk wordt onder "A-wetgeving" verstaan elke wetgeving volgens welke het bedrag van de invaliditeitsuitkeringen onafhankelijk is van de duur van de tijdvakken van verzekering of wonen en die door de bevoegde lidstaat uitdrukkelijk vermeld is in bijlage VI, en wordt onder "B-wetgeving", elke andere wetgeving verstaan.*
- 2. De persoon die achtereenvolgens of afwisselend aan de wetgevingen van twee of meer lidstaten onderworpen is geweest en die uitsluitend onder A-wetgevingen tijdvakken van verzekering of wonen heeft vervuld, heeft alleen recht op uitkeringen van het orgaan van de lidstaat waarvan de wetgeving van toepassing was op het tijdstip van het ontstaan van de arbeidsongeschiktheid, met invaliditeit als gevolg, met inachtneming, in voorkomend geval, van artikel 45, en hij ontvangt de betrokken uitkeringen overeenkomstig die wetgeving.*
- 3. De betrokkene die geen recht heeft op uitkeringen overeenkomstig lid 2, ontvangt de uitkeringen waarop hij krachtens de wetgeving van een andere lidstaat nog recht heeft, met inachtneming, in voorkomend geval, van artikel 45.*
- 4. Indien de wetgeving als bedoeld in de leden 2 of 3 voorziet in bepalingen inzake vermindering, schorsing of intrekking ingeval van samenloop met andere inkomsten of met uitkeringen van een verschillende aard in de zin van artikel 53, lid 2, zijn de bepalingen van de artikelen 53, lid 3, en 55, lid 3, van overeenkomstige toepassing.*

Wat houdt dit artikel in?

A- en B-wetgevingen

De Europese lidstaten kennen twee soorten uitkeringen bij arbeidsongeschiktheid:

- risicostelsels – uitkeringen waarvan het bedrag *niet afhankelijk* is van de duur van de verzekering;
- opbouwstelsels – uitkeringen waarvan het bedrag *wel afhankelijk* is van de duur van de verzekering.

In een risicostelsel heeft iemand recht op een uitkering als hij verzekerd is op het moment dat hij arbeidsongeschikt raakt en voldoet aan alle andere voorwaarden. In een opbouwstelsel bouwt een

betrokkene rechten op die hij krijgt uitgekeerd als hij arbeidsongeschikt raakt en voldoet aan alle andere voorwaarden. Bij een opbouwstelsel hoeft iemand niet verzekerd te zijn op het moment dat hij arbeidsongeschiktheid raakt. Het gaat om wat hij tot dat moment heeft opgebouwd. De hoogte van de uitkering hangt in een opbouwstelsel af van de verzekeringsduur.

Verordening (EG) 883/2004 houdt rekening met de twee verschillende stelsels en maakt onderscheid tussen lidstaten met een A-wetgeving en lidstaten met een B-wetgeving. A-wetgevingen zijn de risicostelsels en B-wetgevingen zijn de opbouwstelsels én de risicostelsels die we voor de toepassing van de verordening als B-wetgeving moeten beschouwen. Welke lidstaten een A-wetgeving hebben, ziet u in bijlage VI van Verordening (EG) 883/2004. Dit is een beperkt aantal. Staat een lidstaat niet in de bijlage, dan heeft dit land automatisch een B-wetgeving. Artikelen 44 tot en met 49 leggen uit hoe u de hoogte van een uitkering kunt bepalen voor iemand die in meerdere lidstaten verzekerd is geweest.

In Nederland geldt een B-wetgeving

De Nederlandse arbeidsongeschiktheidswetgeving (WIA, voorheen de WAO en WAZ) is een voorbeeld van een regeling waarbij het recht op uitkering niet afhangt van de verzekeringsperiode en is daarmee een risicostelsel. Ook na een relatief korte werk- en verzekeringsperiode heeft iemand recht op een volledige uitkering als hij arbeidsongeschikt raakt. Dit uitgangspunt geldt ook voor het loongerelateerde deel van de WIA.

Nederland heeft de WIA niet aangemeld voor vermelding op bijlage VI. Dit betekent dat de WIA als een B-wetgeving moet worden beschouwd wanneer de nieuwe verordening wordt toegepast.

Als iemand alleen onder A-wetgevingen verzekerd is geweest

Artikel 44, lid 2 beschrijft hoe lidstaten met een A-wetgeving een arbeidsongeschiktheidsuitkering moeten beoordelen en vaststellen. Behoren de verschillende lidstaten waarin iemand verzekerd is geweest tot lidstaten met A-wetgevingen? Dan wordt bij arbeidsongeschiktheid de uitkering vastgesteld door de lidstaat waarvan de wetgeving gold op het moment dat de betrokkene arbeidsongeschikt raakte. Heeft de betrokkene in die lidstaat geen recht op een uitkering, dan heeft hij mogelijk nog wel recht op een uitkering uit een andere lidstaat met een A-wetgeving waar hij eerder werkte. Omdat Nederland onder de B-wetgeving valt, doet deze situatie zich niet voor in Nederland.

Samentelling van tijdvakken

Hangt volgens de wetgeving van een lidstaat het recht op een uitkering samen met vervulde tijdvakken van verzekering of wonen? Dan moet deze lidstaat volgens artikel 6 van deze verordening ook rekening houden met tijdvakken die de betrokkene in een andere lidstaat heeft vervuld.

Sommige lidstaten kennen voor bepaalde beroepsgroepen of bedrijfstakken bijzondere regelingen. Wie een beroep wil doen op zo'n bijzondere regeling, moet in die beroepen of bedrijfstakken hebben gewerkt. Deze verbijzondering van de hoofdregel staat in artikel 51, lid 1. Artikel 45 geeft aan dat deze verbijzondering geldt voor arbeidsongeschiktheidsuitkeringen. Deze bepaling is ook van toepassing als een betrokkene alleen onder A-wetgevingen heeft gewerkt. Dit blijkt uit de verwijzingen naar artikel 45 in het tweede en derde lid van artikel 44. Nederland heeft een algemeen stelsel voor uitkeringen bij arbeidsongeschiktheid en kent geen bijzondere stelsels.

Anticumulatie

In de meeste lidstaten bestaat de mogelijkheid om bij de hoogte van uitkeringen rekening te houden met andere inkomsten of uitkeringen. Specifieke inkomsten en uitkeringen kunnen worden afgetrokken van de arbeidsongeschiktheidsuitkering. Bij de WIA geldt dat bijvoorbeeld voor inkomsten uit arbeid.

Onbeperkte toepassing van nationale wetgeving zou voor migrerende personen tot onredelijke uitkomsten kunnen leiden. Om die reden staan in artikel 53, tweede en derde lid, en in artikel 55, derde lid een aantal regels waar de lidstaten zich aan moeten houden als zij inkomsten of uitkeringen uit andere lidstaten in mindering willen brengen. Het vierde lid van artikel 44 geeft aan dat deze regels ook gelden als een lidstaat een uitkering heeft toegekend op grond van dit artikel.

Is dit artikel anders dan in de vorige verordening?

Ja. Inhoudelijk wijkt deze bepaling weliswaar niet af van Verordening (EEG) 1408/71, maar er zijn wel twee belangrijke verschillen:

- Voor de toepassing van Verordening (EEG) 1408/71 is de Nederlandse wetgeving bij arbeidsongeschiktheid namelijk een A-wetgeving, maar voor de toepassing van Verordening (EG) 883/2004 een B-wetgeving.
- In artikel 39, lid 6 van Verordening (EEG) 1408/71 staat expliciet dat een volledig werkloze werknemer die arbeidsongeschikt raakt, recht heeft op een uitkering volgens de wetgeving van de lidstaat waar hij woont. De nieuwe verordening regelt dit in artikel 11, lid 3c. Daarin staat

dat voor een volledig werkloze de wetgeving van de woonstaat geldt als hij daar een uitkering ontvangt. Raakt de betrokkene arbeidsongeschikt, dan bepaalt de wetgeving van de woonstaat ook of hij recht heeft op een uitkering.

Corresponderende artikelen

- Artikel 43 tot en met 53 Verordening (EG) 987/2009
- Artikel 37; artikel 39 Verordening (EEG) 1408/71
- Bijlage VI Verordening (EG) 883/2004

Bijzondere bepalingen voor de samentelling van tijdvakken

Artikel 45

Tekst van het artikel

Het bevoegde orgaan van een lidstaat waarvan de wetgeving het verkrijgen, het behoud of het herstel van het recht op uitkeringen afhankelijk stelt van de vervulling van tijdvakken van verzekering of wonen, past indien nodig artikel 51, lid 1, overeenkomstig toe.

Wat houdt dit artikel in?

Hangt volgens de wetgeving van een lidstaat het recht op een uitkering samen met vervulde tijdvakken van verzekering of wonen? Dan moet deze lidstaat volgens artikel 6 van Verordening (EG) 883/2004 ook rekening houden met tijdvakken die de betrokkene in een andere lidstaat heeft vervuld.

Artikel 51 van hoofdstuk 5 over ouderdoms- en nabestaandenpensioenen is een verbijzondering van deze hoofdregel. Sommige lidstaten kennen voor bepaalde beroepsgroepen of bedrijfstakken bijzondere regelingen bij ouderdom en arbeidsongeschiktheid. Bijvoorbeeld voor ambtenaren of mensen die werken in de agrarische sector. Om op zo'n bijzondere regeling beroep te kunnen doen, moet een betrokkene in die beroepen of bedrijfstakken hebben gewerkt. Tijdvakken uit andere lidstaten hoeven dan alleen overgenomen te worden als de betrokkene die tijdvakken in een vergelijkbaar bijzonder stelsel of in vergelijkbare werkzaamheden heeft opgebouwd.

Komt een betrokkene hierdoor niet in aanmerking voor een uitkering uit die bijzondere regeling? Dan moet de lidstaat beoordelen of de betrokkene in aanmerking komt voor een uitkering uit de

algemene regelingen bij arbeidsongeschiktheid. De lidstaat moet tijdvakken uit andere lidstaten dan altijd meerekenen, ongeacht in welke beroepen of werkzaamheden de betrokkene die tijdvakken heeft doorgebracht. In artikel 45 staat dat deze verbijzondering ook geldt voor arbeidsongeschiktheidsuitkeringen. Nederland heeft een algemeen stelsel voor uitkeringen bij arbeidsongeschiktheid en kent geen bijzondere stelsels. Artikel 45 heeft voor de Nederlandse uitvoering dan ook geen betekenis.

Is dit artikel anders dan in de vorige verordening?

Nee. Het artikel is gelijk aan dat in de Verordening (EEG) 1408/71.

Corresponderende artikelen

- Artikel 12; artikel 43; artikel 44 Verordening (EG) 987/2009
- Artikel 18 Verordening (EEG) 1408/71

Personen die vallen onder B-wetgevingen of A- en B-wetgevingen

Artikel 46

Tekst van het artikel

1. De persoon die achtereenvolgens of afwisselend onderworpen is geweest aan de wetgevingen van twee of meer lidstaten waarvan er ten minste één niet van het type A is, heeft recht op uitkeringen op grond van hoofdstuk 5, dat van overeenkomstige toepassing is, met inachtneming van lid 3.

2. Indien de betrokkene evenwel eerder onderworpen is geweest aan een B-wetgeving en vervolgens getroffen wordt door arbeidsongeschiktheid, met daaropvolgende invaliditeit, terwijl hij onderworpen is aan een A-wetgeving, ontvangt hij uitkeringen overeenkomstig artikel 44, op voorwaarde dat hij:

– voldoet aan de uitsluitend bij die wetgeving of andere wetgevingen van hetzelfde type vastgestelde voorwaarden, met inachtneming van, in voorkomend geval, artikel 45, zonder dat echter een beroep behoeft te worden gedaan op tijdvakken van verzekering of wonen welke vervuld zijn onder een B-wetgeving, en

– geen enkel recht doet gelden op ouderdomsuitkeringen, met inachtneming van artikel 50, lid 1.

3. De door het orgaan van een lidstaat genomen beslissing omtrent de mate van invaliditeit van

de betrokkene is bindend voor het orgaan van iedere andere betrokken lidstaat, mits in bijlage VII is vermeld dat de voorwaarden van de wetgevingen van deze lidstaten met betrekking tot de mate van invaliditeit met elkaar overeenstemmen.

Wat houdt dit artikel in?

Raakt iemand arbeidsongeschikt en is hij verzekerd geweest in meerdere lidstaten met een B-wetgeving? Of is de arbeidsongeschikte wisselend verzekerd geweest in lidstaten met een B-wetgeving en een A-wetgeving? Dan moet een lidstaat de uitkering vaststellen volgens de artikelen 50 tot en met 60 van deze verordening. Deze artikelen zijn eigenlijk bedoeld om ouderdoms- en nabestaandenpensioenen vast te stellen voor iemand die in meerdere lidstaten heeft gewoond en verzekerd was. Artikel 46 geeft aan dat deze vaststellingsmethode ook geldt voor arbeidsongeschiktheidsuitkeringen als de betrokkene in meerdere lidstaten heeft gewerkt. Hoe de vaststellingsmethode werkt, vindt u in de toelichting op artikel 50 tot en met 60. Die toelichting gaat over ouderdomspensioenen, nabestaandenpensioenen en bijzonderheden die gelden voor arbeidsongeschiktheidsuitkeringen.

Er is een belangrijke uitzondering op bovenstaande regel. Was iemand namelijk verzekerd onder A- en B-wetgevingen, maar is hij op het moment dat hij arbeidsongeschikt raakt verzekerd in een lidstaat met een A-wetgeving? Dan heeft deze persoon mogelijk wél recht op een uitkering uit deze lidstaat op grond van artikel 44. Om daarvoor in aanmerking te komen moet de betrokkene voldoen aan alle wettelijke voorwaarden voor een uitkering. Wanneer het nodig is om tijdvakken uit andere lidstaten mee te tellen, mag de lidstaat tijdvakken uit lidstaten met een B-wetgeving niet meerekenen. Bovendien heeft de betrokkene geen recht op een ouderdomsuitkering.

Voor Nederland is deze bepaling niet relevant, omdat hier een B-wetgeving geldt.

Vaststelling mate van arbeidsongeschiktheid

Elke lidstaat stelt op eigen wijze de mate van arbeidsongeschiktheid vast. De criteria verschillen per lidstaat. Het is niet vanzelfsprekend dat lidstaten het oordeel van andere lidstaten overnemen. Bij de beoordeling van een uitkering op grond van artikel 44 nemen ze het oordeel van een andere lidstaat niet over. Maar als een lidstaat de arbeidsongeschiktheidsuitkering vaststelt op grond van artikel 46, loopt er dus tegelijkertijd in meerdere lidstaten een aanvraag. Dan kan de lidstaat wél het oordeel van een andere lidstaat overnemen. Dit staat in het derde lid van artikel 46.

Besluit een lidstaat om een oordeel over te nemen? Dan moet deze zichzelf en de lidstaten waarvan het oordeel is, laten opnemen in bijlage VII. De lidstaten die in deze bijlage staan, zijn verplicht het oordeel over de mate van arbeidsongeschiktheid van de andere lidstaten op deze bijlage over te nemen. Dat oordeel is bindend. Nederland staat niet op deze bijlage en neemt dus geen beoordelingen van andere lidstaten over, maar stelt altijd zelf de mate van arbeidsongeschiktheid vast. Dit betekent overigens niet dat een betrokkene altijd naar Nederland moet komen voor geneeskundig onderzoek. Meer hierover leest u in artikel 87.

Is dit artikel anders dan in de vorige verordening?

Ja. In artikel 40, lid 3 van Verordening (EEG) 1408/71 stond nog een bijzondere bepaling over de gelijkstelling van tijdvakken van ziekte of arbeidsongeschiktheid. Die tijdvakken moeten in bepaalde lidstaten vooraf gaan aan een arbeidsongeschiktheidsuitkering. In de nieuwe verordening staat deze bepaling niet meer. Deze verordening voorziet namelijk met artikel 5 in de gelijkstelling van tijdvakken, feiten en gebeurtenissen. Het resultaat hiervan komt overeen met dat van artikel 40 in Verordening (EEG) 1408/71.

Corresponderende artikelen

- Artikel 43 tot en met 53 Verordening (EG) 987/2009
- Artikel 40 Verordening (EEG) 1408/71

Verergering van invaliditeit

Artikel 47

Tekst van het artikel

1. Ingeval de invaliditeit van een persoon die uitkeringen op grond van de wetgeving van een of meer lidstaten geniet, toeneemt, zijn de volgende bepalingen van toepassing, rekening houdende met de toeneming van de invaliditeit:

a) de uitkeringen worden toegekend in overeenstemming met hoofdstuk 5, dat van overeenkomstige toepassing is;

b) als de betrokkene echter onderworpen geweest is aan twee of meer A-wetgevingen en er sinds de toekenning van de prestaties geen wetgeving van een andere lidstaat op hem van toepassing is geweest, worden de prestaties echter toegekend overeenkomstig artikel 44, lid 2.

2. Indien het totale bedrag van de op grond van lid 1 verschuldigde uitkering of uitkeringen

minder bedraagt dan het bedrag van de uitkering welke de betrokkene genoot voor rekening van het orgaan dat de uitkeringen voordien verschuldigd was, is bedoeld orgaan verplicht hem een aanvulling gelijk aan het verschil tussen bedoelde bedragen te verlenen.

3. Indien de betrokkene geen recht op uitkering heeft voor rekening van een orgaan van een andere lidstaat, is het bevoegde orgaan van de voorheen bevoegde lidstaat verplicht de uitkeringen toe te kennen overeenkomstig de door het orgaan toegepaste wetgeving, daarbij in voorkomend geval rekening houdend met de verergering en met artikel 45.

Wat houdt dit artikel in?

Na een eerste beoordeling en na toekenning van een uitkering kan iemands arbeidsongeschiktheid toenemen. Het kan zijn dat de betrokkene na toekenning van de uitkering niet meer gewerkt heeft. Misschien heeft hij wel gewerkt, bijvoorbeeld in een andere lidstaat. Of betrokkene nu wel of niet (in een andere) lidstaat heeft gewerkt, mogelijk kan hij door de toegenomen arbeidsongeschiktheid een arbeidsongeschiktheidsuitkering krijgen uit een lidstaat waar hij in het verleden gewerkt heeft en waar hij eerder geen recht had op een uitkering.

Als iemand een arbeidsongeschiktheidsuitkering uit minstens één lidstaat ontvangt en de arbeidsongeschiktheid neemt toe, dan moet het recht op arbeidsongeschiktheidsuitkering opnieuw beoordeeld worden met toepassing van artikel 50. Dit staat in artikel 50 tot en met 60 van hoofdstuk 5. De toegenomen arbeidsongeschiktheid is daarbij het uitgangspunt. Het maakt niet uit of de betrokkene na de eerste toekenning van een arbeidsongeschiktheidsuitkering heeft gewerkt of niet. Deze regel geldt ook als de betrokkene een uitkering krijgt uit een lidstaat met een A-wetgeving en de betrokkene na toekenning nog heeft gewerkt in een of meer andere lidstaten met een A-wetgeving.

Krijgt iemand een arbeidsongeschiktheidsuitkering uit een lidstaat met een A-wetgeving? En heeft hij niet meer gewerkt nadat hij arbeidsongeschikt raakte? Dan beoordeelt die lidstaat of de betrokkene door de toename van de arbeidsongeschiktheid recht heeft op een andere uitkering.

In artikel 47, lid 2 en 3 staat een garantieregeling. Deze regeling moet voorkomen dat een nieuwe beoordeling bij toegenomen arbeidsongeschiktheid leidt tot een lagere uitkering. Valt het totaalbedrag van de nieuwe uitkeringen lager uit dan het bedrag dat betrokkene ontving vóór de toename van de arbeidsongeschiktheid? Dan moet de laatst bevoegde lidstaat het bedrag aanvullen tot het oude niveau. Kent de laatst bevoegde lidstaat helemaal geen uitkering toe? Dan

is de lidstaat die al uitkering betaalt, verplicht de situatie van de betrokkene opnieuw volledig te beoordelen volgens de eigen nationale wetgeving.

Toename van arbeidsongeschiktheid

Wat een toename van arbeidsongeschiktheid is, bepaalt elke lidstaat aan de hand van de eigen wetgeving. Geeft een betrokkene aan dat zijn situatie is verergerd, dan moeten alle lidstaten waar de betrokkene verzekerd was de situatie beoordelen volgens de eigen wetgeving.

Van arbeidsongeschiktheidstoename is voor de WIA-uitkering alleen sprake als:

- de betrokkene een WIA-WGA-loongerelateerde uitkering heeft en volledig, duurzaam arbeidsongeschikt raakt (IVA);
- de betrokkene een WIA-WGA-loonaanvullings- of vervolgutkering heeft en het arbeidsongeschiktheidspercentage wordt verhoogd (al dan niet tot IVA).

Voorbeeld

Een werknemer die minder dan 35% arbeidsongeschikt is, komt niet in aanmerking voor een WIA-uitkering. Verergerd zijn situatie en raakt hij tussen de 35% en 80% arbeidsongeschikt, dan heeft hij wel recht op een WIA-uitkering. Mits hij voldoet aan alle andere voorwaarden voor een arbeidsongeschiktheidsuitkering. Volgens de Verordening (EG) 883/2004 is hier geen sprake van een toename, maar van een eerste vaststelling van het recht op een WIA-uitkering. Neemt de arbeidsongeschiktheid verder toe, dan is er juridisch gezien wél sprake van een toename en moet de lidstaat eventueel artikel 47 toepassen.

Is dit artikel anders dan in de vorige verordening?

Ja. In artikel 41, lid 1d van Verordening (EEG) 1408/71 stond een speciale regeling voor Nederland. Deze regeling was bedoeld voor situaties waarin de arbeidsongeschiktheid toeneemt en de oorspronkelijke oorzaak van de arbeidsongeschiktheid en de verergering voortkomen uit dezelfde beroepsziekte. Deze bijzondere bepaling staat niet meer in de nieuwe verordening: in hoofdstuk 2 van titel III leest u meer over arbeidsongevallen en beroepsziekten die gelden voor Nederland.

Corresponderende artikelen

- Artikel 43 tot en met 53 Verordening (EG) 987/2009
- Artikel 41; artikel 49 Verordening (EEG) 1408/71

Omzetting van invaliditeitsuitkeringen in ouderdomsuitkeringen

Artikel 48

Tekst van het artikel

- 1. Invaliditeitsuitkeringen worden in voorkomend geval omgezet in ouderdomsuitkeringen overeenkomstig de voorwaarden van de wetgeving of wetgevingen op grond waarvan zij zijn toegekend en met inachtneming van hoofdstuk 5.*
- 2. Indien een persoon die invaliditeitsuitkeringen ontvangt op grond van artikel 50 aanspraak kan maken op ouderdomsuitkeringen krachtens de wetgeving van een of meer andere lidstaten, blijft elk orgaan dat invaliditeitsuitkeringen verschuldigd is krachtens de wetgeving van de lidstaat, aan die persoon de invaliditeitsuitkeringen verstrekken waarop de betrokkene krachtens de door het betrokken orgaan toegepaste wetgeving recht heeft en wel tot het tijdstip waarop lid 1 door dit orgaan kan worden toegepast of, anders, zolang de betrokkene voldoet aan de voorwaarden voor het ontvangen van die uitkeringen.*
- 3. Indien de krachtens de wetgeving van een lidstaat overeenkomstig artikel 44 toegekende invaliditeitsuitkeringen worden omgezet in ouderdomsuitkeringen en de betrokkene nog niet voldoet aan de bij de wetgeving van een of meer andere lidstaten gestelde voorwaarden voor het recht op deze uitkeringen, ontvangt de betrokkene met ingang van de dag van de omzetting invaliditeitsuitkeringen van laatstgenoemde lidstaat of lidstaten. De toekenning van deze invaliditeitsuitkeringen valt onder hoofdstuk 5 alsof dit hoofdstuk van toepassing was op het tijdstip waarop de arbeidsongeschiktheid met de daaropvolgende invaliditeit ontstond, tot het tijdstip waarop de betrokkene voldoet aan de bij de betrokken nationale wetgeving of wetgevingen gestelde voorwaarden voor het recht op ouderdomsuitkeringen, of, indien niet in een dergelijke omzetting is voorzien, zolang hij recht heeft op invaliditeitsuitkeringen krachtens die betrokken wetgeving of wetgevingen.*
- 4. De krachtens artikel 44 vastgestelde invaliditeitsuitkeringen worden overeenkomstig hoofdstuk 5 opnieuw berekend, zodra de rechthebbende voldoet aan de bij een B-wetgeving gestelde voorwaarden voor het recht op invaliditeitsuitkeringen dan wel ouderdomsuitkeringen krachtens de wetgeving van een andere lidstaat ontvangt.*

Wat houdt dit artikel in?

Vanaf welke leeftijd mensen een ouderdomspensioen ontvangen, verschilt per lidstaat. In sommige lidstaten kunnen arbeidsongeschikten ook eerder in aanmerking komen voor een ouderdomspensioen. Dit kan negatieve gevolgen hebben voor rechten die de betrokkene in een

andere lidstaat heeft. Artikel 48 voorkomt dit met coördinatieregels voor de samenloop van arbeidsongeschiktheids- en ouderdomsuitkeringen. Uitgangspunt blijft dat elke lidstaat bepaalt op welk moment en onder welke voorwaarden iemand een ouderdomspensioen krijgt en onder welke voorwaarden een ouderdomspensioen de arbeidsongeschiktheidsuitkering vervangt.

Artikel 48 maakt onderscheid tussen arbeidsongeschiktheidsuitkeringen die op grond van B-wetgeving (artikel 46) zijn toegekend en arbeidsongeschiktheidsuitkeringen die op grond van A-wetgeving (artikel 44) zijn toegekend.

Een arbeidsongeschiktheidsuitkering op grond van artikel 46

Worden ouderdoms- en arbeidsongeschiktheidsuitkeringen toegekend op grond van artikel 46, lid 1? Dan gelden hiervoor de regels van hoofdstuk 5. Beëindigt een lidstaat een arbeidsongeschiktheidsuitkering omdat een betrokkene recht krijgt op een ouderdomsuitkering terwijl een of meer andere lidstaten dat (nog) niet doen? En omdat een of meer andere lidstaten dat (nog) niet doen? Dan moeten die andere lidstaten de arbeidsongeschiktheidsuitkering blijven doorbetalen. Deze lidstaten mogen de arbeidsongeschiktheidsuitkering pas stoppen op het moment dat zij volgens de eigen wetgeving verplicht zijn een ouderdomspensioen te betalen of op het moment dat betrokkene niet meer aan de voorwaarden voldoet.

Een arbeidsongeschiktheidsuitkering op grond van artikel 44

Heeft een lidstaat met een A-wetgeving een arbeidsongeschiktheidsuitkering toegekend op grond van artikel 44? Dan is de situatie gecompliceerder. Houd rekening met twee situaties:

- Een ouderdomsuitkering wordt altijd vastgesteld volgens de regels van hoofdstuk 5. Bij ouderdomspensioenen zijn er geen risicostelsels, alleen opbouwstelsels. Vervangt een ouderdomspensioen een arbeidsongeschiktheidsuitkering die is toegekend op grond van een A-wetgeving? En kennen de andere lidstaten waar de betrokkene verzekerd was geen ouderdomspensioen toe? Dan verliest de betrokkene een groot deel van zijn inkomen.

De andere lidstaten moeten in deze situatie alsnog een arbeidsongeschiktheidsuitkering toekennen totdat de betrokkene ook in die lidstaten recht heeft op een ouderdomspensioen. De lidstaten moeten de arbeidsongeschiktheidsuitkering vaststellen alsof er op het moment dat de betrokkene arbeidsongeschikt raakte een B-stelsel was. De lidstaten mogen de uitkering pas uitbetalen vanaf het moment dat de eerste lidstaat een

ouderdomspensioen heeft toegekend. Vanaf het moment dat de lidstaten een arbeidsongeschiktheidsuitkering uitkeren, gelden de regels van hoofdstuk 5.

Ook hier geldt: elke keer als zich een relevante wijziging voordoet, moet de lidstaat de uitkering opnieuw berekenen en vaststellen. Bijvoorbeeld bij een wijziging in de mate van arbeidsongeschiktheid of omdat een andere lidstaat een arbeidsongeschiktheidsuitkering of een ouderdomspensioen gaat toekennen.

- Een tweede mogelijke situatie staat in artikel 48, lid 4. Als een lidstaat met een A-wetgeving een uitkering heeft toegekend en de betrokkene krijgt op een bepaald moment een ouderdoms- of arbeidsongeschiktheidsuitkering uit een andere lidstaat met een B-wetgeving, dan zou dit een onevenredig voordeel kunnen opleveren voor de betrokkene. Daarom bepaalt het vierde lid dat de lidstaat met een A-wetgeving de uitkering in dat geval opnieuw moet vaststellen zoals hoofdstuk 5 beschrijft.

Is dit artikel anders dan in de vorige verordening?

Nee. Het artikel is gelijk aan dat in Verordening (EEG) 1408/71.

Bijzondere bepalingen betreffende ambtenaren

Artikel 49

Tekst van het artikel

De artikelen 6 en 44, 46, 47, 48 en artikel 60, leden 2 en 3, zijn van overeenkomstige toepassing op personen die onderworpen zijn aan een bijzonder stelsel voor ambtenaren.

Wat houdt dit artikel in?

Verschillende Europese lidstaten kennen een bijzonder stelsel van invaliditeitsuitkeringen voor ambtenaren. In artikel 49 staat dat de bepalingen van hoofdstuk 4 ook van toepassing zijn op deze bijzondere stelsels voor ambtenaren. Artikel 45 over de gelijkstelling van tijdvakken is hierop een uitzondering. Hoe lidstaten tijdvakken mogen samentellen voor stelsels van ambtenaren staat in artikel 60, lid 2 en 3.

Voor Nederland heeft dit artikel geen betekenis, omdat we geen bijzonder stelsel voor ambtenaren kennen. Ook aanvullende regelingen op uitkeringen die in collectieve arbeidsovereenkomsten voor ambtenaren staan, vallen niet onder bijzondere stelsels.

Is dit artikel anders dan in de vorige verordening?

Ja. Artikel 43 bis van Verordening (EEG) 1408/71 is vergelijkbaar met artikel 49 van de nieuwe verordening. Artikel 43 bis, lid 1 en artikel 49 komen inhoudelijk volledig overeen, maar artikel 43 bis, lid 2 en 3 komen niet terug in de nieuwe verordening. Inhoudelijk leidt dat niet tot wijzigingen.

- Artikel 43 bis, lid 2 van Verordening (EEG) 1408/71 gaf een uitzondering op de regel dat tijdvakken van verzekering of wonen in andere lidstaten meetellen. Deze bepaling heeft betrekking op tijdvakken die de betrokkene als ambtenaar heeft vervuld of tijdvakken die daarmee vergelijkbaar zijn. In artikel 49 van de nieuwe verordening staat alleen een verwijzing naar artikel 60 waarin een vergelijkbare regel staat over gelijkstelling van tijdvakken voor ambtenaren.
- Artikel 43 bis, lid 3 van Verordening (EEG) 1408/71 gaf aan dat het salaris moest meewegen wanneer een lidstaat de hoogte van de arbeidsongeschiktheidsuitkering bepaalde. In artikel 56 van Verordening (EG) 883/2004 staat een vergelijkbare bepaling. Artikel 49 verklaart artikel 46 (en daarmee hoofdstuk 5) van overeenkomstige toepassing. Daarom geldt artikel 56 ook voor uitkeringen in het kader van stelsels voor ambtenaren. Artikel 43 bis lid 3 van Verordening (EEG) 1408/71 is overbodig geworden.

Corresponderende artikelen

- Artikel 43 tot en met 53 Verordening (EG) 987/2009
- Artikel 43 bis Verordening (EEG) 1408/71

Ouderdoms- en nabestaandenpensioen

Titel III - hoofdstuk 5

Wat vindt u in deze titel?

Inhoud

Titel III, hoofdstuk 5 omschrijft de voorwaarden waaronder een persoon recht heeft op een ouderdoms- of nabestaandenpensioen. Dit hoofdstuk heeft ook betrekking op personen die recht hebben op een invaliditeitsuitkering.

Zoals in de toelichting bij artikel 44 van deze verordening staat, kent de Europese Unie twee soorten uitkeringen bij arbeidsongeschiktheid: risicostelsels en opbouwstelsels. Rekening houdend met dit verschil maakt deze verordening onderscheid tussen lidstaten met een A-wetgeving en lidstaten met een B-wetgeving. A-wetgevingen zijn de risicostelsels die in bijlage VI staan. B-wetgevingen zijn alle overige wetgevingen.

De Nederlandse WIA is een risicoverzekering. Om als A-wetgeving van de bijzondere coördinatie-methode in artikel 44 te kunnen profiteren, moeten de invaliditeitsuitkeringen in bijlage VI staan. Aangezien Nederland niet in die bijlage staat, is onze WIA-verzekering een B-wetgeving. Raakt iemand arbeidsongeschikt en is hij in meerdere lidstaten met een B-wetgeving verzekerd geweest of wisselend in lidstaten met een B- en een A-wetgeving? Dan moet de lidstaat de uitkering vaststellen volgens hoofdstuk 5. Dit staat in artikel 46 (zie ook de toelichting op dit artikel 46).

Dit betekent dat de berekeningsmethode van hoofdstuk 5 – de pro rata-pensioenmethode – ook op arbeidsongeschiktheidsuitkeringen (primair geregeld in hoofdstuk 4) wordt toegepast.

Algemene bepalingen

Artikel 50

Tekst van het artikel

1. Alle bevoegde organen stellen het recht op uitkering vast op grond van alle wetgevingen van de lidstaten die op de betrokkene van toepassing zijn geweest, indien een daartoe strekkend verzoek

is ingediend, tenzij de betrokkene uitdrukkelijk verzoekt om uitstel van de toekenning van de ouderdomsuitkeringen krachtens de wetgeving van een of meer lidstaten.

2. Indien de betrokkene op een bepaald tijdstip niet of niet meer voldoet aan de voorwaarden van alle wetgevingen van de lidstaten die op hem van toepassing zijn geweest, houden de organen die de wetgeving toepassen aan welke voorwaarden wel is voldaan, bij de berekening overeenkomstig artikel 52, lid 1, onder a) of b), geen rekening met de tijdvakken die zijn vervuld onder de wetgevingen aan welke voorwaarden niet of niet meer is voldaan, als dat resulteert in een lager bedrag aan uitkering.

3. Lid 2 wordt dienovereenkomstig toegepast voor zover de betrokkene uitdrukkelijk verzocht heeft om uitstel van de toekenning van een of meer ouderdomsuitkeringen.

4. Een nieuwe berekening wordt ambtshalve uitgevoerd zodra aan de in de andere wetgevingen gestelde voorwaarden is voldaan of indien de betrokkene verzoekt om toekenning van een ouderdomsuitkering welke op grond van lid 1 is uitgesteld, tenzij met de tijdvakken die onder andere wetgevingen zijn vervuld reeds rekening wordt gehouden overeenkomstig de leden 2 of 3.

Wat houdt dit artikel in?

Iemand die recht denkt te hebben op een invaliditeitsuitkering, een ouderdoms- of nabestaandenpensioen moet daarvoor een verzoek indienen bij het bevoegde orgaan van zijn woonplaats of bij het orgaan van de lidstaat waar hij als laatste heeft gewerkt. Dit hoeft niet als de betrokkene op grond van de wetgeving van een of meer lidstaten uitdrukkelijk verzoekt om de toekenning van de ouderdomsuitkeringen uit te stellen.

In artikel 45 van Verordening (EG) 987/2009 staat dat betrokkene een uitkeringsverzoek alleen hoeft in te dienen bij het bevoegde orgaan van zijn woonplaats of bij het bevoegde orgaan in de lidstaat waar hij als laatste gewerkt heeft. Het bevoegde orgaan stuurt het verzoek dan door naar alle andere lidstaten waar de betrokkene ooit verzekerd is geweest. Vervolgens moet elk bevoegd orgaan volgens de regels van de eigen wetgeving beoordelen of de aanvrager arbeidsongeschikt is en recht heeft op de arbeidsongeschiktheidsuitkering, het ouderdoms- of nabestaandenpensioen. Als de betrokkene er recht op heeft, dan beschrijft artikel 52 hoe de verschillende lidstaten de uitkeringen moeten vaststellen. Kort gezegd komt het erop neer dat elke lidstaat een uitkering verstrekt op basis van het aantal tijdvakken dat de betrokkene in die lidstaat verzekerd was.

Elke lidstaat geeft een eigen oordeel

Artikel 52 gaat ervan uit dat elke lidstaat waar de betrokkene verzekerd is geweest, ook een uitkering toekent. Dit hoeft niet zo te zijn. Elke lidstaat heeft namelijk een eigen stelsel voor

uitkeringen bij arbeidsongeschiktheid, ouderdom en overlijden. De beoordeling of iemand arbeidsongeschikt is en of de mate van arbeidsongeschiktheid recht geeft op een uitkering, kan in verschillende lidstaten verschillend uitvallen. Bovendien is arbeidsongeschiktheid geen statisch begrip en kunnen zich ontwikkelingen voordoen, waardoor de mate van arbeidsongeschiktheid toe- of afneemt en het recht op uitkering later ontstaat of juist vervalt. Het komt daardoor geregeld voor dat een aanvrager niet uit alle lidstaten waar hij verzekerd is geweest een arbeidsongeschiktheidsuitkering krijgt. Artikel 50 geeft regels voor deze situatie.

Hetzelfde geldt voor het recht op ouderdoms- en nabestaandenpensioen. Ook hiervoor kunnen de toekenningsvoorwaarden per lidstaat verschillen. Ouderdomsverzekeringen kunnen gebaseerd zijn op:

- wonen – zogenaamde ingezetenenstelsels;
- werken – de werknemersverzekeringen.

Daarnaast verschillen de pensioenleeftijden per lidstaat. Lidstaten kunnen ook uitgaan van flexibele pensioenleeftijden of wachttijden.

Overlijdensverzekeringen vallen uiteen in:

- opbouwstelsels;
- risicostelsels, zoals de Anw.

Daarnaast verschillen ook de voorwaarden voor een nabestaandenuitkering per lidstaat.

Berekening van uitkeringen en pensioenen

- In de eerste plaats mag een betrokkene geen financieel nadeel ondervinden van een berekening of herberekening. Uitgangspunt in artikel 52 is dat een lidstaat rekening houdt met alle verzekerde tijdvakken in alle lidstaten. Is het voor de aanvrager financieel voordeliger als tijdvakken uit de lidstaten die geen uitkering toekennen of deze intrekken, niet worden meegerekend? Dan zijn de lidstaten die wel een uitkering gaan toekennen verplicht die tijdvakken buiten beschouwing te laten. Dit staat in artikel 50, lid 2.
- In de tweede plaats moeten alle lidstaten waar de betrokkene verzekerd is geweest, een nieuwe berekening maken zodra een andere lidstaat alsnog een uitkering toekent of een eerder toegekende uitkering intrekt. Dit staat in artikel 50, lid 4.

De toelichting bij artikel 52 gaat uitgebreider in op deze uitzonderingen en licht ze toe met voorbeelden.

Uitstel ouderdomspensioen

In Nederland heeft op dit moment iedereen die 65 wordt recht op een AOW-pensioen. Het kabinet heeft plannen om de AOW-leeftijd te verhogen naar 67 jaar. Ook bestaat nu al de mogelijkheid om het AOW-pensioen vrijwillig te laten ingaan vanaf 67 jaar. In sommige lidstaten is er geen vast tijdstip waarop een ouderdomsuitkering ingaat. Het moment waarop iemand recht heeft op een ouderdomspensioen hangt af van het arbeidsverleden en soms van eventuele arbeidsongeschiktheid. In lidstaten met zo'n flexibel ouderdomspensioen kan de rechthebbende de uitkering meestal ook uitstellen. Dit uitstel kan leiden tot een hogere uitkering op een later tijdstip.

Maakt een betrokkene gebruik van de mogelijkheid om het ouderdomspensioen uit te stellen? Dan kan dat gevolgen hebben voor de ouderdoms- of invaliditeitsuitkering die andere lidstaten verstrekken. Zoals hiervoor aangegeven, houden lidstaten rekening met de tijdvakken die de betrokkene heeft vervuld in de lidstaat waar de betrokkene het pensioen uitstelt, tenzij dit leidt tot een lagere uitkering. Kent de lidstaat het uitgestelde pensioen alsnog toe? Dan moeten de andere lidstaten een nieuwe berekening maken, tenzij de tijdvakken uit die lidstaat al waren meegerekend.

Besluit P1 dat de Administratieve Commissie op 12 juni 2009 nam, geeft over de ambtshalve berekening van het vierde lid meer duidelijkheid. Namelijk over het moment dat deze moet plaatsvinden en waarmee het orgaan dat de berekening maakt rekening moet houden.

Is dit artikel anders dan in de vorige verordening?

Ja. Artikel 50 van de nieuwe verordening is korter, maar komt inhoudelijk in grote lijnen overeen met artikelen 44 en 49 van Verordening (EEG) 1408/71. Het uitgangspunt van artikel 50 is echter tegenovergesteld:

- Het uitgangspunt in Verordening (EEG) 1408/71 was dat tijdvakken uit lidstaten waarin iemand niet voldeed aan de voorwaarden voor een uitkering, alleen meetelden als die tijdvakken voor een hogere uitkering zouden zorgen.
- In de nieuwe verordening is het net andersom. Lidstaten moeten altijd rekening houden met tijdvakken waarin iemand verzekerd was in lidstaten waar de betrokkene niet aan de voorwaarden voor een arbeidsongeschiktheidsuitkering voldoet. Tenzij dit leidt tot een lagere uitkering.

Voor de praktijk heeft dit nieuwe uitgangspunt weinig gevolgen. Het blijft noodzakelijk om twee berekeningen te maken als iemand niet aan de voorwaarden uit alle lidstaten voldoet. En de betrokkene heeft altijd recht op de gunstigste uitkering.

Corresponderende artikelen

- Artikel 45; artikel 46; artikel 47 onder A, lid 1 en 47 onder C, lid 4 tot en met 7; artikel 51; artikel 52 Verordening (EG) 987/2009
- Artikel 44; artikel 49 Verordening (EEG) 1408/71
- Artikel 36; artikel 37; artikel 41 tot en met 43; artikel 50 Verordening (EEG) 574/72

Besluiten van de Administratieve Commissie

De Administratieve Commissie heeft op 12 juni 2009 besluit P1 genomen over de interpretatie van de artikelen 50, lid 4; 58 en 87, lid 5 die gaan over toekenning van invaliditeitspensioen en arbeidsongeschiktheidsuitkering, ouderdoms- en nabestaandenpensioenen.

Bijzondere bepalingen inzake samentelling van tijdvakken van verzekering of van wonen met het oog op het verkrijgen, het behoud of het herstel van het recht op uitkering

Artikel 51

Tekst van het artikel

1. Indien de wetgeving van een lidstaat de toekenning van bepaalde uitkeringen afhankelijk stelt van de voorwaarde dat de tijdvakken van verzekering uitsluitend zijn vervuld in specifieke al dan niet in loondienst of in een beroep verrichte werkzaamheden waarvoor een bijzonder stelsel geldt dat op personen wordt toegepast die al dan niet in loondienst die specifieke werkzaamheden verrichten, houdt het bevoegde orgaan van die lidstaat alleen rekening met de tijdvakken welke vervuld zijn onder de wetgeving van een andere lidstaat in het kader van een overeenkomstig stelsel of bij gebreke daarvan, in hetzelfde beroep of, in voorkomend geval, van dezelfde al dan niet in loondienst verrichte werkzaamheden. Indien de betrokkene, met inachtneming van de aldus vervulde tijdvakken, niet voldoet aan de voorwaarden om de betrokken uitkeringen te ontvangen krachtens een bijzonder stelsel, worden deze in aanmerking genomen bij de toekenning van de uitkeringen volgens het algemene stelsel of, bij gebreke daarvan, het stelsel dat, naar gelang van het geval, van toepassing is op arbeiders, respectievelijk bedienden, op voorwaarde dat de betrokkene aan een van die stelsels onderworpen is geweest.

2. Tijdvakken van verzekering die zijn vervuld krachtens een bijzonder stelsel van een lidstaat, worden in aanmerking genomen bij de toekenning van uitkeringen krachtens het algemene stelsel of, bij gebreke daarvan, het stelsel dat, naar gelang van het geval, van toepassing is op arbeiders

respectievelijk bedienden van een andere lidstaat, op voorwaarde dat de betrokkene bij een van deze stelsels aangesloten is geweest, zelfs indien de betrokken tijdvakken in laatstgenoemde lidstaat reeds krachtens een bijzonder stelsel in aanmerking zijn genomen.

3. Indien de wetgeving of een bijzondere regeling van een lidstaat het verkrijgen, het behoud of het herstel van het recht op uitkeringen afhankelijk stelt van de voorwaarde dat de betrokkene verzekerd is op het tijdstip van het intreden van de verzekerde gebeurtenis, wordt deze voorwaarde geacht te zijn vervuld indien de betrokkene voorheen op grond van de wetgeving of de bijzondere regeling van deze lidstaat verzekerd is geweest en, op het tijdstip van het intreden van de verzekerde gebeurtenis, voor hetzelfde risico onder de wetgeving van een andere lidstaat verzekerd is of, bij gebreke daarvan, indien voor hetzelfde risico onder de wetgeving van een andere lidstaat een uitkering is verschuldigd. Laatstgenoemde voorwaarde wordt echter geacht te zijn vervuld in de in artikel 57 bedoelde gevallen.

Wat houdt dit artikel in?

In de meeste lidstaten van de Europese Unie zijn het recht op arbeidsongeschiktheiduitkering en ouderdomspensioen, de duur van de uitkering en de hoogte afhankelijk van de perioden dat de betrokkene verzekerd was. Artikel 6 van deze verordening geeft aan dat verzekerde tijdvakken in andere lidstaten meegerekend moeten worden. De nabestaandenuitkering in Nederland is geen opbouwverzekering. De betrokkene hoeft daarvoor alleen aan de verzekeringsvoorwaarden te voldoen op het moment dat het risico intreedt. Artikel 51 geeft aanvullingen op de hoofdregels voor arbeidsongeschiktheids-, ouderdoms- en nabestaandenuitkeringen.

Bijzondere uitkeringsstelsels voor bepaalde beroepsgroepen

Verschillende lidstaten kennen naast een algemeen stelsel van arbeidsongeschiktheids-, ouderdoms- en nabestaandenuitkeringen, bijzondere stelsels voor bepaalde beroepsgroepen. Dergelijke stelsels zijn meestal gunstiger dan de algemene stelsels in die lidstaten. Voor zo'n bijzonder stelsel hoeft de lidstaat de tijdvakken van verzekering uit andere lidstaten alleen mee te nemen als die in een zelfde stelsel of in vergelijkbare beroepen en werkzaamheden zijn vervuld.

Voldoet de betrokkene niet aan de voorwaarden voor een bijzonder stelsel? Dan moet de lidstaat nagaan of de betrokkene wel in aanmerking komt voor een uitkering uit het algemene stelsel. Bij toepassing van het algemene stelsel moet de lidstaat dan wel alle verzekerde tijdvakken uit andere lidstaten meenemen. Ook de tijdvakken die de betrokkene in een bijzonder stelsel verzekerd was.

Voor Nederland heeft dit artikel in eerste instantie weinig betekenis, omdat Nederland geen bijzondere stelsels kent. Aanvullende regelingen die voor bepaalde groepen werknemers met de werkgever zijn afgesproken en zijn vastgelegd in de CAO, vallen niet onder de verordening (zie artikel 1 I van Verordening (EG) 883/2004). Lidstaten zonder bijzondere stelsels moeten tijdvakken van verzekering uit bijzondere stelsels wel meenemen als verzekerde tijdvakken in het algemene stelsel. Dit geldt bijvoorbeeld voor de WIA, een algemene regeling voor werknemers. Bij deze regeling maken we geen onderscheid tussen tijdvakken in een bijzonder of in een algemeen stelsel van verzekering.

Verzekeringsfictie

Als iemand een arbeidsongeschiktheids-, ouderdoms- of nabestaandenuitkering aanvraagt, dan moet elke lidstaat waar de betrokkene ooit verzekerd was deze aanvraag volgens artikel 50 beoordelen. In artikel 52 staat hoe lidstaten de arbeidsongeschiktheids-, ouderdoms- en nabestaandenuitkeringen moeten vaststellen.

Om in aanmerking te komen voor een Nederlandse arbeidsongeschiktheids- of overlijdensuitkering, is het vereist dat de betrokkene in Nederland verzekerd is op het moment dat de arbeidsongeschiktheid ontstaat of het overlijden plaatsvindt. Mensen die op dat moment in een andere lidstaat verzekerd zijn voldoen dus niet aan die voorwaarde. Bij de beoordeling maakt een lidstaat dus onderscheid tussen betrokkenen die wel verzekerd zijn voor de WIA of Anw op het moment van arbeidsongeschiktheid of overlijden en betrokkenen die dat niet zijn. Is de betrokkene op de datum van arbeidsongeschiktheid of overlijden niet verzekerd voor de WIA/Anw maar wel ooit in Nederland verzekerd geweest? Dan heeft de betrokkene op grond van de verordening mogelijk recht op een pro rata-WIA/Anw-uitkering. Dit artikel regelt dat voor de vaststelling daarvan uit moeten worden gegaan van de fictie dat de betrokkene wel verzekerd was.

Het derde lid van artikel 51 bepaalt dat er twee situaties zijn waarin de betrokkene niet (in Nederland) verzekerd is, maar dat toch moet worden aangenomen.

1. De aanvrager is op het moment dat hij arbeidsongeschikt raakt of overlijdt, verzekerd in een andere lidstaat.
2. De betrokkene ontvangt een arbeidsongeschiktheids- of nabestaandenuitkering uit een andere lidstaat.

De laatste situatie hangt samen met de manier waarop lidstaten met opbouwstelsels een arbeidsongeschiktheids- of nabestaandenuitkering verstrekken. In opbouwstelsels is het niet

noodzakelijk dat de betrokkene direct voorafgaand aan de gebeurtenis verzekerd was. Hij krijgt een uitkering op basis van wat hij eerder heeft opgebouwd. Tussen de laatste verzekerde periode en de toekenning van de uitkering kan de betrokkene daarom een periode niet verzekerd zijn.

Voorbeeld

Werknemer A heeft vijf jaar in België gewerkt, daarna vijf jaar in Nederland en vervolgens tien jaar in Duitsland, waarna de betrokkene tijdens zijn werk daar arbeidsongeschikt wordt. België, Nederland en Duitsland moeten een arbeidsongeschiktheidsbeoordeling doen. Aan de Nederlandse voorwaarde dat de betrokkene verzekerd moet zijn als hij arbeidsongeschikt raakt, heeft hij op grond van artikel 51, lid 3 voldaan omdat hij in Duitsland verzekerd was.

Voorbeeld

Werknemer A heeft vijf jaar in België gewerkt, daarna vijf jaar in Nederland en vervolgens tien jaar in Duitsland. De betrokkene werkt twee jaar niet en raakt dan arbeidsongeschikt. België, Nederland en Duitsland moeten een arbeidsongeschiktheidsbeoordeling doen. Aan de Nederlandse voorwaarde dat de betrokkene verzekerd moet zijn als hij arbeidsongeschikt raakt, heeft hij voldaan zodra België of Duitsland een uitkering toekennen.

Voor specifieke procedures die voor de verschillende lidstaten gelden verwijst het derde lid naar bijlage XI van Verordening (EG) 883/2004. Daarin staan regels voor de zorgverzekering, de toepassing van de Algemene Ouderdomswet (AOW), de Algemene nabestaandenwet (Anw) de Nederlandse arbeidsongeschiktheidswetgeving.

Is dit artikel anders dan in de vorige verordening?

Ja. De regeling van artikel 51 Verordening (EG) 883/2004 wijkt niet af van artikel 45 in Verordening (EEG) 1408/71. In het eerste lid van artikel 45 staat een algemene bepaling over de gelijkstelling van tijdvakken. Deze samentelling van tijdvakken is in deze verordening opgenomen in artikel 6. Op drie punten verschillen de artikelen wel van elkaar:

1. Het derde lid van artikel 51 is nieuw en vervangt de verzekeringsfictie uit bijlage VI van Verordening (EEG) 1408/71. De bepaling regelt de opening van het recht op uitkering als dit recht afhangt van verzekering op datum van de verzekerde gebeurtenis. Daarnaast verwijst het artikel naar artikel 57. Hierdoor moeten lidstaten ook een uitkering toekennen als het

tijdvak van verzekering minder dan een jaar is en de betrokkene alleen om die reden geen recht op uitkeringen heeft.

2. Verordening (EEG) 1408/71 maakte onderscheid tussen bijzondere stelsels voor werknemers en bijzondere stelsels voor zelfstandigen. In de nieuwe verordening bestaat dit onderscheid niet meer. Artikel 51, lid 1 van Verordening (EG) 883/2004 heeft betrekking op bijzondere stelsels voor beide groepen. In Verordening (EEG) 1408/71 staat als extra voorwaarde bij bijzondere stelsels voor zelfstandig werkenden dat die stelsels in een bijlage van de verordening staan. Die voorwaarde komt in artikel 51 van de nieuwe verordening niet meer terug.
3. De regeling voor werklozen in artikel 45, lid 6 van Verordening 1408/71 is vervallen omdat er nu aanwijsregels zijn voor werklozen in artikel 11, lid 3c van Verordening (EG) 883/2004.

Corresponderende artikelen

- Artikel 12; artikel 44; artikel 53 Verordening (EG) 987/2009
- Artikel 45 Verordening (EEG) 1408/71
- Artikel 15; artikel 46; artikel 47 Verordening (EEG) 574/72
- Bijlage XI Verordening (EG) 883/2004

Toekenning van uitkeringen

Artikel 52

Tekst van het artikel

1. Het bevoegde orgaan berekent het bedrag van de verschuldigde uitkering:

a) krachtens de door het orgaan toegepaste wetgeving alleen als uitsluitend op grond van de nationale wetgeving is voldaan aan de voorwaarden die recht geven op een uitkering (autonoom pensioen);

b) door eerst een theoretisch bedrag en vervolgens het werkelijke bedrag (uitkering pro rata) als volgt te berekenen:

i) het theoretische bedrag van de uitkering is gelijk aan de uitkering waarop de betrokkene aanspraak zou kunnen maken indien alle tijdvakken van verzekering en/of wonen, welke krachtens de wetgevingen van de andere lidstaten vervuld zijn, zouden zijn vervuld overeenkomstig de wetgeving die het orgaan op de datum van vaststelling van de uitkering toepast. Indien het bedrag

van de uitkering volgens deze wetgeving onafhankelijk is van de duur van de vervulde tijdvakken, wordt dit bedrag beschouwd als het theoretische bedrag;

ii) vervolgens stelt het bevoegde orgaan het werkelijke bedrag van de pro-rata uitkering vast door op het theoretische bedrag het verhoudingsgetal van de duur van de tijdvakken van verzekering en/of van wonen, welke vóór het intreden van de verzekerde gebeurtenis krachtens de door het orgaan toegepaste wetgeving zijn vervuld, en van de totale duur van de tijdvakken van verzekering en van wonen welke vóór het intreden van de verzekerde gebeurtenis krachtens de wetgevingen van alle betrokken lidstaten zijn vervuld.

2. In voorkomend geval past het bevoegde orgaan op het overeenkomstig lid 1, onder a) en b), berekende bedrag alle bepalingen toe inzake vermindering, schorsing of intrekking van de wetgeving krachtens welke deze uitkering wordt toegekend, binnen de grenzen van de artikelen 53 tot en met 55.

3. De betrokkene is gerechtigd om van het bevoegde orgaan van elke lidstaat het hoogste uitkeringsbedrag te ontvangen dat overeenkomstig het bepaalde in lid 1, onder a) en b), berekend is.

4. Indien de berekening overeenkomstig lid 1, onder a), in één bepaalde lidstaat altijd als resultaat heeft dat het autonome pensioen gelijk is aan of hoger is dan de overeenkomstig lid 1, onder b), berekende pro rata-uitkering, ziet het bevoegde orgaan van de pro rata-berekening af op voorwaarde dat:

i) dergelijke situatie wordt vermeld in deel 1 van bijlage VIII;

ii) op dit specifieke geval geen wetgeving van toepassing is die voorziet in anticumulatievoorschriften zoals bedoeld in de artikelen 54 en 55, tenzij de voorwaarden van artikel 55, lid 2, vervuld zijn; en

iii) artikel 57 niet van toepassing is in verband met tijdvakken die vervuld zijn onder de wetgeving van een andere lidstaat in de specifieke omstandigheden van het geval.

5. Niettegenstaande de leden 1, 2 en 3 wordt de pro rata-berekening niet toegepast voor regelingen waarbij tijdvakken geen rol spelen bij de berekening van de uitkeringen, mits die regelingen in deel 2 van bijlage VIII vermeld worden. In die gevallen heeft de betrokkene recht op de uitkering die is berekend in overeenstemming met de wetgeving van de betrokken lidstaat.

Wat houdt dit artikel in?

Artikel 52 beschrijft hoe de bevoegde organen van de lidstaten de ouderdoms- en nabestaandenpensioenen en arbeidsongeschiktheidsuitkeringen moeten vaststellen als iemand in meerdere lidstaten verzekerd is geweest en dus in meerdere lidstaten een aanvraag voor een dergelijke uitkering heeft ingediend. Aan de toepassing van artikel 52 gaat voor de

arbeidsongeschiktheidsuitkering een medische beoordeling vooraf. Dit staat in de artikelen 49 en 87 van Verordening 987/2009.

De vaststelling van de genoemde pensioenen bestaat uit drie stappen:

1. De lidstaat beoordeelt de aanvraag volgens de nationale wetgeving. Dit heet de autonome uitkering of het autonome pensioen. Zie lid 1a van artikel 52.
2. De lidstaat stelt een pro rata-uitkering vast. Zie lid 1b van artikel 52.
3. De lidstaat vergelijkt de uitkomsten van het autonome pensioen en de pro rata-uitkering en kent het hoogste bedrag toe aan de aanvrager.

Het autonome pensioen

Voor het autonome pensioen rekent een lidstaat uit waar iemand recht op heeft volgens de nationale wetgeving. Voor Nederland betekent dit dat we bepalen of iemand bijvoorbeeld recht heeft op een WIA-uitkering. Bij het autonome pensioen houdt een lidstaat dus geen rekening met tijdvakken vervuld in andere lidstaten en de verzekeringsfictie van artikel 51, lid 3.

Bepaalt de nationale wetgeving dat andere inkomsten of uitkeringen op de arbeidsongeschiktheidsuitkering in mindering worden gebracht (geanticumuleerd), dan geldt dit ook voor de berekening van het autonome pensioen. Andere inkomsten in mindering brengen is toegestaan, maar de nieuwe verordening kent wel een aantal beperkingen om te voorkomen dat lidstaten elkaars uitkeringen onbeperkt korten en dat de betrokkene geen uitkering overhoudt. Die beperkingen staan in de artikelen 53, 54, 55. Het tweede lid van artikel 52 stelt dat deze beperking ook geldt als een lidstaat het autonome pensioen berekent.

Voorbeeld

Werknemer A heeft vijf jaar in België gewerkt, daarna vijf jaar in Nederland en vervolgens tien jaar in Duitsland. Daarna raakt de betrokkene tijdens zijn werk arbeidsongeschikt. België, Nederland en Duitsland moeten de arbeidsongeschiktheid beoordelen.

Nederland beoordeelt eerst uitsluitend op basis van de Nederlandse wet en regels of de betrokkene recht heeft op een WIA-uitkering. Dit is niet het geval, want de betrokkene was op het moment dat hij arbeidongeschikt raakte niet in Nederland verzekerd. Het autonome pensioen is dus € 0. Zou de betrokkene na zijn werkzaamheden in Duitsland nog enige tijd in Nederland hebben gewerkt en was hij hier verzekerd toen hij arbeidsongeschikt raakte, dan zou een reguliere WIA-beoordeling van toepassing zijn. Andere inkomsten en

uitkeringen trekken we af van een WIA-uitkering. In het voorbeeld zouden we rekening moeten houden met eventuele uitkeringen die de aanvrager uit België of Duitsland ontvangt.

Pro rata-uitkering

De vaststelling van de pro rata-uitkering bestaat uit twee delen:

1. Uitgangspunt zijn alle tijdvakken waarin de aanvrager in alle lidstaten van de Europese Unie verzekerd was. Elke lidstaat waar betrokkene verzekerd was, moet een uitkering vaststellen alsof de betrokkene tijdens die tijdvakken alleen in die lidstaat verzekerd was. Voor Nederland komt dit neer op bijvoorbeeld een reguliere WIA-beoordeling waarbij de betrokkene op grond van artikel 51, lid 3 wel verzekerd moet zijn op de eerste ziektedag. De uitkomst is het zogenaamde theoretische bedrag.
2. Vervolgens moet de lidstaat nagaan tijdens welke tijdvakken de betrokkene daadwerkelijk in die lidstaat verzekerd was. Dit gebeurt door het theoretische bedrag te vermenigvuldigen met een breuk. In de teller van die breuk staan de tijdvakken die de betrokkene in Nederland verzekerd was en in de noemer van die breuk de tijdvakken dat betrokkene in alle lidstaten samengeteld verzekerd was. Het resultaat van deze vermenigvuldiging is de pro rata-uitkering.

Bij het vaststellen van een pro rata-uitkering past een lidstaat de nationale anticumulatieregels niet toe. In de manier waarop een de pro rata-uitkering wordt vastgesteld, is al rekening gehouden met uitkeringen uit andere lidstaten. Dit staat in artikel 54, lid 1.

Voorbeeld

Werknemer A heeft vijf jaar in België gewerkt, daarna vijf jaar in Nederland, vervolgens tien jaar in Duitsland, waarna betrokkene tijdens zijn werk arbeidsongeschikt raakt. België, Nederland en Duitsland moeten de arbeidsongeschiktheid beoordelen.

Een lidstaat moet de pro rata-uitkering als volgt berekenen: de aanvrager heeft twintig verzekerde jaren: vijf in België, vijf in Nederland en tien in Duitsland. Nederland stelt eerst een WIA-uitkering vast alsof de betrokkene alle twintig jaren in Nederland heeft gewerkt, zoals bij een standaard WIA-beoordeling. De uitkomst vermenigvuldigen we met 5/20. In de teller staan de daadwerkelijk in Nederland verzekerde jaren (5) en in de noemer alle in de Europese Unie verzekerde tijdvakken (20). De uitkomst is de pro rata-uitkering.

Vergelijking autonoom pensioen en pro rata-uitkering

De arbeidsongeschiktheidsuitkering komt tot stand door het autonome pensioen en de pro rata-uitkering met elkaar te vergelijken. De aanvrager heeft van elke lidstaat recht op de hoogste uitkering.

Lidstaten moeten dus altijd een autonoom pensioen en een pro rata-uitkering berekenen om een arbeidsongeschiktheidsuitkering vast te stellen. Hetzelfde geldt voor het nabestaandenpensioen. Voor het ouderdomspensioen hoeft een lidstaat alleen het autonoom pensioen te berekenen, omdat dit altijd even hoog is als of hoger is dan het pro rata-pensioen. Het ouderdomspensioen op grond van de Algemene Ouderdomswet staat dan ook vermeld in bijlage VIII, deel 1, onder Nederland.

Een lidstaat mag de pro rata-berekening niet toepassen op uitkeringen waarvan recht en hoogte niet afhankelijk zijn van tijdvakken van verzekering. Ook hiervoor geldt dat een lidstaat die meent dat dit het geval is, dit moet vastleggen in bijlage VIII. Nederland heeft van deze mogelijkheid geen gebruik gemaakt.

In het vierde lid van artikel 52 staat dat een lidstaat geen pro rata-berekening hoeft te maken als vaststaat dat het autonome pensioen altijd hoger is dan de pro rata-berekening. Als een lidstaat meent dat dit het geval is, moet de lidstaat dit vastleggen in bijlage VIII. In deze bijlage staan geen Nederlandse arbeidsongeschiktheidsregelingen.

De leden 4 en 5 van artikel 52 hebben voor de Nederlandse WIA-uitvoering en het nabestaandenpensioen geen betekenis maar wel voor het Nederlandse AOW-pensioen.

Aanvraag betrokkene voldoet niet aan voorwaarden van alle lidstaten

Artikel 52 gaat ervan uit dat elke lidstaat waar de betrokkene verzekerd is geweest, ook een uitkering toekent. Dat hoeft niet zo te zijn, want de toekenningsvoorwaarden voor een ouderdoms- of nabestaandenpensioen en de criteria voor arbeidsongeschiktheid verschillen per lidstaat. Het is ook denkbaar dat een lidstaat een toegekende uitkering op een later moment verlaagt of verhoogt. Voor deze situaties staan in artikel 50 twee bepalingen:

1. Alle lidstaten waar betrokkene verzekerd is geweest, moeten steeds een nieuwe berekening maken als een andere lidstaat alsnog een uitkering toekent of intrekt.
2. Een betrokkene mag geen financieel nadeel ondervinden van een berekening of herberekening. Een lidstaat die een uitkering berekent, moet rekening houden met verzekerde tijdvakken in alle lidstaten. Als een lidstaat geen uitkering toekent maar een andere lidstaat de verzekerde

tijdvakken uit die lidstaat wel meeneemt kan dat voor de betrokkene nadelig zijn. Hetzelfde geldt voor de situatie waarin een lidstaat een uitkering heeft toegekend maar die later intrekt. In artikel 50, lid 2 staat daarom dat de overgebleven lidstaten de tijdvakken buiten beschouwing moeten laten als dat leidt tot een lagere uitkering.

Voorbeeld

Werknemer A heeft 20 jaar in België gewerkt en drie jaar in Nederland alwaar hij arbeidsongeschikt raakt. Volgens Belgische wetgeving is hij niet arbeidsongeschikt en België kent dan ook geen uitkering toe. Zou Nederland nu de Belgische tijdvakken buiten beschouwing laten, dan zou betrokkene geen recht hebben op een loongerelateerde uitkering omdat hij niet aan de 4 uit 5 eis van de WIA voldoet. Op grond van artikel 50, lid 2 moet Nederland de Belgische tijdvakken wel meenemen.

Is dit artikel anders dan in de vorige verordening?

Ja. Artikel 46, lid 4 van Verordening (EEG) 1408/71 kende nog een bepaling over multilaterale verdragen. Nu in de nieuwe verordening de voorrangsbepaling voor multilaterale verdragen is komen te vervallen, vervalt deze bepaling ook. Meer hierover leest u in de toelichting op artikel 8 van Verordening (EG) 883/2004.

Corresponderende artikelen

- Artikel 43; artikel 45B; artikel 47, onder A en C; artikel tot en met 50; artikel 56; artikel 87 Verordening (EG) 987/2009
- Artikel 46 Verordening (EEG) 1408/71
- Bijlage IV, deel C, onder R, Nederland Verordening (EEG) 1408/71
- Artikel 36; artikel 45; artikel 48 Verordening (EEG) 574/72
- Bijlagen VIII Verordening (EG) 883/2004

Anticumulatiebepalingen

Artikel 53

Tekst van het artikel

1. Samenloop van invaliditeits-, ouderdoms- en nabestaandenuitkeringen die worden berekend of toegekend op basis van tijdvakken van verzekering en/of wonen welke door eenzelfde persoon zijn vervuld, wordt beschouwd als samenloop van uitkeringen van dezelfde aard.

2. Samenloop van uitkeringen die in de zin van lid 1 niet als uitkeringen van dezelfde aard kunnen worden aangemerkt, wordt beschouwd als samenloop van uitkeringen van verschillende aard.

3. De volgende bepalingen zijn van toepassing op in de wetgeving van een lidstaat opgenomen anticumulatiebepalingen in geval van samenloop van een invaliditeits-, ouderdoms- of nabestaandenprestatie met een prestatie van dezelfde aard, een prestatie van een andere aard of andere inkomsten:

a) het bevoegde orgaan houdt alleen rekening met de in een andere lidstaat verworven uitkeringen of inkomsten indien de door het orgaan toegepaste wetgeving bepaalt dat met in het buitenland verkregen uitkeringen of inkomsten rekening wordt gehouden;

b) het bevoegde orgaan houdt rekening met het door een andere lidstaat te betalen bedrag aan uitkeringen vóór aftrek van belastingen, socialezekerheidspremies en andere inhoudingen, tenzij de door het orgaan toegepaste wetgeving bepaalt dat de anticumulatievoorschriften na die inhoudingen moeten worden toegepast, volgens de voorwaarden en procedures van de toepassingsverordening;

c) het bevoegde orgaan houdt geen rekening met het bedrag van de krachtens de wetgeving van een andere lidstaat verkregen uitkeringen die worden toegekend op basis van een vrijwillige verzekering of vrijwillig voortgezette verzekering;

d) indien een enkele lidstaat anticumulatiebepalingen toepast, omdat de betrokkene hetzij uitkeringen van dezelfde of van verschillende aard ontvangt overeenkomstig de wetgeving van andere lidstaten, hetzij inkomsten ontvangt die zijn verworven in een andere lidstaat, kan de verschuldigde uitkering alleen worden verminderd ter hoogte van het bedrag van dergelijke uitkeringen of dergelijke inkomsten.

Wat houdt dit artikel in?

De meeste nationale wetgevingen kennen de mogelijkheid om inkomsten of andere uitkeringen in mindering te brengen op de ouderdoms-, nabestaanden of invaliditeitsuitkering. Dat uitgangspunt blijft in de nieuwe verordening bestaan. Maar als elke lidstaat zijn eigen bepalingen onverkort

toepast, zou de rechthebbende op een uitkering uit meerdere lidstaten daarvan onevenredig nadeel kunnen hebben. Om dat te voorkomen, geven de artikelen 53, 54 en 55 enkele beperkingen. Deze artikelen moet u lezen in onderlinge samenhang.

- Artikel 53 maakt een onderscheid tussen uitkeringen van dezelfde aard en uitkeringen van verschillende aard. Artikel 53 geeft dan een aantal algemene regels die lidstaten moeten aanhouden als ze inkomsten en uitkeringen anticumuleren.
- Artikel 54 geeft enkele specifieke bepalingen voor uitkeringen van dezelfde aard.
- Artikel 55 geeft enkele specifieke bepalingen voor uitkeringen van verschillende aard.

Uitkeringen van dezelfde aard zijn invaliditeits-, ouderdoms- en nabestaandenuitkeringen, vastgesteld op basis van door eenzelfde persoon vervulde tijdvakken van verzekering of wonen. Bijvoorbeeld wanneer iemand ouderdomsuitkeringen uit verschillende lidstaten ontvangt omdat hij deze heeft opgebouwd door in verschillende lidstaten te werken. Tijdvakken die een ander persoon heeft vervuld, tellen niet mee. Een buitenlands invaliditeitspensioen dat iemand op basis van eigen verzekering heeft opgebouwd en een aan dezelfde persoon toekomende weduwen- en wezenuitkering zijn uitkeringen van verschillende aard. Het invaliditeitspensioen kennen lidstaten namelijk toe op basis van eigen verzekeringen en de weduwen- en wezenuitkering op basis verzekeringstijdvakken die anderen hebben vervuld.

Lidstaten moeten de volgende regels aanhouden als ze bedragen in mindering brengen:

- Uitkeringen of inkomsten uit andere lidstaten mogen lidstaten alleen in mindering brengen als ze hiervoor bevoegd zijn volgens de nationale wetgeving.
- Bij de verrekening van uitkeringen en inkomsten gaan lidstaten uit van het bruto-bedrag dat de andere lidstaat heeft vastgesteld. Dat is het bedrag vóór aftrek van belasting, socialezekerheidspremies en andere inhoudingen. Onder voorwaarden is het mogelijk de netto-bedragen van de uitkering af te trekken. De nationale wetgeving moet dan wel in die mogelijkheid voorzien.
- Uitkeringen die door lidstaten zijn toegekend op basis van een vrijwillige of vrijwillig voortgezette verzekering, mogen niet in mindering worden gebracht.
- Het bedrag dat een lidstaat in mindering brengt, mag nooit meer zijn dan het bedrag dat de rechthebbende aan buitenlandse uitkeringen of inkomsten ontvangt.

Wil een lidstaat uitkeringen en inkomsten uit andere lidstaten van de door hen te betalen uitkering aftrekken? Dan maakt het niet uit of de rechthebbende deze buitenlandse uitkeringen of inkomsten al voor de toekenning van de Nederlandse uitkering ontving. Uitkeringen of inkomsten die de

rechthebbende na toekenning van een Nederlandse uitkering nog gaat ontvangen, kan Nederland vanaf dat moment in mindering brengen.

Is dit artikel anders dan in de vorige verordening

Ja. De anticumulatiebepalingen in artikel 53 van Verordening (EG) 883/2004 wijken niet af van de anticumulatiebepalingen in artikel 46 bis van Verordening (EEG) 1408/71. Nieuw in artikel 53 is dat lidstaten onder voorwaarden ook netto-bedragen in mindering kunnen brengen. Welke voorwaarden dat zijn, leest u in Verordening (EG) 987/2009.

Corresponderende artikelen

- Artikel 43, lid 3 Verordening (EG) 987/2009
- Artikel 46 bis Verordening (EEG) 1408/71
- Bijlage XI Verordening (EG) 883/2004

Bijzondere bepalingen voor de samenloop van prestaties van dezelfde aard

Artikel 54

Tekst van het artikel

1. In geval van samenloop van uitkeringen van dezelfde aard die verschuldigd zijn krachtens de wetgeving van twee of meer lidstaten, worden de anticumulatievoorschriften waarin de wetgeving van een lidstaat voorziet, niet toegepast op een pro rata-uitkering.

2. De anticumulatievoorschriften zijn alleen op een onafhankelijke prestatie van toepassing indien het een uitkering betreft:

a) waarvan het bedrag onafhankelijk is van de duur van de tijdvakken van verzekering of wonen, of

b) waarvan het bedrag wordt bepaald op basis van een fictief tijdvak dat geacht wordt te zijn vervuld tussen de datum waarop de verzekerde gebeurtenis is ingetreden en een latere datum, voorzover die samenvalt:

- i) met een uitkering van hetzelfde type, tenzij twee of meer lidstaten een overeenkomst hebben gesloten om te voorkomen dat hetzelfde fictieve tijdvak meer dan één keer wordt meegerekend, of*
- ii) met een uitkering als bedoeld onder a).*

De onder a) en b) bedoelde uitkeringen en overeenkomsten zijn vermeld in bijlage IX.

Wat houdt dit artikel in?

Artikel 54 geeft bijzondere regels voor de samenloop van uitkeringen van dezelfde aard.

Lidstaten die een pro rata-uitkering vaststellen, kunnen de nationale anticumulatieregels niet toepassen. De wijze waarop lidstaten een pro rata-uitkering moeten vaststellen, houdt al rekening met uitkeringen uit andere lidstaten. Om twijfel hierover te voorkomen, staat dit expliciet in artikel 54 lid 1.

Lidstaten kunnen de anticumulatiebepalingen alleen toepassen als de hoogte van de uitkering onafhankelijk is van de duur van de tijdvakken van verzekering of wonen of als de hoogte van de uitkering gebaseerd is op een fictief tijdvak. Een regeling die aan een van deze voorwaarden voldoet, moet een lidstaat laten opnemen in bijlage IX van Verordening (EG) 883/2004. Nederland heeft dat gedaan voor de Anw, WAO, WAZ en WIA. Daarom kan Nederland bij de toekenning van deze uitkeringen en de berekening van het autonome pensioen uitkeringen en inkomsten uit andere lidstaten hiervan aftrekken. Dit moet wel gebeuren volgens de nationale bepalingen en de voorschriften van de verordening.

Nederland heeft geen uitkeringen als bedoeld in artikel 54, lid 2b op bijlage IX, laten plaatsen.

Is dit artikel anders dan in de vorige verordening?

Nee. Het artikel is gelijk aan dat in de Verordening (EEG) 1408/71.

Corresponderende artikelen

- Artikel 46 ter Verordening (EEG) 1408/71
- Bijlage IV, deel D Verordening (EEG) 1408/71
- Bijlage IX Verordening (EG) 883/2004

Samenloop van een of meer uitkeringen van verschillende aard

Artikel 55

Tekst van het artikel

1. *Indien het voor het ontvangen van uitkeringen van verschillende aard of andere inkomsten vereist is dat de in de wetgeving van de betrokken lidstaten vastgelegde anticumulatiebepalingen worden toegepast op:*

a) twee of meer onafhankelijke uitkeringen, delen de bevoegde organen de bedragen van de uitkering of uitkeringen of andere inkomsten, voor zover in aanmerking genomen, door het aantal uitkeringen dat aan die anticumulatiebepalingen is onderworpen; de toepassing van deze bepaling mag er evenwel niet toe leiden dat de betrokkene zijn status van gepensioneerde wordt ontnomen voor de toepassing van de andere hoofdstukken van titel III, volgens de voorwaarden en procedures van de toepassingsverordening;

b) een of meer pro rata-uitkeringen, houden de bevoegde organen rekening met de uitkering of de uitkeringen of andere inkomsten en alle elementen die zijn vastgesteld voor de toepassing van de anti-cumulatiebepalingen, zulks op basis van de verhouding tussen de tijdvakken van verzekering en/of wonen, waarmee rekening is gehouden met artikel 52, lid 1, onder b), ii) ofwel

c) een of meer onafhankelijke uitkeringen en op een of meer pro rata-uitkeringen, passen de bevoegde organen onderdeel a) dienovereenkomstig toe wat betreft de onafhankelijke uitkeringen, en onderdeel b) wat betreft de pro rata-uitkeringen.

2. *Het bevoegde orgaan gaat niet over tot de deling van onafhankelijke uitkeringen indien de door het orgaan toegepaste wetgeving voorziet in het in aanmerking nemen van uitkeringen van verschillende aard en/of andere inkomsten, alsmede van alle andere elementen voor de berekening van een deel van het bedrag, dat wordt berekend op basis van de verhouding tussen de tijdvakken van verzekering en/of wonen als bedoeld in artikel 52, lid 1, onder b), ii).*

3. *Bovengenoemde bepalingen zijn van overeenkomstige toepassing indien de wetgeving van een of meer lidstaten bepaalt dat geen recht op uitkering bestaat indien de betrokkene een uitkering van verschillende aard krachtens de wetgeving van een andere lidstaat, of andere inkomsten ontvangt.*

Wat houdt dit artikel in?

Artikel 55 geeft bijzondere regels voor de samenloop van uitkeringen van verschillende aard.

Het artikel maakt een onderscheid tussen:

- Anticumuleren op uitkeringen die een lidstaat niet volgens de pro rata-methode heeft vastgesteld (onafhankelijke uitkeringen).
- Anticumuleren op uitkeringen die een lidstaat heeft vastgesteld volgens hoofdstuk 5 (pro rata-uitkeringen).

Moet een lidstaat inkomsten of uitkeringen in mindering brengen op twee of meer onafhankelijke uitkeringen? Dan moet de lidstaat de in mindering te brengen uitkeringen of inkomsten delen door het aantal uitkeringen en van elke uitkering hetzelfde bedrag aftrekken. Is er een uitkering of een bron van inkomsten die een lidstaat in mindering moet brengen op een pro rata-uitkering? Dan mag dat alleen naar verhouding van de pro rata-breuk die de lidstaat heeft gebruikt om de uitkering vast te stellen.

Moet een lidstaat uitkeringen of inkomsten in mindering brengen op een onafhankelijke uitkering en een pro rata-uitkering? Dan gelden bovenstaande uitgangspunten voor beide uitkeringen. Een lidstaat moet deze bepalingen volgens lid 3 ook nakomen als de nationale wetgeving voorschrijft dat de betrokkene geen recht op nationale uitkering heeft als hij een buitenlandse uitkering krijgt. Een lidstaat moet in dit geval de Europese regels toepassen.

Voorbeeld

Werknemer A heeft vijf jaar in België gewerkt, daarna vijf jaar in Nederland, vervolgens tien jaar in Duitsland, waarna betrokkene tijdens zijn werk arbeidsongeschikt raakt. België, Nederland en Duitsland moeten de arbeidsongeschiktheid beoordelen.

Nederland stelt een pro rata-WIA-uitkering vast van $5/20$ x van het dagloon. Wil Nederland inkomsten uit een andere EU-lidstaat korten, dan moet Nederland die inkomsten eerst met de breuk van $5/20$ vermenigvuldigen. Bij inkomsten van € 100 mag Nederland dus slechts € 20 korten. Dit staat in artikel 55, lid 1b. Zouden de uitkeringen uit dit voorbeeld onafhankelijke uitkeringen zijn, dan mag elke lidstaat een derde deel van de in mindering te brengen uitkeringen of inkomsten in zijn anticumulatieberekening betrekken. Dit staat in artikel 55, lid 1a.

Is dit artikel anders dan in de vorige verordening?

- **Nee.** Het artikel is gelijk aan dat in Verordening (EEG) 1408/71.

Corresponderende artikelen

Artikel 46 quater Verordening (EEG) 1408/71

Aanvullende bepalingen voor de berekening van de uitkeringen

Artikel 56

Tekst van het artikel

1. De berekening van het in artikel 52, lid 1, onder b), bedoelde theoretische bedrag en pro rata bedrag vindt als volgt plaats:

a) indien de totale duur van de tijdvakken van verzekering en/of wonen welke vóór het intreden van de verzekerde gebeurtenis krachtens de wetgevingen van alle betrokken lidstaten zijn vervuld, langer is dan de maximumduur welke de wetgeving van één van deze lidstaten voor het recht op een volledige prestatie vereist, houdt het bevoegde orgaan van deze lidstaat rekening met deze maximumduur in plaats van met de totale duur van bedoelde tijdvakken. Deze wijze van berekening mag niet tot gevolg hebben dat dit orgaan een uitkering verschuldigd is welke hoger is dan de volledige uitkering volgens de door dit orgaan toegepaste wetgeving; het vorengaande geldt niet voor uitkeringen waarvan het bedrag niet afhankelijk is van de duur van de verzekering;

b) de wijze waarop samenvallende tijdvakken in aanmerking worden genomen, wordt in de toepassingsverordening geregeld;

c) indien de wetgeving van een lidstaat bepaalt dat voor de berekening van de uitkeringen wordt uitgegaan van gemiddelde, pro rata, vaste of toegerekende inkomsten, bijdragen of premies, grondslagen voor premies of bijdragen, verhogingen, verdiensten, andere bedragen of een combinatie daarvan, wordt door het bevoegde orgaan:

i) de berekeningsgrondslag van de uitkeringen uitsluitend bepaald aan de hand van de verzekeringstijdvakken die krachtens de door het orgaan toegepaste wetgeving zijn vervuld;

ii) het bedrag dat op basis van de tijdvakken van verzekering en/of wonen die krachtens de wetgeving van de andere lidstaten zijn vervuld, bepaald aan de hand van dezelfde elementen, als die welke worden bepaald of geconstateerd over de tijdvakken van verzekering die krachtens de door het orgaan toegepaste wetgeving zijn vervuld, waar nodig overeenkomstig de procedures die voor de betrokken lidstaat in bijlage XI zijn vastgelegd.

d) Indien punt c), niet van toepassing is omdat de wetgeving van een lidstaat bepaalt dat voor de berekening van de uitkeringen niet wordt uitgegaan van tijdvakken van verzekering of wonen maar van andere, niet-temporele elementen, houdt het bevoegde orgaan op grond van voor

ieder onder de wetgeving van een andere lidstaat vervuld tijdvak van verzekering of wonen rekening met het geaccumuleerde kapitaal, het als geaccumuleerd beschouwde kapitaal of enig ander element dat nodig is voor de berekening op grond van de wetgeving die het toepast, gedeeld door de overeenkomstige tijdseenheden in de betrokken pensioenregeling.

2. De voorschriften van de wetgeving van een lidstaat inzake de aanpassing van de voor de berekening van de uitkeringen in aanmerking genomen elementen aan het loon- of prijsniveau zijn, in voorkomend geval, van toepassing op de elementen waarmee het bevoegde orgaan van die lidstaat op grond van de krachtens de wetgevingen van andere lidstaten vervulde tijdvakken van verzekering of van wonen overeenkomstig lid 1 rekening heeft gehouden.

Wat houdt dit artikel in?

Artikel 52 legt uit hoe lidstaten een uitkeringen moeten berekenen. Artikel 56 werkt dit verder uit.

In een opbouwstelsel is de hoogte en de duur van een uitkering afhankelijk van verzekerde tijdvakken. In verschillende lidstaten met een opbouwstelsel is het aantal verzekerde tijdvakken dat een betrokkene nodig heeft om voor een maximale uitkering in aanmerking te komen gelimiteerd. Heeft iemand meer verzekerde tijdvakken? Dan leidt dat niet tot een hogere of langer lopende uitkering. Voor de pro rata-uitkering mag dit er niet toe leiden dat de lidstaat met deze regeling meer of minder aan uitkeringen verstrekt dan andere lidstaten. Heeft de betrokkene meer verzekerde tijdvakken dan vereist? Dan moeten lidstaten de theoretische uitkering, zoals beschreven in artikel 52, lid 1b, onder i), vaststellen op basis van het maximumaantal verzekerde tijdvakken. Gaan ze de uiteindelijke vaststelling van de pro rata-uitkering vaststellen, zoals beschreven in artikel 52, lid 1b, onder i)? Dan moeten ze wel uitgaan van de daadwerkelijke tijdvakken.

Voorbeeld

Een betrokkene heeft vijf jaar gewerkt in lidstaat A, vijf jaar in lidstaat B en 25 jaar in lidstaat C. In lidstaat C volstaat 20 jaar om in aanmerking te komen voor de maximale uitkering. Als C het theoretische bedrag vaststelt, kan deze lidstaat gewoon uitgaan van 20 jaar. Voor de vaststelling van de pro rata-breuk moeten de lidstaat wel alle tijdvakken in lidstaat C meerekenen. De breuk die lidstaat C moet toepassen op het vastgestelde theoretische bedrag is 25/35.

Volgorde van tijdvakken

Omdat de voorwaarden voor het recht op uitkering van lidstaat tot lidstaat verschillen, kan het voorkomen dat er tijdvakken zijn die in meerdere stelsels onder verzekerde tijdvakken vallen. Dit is bijvoorbeeld het geval als iemand in één lidstaat werkt en in een andere lidstaat woont en de lidstaat zowel de periode van werken als van wonen tot verzekerde tijdvakken rekent. In artikel 43 van de Verordening (EG) 987/2009 staat in welke volgorde deze tijdvakken in aanmerking komen voor de vaststelling van de pro rata-uitkering. In lid 1b van artikel 56 verwijst naar Verordening (EG) 987/2009.

Uitgangspunten voor vaststellen uitkering

De manier waarop lidstaten de hoogte en duur van een uitkering vaststellen verschilt per lidstaat. Sommige lidstaten gaan uit van gemiddelde verdiensten, andere van laatst genoten inkomsten en weer andere van bijdragen of premies over bepaalde tijdvakken. In het eerste lid onderdelen c en d wordt aangegeven hoe dergelijke voorschriften moeten worden toegepast.

- In lid 1c staat dat een lidstaat de berekeningsgrondslag van de uitkering uitsluitend vaststelt op basis van de tijdvakken waarin de betrokkene in die lidstaat verzekerd was. Verder bepaalt dit onderdeel dat lidstaten die een uitkering vaststellen over tijdvakken die de betrokkene in andere lidstaten heeft vervuld, met dezelfde elementen rekening moeten houden als in de nationale tijdvakken.
- In lid 1d staat dat lidstaten die de uitkering niet vaststellen op basis van tijdvakken van verzekering of tijdvakken van wonen, maar bijvoorbeeld op basis van opgebouwde tegoeden, rekening moeten houden met dezelfde of vergelijkbare elementen die de betrokkene in andere lidstaten heeft opgebouwd.

Op grond van jurisprudentie berekent Nederland het dagloon op basis van de verdiensten op het moment dat een betrokkene arbeidsongeschikt raakt, ook al was de betrokkene toen niet in Nederland verzekerd.

Voor specifieke procedures die voor de verschillende lidstaten gelden, verwijst het eerste lid naar bijlage XI. Daarin staan regels over de zorgverzekering, de toepassing van de Algemene Ouderdomswet (AOW), de Algemene nabestaandenwet (Anw) en de Nederlandse arbeidsongeschiktheidswetgeving.

Is dit artikel anders dan in de vorige verordening?

Nee. Artikel 56 van Verordening (EG) 883/2004 is wat korter dan artikel 47 van Verordening (EEG) 1408/71, maar komt inhoudelijk overeen.

Corresponderende artikelen

- Artikel 12; artikel 43 Verordening (EG) 987/2009
- Artikel 47; artikel 98 Verordening (EEG) 1408/71
- Bijlage VI, onder R, Nederland Verordening (EEG) 1408/71
- Bijlage XI Verordening (EG) 883/2004

Tijdvakken van verzekering of van wonen van minder dan één jaar

Artikel 57

Tekst van het artikel

1. Niettegenstaande artikel 52, lid 1, onder b), is het orgaan van een lidstaat niet verplicht uitkeringen toe te kennen met betrekking tot tijdvakken die krachtens de door het orgaan toegepaste wetgeving zijn vervuld en die in aanmerking dienen te worden genomen bij het intreden van de verzekerde gebeurtenis, indien

*– de totale duur van deze tijdvakken minder dan een jaar bedraagt
en*

– uitsluitend rekening houdende met deze tijdvakken geen recht op uitkeringen krachtens die wetgeving bestaat.

Voor de toepassing van dit artikel, wordt onder "tijdvakken" verstaan alle tijdvakken van verzekering, van werkzaamheden in loondienst, van werkzaamheden anders dan in loondienst, of van wonen die recht geven op een uitkering of de betrokken uitkering rechtstreeks verhogen.

2. Voor de toepassing van artikel 52, lid 1, onder b), punt i), houdt het bevoegde orgaan van elk van de betrokken lidstaten rekening met de in lid 1 bedoelde tijdvakken.

3. Ingeval toepassing van lid 1 ertoe zou leiden dat alle organen van de betrokken lidstaten van hun verplichtingen worden ontheven, worden de uitkeringen uitsluitend toegekend krachtens de wetgeving van de laatste van die lidstaten aan de voorwaarden waarvan is voldaan, alsof alle vervulde tijdvakken van verzekering en van wonen waarmee overeenkomstig artikel 6 en artikel 51, leden 1 en 2, rekening wordt gehouden, krachtens de wetgeving van deze lidstaat waren vervuld.

4. Dit artikel is niet van toepassing op de in deel 2 van bijlage VIII vermelde regelingen.

Wat houdt dit artikel in?

Als een lidstaat volgens de nationale wetgeving geen uitkeringen toekent aan personen die minder dan een jaar verzekerd zijn geweest, dan hoeft die lidstaat ook op grond van de nieuwe verordening geen uitkering toe te kennen. Heeft een betrokkene met een verzekerd tijdvak van minder dan een jaar wel recht op een uitkering, zoals bij de WIA en de AOW? Dan moet de lidstaat op grond van jurisprudentie volgens hoofdstuk 5 een uitkering vaststellen.

Korte tijdvakken optellen

Heeft iemand over een langere periode verspreid steeds korte verzekeringstijdvakken die bij elkaar opgeteld meer dan een jaar zijn? Dan moet de lidstaat ook met die tijdvakken rekening houden. Lidstaten die het theoretische bedrag berekenen op grond van artikel 52, lid 1b, moeten deze korte tijdvakken ook meenemen. Lidstaten die een theoretisch bedrag vaststellen om uiteindelijk hun pro rata-deel daarvan te bepalen, houden bij de bepaling van dit theoretische bedrag wel rekening met een tijdvak van minder dan een jaar. Meer hierover leest u in artikel 57, lid 2.

Uitsluitend tijdvakken van minder dan een jaar

Mocht iemand uitsluitend voor tijdvakken van minder dan een jaar verzekerd zijn geweest, dan zou deze persoon nergens recht hebben op een uitkering. Dat lijkt vooral een hypothetische situatie. Toch bepaalt het derde lid van artikel 57 dat de lidstaat waar de betrokkene voor het laatst verzekerd was een uitkering moet toekennen. Deze lidstaat moet dan alle tijdvakken waarin de betrokkene in andere lidstaten heeft gewerkt, meerekenen alsof de betrokkene ze in de eigen lidstaat heeft vervuld.

In artikel 57, lid 4 staat dat het artikel niet van toepassing is op regelingen die in deel 2 van bijlage VIII staan. Deze bepaling moet u lezen in samenhang met artikel 52, lid 4 en 5. In dat artikel staat dat lidstaten geen pro rata-berekening hoeven te maken als vaststaat dat het autonome pensioen altijd hoger is dan de pro rata-berekening en dat een lidstaat een pro rata-berekening niet mag toepassen op uitkeringen, waarvan recht en hoogte niet afhankelijk zijn van tijdvakken van verzekering. De regelingen waarop dit van toepassing is, moeten lidstaten in bijlage VIII laten opnemen. Nederland heeft van die mogelijkheid geen gebruik gemaakt. Lid 4 van artikel 57 heeft daarom voor Nederland geen betekenis.

Uiteraard geldt artikel 57 ook niet voor regelingen in deze bijlage. Om onduidelijkheid te voorkomen staat dit ook expliciet in het vierde lid van artikel 57.

Is dit artikel anders dan in de vorige verordening?

Ja. Inhoudelijk wijkt artikel 57 niet af van artikel 48 van Verordening (EEG) 1408/71. Maar de mogelijkheid om regelingen waarop artikel 57 niet van toepassing is in een bijlage te vermelden, is nieuw. Voor regelingen waarop artikel 52, lid 4 en 5 niet van toepassing zijn, geldt artikel 57 niet. Waarom dit zo is, leest u in artikel 57, vierde lid.

Corresponderende artikelen

- Artikel 47, lid 7 Verordening (EG) 987/2009
- Artikel 48 Verordening (EEG) 1408/71
- Artikel 43, lid 4 Verordening (EEG) 574/72
- Bijlage VIII Verordening (EG) 883/2004

Toekenning van een aanvulling

Artikel 58

Tekst van het artikel

1. Degene die uitkeringen geniet waarop dit hoofdstuk van toepassing is, mag in de lidstaat waar hij woont en krachtens welke wetgeving hem een uitkering verschuldigd is, geen lagere uitkering ontvangen dan de minimumuitkering welke door de betrokken wetgeving is vastgesteld voor een tijdvak van verzekering of wonen dat gelijk is aan de gezamenlijke tijdvakken welke overeenkomstig dit hoofdstuk in aanmerking zijn genomen.

2. Het bevoegde orgaan van de lidstaat betaalt de betrokkene, gedurende de tijd dat hij op het grondgebied van deze staat woont, een aanvullend bedrag uit dat gelijk is aan het verschil tussen de som van de krachtens dit hoofdstuk verschuldigde uitkeringen en het bedrag van de minimumuitkering.

Wat houdt dit artikel in?

Veel lidstaten kennen een minimumuitkering. Artikel 58 schrijft voor dat de uitkering altijd minstens gelijk moet zijn aan het voor vergelijkbare uitkeringen geldende minimum in de lidstaat waar de betrokkene woont.

Nederland kent voor de werknemersverzekeringen en de AOW en Anw geen minimumuitkering. De Toeslagenwet, die bedoeld is als aanvulling tot het sociaal minimum in Nederland, is een aparte

regeling die als non-contributieve prestatie valt onder artikel 70 van Verordening (EG) 883/2004. Als het AOW-pensioen vanwege het geringe aantal verzekeringsjaren te laag is, kan Nederland onder voorwaarden aanvullende bijstand betalen.

Is dit artikel anders dan in de vorige verordening?

Nee. Het artikel is gelijk aan dat in Verordening (EEG) 1408/71.

Corresponderende artikelen

Artikel 50 Verordening (EEG) 1408/71

Besluiten van de Administratieve Commissie

De Administratieve Commissie heeft op 12 juni 2009 besluit P1 genomen over de interpretatie van de artikelen 50, lid 4; 58 en 87, lid 5, die toekenningen van invaliditeits-, ouderdoms- en nabestaandenpensioenen bespreken.

Herberekening en aanpassing van de uitkeringen

Artikel 59

Tekst van het artikel

- 1. Indien de wijze van vaststelling of de regels voor de berekening van de uitkeringen krachtens de wetgeving van een lidstaat worden gewijzigd, of indien een relevante wijziging plaatsvindt in de persoonlijke situatie van de betrokkene die krachtens die wetgeving zou leiden tot een aanpassing van het bedrag van de uitkering, vindt een herberekening plaats overeenkomstig artikel 52.*
- 2. Indien echter de prestaties van de betrokken lidstaten door stijging van de kosten van levensonderhoud, schommelingen van het niveau van inkomsten of andere redenen voor aanpassing, met een bepaald percentage of een vast bedrag worden gewijzigd, wordt dit percentage of bedrag rechtstreeks in de overeenkomstig artikel 52 vastgestelde uitkeringen verwerkt, zonder dat een herberekening behoeft plaats te vinden.*

Wat houdt dit artikel in?

De wetgeving die arbeidsongeschiktheids-, ouderdoms- en nabestaandenuitkeringen regelt, is niet statisch. Van tijd tot tijd doen zich omstandigheden voor die aanleiding geven de wetgeving aan te passen. Zo heeft Nederland in 2006 de WAO vervangen door de WIA. Bij eerdere gelegenheden

zijn de beoordelingscriteria voor arbeidsongeschiktheid in de WAO aangepast. Verder heeft Nederland plannen om de AOW-leeftijd te verhogen naar 67 jaar.

Meestal hebben die wijzigingen alleen betrekking op toekomstige uitkeringen, maar soms hebben ze ook gevolgen voor mensen die al een uitkering krijgen. In dat geval moet de lidstaat de uitkering opnieuw vaststellen op grond van artikel 52. Lidstaten waar geen wijziging heeft plaatsgevonden, maar die wel een pro rata-uitkering aan de betrokken persoon hadden toegekend, moeten daaraan meewerken.

Veel lidstaten stemmen de uitkeringen periodiek af op de inflatie en de stijging van de kosten van levensonderhoud. Dit kan een lidstaat zonder overleg doen. Bovendien hoeven de andere lidstaten lopende uitkeringen in die gevallen niet opnieuw vast te stellen.

Is dit artikel anders dan in de vorige verordening?

Ja. Artikel 59 van Verordening (EG) 883/2004 is vergelijkbaar met artikel 51 van Verordening (EEG) 1401/71. Artikel 59 legt wel meer nadruk op de verplichting om te herberekenen bij belangrijke wetswijzigingen. Verordening (EEG) 1408/71 noemt eerst de aanpassingen aan het loon- en prijspeil. De bepaling in de nieuwe verordening voegt een nieuw element toe, omdat een herberekening plaatsvindt als de wetgeving van een lidstaat wordt veranderd én als er een relevante wijziging plaatsvindt in de persoonlijke situatie van de betrokkene die volgens de wetgeving gevolgen heeft voor de hoogte van de uitkering. Dit heeft voor Nederland geen gevolgen.

Corresponderende artikelen

- Artikel 51 Verordening (EG) 987/2009
- Artikel 51 Verordening (EEG) 1408/71
- Artikel 49 Verordening (EEG) 574/72

Bijzondere bepalingen voor ambtenaren

Artikel 60

Tekst van het artikel

- 1. Artikel 6, artikel 50, artikel 51, lid 3, en de artikelen 52 tot en met 59 zijn van overeenkomstige toepassing op personen die onderworpen zijn aan een bijzonder stelsel voor ambtenaren.*
- 2. Indien evenwel de wetgeving van een lidstaat het verkrijgen, het vaststellen, het behoud of het herstel van het recht op prestaties krachtens een bijzonder stelsel voor ambtenaren afhankelijk stelt van de voorwaarde dat alle tijdvakken van verzekering zijn vervuld in het kader van een of meer bijzondere stelsels voor ambtenaren in die lidstaat of van de voorwaarde dat zij door de wetgeving van die lidstaat met dergelijke tijdvakken gelijkgesteld worden, neemt het bevoegde orgaan van de betrokken lidstaat uitsluitend de tijdvakken in aanmerking die krachtens de door het orgaan toegepaste wetgeving kunnen worden erkend. Indien, nadat de aldus vervulde tijdvakken in aanmerking zijn genomen, de betrokkene niet voldoet aan de voor het recht op genoemde prestaties gestelde voorwaarden, wordt met deze tijdvakken rekening gehouden voor de toekenning van prestaties volgens het algemene stelsel of, bij gebreke daarvan, volgens het stelsel van toepassing op arbeiders respectievelijk bedienden.*
- 3. Indien de prestaties overeenkomstig de wetgeving van een lidstaat op grond van een bijzonder stelsel voor ambtenaren worden berekend op basis van het laatste salaris of de laatste salarissen die tijdens een referentietijdvak werden ontvangen, neemt het bevoegde orgaan van die lidstaat bij de berekening alleen de naar behoren geherwaardeerde salarissen in aanmerking die werden ontvangen gedurende het tijdvak of de tijdvakken waarin de betrokkene onder die wetgeving viel.*

Wat houdt dit artikel in?

Verschillende EU-lidstaten kennen een bijzonder stelsel van invaliditeits-, ouderdoms- en nabestaandenuitkeringen voor ambtenaren. In artikel 60 staat dat de meeste bepalingen van hoofdstuk 5 ook gelden voor deze bijzondere stelsels voor ambtenaren. De enige uitzondering hierop is artikel 51, lid 1 en 2. Dit artikel gaat over gelijkstelling van tijdvakken. Voor de samentelling van tijdvakken geven artikel 60, lid 2 en 3 speciale bepalingen.

Voor Nederland heeft dit artikel geen betekenis, omdat Nederland geen bijzonder stelsel voor ambtenaren kent. Aanvullende regelingen op uitkeringen die in collectieve arbeidsovereenkomsten voor ambtenaren zijn vastgelegd, vallen ook niet onder de bijzondere stelsels. Zie artikel 11 van Verordening (EG) 883/2004.

Is dit artikel anders dan in de vorige verordening?

Nee. Het artikel is gelijk aan dat in de Verordening (EEG) 1408/71.

Corresponderende artikelen

- Artikel 53, lid 2 Verordening (EG) 987/2009
- Artikel 51 bis Verordening (EEG) 1408/71

Titel III – Hoofdstuk 6

Wat vindt u in deze titel?

Inhoud

Hoofdstuk 6 bevat alle artikelen die betrekking hebben op werkloosheidsuitkeringen:

- artikel 61 - geeft aan hoe en wanneer tijdvakken mogen worden samengeteld. Dit samentellen van tijdvakken is belangrijk, omdat werklozen dan eerder aan de referentie-eisen voldoen. In Nederland is de eis dat een werkloze ten minste 26 van de laatste 36 weken moet hebben gewerkt. Tijdvakken die de betrokkene in een andere lidstaat heeft doorgebracht kunnen onder bepaalde voorwaarden worden meegeteld;
- artikel 62 - geeft aan hoe de hoogte van een uitkering moet worden berekend en met welke verdiensten rekening moet worden gehouden;
- artikel 63 - beperkt de export van een werkloosheidsuitkering. Export is alleen mogelijk in de situatie waarbij artikel 64 of 65 van Verordening (EG) 883/2004 wordt toegepast;
- artikel 64 - geeft de mogelijkheid om met behoud van werkloosheidsuitkering voor een periode van drie maanden in een andere lidstaat naar werk te zoeken. Deze periode kan onder voorwaarden worden verlengd. Deze regeling bevordert het vrij verkeer van werknemers;
- artikel 65 - geeft de regels voor grensoverschrijdende werkloosheid. Hierin spelen altijd twee lidstaten een rol: de bevoegde lidstaat en het woonland. In de aanwijfsregels staat welke van de twee lidstaten de werkloosheidsuitkering moet betalen. De regels van deze lidstaat bepalen ook welke rechten een betrokkene heeft. Hierbij spelen het samentellen van tijdvakken en de berekening van de hoogte van de uitkering een belangrijke rol.

Regels voor de samentelling van tijdvakken van verzekering, van werkzaamheden in loondienst of van werkzaamheden anders dan in loondienst

Artikel 61

Tekst van het artikel

1. Het bevoegde orgaan van een lidstaat waarvan de wetgeving het verkrijgen, het behoud, het herstel of de duur van het recht op uitkering afhankelijk stelt van de vervulling van tijdvakken van verzekering, van werkzaamheden in loondienst of van werkzaamheden anders dan in loondienst, houdt, voor zover nodig, rekening met de krachtens de wetgeving van elke andere lidstaat vervulde tijdvakken van verzekering, van werkzaamheden in loondienst of van werkzaamheden anders dan in loondienst, alsof deze tijdvakken overeenkomstig de door dat orgaan toegepaste wetgeving waren vervuld. Wanneer echter de toepasselijke wetgeving het recht op uitkering afhankelijk stelt van de vervulling van tijdvakken van verzekering, worden de krachtens de wetgeving van een andere lidstaat vervulde tijdvakken van werkzaamheden in loondienst of van werkzaamheden anders dan in loondienst slechts in aanmerking genomen op voorwaarde dat deze tijdvakken als tijdvakken van verzekering aangemerkt zouden zijn als zij overeenkomstig de toepasselijke wetgeving waren vervuld.

2. Behoudens in de in artikel 65, lid 5, onder a), bedoelde gevallen, wordt de toepassing van lid 1 afhankelijk gesteld van de voorwaarde dat de betrokkene laatstelijk, overeenkomstig de wetgeving op grond waarvan de uitkeringen worden aangevraagd, het volgende heeft vervuld:

- tijdvakken van verzekering, indien deze wetgeving tijdvakken van verzekering vereist;*
- tijdvakken van werkzaamheden in loondienst, indien deze wetgeving tijdvakken van werkzaamheden in loondienst vereist;*
- tijdvakken van werkzaamheden anders dan in loondienst, indien deze wetgeving tijdvakken van werkzaamheden anders dan in loondienst vereist.*

Wat houdt dit artikel in?

Dit artikel gaat over de samentelling van tijdvakken voor de opening en de duur van de werkloosheidsuitkering. Er zijn drie verschillende soorten tijdvakken:

- tijdvakken van verzekering;
- tijdvakken van werkzaamheden in loondienst;
- tijdvakken van werkzaamheden anders dan in loondienst.

- Lid 1 – het orgaan dat tijdvakken opgeeft, kan alleen tijdvakken doorgeven die volgens de eigen wetgeving recht geven op werkloosheidsuitkering. Bovenstaande tijdvakken moeten alle drie recht geven op werkloosheidsuitkering in de lidstaat die tijdens deze tijdvakken bevoegd was. Het bevoegde orgaan moet bovendien rekening houden met tijdvakken die de betrokkene in een andere lidstaat heeft doorgebracht. Dit wil zeggen dat het bevoegde orgaan tijdvakken samentelt volgens de wetgeving van die lidstaat waar de betrokkene de uitkering heeft aangevraagd.

Voorbeeld

A woont en werkt in Nederland en heeft een contract van drie maanden. Het contract wordt niet verlengd en hij vraagt een WW-uitkering aan. Hij voldoet niet aan de 26-uit-36-wekeneis, maar geeft aan dat hij vóór deze dienstbetrekking vijf jaar in België werkte. Nederland telt de verzekerde tijdvakken mee voor de 26-uit-36-wekeneis waardoor A toch recht heeft op een werkloosheidsuitkering.

Geeft een lidstaat een ander tijdvaksoort op dan een verzekeringstijdvak, maar geeft dit tijdvak in die lidstaat recht op werkloosheidsuitkering? Dan toetst het bevoegde orgaan dit tijdvak. Dit betekent dat het bevoegde orgaan bekijkt of de betrokkene voor werkloosheid zou zijn verzekerd als hij de werkzaamheden in Nederland had verricht. Is dat het geval, dan worden deze tijdvakken samengeteld. Is dat niet het geval, dan tellen de tijdvakken niet mee.

- Lid 2 – bepaalt dat alleen de volgens titel II bevoegde lidstaat tijdvakken mag samentellen. Dit geldt niet als artikel 65, lid 5 wordt toegepast. In dat geval kan ook het woonland tijdvakken samentellen.

Is dit artikel anders dan in de vorige verordening?

Ja. Er zijn twee belangrijke verschillen:

- Het aantal soorten op te geven of opgegeven tijdvakken is uitgebreid. Verordening (EEG) 1408/71 kent twee soorten tijdvakken: tijdvakken van verzekering en tijdvakken van arbeid. Dit nieuwe artikel onderscheidt drie soorten tijdvakken: tijdvakken van verzekering, tijdvakken van werkzaamheden in loondienst en tijdvakken van werkzaamheden anders dan in loondienst. Dit betekent dat tijdvakken waarin de betrokkene als zelfstandige werkte ook meetellen. Het UWV houdt slechts rekening met tijdvakken van verzekering en met tijdvakken van arbeid die in het land waar de betrokkene ze doorbracht, recht zouden geven op een uitkering. Het UWV toetst

vervolgens of de betrokkene voor werkloosheid verzekerd zou zijn als hij de werkzaamheden in Nederland had verricht. Zo ja, dan tellen ze mee.

- Artikel 54, lid 1 van Verordening (EG) 987/2009 regelt dat een betrokkene nog steeds een verklaring (formulier U1) kan opvragen met tijdvakken van verzekering, loondienst en anders dan in loondienst. Het orgaan dat de werkloosheidsuitkering vaststelt op basis van artikel 65, krijgt volgens de aanwijsregels van titel II alle benodigde informatie elektronisch aangeleverd via het bevoegde orgaan. Het E301-formulier vervalt hierdoor.

Corresponderende artikelen

- Artikel 54 Verordening (EG) 987/2009
- Artikel 67 Verordening (EEG) 1408/71
- Artikel 80 Verordening (EEG) 574/72

Regels voor de berekening van de uitkering

Artikel 62

Tekst van het artikel

- 1. Het bevoegde orgaan van een lidstaat waarvan de wetgeving bepaalt dat voor de berekening van de uitkering wordt uitgegaan van het vroegere loon of beroepsinkomen, houdt uitsluitend rekening met het loon of het beroepsinkomen dat betrokkene heeft genoten voor de laatste werkzaamheden, al dan niet in loondienst, die hij onder die wetgeving heeft verricht.*
- 2. Het in lid 1 bepaalde geldt ook indien de door het bevoegde orgaan toegepaste wetgeving voorziet in een specifieke referentieperiode voor de vaststelling van het loon dat als basis dient voor de berekening van de uitkeringen alsmede indien de betrokkene gedurende de gehele periode of een gedeelte ervan onder de wetgeving van een andere lidstaat viel.*
- 3. In afwijking van de leden 1 en 2 houdt het orgaan van de woonplaats voor de in artikel 65, lid 5, onder a), bedoelde werklozen rekening met het loon of het beroepsinkomen dat de betrokkene heeft genoten in de lidstaat aan de wetgeving waaraan hij tijdens het verrichten van zijn laatste werkzaamheden, al dan niet in loondienst, onderworpen was, overeenkomstig de toepassingsverordening.*

Wat houdt dit artikel in?

Dit artikel geeft aanwijisregels voor de verdiensten waarmee organen die een dagloonberekening maken rekening moeten houden. Voor de berekening van het dagloon gaat het UWV uit van verdiensten in het voorgaande jaar (refertejaar). De Nederlandse verdiensten zijn opgeslagen in Polis: het computersysteem in Nederland waarin de gegevens over het verdiende loon als werknemer zijn opgenomen. Past het UWV artikel 62 toe, dan betreft het bij laatst Nederlands verzekerden alleen de verdiensten in Nederland in de berekening die vooraf gingen aan de werkloosheid. Bij laatst buitenlands verzekerden betreft het alleen de buitenlandse verdiensten in de berekening. In beide gevallen zijn de verdiensten in het refertejaar leidend. Het UWV betreft dus nooit verdiensten buiten het refertejaar in de berekening.

Is dit artikel anders dan in de vorige verordening?

Ja. Er zijn twee belangrijke verschillen:

- Verordening (EEG) 1408/71 maakte onderscheid tussen werklozen die langer dan vier weken of korter dan vier weken hebben gewerkt in de lidstaat waar ze de uitkering aanvragen. Werkt iemand korter dan vier weken in de lidstaat waar hij de uitkering aanvraagt? Dan zijn de werkzaamheden in de lidstaat waar hij voor die vier weken werkte, leidend bij de dagloonberekening. De hoogte van het loon dat een vergelijkbare werknemer in Nederland verdient, was de basis van de dagloonberekening volgens de vorige verordening. In de nieuwe verordening komt dit onderscheid niet meer voor. In alle situaties wordt uitgegaan van het loon dat de betrokkene heeft verdiend in de lidstaat waar hij zijn uitkering aanvraagt.
- In artikel 62 van deze verordening staat dat het orgaan van de woonplaats voor grensarbeiders en niet-grensarbeiders rekening houdt met verdiensten van de werkloze in de laatst, volgens de aanwijisregels van titel II, bevoegde lidstaat. In de vorige verordening ontbrak een dergelijk artikel.

Corresponderende artikelen

- Artikel 54 Verordening (EG) 987/2009
- Artikel 68 Verordening (EEG) 1408/71
- Artikel 81; artikel 82 Verordening (EEG) 574/72

Opheffing van de bepalingen inzake de woonplaats

Artikel 63

Tekst van het artikel

Voor de toepassing van dit hoofdstuk geldt artikel 7 slechts in de gevallen bedoeld in de artikelen 64 en 65 en binnen de daarin vermelde limieten.

Wat houdt dit artikel in?

Artikel 7 maakt het voor betrokkenen mogelijk om een uitkering te ontvangen als hij woont in een andere lidstaat dan waar het uitkeringsverstreckende orgaan gevestigd is. Artikel 63 stelt dat artikel 7 alleen geldt voor werklozen die in een andere lidstaat zoeken naar werk en voor betrokkenen die werden ontslagen in een andere lidstaat dan waar zij woonden en werkloosheidsuitkering aanvragen. In alle andere gevallen is export van een werkloosheidsuitkering niet mogelijk.

Is dit artikel anders dan in de vorige verordening?

Ja. In artikel 10 van Verordening (EEG) 1408/71 stonden uitkeringen die niet beëindigd kunnen worden wanneer de betrokkene in een andere lidstaat woont. De werkloosheidsuitkering staat hierbij niet vermeld. Dit houdt in dat deze eindigde wanneer de betrokkene naar een andere lidstaat vertrok. Artikel 69 en 71 van Verordening 1408/71 heffen dit verbod voor bepaalde situaties op. In de nieuwe verordening sluit artikel 63 export van werkloosheidsuitkering expliciet uit. Voor werkloosheidsuitkering op grond van artikel 64 en onderdelen van artikel 63 gelden uitzonderingen binnen de limieten die vermeld staan in de artikelen.

Corresponderende artikelen

Dit artikel heeft **geen** corresponderende artikelen.

Werklozen die die zich naar het grondgebied van een andere lidstaat begeven

Artikel 64

Tekst van het artikel

1. De volledig werkloze die voldoet aan de bij de wetgeving van de bevoegde lidstaat gestelde voorwaarden om recht te hebben op uitkeringen die zich naar een andere lidstaat begeeft om daar werk te zoeken, behoudt het recht op werkloosheidsuitkering onder de hieronder aangegeven voorwaarden en beperkingen:

a) vóór vertrek dient de werkloze gedurende ten minste vier weken na de aanvang van zijn werkloosheid als werkzoekende ingeschreven te zijn geweest en ter beschikking van de diensten voor arbeidsvoorziening van de bevoegde lidstaat te zijn gebleven. De bevoegde diensten of organen kunnen hem evenwel toestemming geven vóór het verstrijken van deze termijn te vertrekken;

b) de werkloze dient zich als werkzoekende in te schrijven bij de diensten voor arbeidsvoorziening van de lidstaat waar hij heen is gegaan, zich te onderwerpen aan de daar georganiseerde controle en zich aan de voorwaarden krachtens de wetgeving van die lidstaat te houden. Deze voorwaarde wordt als vervuld beschouwd voor het tijdvak dat aan de inschrijving voorafgaat, indien de inschrijving plaatsvindt binnen zeven dagen na de datum waarop hij niet meer ter beschikking stond van de diensten voor arbeidsvoorziening van de lidstaat die hij heeft verlaten. In uitzonderingsgevallen kunnen de bevoegde diensten of organen deze termijn verlengen;

c) het recht op uitkering wordt gehandhaafd gedurende een tijdvak van drie maanden vanaf de datum waarop de werkloze niet langer ter beschikking stond van de diensten voor arbeidsvoorziening van de lidstaat die hij heeft verlaten, zonder dat de totale duur waarover uitkering wordt verleend, de totale duur mag overschrijden waarover hij krachtens de wetgeving van bedoelde lidstaat recht op uitkering heeft. De periode van drie maanden kan door de bevoegde dienst of het bevoegde orgaan tot maximaal zes maanden worden verlengd;

d) de uitkering wordt door en voor rekening van het bevoegde orgaan verleend volgens de door dit orgaan toegepaste wetgeving.

2. Indien de betrokkene bij of vóór het verstrijken van het tijdvak waarover hij krachtens lid 1, onder c), recht op uitkering heeft, naar de bevoegde lidstaat terugkeert, behoudt hij het recht op uitkering overeenkomstig de wetgeving van deze lidstaat; hij verliest elk recht op uitkering krachtens de wetgeving van de bevoegde lidstaat, indien hij niet bij of vóór het verstrijken van dit tijdvak naar deze staat terugkeert, behoudens gunstiger bepalingen in die wetgeving. In

uitzonderingsgevallen kunnen de bevoegde diensten of organen de betrokken persoon toestaan op een latere datum terug te keren met behoud van zijn recht op uitkering.

3. Behoudens gunstiger wetgeving van de bevoegde lidstaat, bedraagt het totale tijdvak tussen twee tijdvakken van arbeid waarin het recht op uitkeringen op grond van lid 1 wordt gehandhaafd ten hoogste drie maanden. Deze periode kan door de bevoegde diensten of het bevoegde orgaan tot maximaal zes maanden worden verlengd.

4. De wijze van uitwisseling van informatie, samenwerking en wederzijdse bijstandverlening tussen de organen en diensten van de bevoegde lidstaat en die van de lidstaat waarheen de betrokkene zich begeeft om werk te zoeken, wordt vastgesteld in de toepassingsverordening.

Wat houdt dit artikel in?

Dit artikel geeft werklozen de mogelijkheid om hun werkloosheidsuitkering te exporteren om in een andere lidstaat naar werk te zoeken.

- Lid 1 – dit lid geeft aan in hoeverre een betrokkene zich beschikbaar moet stellen voor werk.
  - Lid 1a – iemand kan zijn uitkering alleen meenemen naar het buitenland wanneer hij eerst vier weken ter beschikking heeft gestaan van de arbeidsvoorzieningsdienst en een uitkering heeft ontvangen. Het bevoegde orgaan kan hiervan afwijken. Bijvoorbeeld door de betrokkene toestemming te geven om te vertrekken voordat de vier weken voorbij zijn. De Administratieve Commissie beveelt aan om deze vier weken niet aan te houden op het moment dat de werkloze meeverhuist met de partner omdat die werk heeft gevonden in een andere lidstaat.
  - Lid 1b – de werkloze krijgt in de tussenliggende periode een uitkering als hij zich:
    - binnen zeven dagen na vertrek inschrijft bij de diensten voor arbeidsvoorziening;
    - onderwerpt aan de daar georganiseerde controle;
    - houdt aan de voorwaarden van de wetgeving van de ontvangende lidstaat.Dit geldt ook als de werkloze tijdens die zeven dagen nergens beschikbaar was.
  - Lid 1c – een betrokkene kan zijn uitkering drie maanden meenemen naar het buitenland, zolang hij nationaal recht heeft op de uitkering. Eventueel kan het bevoegde orgaan deze periode tot maximaal zes maanden verlengen.
- Lid 1d – de uitkering wordt door het bevoegde orgaan betaald.

- Lid 2 – Dit stelt dat het recht op uitkering herleeft, wanneer een werkloze voor het verstrijken van de exporttermijn terugkeert naar de bevoegde lidstaat. Komt hij later terug, dan verliest hij het restant van zijn recht. Behalve als de wetgeving van die lidstaat gunstigere herlevingsregelingen kent.
- Lid 3 – Dit staat dat de totale duur tussen twee tijdvakken van arbeid ten hoogste drie maanden is. Het bevoegde orgaan kan deze periode verlengen tot maximaal zes maanden.
- Lid 4 – dit verwijst naar Verordening (EG) 987/2009 voor de manier waarop lidstaten informatie moeten uitwisselen, moeten samenwerken en wederzijds bijstand verlenen. Lidstaten moeten informatie altijd elektronisch uitwisselen.

Als de betrokkene in de andere lidstaat gaat werken en hij behoudt gedeeltelijk zijn werkloosheidsuitkering, dan blijft de wetgeving van het woonland van toepassing. Om een uitkering te kunnen meenemen naar het buitenland, moet de werkloze het orgaan vragen om een document waaruit blijkt dat hij recht op uitkering behoudt vanuit de bevoegde lidstaat.

Is dit artikel anders dan in de vorige verordening?

Ja.

- De bevoegde instantie kan de maximale exporttermijn van drie maanden nu verlengen tot maximaal zes maanden. Het bevoegde orgaan keert de uitkering zelf uit.
- Bij terugkeer gelden de herlevingstermijnen van de bevoegde wetgeving als die gunstiger zijn. In Nederland is deze termijn een half jaar. Deze start pas na de laatste dag waarover het bevoegde orgaan uitkering heeft betaald.

Voorbeeld

Meneer Z mag zijn uitkering voor drie maanden exporteren naar een andere lidstaat. Hij keert in de achtste maand terug. Zijn uitkering kan herleven. Dit kan zolang hij voor afloop van de negende maand terugkeert. De herlevingstermijn begint na afloop van de geëxporteerde WW-uitkering.

- In artikel 21, lid 3c van de Werkloosheidswet (WW) staat: 'Een uitkering die geheel of gedeeltelijk is geëindigd wegens een omstandigheid als bedoeld in artikel 19, eerste lid , onderdeel e [...] kan slechts herleven indien de periode tussen de eindiging van het recht en

het vervallen van de omstandigheid niet langer is dan 6 maanden.' Als de betrokkene aangeeft dat hij naar een andere lidstaat gaat om daar naar werk te zoeken, treedt artikel 19, lid 1e van de WW in werking. Vervolgens beoordeelt het UWV of de betrokkene op grond van artikel 64 recht heeft op een uitkering. Als dat het geval is, krijgt hij deze voor drie maanden waarbij de uitsluitingsgrond vervalt. Na de uitkeringsperiode begint de herlevingstermijn te lopen op grond van artikel 21, lid 2c van de Werkloosheidswet.

Voorbeeld

P gaat met behoud van uitkering op 1 februari naar Duitsland om daar naar werk te zoeken. Ze heeft nog vijf maanden recht op uitkering en mag drie maanden meenemen. Haar uitkering eindigt dus op 1 mei. Ze besluit daarna om op eigen kosten door te blijven zoeken. Op 15 oktober keert ze terug naar Nederland en vraagt opnieuw werkloosheidsuitkering aan. Bij toepassing van de regel *'hij verliest elk recht op uitkering krachtens de wetgeving van de bevoegde lidstaat, indien hij niet bij of vóór het verstrijken van dit tijdvak naar deze staat terugkeert'* zou zijn geen recht meer hebben werkloosheidsuitkering. Maar de Nederlandse wetgeving heeft gunstigere regels voor uitkeringsherleving, namelijk een herlevingsperiode van een half jaar. Hierdoor krijgt P werkloosheidsuitkering voor de resterende twee maanden.

- De betrokkene kan zolang hij de totale termijn nog niet heeft opgenomen, nogmaals naar een andere lidstaat om naar werk te zoeken. In Verordening (EEG) 1408/71 stond dat een betrokkene tussen twee tijdvakken maar één keer beroep kon doen op deze regeling. In artikel 64 staat dat het totale tijdvak tussen twee tijdvakken van arbeid waarin het recht op een uitkering blijft bestaan maximaal drie maanden mag zijn. Het woord 'totaal' geeft aan dat de betrokkene het tijdvak van drie maanden ook in delen kan opnemen.
- Om een beroep te kunnen doen op deze regeling moet de betrokkene het bevoegde orgaan voor vertrek laten weten dat hij naar een andere lidstaat gaat om daar werk te zoeken. Hij vraagt het orgaan dan om een document waaruit blijkt dat hij recht op uitkering behoudt vanuit de bevoegde lidstaat. Er blijft voor deze regeling dus een formulier bestaan. Eventueel kan de bevoegde lidstaat dit formulier op verzoek elektronisch versturen naar het orgaan in het land waar de betrokkene naar werk zoekt. Bijvoorbeeld als de betrokkene het formulier niet zelf heeft afgegeven.

Corresponderende artikelen

- Artikel 55 Verordening (EG) 987/2009
- Artikel 69 Verordening (EEG) 1408/71
- Artikel 83 Verordening (EEG) 574/72

Besluiten van de Administratieve Commissie

De Administratieve Commissie beveelt de mogelijkheid aan (Aanbeveling U2) om een uitkering zonder wachttijd van vier weken te exporteren, wanneer een partner de betrokkene naar het buitenland volgt. Deze Aanbeveling is de opvolger van Aanbeveling nummer 21.

Uitkering voor werklozen die tijdens hun laatste werkzaamheden niet in de bevoegde lidstaat woonden

Artikel 65, lid 1 tot en met 5

Tekst van het artikel

1. De gedeeltelijke of door onvoorziene omstandigheden werkloos geraakte werkloze die tijdens het verrichten van zijn laatste werkzaamheden, al dan niet in loondienst, in een andere dan de bevoegde lidstaat woonde, moet zich ter beschikking van zijn werkgever of van de arbeidsvoorzieningsdiensten van de bevoegde lidstaat stellen. Hij heeft recht op uitkering volgens de wetgeving van de bevoegde lidstaat alsof hij in die lidstaat woonde. Deze uitkering wordt door het orgaan van de bevoegde lidstaat verleend.

2. De volledig werkloze, die tijdens het verrichten van zijn laatste werkzaamheden, al dan niet in loondienst, in een andere dan de bevoegde lidstaat woonde en in die lidstaat blijft wonen of ernaar terugkeert, stelt zich ter beschikking van de arbeidsvoorzieningsdiensten van de lidstaat waar hij woont. Onverminderd de toepassing van artikel 64 mag een volledig werkloze zich daarnaast ter beschikking stellen van de arbeidsvoorzieningsdiensten van de lidstaat waar hij zijn laatste werkzaamheden, al dan niet in loondienst, heeft verricht.

Een werkloze die geen grensarbeider is en die niet terugkeert naar de lidstaat van zijn woonplaats, stelt zich ter beschikking van de arbeidsvoorzieningsdiensten van de lidstaat aan de wetgeving waarvan hij het laatst onderworpen was.

3. De in lid 2, eerste zin, bedoelde werkloze registreert zich als werkzoekende bij de bevoegde diensten voor arbeidsvoorziening van de lidstaat waar hij woont, wordt onderworpen aan de daar georganiseerde controles, en houdt zich aan de door de wetgeving van die lidstaat gestelde

voorwaarden. Indien hij zich tevens als werkzoekende wenst in te registreren in de lidstaat waar hij zijn laatste werkzaamheden, al dan niet in loondienst, heeft verricht, voldoet hij volledig aan de in die lidstaat geldende verplichtingen.

4. De uitvoering van lid 2, tweede zin, en van lid 3, tweede zin, alsmede de regelingen voor de uitwisseling van informatie, de samenwerking en wederzijdse bijstandverlening tussen de organen en diensten van de lidstaat van de woonplaats en de lidstaat waar de betrokkene het laatst werkzaamheden heeft verricht, worden vastgesteld in de toepassingsverordening.

5. a) De in lid 2, eerste en tweede zin, bedoelde werkloze heeft recht op uitkering volgens de wetgeving van de lidstaat waar hij woont, alsof hij tijdens het verrichten van zijn laatste werkzaamheden, al dan niet in loondienst aan die wetgeving onderworpen was. Deze prestaties worden verleend door het orgaan van de woonplaats.

b) Een werknemer die geen grensarbeider is, en aan wie uitkering is verleend voor rekening van het bevoegde orgaan van de lidstaat aan welks wetgeving hij het laatst onderworpen was, heeft echter bij zijn terugkeer naar de lidstaat van de woonplaats, eerst recht op uitkering overeenkomstig artikel 64, waarbij het recht op uitkering krachtens onderdeel a) geschorst wordt, zolang hij recht op uitkering heeft krachtens de wetgeving waaraan hij het laatst onderworpen was.

Wat houdt dit artikel in?

Dit artikel geeft de aanwijsregels voor het verstrekken van werkloosheidsuitkering aan werklozen die in een andere dan de bevoegde lidstaat wonen. De definities van 'gedeeltelijk werkloze' en 'volledig werkloze' staan in besluit U3 van de Administratieve Commissie.

- Lid 1 - geeft regels voor de gedeeltelijk werkloze. Een gedeeltelijk werkloze moet zich beschikbaar stellen voor de arbeidsvoorzieningsdienst van de bevoegde lidstaat. Hij heeft dan recht op werkloosheidsuitkering volgens de wetgeving van de bevoegde lidstaat.

Lid 2 tot en met 4 geeft regels voor de volledig werkloze.

- Lid 2 - bepaalt dat de volledig werkloze zich beschikbaar stelt voor de arbeidsbemiddelingsdiensten van het woonland als hij daar blijft wonen of ernaar terugkeert. Hij mag zich behalve in zijn woonland ook beschikbaar stellen voor de arbeidsbemiddelingsdiensten in de volgens de aanwijsregels van titel II bevoegde lidstaat. Meestal is dit het ex-werkland. Als de volledig werkloze die geen grensarbeider is niet terugkeert naar zijn woonland, stelt hij zich beschikbaar voor de diensten van arbeidsbemiddeling in de volgens de aanwijsregels van titel II bevoegde lidstaat.

- Lid 3 - bepaalt dat een volledig werkloze die zich voor de diensten van arbeidsbemiddeling in het voormalig werkland registreert ook moet voldoen aan de verplichtingen voor arbeidsbemiddeling van die bevoegde lidstaat.
- Lid 4 - geeft aan dat in de toepassingsverordening regels staan over de informatie-uitwisseling, de samenwerking en de wederzijdse dienstverlening tussen arbeidsbemiddelingsdiensten van het woonland en het ex-werkland.

Lid 5 geeft regels over het recht op werkloosheidsuitkering voor volledig werklozen.

- Lid 5a - geeft aan dat de volledig werkloze recht heeft op uitkering in het woonland. Dit geldt zowel voor grensarbeiders als voor niet-grensarbeiders die naar de woonstaat zijn teruggekeerd.
- Lid 5b - geeft aan dat de werkloze die geen grensarbeider is en niet is teruggekeerd naar de woonstaat, recht heeft op uitkering van de volgens de aanwijsregels van titel II bevoegde lidstaat. Keert de werkloze alsnog terug naar zijn woonland, dan heeft hij eerst recht op uitkering volgens artikel 64 van deze verordening. Zolang de uitkering op grond van dat artikel duurt, krijgt hij nog geen uitkering van het woonland.

Is dit artikel anders dan in de vorige verordening?

Ja. Dit artikel is wezenlijk anders dan artikel 71 van Verordening (EEG) 1408/71 als het gaat om de betaling van werkloosheidsuitkeringen en de beschikbaarstelling.

- De nieuwe verordening kent geen koppeling meer tussen de betaling van een uitkering en de beschikbaarstelling. Een werkloze moet een werkloosheidsuitkering voortaan in het woonland aanvragen. Behalve als het gaat om een werkloze die geen grensarbeider is en niet terugkeert naar zijn woonland. Een werkloze die geen grensarbeider is, mag zich ook beschikbaar stellen in zijn ex-werkland. Het land dat volgens de aanwijsregels van titel II bevoegd is, moet de uitkering dan verstrekken.
- Met ingang van de nieuwe verordening is het niet meer mogelijk om een uitkering van de bevoegde lidstaat te ontvangen als de betrokkene in een andere lidstaat woont of verblijft. Het gevolg hiervan is dat het arrest Miethe niet meer geldt. Dit blijkt ook uit overweging 12 van de preambule van Verordening (EG) 987/2009. Een ander gevolg is dat werknemers die geen grensarbeider zijn geen keuzerecht hebben zoals dat gold in Verordening (EEG) 1408/71. Volgens deze verordening mocht de betrokkene telkens tussen woon- en ex-werkland kiezen. Het land dat hij koos, moest ook de werkloosheidsuitkering betalen. Volgens de nieuwe verordening is het alleen nog mogelijk om naast arbeidsbemiddeling in het woonland ook voor

arbeidsbemiddeling in het ex-werkland te kiezen. De betaling van de werkloosheidsuitkering is apart geregeld.

- De aanwijsregels van artikel 11 bepalen dat het land dat de uitkering verstrekt het bevoegde land wordt. Bij toepassing van de aanwijsregels in titel II van Verordening (EEG) 1408/71 bleef het land waar de betrokkene werkt ook bevoegd. Het woonland dat uitkering verstrekte was alleen bevoegd voor de werkloosheidsuitkering. Uit titel III volgde dan dat de betrokkene verzekerd was in het woonland. Het ex-werkland bleef echter bevoegd.

Uit jurisprudentie van het Europese Hof van Justitie blijkt dat de verplichtingen van de volgens titel II bevoegde lidstaat slechts worden geschorst zolang de werkloze in een andere lidstaat woont. Keert de werkloze terug naar de bevoegde lidstaat? Dan moet deze lidstaat zijn verplichtingen nakomen en hem een werkloosheidsuitkering toekennen, na aftrek van de al ontvangen uitkering uit de andere lidstaat. Nu in artikel 11 van Verordening (EG) 883/2004 staat dat de uitkeringsverstrekende lidstaat bevoegd wordt, is toepassing van dit arrest niet meer mogelijk. Als de werkloze naar het ex-werkland terugkeert, verlaat hij volgens artikel 11 de bevoegde lidstaat en wordt hij een niet-grensarbeider. De niet-grensarbeider die niet direct terugkeert naar zijn woonland moet een beroep doen op artikel 64. Daarbij eindigt het recht op uitkering zodra de betrokkene langer in een andere lidstaat verblijft dan de uitkering op grond van artikel 64 duurt, behalve als het andere land gunstigere herlevingsregels kent. Niet-grensarbeiders kunnen dan ook niet meer terugkeren naar de ex-bevoegde lidstaat en meteen een uitkering claimen.

Het enige overgebleven verschil tussen de grensarbeider en de niet-grensarbeider is dat de niet-grensarbeider in zijn werkland kan blijven om daar werk te zoeken en een uitkering te ontvangen in plaats van terug te keren naar de woonstaat.

Corresponderende artikelen

- Artikel 56 Verordening (EG) 987/2009
- Artikel 71 Verordening (EEG) 1408/71
- Artikel 84 Verordening (EEG) 574/72

Besluiten van de Administratieve Commissie

Besluit U3 van de Administratieve Commissie van 12 juni 2009 over gedeeltelijke werkloosheid met betrekking tot artikel 65, lid 1 van Verordening (EG) 883/2004 vervangt besluit nummer 205 van de Administratieve Commissie, maar de strekking van het besluit is hetzelfde gebleven.

Vergoedingen van het laatste werkland aan het woonland

Artikel 65, lid 6 tot en met 8

Tekst van het artikel

6. De door het orgaan van de woonplaats verleende uitkeringen krachtens lid 5 blijven ten laste van dit orgaan. Onverminderd lid 7 vergoedt het bevoegde orgaan van de lidstaat aan welks wetgeving de betrokkene het laatst onderworpen was, echter het orgaan van de woonplaats volledig voor de uitkeringen die gedurende ten hoogste de eerste drie maanden door laatstgenoemd orgaan zijn verstrekt. De vergoeding over dit tijdvak mag niet hoger zijn dan de werkloosheidsuitkeringen krachtens de wetgeving van de bevoegde lidstaat. In het in lid 5, onder b), bedoelde geval wordt het tijdvak waarin er uitkeringen uit hoofde van artikel 64 worden verleend, afgetrokken van het in de tweede zin van dit lid bedoelde tijdvak. De bijzonderheden betreffende de vergoeding worden vastgesteld in de toepassingsverordening.

7. Het in lid 6 bedoelde tijdvak van vergoeding wordt evenwel op vijf maanden gebracht wanneer de betrokkene tijdens de voorafgaande 24 maanden gedurende tijdvakken van ten minste twaalf maanden al dan niet in loondienst heeft gewerkt in de lidstaten aan welks wetgeving hij het laatst onderworpen was, indien die tijdvakken in aanmerking komen voor de vaststelling van het recht op werkloosheidsuitkering.

8. Voor de toepassing van de leden 6 en 7 kunnen twee of meer lidstaten of hun bevoegde autoriteiten andere wijzen van vergoeding vaststellen of van iedere vergoeding tussen de onder hun bevoegdheid vallende organen afzien.

Wat houdt dit artikel in?

- Lid 6 - stelt vast hoe het orgaan van het ex-werkland de eerste drie maanden van de werkloosheid moet verrekenen. Hierbij moet het orgaan de tijdvakken waarover de betrokkene een uitkering heeft ontvangen op grond van artikel 64 in mindering brengen. De hoogte van de vergoeding mag de hoogte van de uitkering in het ex-werkland niet overstijgen.

- Lid 7 - verlengt deze periode tot vijf maanden wanneer de betrokkene van de voorafgaande 24 maanden meer dan twaalf maanden in het laatste ex-werkland heeft gewerkt.
- Lid 8 - geeft lidstaten de mogelijkheid om onderling afspraken te maken over de verrekeningsmethode.

Is dit artikel anders dan in de vorige verordening?

Ja. In Verordening (EEG) 1408/71 komt geen verrekening op grond van artikel 71 voor. Het declaratiecircuit is een grote wijziging, maar de werkloze ondervindt hier geen hinder van.

Corresponderende artikelen

- Artikel 70 Verordening (EG) 987/2009
- Bijlage 5 Verordening (EG) 987/2009

Uitkeringen bij vervroegde uittreding

Titel III - Hoofdstuk 7

Wettelijke VUT-uitkeringen

Artikel 66

Tekst van het artikel

Indien de toepasselijke wetgeving het recht op uitkeringen bij vervroegde uittreding afhankelijk stelt van de vervulling van tijdvakken van verzekering, van werkzaamheden in loondienst of van werkzaamheden anders dan in loondienst, is artikel 6 niet van toepassing.

Wat houdt dit artikel in?

Verordening (EG) 883/2004 is ook van toepassing op wettelijke uitkeringen bij vervroegde uittreding. Deze staan erin, om gelijke behandeling, export, recht op gezinsbijslagen en ziektekostenvergoedingen te waarborgen voor gerechtigden op een wettelijke uitkering bij vervroegde uittreding. Omdat maar een beperkt aantal lidstaten wettelijke stelsels heeft voor vervroegde uittreding, zijn deze uitkeringen uitgesloten voor het samentellen van tijdvakken. Artikel 66 regelt deze uitsluiting.

Voor Nederland is dit artikel niet belangrijk, omdat geen van onze VUT-uitkeringen gebaseerd is op een wettelijk stelsel en daarom niet onder Verordening (EG) 883/2004 valt. Meer hierover leest u in artikel 1x van Verordening (EG) 883/2004.

Is dit artikel anders dan in de vorige verordening?

Ja. Dit artikel is toegevoegd.

Corresponderende artikelen

Overweging 33 preambule Verordening (EG) 883/2004.

Titel III – hoofdstuk 8

Wat vindt u in deze titel?

Inhoud

In deze titel vindt u de bepalingen voor de gezinsbijslagen:

- Artikel 67 geeft aan wie recht heeft op gezinsbijslagen en welke lidstaat deze betaalt.
- Artikel 68 geeft de coördinatiebepalingen bij samenloop van gezinsbijslagen uit meerdere lidstaten.
- Artikel 69 geeft de aanvullende bepalingen voor gezinsbijslagen.

Definitie van 'gezinsbijslagen'

Artikel 1z van Verordening (EG) 883/2004 geeft deze definitie van het begrip 'gezinsbijslagen': alle verstrekkingen en uitkeringen als tegemoetkoming van de gezinslasten. Met uitzondering van voorschotten op onderhoudsbijdragen en de in bijlage I van Verordening (EG) 883/2004 vermelde bijzondere geboorte- of adoptie-uitkeringen.

In de Nederlandse versie van de basisverordening wordt 'gezinsbijslagen' niet consequent gebruikt. Soms wordt gesproken over 'gezinsuitkeringen' en andere keren over 'gezinsbijslag'. In de Engelse versie wordt overal de term '*family benefits*' gebruikt. In dit deel komt alleen 'gezinsbijslagen'.

Toepassing van dit hoofdstuk

Dit hoofdstuk is van toepassing op alle wettelijke regelingen voor gezinsbijslagen. Dit betekent voor Nederland dat dit hoofdstuk geldt voor:

- Algemene kinderbijslagwet (AKW);
- Tegemoetkoming onderhoudskosten thuiswonende gehandicapte kinderen (TOG);
- Wet kinderopvang (Wko);
- Wet op het kindgebonden budget (Wkb).

Gezinsleden die in een andere lidstaat wonen

Artikel 67

Tekst van het artikel

Een persoon heeft recht op gezinsbijslag overeenkomstig de wetgeving van de bevoegde lidstaat, ook voor de gezinsleden die in een andere lidstaat wonen, alsof deze in eerstbedoelde lidstaat woonden. Een pensioengerechtigde heeft echter recht op gezinsbijslag overeenkomstig de wetgeving van de lidstaten die bevoegd zijn voor zijn pensioen.

Wat houdt dit artikel in?

Dit artikel geeft aan dat:

- Een persoon gezinsbijslag kan krijgen in de lidstaat die volgens titel II van Verordening (EG) 883/2004 bevoegd is.
- Iemand op wie de wettelijke regeling van een lidstaat van toepassing is recht heeft op gezinsbijslag uit de bevoegde lidstaat. Ook als zijn kinderen in een andere lidstaat wonen. Dit betekent dat eventuele woonplaatseisen niet gelden.
- Voor gepensioneerden geldt een andere regeling. Een pensioengerechtigde ontvangt gezinsbijslagen namelijk niet in lijn met de wetgeving van de bevoegde lidstaat, maar in lijn met de wetgeving van de lidstaten die het pensioen uitbetalen. Pensioenen in de zin van de verordening zijn uitkeringen bij invaliditeit, ouderdoms- en nabestaandenpensioenen.

Is dit artikel anders dan in de vorige verordening?

Ja. De aparte bepalingen voor werknemers, zelfstandigen, werklozen en gepensioneerden uit de artikelen 72 bis, 73, 74, 75 en 77, lid 2 van Verordening (EEG) 1408/71 komen samen in artikel 67 van Verordening (EG) 883/2004.

Corresponderende artikelen

Artikel 72 bis; artikel 73 tot en met 75; artikel 77, lid 2 Verordening (EEG) 1408/71

Prioriteitsregels bij samenloop

Artikel 68, lid 1

Tekst van het artikel

Indien gedurende hetzelfde tijdvak en voor dezelfde gezinsleden in uitkeringen is voorzien op grond van de wetgeving van meer dan een lidstaat, zijn de volgende prioriteitsregels van toepassing:

a) Indien door meer dan een lidstaat uitkeringen verschuldigd zijn op verschillende gronden, is de volgorde van prioriteit de volgende: eerst de rechten verkregen op grond van werkzaamheden, al dan niet in loondienst, vervolgens de rechten verkregen op grond van een pensioen, en tenslotte de rechten op grond van de woonplaats;

b) Indien door meer dan een lidstaat uitkeringen verschuldigd zijn op dezelfde grond, wordt de volgorde van prioriteit vastgesteld op basis van de volgende subsidiaire criteria:

i) indien het gaat om rechten die verkregen zijn op grond van werkzaamheden, al dan niet in loondienst: de woonplaats van de kinderen, mits er dergelijke werkzaamheden worden verricht, en subsidiair, in voorkomend geval, het hoogste bedrag aan uitkeringen waarin de betrokken wetgevingen voorzien. In dat laatste geval worden de kosten van de uitkeringen verdeeld volgens in de toepassingsverordening bepaalde criteria;

ii) indien het gaat om rechten die verkregen zijn op grond van een pensioen: de woonplaats van de kinderen, mits op grond van deze wetgeving een pensioen moet worden uitgekeerd, en subsidiair, in voorkomend geval, het langste onder de betrokken wetgevingen vervulde tijdvak van verzekering of verblijf;

iii) indien het gaat om rechten die verkregen zijn op grond van de woonplaats: de woonplaats van de kinderen.

Wat houdt dit artikel in?

Iemand krijgt gezinsbijslagen als hij verantwoordelijk is voor een of meerdere kinderen. Hierdoor is het mogelijk dat voor hetzelfde kind zowel de vader als de moeder recht heeft op gezinsbijslagen. In dat geval is er sprake van samenloop van gezinsbijslagen. Artikel 68 geeft dan de volgorde aan waarin lidstaten de gezinsbijslagen moeten uitbetalen.

Voorrangsregeling geldt ook voor pensioengerechtigden

De voorrangsregels in artikel 68 gelden ook voor pensioengerechtigden. Bij deze groep kan het voorkomen dat iemand recht heeft op gezinsbijslagen uit meerdere lidstaten.

Pensioengerechtigden hebben namelijk recht op gezinsbijslag uit elke lidstaat van waaruit zij een pensioen ontvangen. Daarnaast is het mogelijk dat zij op grond van werkzaamheden of woonplaats recht hebben op gezinsbijslag uit een lidstaat van waaruit zij nog geen pensioen ontvangen.

Uitleg van de voorrangsregeling

De volgorde waarin lidstaten de gezinsbijslagen aan ouders moeten betalen, hangt af van de grond waarop de ouders het recht hebben verkregen. Er zijn drie gronden mogelijk. De ouder krijgt gezinsbijslagen omdat hij:

- werkt, al dan niet in loondienst.
- pensioengerechtigd is.
- woont in een lidstaat die gezinsbijslagen toekent aan alle inwoners.

Vervolgens zijn er twee mogelijkheden:

1. De ouders hebben het recht op gezinsbijslagen uit meer dan één lidstaat op basis van verschillende gronden.
2. De ouders hebben het recht op gezinsbijslagen uit meer dan één lidstaat op basis van dezelfde gronden.

Mogelijkheid 1: recht op gezinsbijslag op basis van verschillende gronden

Artikel 68, lid 1a geeft voorrangsregels voor de situatie waarin beide ouders recht hebben op gezinsbijslagen uit meer dan één lidstaat. En de grond waarop ze dit recht hebben gekregen, verschilt. De volgorde van toekenning is dan als volgt:

1. Rechten verkregen op grond van werk, al dan niet in loondienst;
2. Rechten verkregen op grond van een pensioen;
3. Rechten verkregen op grond van woonplaats.

Mogelijkheid 2: recht op gezinsbijslag op basis van dezelfde gronden

Artikel 68, lid 1b geeft voorrangsregels voor de situatie waarin beide ouders recht hebben op gezinsbijslagen uit meer dan één lidstaat. En de grond waarop ze dit recht hebben gekregen hetzelfde is.

- **Beide ouders hebben het recht verkregen op grond van werk**

Artikel 68, lid 1b, onder (i) geeft voorrangregels voor de situatie waarin beide ouders recht hebben op gezinsbijslagen uit meer dan één lidstaat, op grond van werk. De volgorde van toekenning is dan als volgt:

1. Woonplaats van de kinderen, als een ouder daar werkzaamheden verricht.
2. Orgaan dat de hoogste uitkering geeft, als de ouder in het woonland van de kinderen geen werkzaamheden verricht. Meer hierover leest u in artikel 58 van de toepassingsverordening.

- **Beide ouders hebben het recht verkregen op grond van pensioen**

Artikel 68, lid 1b, onder (ii) geeft voorrangregels voor de situatie waarin beide ouders recht hebben op gezinsbijslagen uit meer dan één lidstaat, op grond van pensioen. De volgorde van toekenning is dan als volgt:

1. Woonplaats van de kinderen, als daar een pensioen wordt uitgekeerd.
2. Lidstaat waaraan de pensioengerechtigde het langst verbonden is, als de ouder in het woonland van de kinderen geen recht heeft op pensioen.

- **Beide ouders hebben het recht verkregen op grond van woonplaats**

Artikel 68, lid 1b, onder (iii), geeft voorrangregels voor de situatie waarin beide ouders recht hebben op gezinsbijslagen uit meer dan één lidstaat, op grond van woonplaats. De toekenning is dan als volgt: woonplaats van de kinderen.

Is dit artikel anders dan in de vorige Verordening?

Ja. De eerste twee leden van artikel 68 van Verordening (EG) 883/2004 vervangen artikel 76, lid 1 van Verordening (EEG) 1408/71 en artikel 10, lid 1 van Verordening (EEG) 574/72.

Corresponderende artikelen

- Artikel 58 Verordening (EG) 987/2009
- Artikel 76, lid 1; artikel 77, lid 2 Verordening (EEG) 1408/71
- Artikel 10, lid 1 Verordening (EEG) 574/72

Besluiten van de Administratieve Commissie

In besluit F1 van de Administratieve Commissie van 12 juni 2009 staat dat iemand gezinsbijslagen krijgt omdat hij werkt, als:

- hij werkt in dienstverband of als zelfstandige.
- hij zijn werkzaamheden tijdelijk moet onderbreken door:
  - ziekte, moederschap, arbeidsongeval, beroepsziekte of werkloosheid.
  - betaald verlof, staking of *lock-out*.
  - onbetaald ouderschapsverlof voor zover dit verlof volgens de wet gelijk is aan werkzaamheden als werknemer of zelfstandige.

Aanvullen van gezinsbijslagen

Artikel 68, lid 2

Tekst van het artikel

Bij samenloop van rechten worden de gezinsuitkeringen toegekend overeenkomstig de wetgeving die volgens lid 1 als prioritair is aangemerkt. De rechten op gezinsuitkeringen die verschuldigd zijn op grond van de andere betrokken wetgeving of wetgevingen, worden geschorst ter hoogte van het bedrag dat bij de wetgeving van de eerste lidstaat is vastgesteld en, zo nodig, wordt het deel dat dit bedrag overschrijdt uitbetaald in de vorm van een aanvullende toeslag. Als het recht op de uitkering in kwestie alleen gebaseerd is op de woonplaats, hoeft deze aanvullende toeslag echter niet te worden uitgekeerd voor kinderen die in een andere lidstaat wonen.

Wat houdt dit artikel in?

Artikel 68, lid 2 beschrijft de gevolgen van de voorrangregels voor gezinsbijslagen, zoals opgenomen in artikel 68, lid 1. De lidstaat die volgens het eerste lid voorrang krijgt, moet als eerste de gezinsbijslagen volledig uitbetalen. Lidstaten die lager in de rangorde staan, moeten alleen gezinsbijslag uitbetalen als de gezinsbijslag die zij verschuldigd zijn, hoger is dan het bedrag dat de bij voorrang aangewezen lidstaat of lidstaten hebben uitbetaald. Is de gezinsbijslag inderdaad hoger dan moet het verschil worden betaald als aanvullende gezinsbijslag.

Is dit artikel anders dan in de vorige Verordening?

Ja. De laatste volzin van artikel 68, lid 2 is toegevoegd. Daarin wordt bepaald dat geen surplus hoeft te worden betaald voor kinderen die in een andere lidstaat wonen, als het recht op een aanvullende toeslag uitsluitend is gebaseerd op de woonplaats van de kinderen.

Corresponderende artikelen

- Artikel 58 Verordening (EG) 987/2009
- Artikel 76, lid 1; artikel 77; artikel 79 Verordening (EEG) 1408/71
- Artikel 10, lid 1 Verordening (EEG) 574/72

Indiening en bevordering van aanvragen van gezinsbijslagen

Artikel 68, lid 3

Tekst van het artikel

Indien er uit hoofde van artikel 67 een aanvraag om gezinsuitkeringen wordt ingediend bij het bevoegde orgaan van de lidstaat waarvan de wetgeving toepasselijk is, maar niet op grond van het prioritair recht overeenkomstig de leden 1 en 2:

- a) zendt dat orgaan de aanvraag onverwijld door naar het bevoegde orgaan van de lidstaat waarvan de wetgeving prioritair van toepassing is; het stelt de betrokkene daarvan in kennis en betaalt, onverminderd de bepalingen van de toepassingsverordening betreffende de voorlopige toekenning van uitkeringen, zo nodig, de in lid 2 genoemde aanvullende toeslag uit;*
- b) neemt het bevoegde orgaan van de lidstaat waarvan de wetgeving prioritair van toepassing is, de aanvraag in behandeling alsof het rechtstreeks bij dat orgaan was ingediend; de datum waarop de aanvraag bij het eerste orgaan is ingediend, wordt beschouwd als de datum waarop de aanvraag bij het prioritaire orgaan is ingediend.*

Wat houdt dit artikel in?

Dit lid zorgt ervoor dat de organen van lidstaten samenwerken. Ze moeten er in overleg voor zorgen dat een aanvraag voor gezinsbijslag wordt behandeld door het orgaan van de lidstaat die mag uitkeren met voorrang. Hoe artikel 68, lid 3 moet worden uitgevoerd, leest u in artikel 60 van de toepassingsverordening.

Is dit artikel anders dan in de vorige Verordening?

Ja. Dat aanvragen moeten worden doorgestuurd van een lidstaat naar een andere is nieuw.

Corresponderende artikelen

- Artikel 60 Verordening (EG) 987/2009
- Artikel 76, lid 2 Verordening (EEG) 1408/71
- Artikel 86, lid 1 Verordening (EEG) 574/72

Betaling van de uitkeringen

Artikel 68 bis

Tekst van het artikel

Indien degene aan wie gezinsuitkeringen moeten worden verleend, deze niet voor het onderhoud van de gezinsleden besteedt, betaalt het bevoegde orgaan, op verzoek en door tussenkomst van het orgaan van de lidstaat waar zij wonen dan wel van het orgaan dat of de instelling die daartoe door de bevoegde autoriteit van de lidstaat waar zij wonen, is aangewezen, die uitkeringen uit aan de natuurlijke persoon of de rechtspersoon te wiens laste de gezinsleden in feite komen, hetgeen volledige kwijting van het bevoegde orgaan inhoudt.

Wat houdt dit artikel in?

Artikel 68 bis van Verordening (EG) 883/2004 biedt de uitvoeringsorganen de mogelijkheid om gezinsbijslagen te betalen aan een ander dan de rechthebbende. Dit kan als de rechthebbende de gezinsbijslag niet gebruikt om gezinsleden of kinderen te onderhouden.

Is dit artikel anders dan in de vorige Verordening?

Nee. De inhoud van artikel 68 bis is identiek aan artikel 75, lid 2 en 3 van Verordening (EEG) 1408/71.

Corresponderende artikelen

Artikel 75, lid 2 en 3 Verordening (EEG) 1408/71

Aanvullende bepalingen

Artikel 69

Tekst van de bepaling

- 1. Indien er aan de op grond van de artikelen 67 en 68 aangewezen wetgeving geen enkel recht wordt ontleend op aanvullende of speciale gezinsuitkeringen voor wezen, worden deze uitkeringen, bovenop de andere op grond van de wetgeving van de hiervoor genoemde lidstaat verkregen gezinsuitkeringen, automatisch verleend krachtens de wetgeving van de lidstaat waaraan de overleden werknemer het langst onderworpen is geweest, voorzover het recht aan de bovengenoemde wetgeving werd ontleend. Indien aan deze wetgeving geen enkel recht werd ontleend, worden de voorwaarden voor het verwerven van een dergelijk recht krachtens de wetgeving van de overige betrokken lidstaten getoetst en worden de uitkeringen toegekend, en wel in afdalende volgorde volgens de duur van de krachtens de wettelijke regelingen van deze lidstaten vervulde tijdvakken van verzekering of van wonen.*
- 2. De uitkeringen die in de vorm van pensioenen of van aanvullende pensioenen worden uitgekeerd, worden toegekend en berekend overeenkomstig hoofdstuk 5.*

Wat houdt dit artikel in?

Dit artikel bevat voorschriften voor aanvullende of speciale gezinsbijslagen voor wezen. Dit soort gezinsbijslagen moet met de toepassing van hoofdstuk 8 uit titel III worden vastgesteld. Aangezien Nederland zulke uitkeringen niet kent, wordt dit artikel hier niet verder uitgewerkt.

Corresponderende artikelen

- Artikel 61 Verordening (EG) 987/2009
- Artikel 78 Verordening (EEG) 1408/71

Bijzondere, niet op premie- of bijdragebetaling berustende prestaties

Titel III - Hoofdstuk 9

Algemene bepaling

Artikel 70

Tekst van het artikel

1. Dit artikel is van toepassing op bijzondere, niet op premie- of bijdragebetaling berustende prestaties waarop wetgeving van toepassing is die, wegens haar personele werkingsfeer, doelstellingen en/of de voorwaarden voor het ingaan van een recht, kenmerken heeft van zowel de in artikel 3, lid 1 bedoelde socialezekerheidswetgeving als van de bijstand.

2. Voor de toepassing van dit hoofdstuk wordt onder " bijzondere, niet op premie- of bijdragebetaling berustende prestaties" verstaan prestaties die:

a) bedoeld zijn:

i) voor de extra, aanvullende of bijkomende dekking van de gebeurtenissen in de in artikel 3, lid 1, vermelde takken van de sociale zekerheid en om de betrokken personen een minimum voor levensonderhoud te garanderen in verhouding tot de economische en sociale situatie van de betrokken lidstaat;

of

ii) om uitsluitend personen met een handicap een bijzondere bescherming te bieden, die nauw aansluit bij hun sociale omstandigheden in de betrokken lidstaat,

en

b) uitsluitend worden gefinancierd door de verplichte belastingen ter dekking van de algemene openbare uitgaven en waarvoor de voorwaarden voor de toekenning en berekening niet afhankelijk zijn van de betaling van enige premie of bijdrage door de betrokkene. Prestaties ter aanvulling van op premie- of bijdragebetaling berustende prestaties mogen evenwel niet alleen om die reden als op premie- of bijdragebetaling berustende prestaties worden beschouwd;

en

c) opgenomen zijn in bijlage X.

3. Artikel 7 en de andere hoofdstukken van titel III zijn niet van toepassing op de in lid 2 van dit artikel bedoelde prestaties.

4. De in lid 2 bedoelde uitkeringen zullen uitsluitend worden toegekend door de lidstaat waarin de betreffende persoon woont, overeenkomstig de wetgeving van deze staat. Deze prestaties worden verstrekt door, en voor rekening van, het orgaan van de woonplaats.

Wat houdt dit artikel in?

Artikel 70 geldt voor de socialezekerheidstakken die staan genoemd in artikel 3 van Verordening (EG) 883/2004. De verordening geldt niet voor sociale en medische bijstand. Heeft u te maken met een regeling die kenmerken heeft van de socialezekerheidsvoorzieningen in artikel 3 én van sociale en medische bijstand? Dan geeft artikel 70 van Verordening (EG) 883/2004 uitsluitel. Er is namelijk alleen sprake van een bijzondere, niet op premie- of bijdragebetaling berustende prestatie als deze aan drie voorwaarden voldoet:

1. De prestatie is een aanvulling op andere prestaties om een minimum voor levensonderhoud te garanderen of om personen met een handicap een bijzondere bescherming te bieden.
2. De prestatie wordt gefinancierd uit belastingen voor algemene openbare uitgaven en de toekenning mag niet afhankelijk zijn van een premie- of bijdragebetaling.
3. De prestatie moet opgenomen zijn in bijlage X van Verordening (EG) 883/2004.

Staat een prestatie in bijlage X? Dan voldoet deze in principe aan de eerste twee voorwaarden en de prestatie is bijzonder en berust niet op een premie- of bijdragebetalingen.

Artikel 70, lid 3 geeft verder aan dat artikel 7 en de andere hoofdstukken en de bijzondere bepalingen van titel III van Verordening (EG) 883/2004 niet gelden voor bijzondere prestaties. Heeft een lidstaat een exportverbod bij wonen in of overbrenging naar een andere lidstaat? Dan wordt dit verbod niet opgeheven door artikel 7.

De Nederlandse Wajong en de Toeslagenwet (TW) staan in bijlage X. Dit betekent dat de vaststelling van het recht op Wajong en toeslag TW niet beïnvloed wordt door de bijzondere bepalingen van titel III van Verordening (EG) 883/2004. Alleen het nationaal recht geldt in dat geval. Dit betekent ook dat het recht op Wajong en toeslag TW eindigt als de ontvanger in een andere lidstaat gaat wonen.

Is dit artikel anders dan in de vorige verordening?

Nee. Inhoudelijk is het artikel niet veranderd. De coördinatieregels van Verordening (EG) 883/2004 voor de bijzondere uitkeringen, zoals de Wajong en TW, zijn hetzelfde als die van Verordening (EEG) 1408/71.

Artikel 10 bis van Verordening (EEG) 1408/71 stelt de voorwaarden waaronder iemand een bijzondere prestatie krijgt voor alle lidstaten gelijk. Zo is het voor personen die een buitenlandse prestatie krijgen die vergelijkbaar is met de ZW, WW of WIA, mogelijk om een toeslag op grond van de TW te ontvangen vanaf het moment dat hij in Nederland woont. Deze gelijkstelling staat nu

in artikel 5 van Verordening (EG) 883/2004. Hierin staat dat alle rechtsgevolgen die een lidstaat toekent aan een prestatie, ook gelden voor gelijkgestelde prestaties van andere lidstaten. Bekijk ook artikel 5 van Verordening (EG) 883/2004.

Corresponderende bepalingen

- Artikel 4, lid 2 bis; artikel 10 bis Verordening (EG) 1408/71
- Bijlage II bis Verordening (EG) 1408/71
- Bijlage X Verordening (EG) 883/2004

Titel IV – Administratieve Commissie en Raadgevend Comité

Wat vindt u in deze titel?

Inhoud

Deze titel bespreekt de samenstelling, werkwijze en taken van:

- de Administratieve Commissie – artikel 71 en 72;
- de Technische Commissie voor de gegevensverwerking – artikel 73;
- de Rekencommissie – artikel 74;
- het Raadgevend Comité voor de coördinatie van de sociale zekerheidsstelsels – artikel 75.

Omdat de organisatorische bepalingen in de artikelen voor zich spreken, is een uitleg bij de artikelen niet nodig.

Nieuw in deze titel

Nieuw ten opzichte van Verordening (EEG) 1408/71 is de instelling van de Technische Commissie en de Rekencommissie. Deze commissies hebben geen eigen bevoegdheden, maar ondersteunen de Administratieve Commissie elk met werkzaamheden op hun eigen terrein. In de toepassingsverordening van de overeenkomstige titel vindt u dan ook geen overeenkomstige bepalingen.

Samenstelling en werkwijze van de Administratieve Commissie

Artikel 71

Tekst van het artikel

1. De Administratieve Commissie voor de coördinatie van de socialezekerheidsstelsels, hierna «Administratieve Commissie» genoemd, die bij de Commissie van de Europese Gemeenschappen is ingesteld, is samengesteld uit een regeringsvertegenwoordiger van elk van de lidstaten, die eventueel door technische adviseurs wordt bijgestaan. Een vertegenwoordiger van de Commissie van de Europese Gemeenschappen neemt als adviseur deel aan de vergaderingen van de Administratieve Commissie.

2. De statuten van de Administratieve Commissie worden door haar leden in onderlinge overeenstemming opgesteld.

De besluiten inzake de in artikel 726, onder a), bedoelde vraagstukken van interpretatieve aard worden aangenomen overeenkomstig de in het Verdrag neergelegde stemvoorschriften en er wordt de nodige bekendheid aan gegeven.

3. Het secretariaat van de Administratieve Commissie wordt waargenomen door de diensten van de Commissie van de Europese Gemeenschappen.

Taken van de Administratieve Commissie

Artikel 72

Tekst van het artikel

De Administratieve Commissie heeft tot taak:

- a) alle vraagstukken van administratieve of interpretatieve aard, voortvloeiende uit de bepalingen van deze verordening, van de toepassingsverordening en van enige overeenkomst of regeling die in het kader daarvan tot stand zal komen, te behandelen, onverminderd het recht van de betrokken autoriteiten, organen en personen om gebruik te maken van de rechtsmiddelen, en zich te wenden tot de rechterlijke instanties, bedoeld bij de wetgevingen van de lidstaten, bij deze verordening en bij het Verdrag;*
- b) de uniforme toepassing van het Gemeenschapsrecht te vergemakkelijken, met name door de uitwisseling van ervaringen en goede administratieve praktijken te bevorderen;*
- c) de samenwerking tussen de lidstaten en hun organen op het gebied van de sociale zekerheid te bevorderen en verder te ontwikkelen teneinde met name in te spelen op de bijzondere vraagstukken in verband met bepaalde categorieën personen; op het gebied van de coördinatie van de sociale zekerheid de verwezenlijking van activiteiten op het gebied van grensoverschrijdende samenwerking te bevorderen;*
- d) een zo ruim mogelijke toepassing van de nieuwe technologieën te bevorderen om het vrije verkeer van personen te vergemakkelijken, met name door de procedures voor de gegevensuitwisseling te moderniseren en de informatiestroom tussen de organen, rekening houdend met de stand van de ontwikkeling van de gegevensverwerking in elke lidstaat, geschikt te maken voor elektronische uitwisseling; de Administratieve Commissie stelt de gemeenschappelijke voorschriften voor de infrastructuur van de elektronische gegevensverwerking vast, in het bijzonder de voorschriften in verband met de beveiliging en*

het gebruik van de standaards, en zij stelt de voorschriften vast voor de werking van het gemeenschappelijk gedeelte van deze voorzieningen;

e) alle overige werkzaamheden te verrichten die tot haar bevoegdheid behoren krachtens deze verordening en de toepassingsverordening of krachtens enige overeenkomst of regeling die in het kader daarvan tot stand zal komen;

f) aan de Commissie van de Europese Gemeenschappen alle voorstellen op het gebied van de coördinatie van de socialezekerheidsstelsels te doen teneinde het acquis communautaire te verbeteren en te moderniseren door de uitwerking van latere verordeningen of met behulp van andere door het Verdrag voorziene instrumenten;

g) vast te stellen met welke gegevens rekening moet worden gehouden bij het opmaken van de rekeningen betreffende de lasten welke de organen van de lidstaten krachtens deze verordening moeten dragen, en de jaarlijkse afrekening tussen deze organen op te stellen op basis van een verslag van de in artikel 74 bedoelde rekencommissie.

Technische Commissie voor de gegevensverwerking

Artikel 73

Tekst van het artikel

1. Bij de Administratieve Commissie wordt een Technische Commissie voor de gegevensverwerking opgericht, hierna «Technische Commissie» genoemd. De Technische Commissie doet aan de Administratieve Commissie voorstellen voor de gemeenschappelijke voorschriften voor de infrastructuur voor het beheer van de elektronische gegevensverwerkingsdiensten, in het bijzonder de voorschriften in verband met de beveiliging en het gebruik van de normen; zij stelt verslagen op en brengt een met redenen omkleed advies uit op basis waarvan de Administratieve Commissie de in artikel 72, onder d), bedoelde beslissingen neemt. De Administratieve Commissie stelt de samenstelling en de regels voor de werkwijze van de Technische Commissie vast.

2. Te dien einde heeft de Technische Commissie tot taak:

- a) de relevante technische documentatie te verzamelen en de voor de vervulling van haar taken noodzakelijke studies en werkzaamheden te verrichten;*
- b) de in lid 1 bedoelde verslagen en met redenen omklede adviezen aan de Administratieve Commissie voor te leggen;*
- c) alle andere werkzaamheden en studies uit te voeren inzake vraagstukken die de*

Administratieve Commissie haar voorlegt;

d) leiding te geven aan communautaire proefprojecten voor het gebruik van elektronische gegevensverwerkingsdiensten en, voor het communautaire gedeelte, van de operationele systemen van het gebruik van die diensten.

Rekencommissie

Artikel 74

Tekst van het artikel

1. Er wordt bij de Administratieve Commissie een Rekencommissie ingesteld. De samenstelling en de regels voor de werkwijze van deze commissie worden vastgesteld door de Administratieve Commissie.

De Rekencommissie heeft tot taak:

a) de controle te verrichten op de methode voor het bepalen en berekenen van de jaarlijkse gemiddelde kosten die door de lidstaten worden ingediend;

b) de nodige gegevens te verzamelen en de berekeningen te maken die nodig zijn om jaarlijks de stand op te maken van de vorderingen van elke lidstaat;

c) periodiek verslag uit te brengen aan de Administratieve Commissie over het resultaat van de toepassing van de onderhavige verordening en de toepassingsverordening, met name op financieel vlak;

d) de gegevens en de verslagen te verstrekken die de Administratieve Commissie nodig heeft om de besluiten krachtens artikel 72, onder g), te kunnen nemen;

e) de Administratieve Commissie alle dienstige voorstellen te doen, inclusief over deze verordening, met betrekking tot de onderdelen a), b) en c);

f) alle werkzaamheden, studies of taken te verrichten inzake vraagstukken die de Administratieve Commissie haar voorlegt.

Raadgevend Comité voor de coördinatie van de socialezekerheidsstelsels

Artikel 75

Tekst van het artikel

1. Er wordt een Raadgevend Comité voor de coördinatie van de socialezekerheidsstelsels ingesteld, hierna «Raadgevend Comité» genoemd, dat voor elk van de lidstaten is samengesteld uit:

- a) een vertegenwoordiger van de regering;*
- b) een vertegenwoordiger van de werknemersorganisaties;*
- c) een vertegenwoordiger van de werkgeversorganisaties.*

Voor elk van de hierboven genoemde categorieën wordt één plaatsvervangend lid per lidstaat benoemd.

De leden en de plaatsvervangende leden van het Raadgevend Comité worden benoemd door de Raad. Het Raadgevend Comité wordt voorgezeten door een vertegenwoordiger van de Commissie van de Europese Gemeenschappen. Het Raadgevend Comité stelt zijn reglement van orde vast.

2. Het Raadgevend Comité is gemachtigd om, op verzoek van de Commissie van de Europese Gemeenschappen, van de Administratieve Commissie of uit eigen beweging:

- a) vraagstukken van algemene of principiële aard en problemen welke rijzen bij de toepassing van de communautaire bepalingen inzake de coördinatie van sociale zekerheidssystemen, met name in verband met bepaalde categorieën personen, te onderzoeken;*
- b) ten behoeve van de Administratieve Commissie terzake adviezen uit te brengen alsmede voorstellen te doen voor een eventuele herziening van die bepalingen.*

Titel V – Diverse bepalingen

Wat vindt u in deze titel?

Inhoud

In deze titel staan diverse bepalingen. Ze staan hier, omdat ze algemeen van aard zijn of niet onder een andere titel vallen. Een belangrijk deel van deze titel gaat over de samenwerking tussen de lidstaten en de rechten van de organen tegenover derden.

Samenwerking

Artikel 76

Tekst van het artikel

- 1. De bevoegde autoriteiten van de lidstaten verstrekken elkaar alle inlichtingen met betrekking tot:
  - a) de ter uitvoering van deze verordening getroffen maatregelen;
  - b) de wijzigingen in hun wetgeving die van invloed kunnen zijn op de uitvoering van deze verordening.*
- 2. Bij de toepassing van deze verordening zijn de autoriteiten en organen van de lidstaten elkaar behulpzaam als betref het de toepassing van hun eigen wetgeving. De wederzijdse administratieve bijstand van genoemde autoriteiten en organen is in principe kosteloos. De Administratieve Commissie bepaalt evenwel de aard van de te vergoeden uitgaven en de drempels waarboven een vergoeding moet plaatsvinden.*
- 3. Voor de toepassing van deze verordening kunnen de autoriteiten en de organen van de lidstaten zich rechtstreeks met elkaar en met de belanghebbende personen of hun gemachtigden in verbinding stellen.*
- 4. De organen en de personen die onder deze verordening vallen, zijn met het oog op de goede toepassing van deze verordening verplicht elkaar inlichtingen te verstrekken en samen te werken. De organen reageren, overeenkomstig het beginsel van goed bestuur, binnen een redelijke termijn op alle aanvragen en verstrekken de betrokkenen daartoe alle informatie die nodig is om de hun door deze verordening verleende rechten uit te oefenen. De betrokkenen moeten de organen van de bevoegde lidstaat en van de lidstaat van de woonplaats zo spoedig mogelijk in kennis stellen*

van iedere verandering in hun persoonlijke of gezinssituatie die gevolgen heeft voor hun rechten op de prestaties waarin deze verordening voorziet.

5. Indien niet voldaan wordt aan de informatieplicht als bedoeld in lid 4, derde alinea, kunnen overeenkomstig het nationaal recht evenredige maatregelen worden getroffen. Deze maatregelen zijn gelijkwaardig aan de maatregelen die in soortgelijke onder de nationale rechtsorde vallende situaties van toepassing zijn en mogen in de praktijk de uitoefening van de door deze verordening aan de betrokkenen verleende rechten niet onmogelijk of buitengewoon moeilijk maken.

6. Als zich bij de uitleg en de toepassing van deze verordening moeilijkheden voordoen die de rechten van onder de Verordening vallende personen in gevaar kunnen brengen, neemt het orgaan van de bevoegde lidstaat of van de lidstaat van de woonplaats, contact op met het orgaan of de organen van de andere betrokken lidstaat of lidstaten. Als er binnen een redelijke termijn geen oplossing wordt gevonden, kunnen de betrokken autoriteiten de Administratieve Commissie inschakelen.

7. De autoriteiten, organen en rechterlijke instanties van een lidstaat mogen verzoekschriften of andere documenten die hun toegezonden worden, niet afwijzen op grond van het feit dat zij zijn opgesteld in een officiële taal van een andere lidstaat, die als een officiële taal van de instellingen van de Gemeenschap is erkend overeenkomstig artikel 290 van het Verdrag.

Wat houdt dit artikel in?

Dit artikel regelt de algemene samenwerkingsverplichting tussen de organen onderling en tussen de organen en betrokkenen. Alle partijen moeten elkaar alle noodzakelijke informatie sturen. De organen moeten elkaar helpen alsof ze hun eigen wetgeving uitvoeren. Dit betekent ook dat zij in een samenwerking niet verder hoeven te gaan dan de eisen die hun eigen wetgeving stelt.

Kosten voor wederzijdse hulp

Voor wederzijdse bijstand mogen organen in principe geen kosten in rekening brengen. Toch geeft de toepassingsverordening enkele uitzonderingen, zoals artikel 87 van Verordening (EG) 987/2009. Ook de Administratieve Commissie kan regulerend optreden, bijvoorbeeld door een drempelbedrag vast te stellen waaronder bijstand bij invorderingen niet verplicht is.

Wederzijdse informatieplicht

Autoriteiten en organen kunnen altijd contact opnemen met elkaar en belanghebbenden. Dit artikel stelt ook dat alle partijen binnen een redelijke termijn op elkaars aanvragen moeten reageren. Bovendien moeten ze de betrokkene alle noodzakelijke informatie geven. Daartegenover staat dat betrokkenen zo snel mogelijk uitkeringsrelevante wijzigingen in hun situatie moeten doorgeven aan

de organen van de bevoegde lidstaat en van het woonland. Als iemand uit twee lidstaten pensioen ontvangt, is het dus niet voldoende om aan slechts één orgaan een relevante wijziging in de omstandigheden door te geven. Lidstaten mogen geen verzoekschriften of andere documenten afwijzen omdat die niet geschreven zijn in de taal van de betreffende lidstaat.

Voldoet de betrokkene niet aan de informatieplicht dan kan een orgaan maatregelen opleggen volgens de nationale wetgeving van de betreffende lidstaat. Dreigen er moeilijkheden door toepassing van de verordening? Dan moeten de bevoegde organen contact opnemen met de organen in de andere lidstaat om binnen een redelijke termijn tot een oplossing te komen. Als dat niet lukt, kunnen ze de Administratieve Commissie inschakelen.

Voorbeeld

Iemand heeft een WIA-uitkering, een pro rata Belgische uitkering en werkt daarnaast als zelfstandige. Ondanks dat beide lidstaten de anticumulatiebepalingen correct toepassen, is het resultaat aantoonbaar nadelig voor betrokkene. Dat is niet de bedoeling. Op grond van dit artikel moeten de organen eerst binnen een redelijke termijn een oplossing zoeken. De procedure die ze hiervoor moeten volgen, komt overeen met die in artikel 6 van de Verordening (EG) 987/2009. Dat artikel schrijft voor hoe lidstaten moeten handelen bij een meningsverschil.

Is dit artikel anders dan in de vorige verordening?

Ja. In grote lijnen is het artikel gelijk gebleven, maar in bijzondere artikelen staan veel preciezere bepalingen, zoals over gegevensuitwisseling en terug- en invordering van uitkeringen. Deze worden in andere hoofdstukken behandeld. Een voorbeeld is titel IV, hoofdstuk III van de Verordening (EG) 987/2009. De toevoegingen zijn bedoeld om te zorgen voor nauwere samenwerking tussen de lidstaten.

Corresponderende artikelen

Artikel 84; artikel 84 bis Verordening (EEG) 1408/71

Bescherming van persoonsgegevens

Artikel 77

Tekst van het artikel

- 1. Indien de autoriteiten of organen van een lidstaat op grond van deze verordening of van de toepassingsverordening persoonsgegevens aan de autoriteiten of organen van een andere lidstaat mededelen, is deze mededeling onderworpen aan de wettelijke bepalingen inzake gegevensbescherming van de lidstaat die de gegevens verstrekt. Voor iedere mededeling van de autoriteit of het orgaan van de lidstaat die de gegevens heeft ontvangen, alsmede voor de opslag, wijziging en vernietiging van de gegevens door die lidstaat, gelden de wettelijke bepalingen inzake gegevensbescherming van de lidstaat die de gegevens ontvangt.*
- 2. De verzending van de voor de toepassing van deze verordening en de toepassingsverordening noodzakelijke gegevens van een lidstaat naar een andere lidstaat dient te gebeuren met inachtneming van de communautaire voorschriften op het gebied van de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens.*

Wat houdt dit artikel in?

Deze bepaling zorgt ervoor dat persoonsgegevens goed beschermd zijn. Het verstreckende orgaan moet zich daarbij aan de eigen nationale wetgeving op dit gebied houden. Zodra een lidstaat persoonsgegevens ontvangt, geldt de wetgeving van het ontvangende land. In lid 2 staat dat lidstaten persoonsgegevens altijd verzenden volgens de voorschriften van de Europese Unie op het gebied van persoonsbescherming. Dit is Richtlijn 95/46/EG (Pb EG L281 23-11-1995).

Is dit artikel anders dan in de vorige verordening?

Ja. Dit artikel is nieuw. De toevoeging brengt geen wijzigingen met zich mee.

Corresponderende artikelen

Artikel 84, lid 5 Verordening (EEG) 1408/71

Elektronische gegevensverwerking

Artikel 78

Tekst van het artikel

- 1. De lidstaten maken steeds meer gebruik van de nieuwe technologieën voor de uitwisseling van, de toegang tot en de behandeling van de voor de toepassing van deze verordening en de toepassingsverordening noodzakelijke gegevens. De Commissie steunt activiteiten van gemeenschappelijk belang zodra de lidstaten deze diensten voor elektronische gegevensverwerking hebben ingevoerd.*
- 2. Elke lidstaat is met inachtneming van de communautaire voorschriften op het gebied van de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens verantwoordelijk voor het beheer van zijn eigen gedeelte van de diensten voor elektronische gegevensverwerking.*
- 3. Een elektronisch document dat overeenkomstig de bepalingen van deze verordening en de toepassingsverordening door een orgaan is verstuurd of uitgebracht, mag vanaf het moment dat het ontvangende orgaan heeft verklaard elektronische documenten te kunnen ontvangen door geen enkele autoriteit of door geen enkel orgaan van een andere lidstaat geweigerd worden op grond van het feit dat dit document langs elektronische weg werd ontvangen. Het reproduceren en opslaan van deze documenten wordt geacht een juiste en nauwkeurige weergave te leveren van het originele document of van de informatie waarop dat betrekking heeft, tenzij het tegendeel is bewezen.*
- 4. Een elektronisch document wordt als geldig beschouwd als het computersysteem waarin dit document is opgeslagen de noodzakelijke beveiligingen bevat tegen wijziging of openbaarmaking van, of toegang van onbevoegden tot de opgeslagen gegevens. Te allen tijde is het mogelijk de opgeslagen gegevens in een rechtstreeks leesbare vorm om te zetten. Bij de overdracht van een elektronisch document van het ene socialezekerheidsorgaan naar het andere worden passende beveiligingsmaatregelen genomen in overeenstemming met de communautaire voorschriften op het gebied van de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens.*

Wat houdt dit artikel in?

Dit artikel stimuleert en reguleert de elektronische gegevensverwerking. Artikel 4 van de nieuwe toepassingsverordening gaat nog wat verder, want dit artikel schrijft elektronische gegevensuitwisseling voor. Om een en ander technisch mogelijk te maken werkt men in Europees

verband aan een veilig systeem. Dit is echter niet op tijd klaar en daarom bepaalt artikel 95 van de nieuwe toepassingsverordening dat lidstaten tot 24 maanden na de datum waarop deze verordening ingaat, de tijd hebben om aangesloten te raken op het Europees systeem.

Is dit artikel anders dan in de vorige verordening?

Ja. Dit artikel is nieuw.

Corresponderende artikelen

- Artikel 4; artikel 95 Verordening (EG) 987/2009
- Artikel 83, lid 3 Verordening (EEG) 1408/71
- Artikel 117 Verordening (EEG) 574/72

Relevante besluiten van de Administratieve Commissie

Besluit E1 van de Administratieve Commissie van 12 juni 2009 over voortgezet gebruik van E-formulieren voor situaties waarin *Structural Electronic Documents* (SED's) niet via de bestaande systemen kunnen worden verwerkt en een nieuw systeem nog niet beschikbaar is.

Financiering van activiteiten op het gebied van de sociale zekerheid

Artikel 79

Tekst van het artikel

In het kader van deze verordening en van de toepassingsverordening kan de Commissie van de Europese Gemeenschappen de volgende activiteiten geheel of gedeeltelijk financieren:

- a) activiteiten ter verbetering van de informatie-uitwisseling tussen de autoriteiten en organen voor de sociale zekerheid van de lidstaten, met name van elektronische gegevensuitwisseling;*
- b) alle andere activiteiten die ten doel hebben om, met behulp van de meest geschikte middelen, informatie aan de onder deze verordening vallende personen en hun vertegenwoordigers te verstrekken over de rechten en plichten die uit deze verordening voortvloeien.*

Wat houdt dit artikel in?

Deze bepaling spreekt voor zich en geeft onder meer aan dat de Europese Commissie elektronische gegevensuitwisseling kan faciliteren. Ook kan de Commissie voorlichtingsactiviteiten bevorderen om de nieuwe verordeningen onder de aandacht van de burger te brengen.

Vrijstelling

Artikel 80

Tekst van het artikel

- 1. Iedere vrijstelling of verlaging van belastingen, retributies, zegelrechten, griffie- of registratierechten waarin bij de wetgeving van een lidstaat is voorzien voor bescheiden of documenten die ter uitvoering van de wetgeving van deze staat dienen te worden overgelegd, geldt eveneens voor overeenkomstige bescheiden of documenten die ter uitvoering van de wetgeving van een andere lidstaat of van deze verordening dienen te worden overgelegd.*
- 2. Alle akten, documenten of bescheiden van welke aard dan ook die voor de toepassing van deze verordening dienen te worden overgelegd, zijn vrijgesteld van legalisatie door diplomatieke of consulaire autoriteiten*

Wat houdt dit artikel in?

Dit artikel spreekt voor zich en heeft geen verdere toelichting nodig.

Is dit artikel anders dan in de vorige verordening?

Ja. Inhoudelijk komt dit artikel overeen met het vergelijkbare artikel in Verordening (EEG) 1408/71, maar het geeft extra regels over belastingen en retributies.

Corresponderende artikelen

Artikel 85, lid 1 en 2 Verordening (EG) 1408/71

Regels met betrekking tot aanvragen, verklaringen of beroepschriften ingediend bij het verkeerde orgaan

Artikel 81

Tekst van het artikel

Aanvragen, verklaringen of beroepschriften die ter uitvoering van de wetgeving van een lidstaat binnen een bepaalde termijn moeten worden ingediend bij een autoriteit, een orgaan of een rechterlijke instantie van die lidstaat, zijn ontvankelijk indien zij binnen dezelfde termijn bij een overeenkomstige autoriteit, orgaan of rechterlijke instantie van een andere lidstaat worden ingediend. In dat geval zal de autoriteit, het orgaan of de rechterlijke instantie waarop aldus een

beroep wordt gedaan, deze aanvragen, verklaringen of beroepschriften onverwijld doen toekomen aan de bevoegde autoriteit, het bevoegde orgaan of de bevoegde rechterlijke instantie van eerstbedoelde lidstaat, hetzij rechtstreeks, hetzij door bemiddeling van de bevoegde autoriteiten van de betrokken lidstaten. De datum waarop die aanvragen, verklaringen of beroepschriften bij een autoriteit, een orgaan of een rechterlijke instantie van de andere lidstaat zijn ingediend, wordt beschouwd als de datum waarop deze zijn ingediend bij de autoriteiten, het orgaan of de rechterlijke instantie die bevoegd is hiervan kennis te nemen.

Wat houdt dit artikel in?

Organen die aanvragen, verklaringen en beroepschriften hebben ontvangen, bedoeld voor een andere lidstaat, moeten deze doorsturen naar het orgaan in de juiste lidstaat. De datum van ontvangst in die eerste lidstaat blijft gelden als ontvangstdatum.

Voorbeeld

Een grensarbeider die in Nederland woont en in Duitsland werkt, dient bij UWV een aanvraag in voor een werkloosheidsuitkering, omdat zijn werkgever het contract van 40 uur terugbrengt naar 25 uur. Omdat hij gedeeltelijk werkloos is, is het werkland Duitsland bevoegd om de werkloosheidsuitkering vast te stellen. UWV zendt de aanvraag daarom door naar de Arbeitsagentur für Arbeit in Bonn. De datum waarop de aanvraag bij UWV binnenkwam, is bepalend voor de vraag of hij zich tijdig bij de Arbeitsagentur als werkloze heeft gemeld.

Is dit artikel anders dan in de vorige verordening?

Nee. Dit artikel is gelijk aan artikel 86, lid 1 van Verordening (EEG) 1408/71. Het tweede lid van artikel 86 van Verordening (EEG) 1408/71 over gezinsbijslagen staat nu in het hoofdstuk gezinsbijslagen. Meer hierover vindt u in artikel 68, lid 3 van Verordening (EG) 883/2004.

Corresponderende artikelen

Artikel 86, lid 1 Verordening (EG) 1408/71

Geneeskundige onderzoeken

Artikel 82

Tekst van het artikel

Bij de wetgeving van een lidstaat voorziene geneeskundige onderzoeken kunnen op verzoek van het bevoegde orgaan in een andere lidstaat worden verricht door het orgaan van de woon- of verblijfplaats van de aanvrager van of de rechthebbende op prestaties, op de wijze als bepaald bij de toepassingsverordening of op een tussen de bevoegde autoriteiten van de betrokken lidstaten overeengekomen wijze.

Wat houdt dit artikel in?

Dit artikel bepaalt dat het orgaan van de plaats waar de betrokkene woont, op verzoek van het bevoegd orgaan medische onderzoeken kunnen uitvoeren. Dit voorkomt dat een zieke of arbeidsongeschikte naar zijn voormalig werkland moet reizen. De toepassingsverordening werkt deze regel verder uit. Voor ziekte is dat geregeld in het hoofdstuk Ziekte en Moederschap, zie artikelen 27 en 28 van Verordening (EG) 987/2009. De regels voor invaliditeit en andere gevallen waarin een medisch onderzoek noodzakelijk zou kunnen zijn, staan in artikel 87 van Verordening (EG) 987/2009.

Is dit artikel anders dan in de vorige verordening?

Nee. Dit artikel is gelijk aan dat in Verordening (EEG) 1408/71. Meer hierover leest u in de toelichting op de artikelen 27, 28, 49 en 87 van Verordening (EG) 987/2009.

Corresponderende artikelen

- Artikel 27; artikel 28; artikel 49; artikel 87 Verordening (EG) 987/2009
- Artikel 18; artikel 40; artikel 51 Verordening (EEG) 574/72

Toepassing van wetgevingen

Artikel 83

Tekst van het artikel

De bijzonderheden voor de toepassing van de wetgevingen van bepaalde lidstaten staan in bijlage XI.

Wat houdt dit artikel in?

De zeer uiteenlopende stelsels van de lidstaten maken het, ondanks de bepalingen van deze verordening, lastig om het gewenste resultaat te bereiken. Daarom is het vaak nodig om een brug te slaan tussen de nationale wetgeving en de verordening. Deze staan per lidstaat in bijlage XI. De vermeldingen in de bijlage zijn vaak bepalingen die er voor moeten zorgen dat vernieuwing van een stelsel in een lidstaat niet leidt tot verval van tijdvakken van verzekering op grond van het oude stelsel.

Is dit artikel anders dan in de vorige verordening

Ja. De wijzigingen vindt u in de uitleg van bijlage XI van Verordening (EG) 883/2004

Corresponderende artikelen

- Artikel 89 Verordening (EEG) 1408/71
- Bijlage VI Verordening (EEG) 1408/71
- Bijlage XI Verordening (EG) 883/2004

Regels met betrekking tot inning van premies of bijdragen en terugvordering van prestaties

Artikel 84

Tekst van het artikel

- 1. Premies of bijdragen die aan een orgaan van een lidstaat verschuldigd zijn, en prestaties die ten onrechte door een orgaan van een lidstaat zijn verleend, kunnen in een andere lidstaat worden geïnd, respectievelijk teruggevorderd, volgens de procedures en met de waarborgen en voorrechten die van toepassing zijn op de inning van premies of bijdragen die verschuldigd zijn aan, en de terugvordering van prestaties die ten onrechte zijn verleend door, het overeenkomstige orgaan van laatstbedoelde lidstaat.*
- 2. Voor tenuitvoerlegging vatbare beslissingen van rechterlijke en overheidsinstanties betreffende de inning van premies of bijdragen, renten en alle andere kosten of de terugvordering van krachtens de wetgeving van een lidstaat ten onrechte verleende prestaties, worden op verzoek van het bevoegde orgaan in een andere lidstaat erkend en ten uitvoer gelegd binnen de grenzen en volgens de procedures waarin de wetgeving voorziet en volgens alle andere procedures die van toepassing zijn op gelijkaardige beslissingen van die lidstaat. Deze beslissingen worden door het*

bevoegde orgaan uitvoerbaar in die lidstaat verklaard voor zover de wetgeving en alle andere procedures van die lidstaat dit vereisen.

3. In geval van gedwongen tenuitvoerlegging, faillissement of akkoord genieten de vorderingen van het orgaan van een lidstaat in een andere lidstaat dezelfde voorrechten als die welke de wetgeving van laatstbedoelde lidstaat toekent aan vorderingen van dezelfde aard.

4. De wijze van toepassing van dit artikel, inclusief de te vergoeden kosten, wordt geregeld bij de toepassingsverordening of, voor zover nodig en bij wijze van aanvulling, door middel van overeenkomsten tussen lidstaten.

Wat houdt dit artikel in?

Dit artikel geeft lidstaten de mogelijkheid om premies te innen en uitkeringen terug- of in te vorderen van personen die in een andere lidstaat wonen. De andere lidstaat moet de beslissingen hierover erkennen en uitvoeren binnen de grenzen van de eigen wetgeving.

In geval van faillissement hebben de vorderingen in de andere lidstaat dezelfde voorrechten als in de lidstaat waar de vordering is ontstaan. Hoe lidstaten deze regels moeten toepassen staat in Verordening (EG) 987/2009, hoofdstuk III van titel IV. Lidstaten hebben ook de mogelijkheid om in onderling overleg aanvullende regelingen te treffen.

Is dit artikel anders dan in de vorige verordening?

Ja. In Verordening (EEG) 1408/71 stonden slechts enkele bepalingen die terugvorderen en inning van premies mogelijk maakten. Maar nu is sprake van een aanzienlijke uitbreiding van de samenwerking tussen de lidstaten, met name door de wederzijdse erkenning en tenuitvoerlegging van beslissingen.

Corresponderende artikelen

- Titel IV Verordening (EG) 987/2009
- Artikel 92 Verordening (EEG) 1408/71
- Artikel 110 tot en met 113 Verordening (EEG) 574/72

Rechten van de organen tegenover derden

Artikel 85

Tekst van het artikel

1. Indien prestaties worden genoten krachtens de wetgeving van een lidstaat naar aanleiding van schade die voortvloeit uit een in een andere lidstaat voorgevallen gebeurtenis, worden de eventuele rechten die het orgaan dat de prestaties verschuldigd is, heeft ten opzichte van een derde die verplicht is de schade te vergoeden als volgt geregeld:

a) indien het orgaan dat de prestaties verschuldigd is krachtens de door dit orgaan toegepaste wetgeving in de rechten treedt die de rechthebbende ten opzichte van die derde heeft, erkent elke lidstaat die subrogatie;

b) indien het orgaan dat de prestaties verschuldigd is, een onmiddellijk recht ten opzichte van de derde heeft, erkent elke lidstaat dat recht.

2. Indien prestaties worden genoten krachtens de wetgeving van een lidstaat naar aanleiding van schade die voortvloeit uit een in een andere lidstaat voorgevallen gebeurtenis, gelden de in genoemde wetgeving voorkomende bepalingen die aangeven in welke gevallen de werkgevers of de bij hen werkzaam zijnde werknemers zijn ontheven van de aansprakelijkheid naar burgerlijk recht ten opzichte van de rechthebbende op prestaties of het bevoegde orgaan. Lid 1 is eveneens van toepassing op de eventuele rechten die het orgaan dat de prestaties verschuldigd is, heeft ten opzichte van werkgevers of de bij deze werkgevers werkzaam zijnde werknemers, in de gevallen waarin zij niet van hun aansprakelijkheid zijn ontheven.

3. Indien twee of meer lidstaten of de bevoegde autoriteiten van deze lidstaten overeenkomstig artikel 35, lid 3, en/of artikel 41, lid 2, een overeenkomst hebben gesloten waarbij van vergoeding tussen de onder hun bevoegdheid vallende organen wordt afgezien, of indien de vergoeding niet afhangt van het bedrag van de daadwerkelijk verrichte prestaties, worden de eventuele rechten ten opzichte van een aansprakelijke derde als volgt geregeld:

a) indien het orgaan van een lidstaat van de woon- of verblijfplaats prestaties verleent aan een persoon voor schade die op het grondgebied van die lidstaat is ontstaan, oefent bedoeld orgaan overeenkomstig de door dit orgaan toegepaste wetgeving het recht van subrogatie of rechtstreekse vordering uit jegens de schadeplichtige derde;

b) voor de toepassing van het bepaalde onder a) wordt:

i) de rechthebbende op prestaties geacht te zijn aangesloten bij het orgaan van de woon- of verblijfplaats, en

ii) bedoeld orgaan aangemerkt als het orgaan dat de prestaties verschuldigd is;

c) de leden 1 en 2 blijven van toepassing ten aanzien van prestaties die niet vallen onder de overeenkomst waarbij wederzijds van vergoeding wordt afgezien, of waarvoor de vergoeding niet afhangt van het bedrag van de daadwerkelijk verrichte prestaties.

Wat houdt dit artikel in?

Dit artikel regelt regres wanneer een orgaan nationaal gerechtigd is om te betalen prestaties te verhalen op een derde, die niet in die lidstaat woont of gevestigd is.

Voorbeeld

De heer A uit Den Haag wordt tijdens zijn vakantie in Frankrijk aangereden door een Franse bestelwagen die geen voorrang verleende. UWV, dat de WIA-uitkering moet betalen, heeft op grond van artikel 99 WIA het recht de schade op de Fransman of zijn verzekering te verhalen. Frankrijk moet dit recht erkennen. UWV hoeft daarvoor niet eerst naar een Franse rechter.

Is dit artikel anders dan in de vorige verordening?

Ja. Het derde lid van het nieuwe artikel kent een aantal extra regels ten opzichte van Verordening (EEG) 1408/71. Nu heeft het bevoegde land ook recht op regres als het woonland afrekent naar vaste bedragen.

Corresponderende artikelen

Artikel 93 Verordening (EEG) 1408/71

Bilaterale overeenkomsten

Artikel 86

Tekst van het artikel

Wat betreft de betrekkingen tussen Luxemburg enerzijds, en Frankrijk, Duitsland en België anderzijds, wordt de toepassing en de duur van het in artikel 65, lid 7, bedoelde tijdvak afhankelijk gesteld van de sluiting van bilaterale overeenkomsten.

Wat houdt dit artikel in?

Dit artikel spreekt voor zich. Een toelichting is daarom niet nodig.

Titel VI – Overgangs- en slotbepalingen

Wat vindt u in deze titel?

Inhoud

Deze titel regelt de verhouding tussen Verordening (EEG) 1408/71 – de vorige verordening – en Verordening (EG) 883/2004 - de nieuwe verordening - en de inwerkingtreding. In principe vervalt de vorige verordening op het moment dat de nieuwe van toepassing wordt. Dit kan ongewenste situaties veroorzaken. Om deze ongewenste situaties te voorkomen of te verzachten gelden zogenaamde overgangsbepalingen.

Overgangsbepalingen

Artikel 87

Tekst van het artikel

- 1. Aan deze verordening kan geen enkel recht worden ontleend voor het tijdvak dat aan de datum van haar toepassing voorafgaat.*
- 2. Voor de vaststelling van de aan deze verordening te ontleen rechten wordt rekening gehouden met elk tijdvak van verzekering, alsmede eventueel met elk tijdvak van werkzaamheden in loondienst, van werkzaamheden anders dan in loondienst of van wonen, dat krachtens de wetgeving van de betrokken lidstaat de datum van haar toepassing in deze lidstaat is vervuld.*
- 3. Onverminderd lid 1 ontstaat krachtens deze verordening ook dan een recht, indien dit recht in verband staat met een gebeurtenis die vóór de datum van haar toepassing in de betrokken lidstaat heeft plaatsgevonden.*
- 4. Elke prestatie die in verband met de nationaliteit van de betrokkene dan wel met diens woonplaats niet is toegekend dan wel is geschorst, wordt op verzoek van de betrokkene toegekend of hervat met ingang van de datum van toepassing van deze verordening in de betrokken lidstaat, mits de vroeger toegekende rechten niet in de vorm van een afkoopsom zijn vereffend.*
- 5. De rechten van de betrokkene wier pensioen vóór de datum van toepassing van deze verordening in een lidstaat werd toegekend, kunnen op verzoek van de betrokkene worden herzien met inachtneming van deze verordening.*

6. Indien het in lid 4 of lid 5 bedoelde verzoek binnen twee jaar na de datum van toepassing van deze verordening in een lidstaat wordt ingediend, worden de aan deze verordening te ontlene rechten met ingang van die datum verkregen, zonder dat de wetgeving van enige lidstaat met betrekking tot het verval of de verjaring van rechten op de betrokkenen kan worden toegepast.

7. Indien het in lid 4 of lid 5 bedoelde verzoek na afloop van de termijn van twee jaar na de datum van toepassing van deze verordening in de betrokken lidstaat wordt ingediend, worden de niet vervallen of verjaarde rechten met ingang van de datum waarop het verzoek is ingediend, verkregen, tenzij gunstiger bepalingen van de wetgeving van enig lidstaat van toepassing zijn.

8. Indien een persoon op grond van deze verordening is onderworpen aan de wetgeving van een andere lidstaat dan die waaraan die persoon op grond van Titel II van Verordening (EEG) nr. 1408/71 onderworpen is, blijft de betrokkene onderworpen aan deze wetgeving zolang de desbetreffende situatie voortduurt, maar in elk geval niet langer dan 10 jaar te rekenen vanaf de toepassingsdatum van deze verordening, tenzij hij een aanvraag indient om onderworpen te worden aan de wetgeving die op grond van deze verordening van toepassing is. Indien de aanvraag binnen een termijn van drie maanden vanaf de toepassingsdatum van deze verordening wordt ingediend bij het bevoegde orgaan van de lidstaat waarvan de wetgeving op grond van deze verordening van toepassing is, is deze wetgeving op betrokkene van toepassing vanaf de toepassingsdatum van deze verordening. Indien de aanvraag wordt ingediend nadat deze termijn verstreken is, is genoemde wetgeving op betrokkene van toepassing vanaf de eerste dag van de volgende maand.

9. Artikel 55 van deze verordening is uitsluitend van toepassing op pensioenen waarop artikel 46 quater van Verordening (EEG) nr. 1408/71 op de toepassingsdatum van deze verordening niet van toepassing is.

10. Artikel 65, lid 2, tweede zin, en lid 3, tweede zin, is uiterlijk twee jaar na de toepassingsdatum van deze verordening in Luxemburg van toepassing.

10 bis. De vermeldingen in bijlage III betreffende Estland, Spanje, Italië, Litouwen, Hongarije en Nederland verliezen hun werking 4 jaar na de datum van toepassing van deze verordening.

10 ter. De in bijlage III opgenomen lijst wordt uiterlijk op 31 oktober 2014 geëvalueerd aan de hand van een verslag van de Administratieve Commissie. Dit verslag omvat een effectbeoordeling van het belang, de frequentie, de omvang en de kosten, zowel absoluut als relatief, van de toepassing van de bepalingen in bijlage III. Het verslag bevat ook de mogelijke gevolgen van een intrekking van deze bepalingen voor de lidstaten die na de in lid 10 bis bedoelde datum nog in deze bijlage blijven opgenomen. In het licht van dat verslag besluit de Commissie over de indiening van

een voorstel om de lijst te herzien en deze in beginsel in te trekken, tenzij uit het verslag van de Administratieve Commissie dringende redenen blijken om dat niet te doen.

11. De lidstaten zien erop toe dat passende informatie wordt verstrekt met betrekking tot de wijzigingen in de rechten en plichten die worden ingevoerd bij deze verordening en de toepassingsverordening.

Wat houdt dit artikel in?

Artikel 87, lid 1 tot en met 7 van Verordening (EG) 883/2004 komt overeen met het overgangsrecht van Verordening (EEG) 1408/71. Nu gelden de overgangsbepalingen voor momenten waarop de nieuwe verordening van toepassing wordt. Dit is niet alleen per 1 mei 2010, maar ook op latere data, bijvoorbeeld wanneer een nieuwe lidstaat toetreedt tot de Europese Unie en op het moment dat de nieuwe verordening van toepassing wordt voor Zwitserland en de EER-landen Noorwegen, IJsland en Liechtenstein.

- Lid 1 – geeft het algemene uitgangspunt dat er geen rechten kunnen ontstaan voordat de nieuwe verordening geldt.
- Lid 2 – bepaalt dat alle tijdvakken van verzekering, van werken in loondienst of als zelfstandige en van wonen die een betrokkene heeft vervuld vóór de invoerdatum van de nieuwe verordening meetellen voor de vaststelling van rechten.
- Lid 3 – dit lid geeft aan dat er ook rechten kunnen ontstaan op grond van een gebeurtenis die heeft plaatsgevonden vóór de datum van toepassing van de verordening. In verreweg de meeste gevallen zal een recht al zijn ontstaan op grond van de vorige verordening. Daardoor heeft dit lid een beperkte betekenis. Dit artikel is wel de grondslag voor herberekening van pensioenen (zie lid 5) en van groter belang bij de eventuele toetreding van nieuwe lidstaten na 1 mei 2010.
- Lid 4 – bepaalt dat prestaties die een lidstaat niet heeft toegekend in verband met de nationaliteit of de woonplaats, met ingang van de van Verordening (EG) 883/2004 alsnog moeten worden toegekend of hervat. In aanvulling op het derde lid blijkt hieruit dat een lidstaat zal moeten terugkomen op een eerdere afwijzing of schorsing vanwege woonplaats of nationaliteit. Dit geldt niet als eerdere rechten al zijn vereffend met een afkoopsom. In Nederland is dat laatste niet aan de orde.

- Lid 5 – geeft aan dat lidstaten vastgestelde pensioenen op verzoek van de betrokkene kunnen herzien. Dit artikel is belangrijk voor betrokkenen met een pensioen dat is vastgesteld op grond van Verordening (EEG) 1408/71 wanneer alleen onder risicostelsels is gewerkt. Meer hierover leest u in artikel 44 van Verordening (EG) 883/2004. Onder de nieuwe verordening zou een betrokkene recht kunnen hebben op een pro rata-uitkering in landen waar hij wel heeft gewerkt maar niet het laatst verzekerd was.

Voorbeeld

A heeft 10 jaar in België en daarna 10 jaar in Nederland gewerkt. Bij arbeidsongeschiktheid in 2002 leidde dit tot een volledige WAO-uitkering. Nu kan de betrokkene per 1 mei 2010 een Belgische pro rata-uitkering aanvragen met een beroep op dit overgangsrecht. Of het ook loont om deze uitkering aan te vragen, hangt af van de omstandigheden. In veel gevallen zal namelijk de Belgische pro rata-uitkering geheel in mindering worden gebracht op de lopende WAO-uitkering, omdat dat voor de betrokkene een gunstiger resultaat geeft dan de optelsom van de Belgische en Nederlandse pro rata-uitkeringen. Bijzonderheden van de berekeningswijze vindt u in hoofdstuk 5, titel III van Verordening (EG) 883/2004.

- Lid 6 en 7 – regelen de ingangsdatum van de rechten. Vraagt een betrokkene binnen twee jaar na de ingangsdatum van de nieuwe verordening vaststelling of herziening van rechten aan? Dan gaat het recht in vanaf de ingangsdatum van de nieuwe verordening. Vraagt de betrokkene dit pas na twee jaar aan? Dan gaat het recht pas in vanaf de datum dat hij het verzoek heeft ingediend tenzij de nationale bepalingen gunstiger zijn.
- Lid 8 – heeft betrekking op situaties waarin de wetgeving verandert door de nieuwe verordening toe te passen. Het uitgangspunt is dat de inwerkingtreding van de nieuwe verordening geen verandering brengt in de situatie van de betrokkene. Om die reden is op iemand die uitsluitend door de inwerkingtreding van Verordening (EG) 883/2004 onder een andere wetgeving zou vallen, automatisch de overgangsbepaling van toepassing. Een persoon waarbij de toepasselijke wetgeving niet wijzigt door de inwerkingtreding van Verordening (EG) 883/2004 valt meteen onder deze nieuwe verordening. Valt iemand onder de overgangsbepaling? Dan valt hij voor maximaal 10 jaar onder de wetgeving die onder Verordening (EEG) 1408/71 werd aangewezen. Dit kan alleen zolang zijn situatie niet wijzigt.

Valt iemand onder deze overgangsbepaling? Dan kan hij er ook voor kiezen om onder de aanwijsregels van Verordening (EG) 883/2004 te vallen. Vraagt hij binnen drie maanden vanaf 1 mei 2010 om toepassing van de verordening, dan wordt deze vanaf de eerste dag toegepast. Dient de betrokkene het verzoek later in, dan wordt de verordening pas toegepast op de eerste dag van de maand, die volgt op het verzoek.

Voorbeeld

A en B werken beiden als internationaal vrachtwagenchauffeur, maar werken meer dan 25% in hun woonland Duitsland, terwijl de werkgever in Nederland is gevestigd. De nieuwe verordening wijst de Duitse wetgeving aan. De volgens Verordening (EG) 1408/71 vastgestelde Nederlandse wetgeving blijft echter op grond van dit overgangsartikel ook na 1 mei 2010 van toepassing. Na 2 jaar accepteert A een kantoorbaan in Duitsland, terwijl B 20 jaar als chauffeur bij dezelfde werkgever blijft werken. A zal na 2 jaar, als de regels voor internationaal transport niet meer op hem van toepassing zijn, vallen onder de Duitse wetgeving. Voor B wordt op 1 mei 2020 de Duitse wetgeving van toepassing, op grond van artikel 13, lid 1a van Verordening (EG) 883/2004.

- Lid 9 – bepaalt dat de regels met betrekking tot samenloop van uitkeringen van verschillende aard in artikel 55 niet worden toegepast op uitkeringen waarvoor de samenloopregels van artikel 46 quater van Verordening (EEG) 1408/71 al gelden. Door deze regel kan de nieuwe verordening geen wijziging aanbrengen in huidige pensioenen.
- Lid 10 – geeft een speciale regeling voor Luxemburg.
- Lid 10 bis – bepaalt dat de beperking van medische zorg in de bevoegde lidstaat voor gezinsleden van (gepensioneerde) grensarbeiders vier jaar duurt voor een aantal lidstaten, waaronder Nederland. Zie verder de artikelen 18, lid 1 en 28, lid 1.
- Lid 10 ter – dit lid spreekt voor zich.
- Lid 11 – verplicht lidstaten om burgers te informeren over wijzigingen in rechten en plichten door inwerkingtreding van de nieuwe verordening. Deze toelichting op de verordeningen is daar een uiting van.

Is dit artikel anders dan in de vorige verordening?

Nee. Het overgangsrecht is bedoeld om de overgang van de vorige naar de nieuwe verordening soepel te laten verlopen en beoogt dus geen wijziging.

Corresponderende artikelen

Artikel 93; artikel 94 Verordening (EG) 987/2009

Relevante besluiten van de Administratieve Commissie

Mogelijk komt er nog een besluit van de Administratieve Commissie over de toepassing van artikel 87, lid 8 van Verordening (EG) 883/2004.

Bijwerking van de bijlagen

Artikel 88

Tekst van het artikel

De bijlagen van deze verordening zullen regelmatig worden herzien.

Wat houdt dit artikel in?

Dit artikel spreekt voor zich.

Corresponderende artikelen

Artikel 92 Verordening (EG) 987/2009

Toepassingsverordening

Artikel 89

Tekst van het artikel

De wijze van toepassing van deze verordening wordt bij een latere verordening vastgesteld.

Wat houdt dit artikel in?

Dit artikel biedt de grondslag voor vaststelling van de toepassingsverordening. Het artikel spreekt voor zich.

Corresponderende artikelen

Dit artikel heeft **geen** corresponderende artikelen.

Intrekkingen

Artikel 90

Tekst van het artikel

1. Verordening (EEG) nr. 1408/71 wordt met ingang van de toepassingsdatum van deze verordening ingetrokken.
2. Verordening (EEG) nr. 1408/71 blijft evenwel van kracht en de rechtsgevolgen ervan worden gehandhaafd voor:
  - a) Verordening (EG) nr. 859/2003 van de Raad van 14 mei 2003 tot uitbreiding van de bepalingen van Verordening (EEG) nr. 1408/71 en Verordening (EEG) nr. 574/72 tot onderdanen van derde landen die enkel door hun nationaliteit nog niet onder deze bepalingen vallen, zulks zolang genoemde verordening niet wordt ingetrokken of gewijzigd; (PB L 124 van 20.5.2003, blz.1).
  - b) Verordening (EEG) nr. 1661/85 van 13 juni 1985 van de Raad van 13 juni 1985 tot vaststelling van de technische aanpassingen van de communautaire regelingen op het gebied van de sociale zekerheid van migrerende werknemers met betrekking tot Groenland (PB L 160 van 20.6.1985, blz. 7.), zulks zolang genoemde verordening niet wordt ingetrokken of gewijzigd;
  - c) de Overeenkomst betreffende de Europese Economische Ruimte (PB L 1 van 3.1.1994, blz.2) de Overeenkomst tussen de Europese Gemeenschap en haar lidstaten, enerzijds, en de Zwitserse Bondsstaat, anderzijds, over het vrije verkeer van personen (PB L 114 van 30.4.2003, blz. 6. Overeenkomst zoals laatstelijk gewijzigd bij Besluit nr. 2/2003 van het Gemengd Comité EU-Zwitserland (PB L 187 van 26.7.2003, blz. 55)), alsmede andere overeenkomsten die een verwijzing bevatten naar Verordening (EEG) nr. 1408/71, zulks zolang genoemde overeenkomsten niet worden gewijzigd als gevolg van deze verordening.
3. Verwijzingen naar Verordening (EEG) nr. 1408/71 in Richtlijn 98/49/EG van de Raad van 29 juni 1998 betreffende de bescherming van de rechten op aanvullend pensioen van werknemers en zelfstandigen die zich binnen de Gemeenschap verplaatsen (PB L 209 van 25.7.1998, blz. 46), moeten worden gelezen als verwijzingen naar deze verordening.

Wat houdt dit artikel in?

- Lid 1 – bepaalt dat Verordening (EEG) 1408/71 wordt ingetrokken vanaf het moment dat de nieuwe verordening van kracht is. Er is dus sprake van onmiddellijke werking. De overgangsbepalingen moeten ervoor zorgen dat er voor betrokkenen geen nadelige situaties ontstaan. De nieuwe verordening heeft geen invloed op lopende prestaties. Voor gebeurtenissen die zich na invoering voordoen en op die prestaties van invloed zijn, gelden uiteraard wel de regels van de nieuwe verordening. Deze onmiddellijke werking betekent in principe dat alle procedures en formulieren van Verordening (EEG) 1408/71 ongeldig zijn. Lidstaten moeten hier in de aanloopfase wel flexibel mee omgaan. Gebruik van een nieuw formulier mag bijvoorbeeld niet nadelig zijn voor de betrokkene. Met besluit E1 heeft de Administratieve Commissie vastgesteld dat lidstaten de oude E-formulieren mogen gebruiken als elektronische verwerking van de door de Administratieve Commissie ter beschikking gestelde tijdelijke formulieren (SED's) onmogelijk is.
- Lid 2 – benoemt drie uitzonderingen op het eerste lid:
  1. Personen die legaal wonen binnen de Europese Unie maar niet de nationaliteit van een EU-lidstaat hebben (derdelanders) vallen onder de werking van Verordening (EEG) 1408/71 op grond van de speciale Verordening (EG) 859/2003. Om de nieuwe verordening ook op deze derdelanders te kunnen toepassen is er een nieuwe of aangepaste speciale verordening nodig. Zolang deze nog niet is vastgesteld, blijft de vorige verordening op deze groep van toepassing.
  2. Werknemers die migreren van of naar Groenland, kunnen aan Verordening (EEG) 1661/85 enkele in Verordening (EEG) 1408/71 opgenomen rechten ontleen. Ook hier geldt dat Verordening (EEG) 1408/71 van toepassing blijft zolang de genoemde verordening niet is ingetrokken of gewijzigd.
  3. De EER-landen Noorwegen, Liechtenstein, IJsland, en ook Zwitserland passen Verordening (EEG) 1408/71 toe op grond van een speciale overeenkomst. Zolang deze overeenkomst nog niet is aangepast, blijft Verordening (EEG) 1408/71 van toepassing.
- Lid 3 – regelt dat verwijzingen naar Verordening (EEG) 1408/71 in Richtlijn 98/49/EG gelden als verwijzingen naar de nieuwe verordening. Hierdoor is aanpassing van deze richtlijn niet nodig.

Corresponderende artikelen

Artikel 96 Verordening (EG) 987/2009

Relevante besluiten van de Administratieve Commissie

Besluit E1 van de Administratieve Commissie van 12 juni 2009 over voortgezet gebruik van E-formulieren voor situaties waarin *Structural Electronic Documents* (SED's) niet via de bestaande systemen kunnen worden verwerkt en een nieuw systeem nog niet beschikbaar is.

Inwerkingtreding

Artikel 91

Tekst van het artikel

Deze verordening treedt in werking op de twintigste dag na haar bekendmaking in het Publicatieblad van de Europese Unie.

Zij is van toepassing met ingang van de datum van inwerkingtreding van de toepassingsverordening.

Deze verordening is verbindend in al haar onderdelen en is rechtstreeks toepasselijk in elke lidstaat.

Wat houdt dit artikel in?

Deze bepaling spreekt voor zich. Een toelichting is daarom niet nodig.

Corresponderende artikelen

Dit artikel heeft **geen** corresponderende artikelen.

Bijlagen

Welke bijlagen kent Verordening (EG) 883/2004

Inhoud

- Bijlage I – Voorschotten op onderhoudsverplichtingen, bijzondere uitkeringen bij geboorte of adoptie
- Bijlage II – Bepalingen van verdragen die van toepassing blijven en die, naargelang het geval, beperkt zijn tot de personen die onder deze bepalingen vallen
- Bijlage III – Beperking van het recht op verstrekkingen van gezinsleden van een grensarbeider
- Bijlage IV – Meer rechten voor pensioengerechtigden die naar de bevoegde lidstaat terugkeren
- Bijlage V – Meer rechten voor voormalige grensarbeiders die terugkeren naar het land waar zij tevoren al dan niet in loondienst grensarbeider zijn geweest (alleen van toepassing indien de lidstaat waar zich het bevoegde orgaan bevindt dta verantwoordelijk is voor de kosten van de aan de pensioengerechtigde in de lidstaat van zijn woonplaats verleende verstrekkingen, is vermeld)
- Bijlage VI – Vaststelling van A-wetgeving die van de bijzondere coördinatie zou moeten profiteren
- Bijlage VII – Overeenstemming tussen de wettelijke regelingen van de lidstaten inzake de voorwaarden omtrent de mate van invaliditeit
- Bijlage VIII – Gevallen waarin wordt afgezien van berekening pro rata of waarin deze niet van toepassing is
- Bijlage IX – Prestaties en overeenkomsten waarbij artikel 49 kan worden toegepast
- Bijlage X – Bijzondere, niet op premie- of bijdragebetaling berustende prestaties
- Bijlage XI – Bijzondere bepalingen voor de toepassing van de wetgeving van de lidstaten

Van deze bijlagen is alleen Bijlage XI hierna opgenomen met een toelichting.

Bijlage XI – Bijzondere bepalingen voor de toepassing van de wetgeving van de lidstaten

Wat vindt u in deze titel?

Inhoud

Deze bijlage geeft bijzondere bepalingen voor de toepassing van nationale pensioenwetgevingen.

Tekst van de bijlage

NEDERLAND

1. Zorgverzekering

a) Wat betreft het recht op verstrekkingen op grond van de Nederlandse wetgeving worden voor de toepassing van de hoofdstukken 1 en 2 van titel III van deze verordening onder „rechthebbenden op verstrekkingen” verstaan:

i) personen die overeenkomstig artikel 2 van de Zorgverzekeringswet verplicht zijn zich te verzekeren bijeen zorgverzekeraar, en

ii) voor zover niet reeds begrepen onder i), gezinsleden van actieve militairen die in een andere lidstaat wonen en personen die in een andere lidstaat woonachtig zijn en die op grond van deze verordening ten laste van Nederland recht hebben op geneeskundige zorg in hun woonland.

b) Personen als bedoeld in punt a), onder i), moeten zich overeenkomstig de Zorgverzekeringswet verzekeren bijeen zorgverzekeraar; personen als bedoeld in punt a), onder ii), moeten zich registreren bij het College voorzorgverzekeringen.

c) De bepalingen van de Zorgverzekeringswet en de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten betreffende de verschuldigdheid van bijdragen zijn van toepassing op personen als bedoeld in punt a) en hun gezinsleden. Wat gezinsleden betreft, worden de premies of bijdragen geheven bij degene van wie het recht op zorg is afgeleid, met uitzondering van gezinsleden van militairen die in een andere lidstaat woonachtig zijn, bij wie de premies of bijdragen rechtstreeks worden geheven.

d) De bepalingen van de Zorgverzekeringswet betreffende te late verzekering zijn van overeenkomstige toepassing op te late registratie van personen als bedoeld in punt 1 a), onder ii), bij het College voor zorgverzekeringen.

e) Personen die recht hebben op verstrekkingen ingevolge de wetgeving van een andere lidstaat dan Nederland en die in Nederland wonen of tijdelijk in Nederland verblijven, hebben recht op verstrekkingen overeenkomstig de aan verzekerden in Nederland aangeboden polis van het orgaan van de woon- of verblijfplaats, met inachtneming van artikel 11, leden 1, 2 en 3, en artikel 19, lid 1, van de Zorgverzekeringswet, en op verstrekkingen ingevolge de Algemene wet bijzondere ziektekosten.

f) Voor de toepassing van de artikelen 23 tot en met 30 van deze verordening worden de volgende uitkeringen (naast de pensioenen bedoeld in titel III, hoofdstukken 4 en 5, van deze verordening) gelijkgesteld met op grond van de Nederlandse wetgeving verschuldigde pensioenen:

- pensioenen ingevolge de Wet van 6 januari 1966 houdende nieuwe regeling van de pensioenen van de burgerlijke ambtenaren en hun nabestaanden (Algemene burgerlijke pensioenwet);
- pensioenen ingevolge de Wet van 6 oktober 1966 houdende nieuwe regeling van de pensioenen van militairen en hun nabestaanden (Algemene militaire pensioenwet);
- arbeidsongeschiktheidsuitkeringen ingevolge de Wet arbeidsongeschiktheidsvoorziening militairen van 7 juni 1972;
- pensioenen ingevolge de Wet van 15 februari 1967 houdende nieuwe regeling van de pensioenen van de personeelsleden van de NV Nederlandse Spoorwegen en hun nabestaanden (Spoorwegpensioenwet);
- pensioenen ingevolge het Reglement Dienstvoorwaarden Nederlandse Spoorwegen;
- uitkeringen die bij pensionering vóór de leeftijd van 65 jaar worden verstrekt ingevolge een pensioenregeling die de verzorging van de gewezen werknemers bij ouderdom ten doel heeft, of een uitkering bij vervroegde uittreding uit het arbeidsproces ingevolge een van rijkswege of bij collectieve arbeidsovereenkomst vastgestelde regeling voor vervroegde uittreding uit het arbeidsproces voor personen van 55 jaar of ouder;
- uitkeringen die aan militairen en ambtenaren worden verstrekt ingevolge een regeling in het geval van overtolligheid, functioneel leeftijdsontslag en vervroegde pensionering.

g) Voor de toepassing van de hoofdstukken 1 en 2 van titel III van deze verordening wordt de no-claimteruggave waarin de Nederlandse wetgeving voorziet in geval van beperkt zorggebruik, beschouwd als een uitkering bij ziekte.

2. Toepassing van de Algemene Ouderdomswet (AOW)

a) De korting als bedoeld in artikel 13, lid 1, van de Algemene Ouderdomswet (AOW) wordt niet toegepast voor kalenderjaren vóór 1 januari 1957 gedurende welke een rechthebbende die niet voldoet aan de voorwaarden voor gelijkstelling van deze jaren aan tijdvakken van verzekering:

- tussen zijn 15e en 65e jaar in Nederland heeft gewoond, of
- in een andere lidstaat heeft gewoond terwijl hij in Nederland werkte voor een in Nederland gevestigde werkgever, of
- in een andere lidstaat heeft gewerkt gedurende tijdvakken die onder het Nederlandse socialezekerheidsstelsel als tijdvakken van verzekering worden beschouwd.

In afwijking van artikel 7 van de AOW worden ook personen die uitsluitend vóór 1 januari 1957 overeenkomstig bovengenoemde voorwaarden in Nederland gewoond of gewerkt hebben, geacht recht te hebben op een pensioen.

b) De korting als bedoeld in artikel 13, lid 1, van de AOW wordt niet toegepast op kalenderjaren vóór 2 augustus 1989 gedurende welke een gehuwde of gehuwd geweest zijnde persoon tussen zijn 15e en 65e jaar, wonende in een andere lidstaat dan Nederland, niet ingevolge bovengenoemde wet verzekerd was, voor zover deze kalenderjaren samenvallen met tijdvakken van verzekering die de echtgenoot van de betrokkene onder die wet heeft vervuld, of met kalenderjaren die op grond van punt a) in aanmerking moeten worden genomen, op voorwaarde dat zij in de betreffende periode gehuwd zijn gebleven. In afwijking van artikel 7 van de AOW worden dergelijke personen geacht recht te hebben op een pensioen.

c) De korting als bedoeld in artikel 13, lid 2, van de AOW wordt niet toegepast op kalenderjaren vóór 1 januari 1957 gedurende welke de echtgenoot van een pensioengerechtigde, die niet voldoet aan de voorwaarden voor gelijkstelling van deze jaren aan tijdvakken van verzekering:

- tussen zijn 15e en 65e jaar in Nederland heeft gewoond, of
- in een andere lidstaat heeft gewoond terwijl hij in Nederland werkte voor een in Nederland gevestigde werkgever, of
- in een andere lidstaat heeft gewerkt gedurende tijdvakken die onder het Nederlandse socialezekerheidsstelsel als tijdvakken van verzekering worden beschouwd.

d) De korting als bedoeld in artikel 13, lid 2, van de AOW wordt niet toegepast op kalenderjaren vóór 2 augustus 1989 gedurende welke de echtgenoot van een pensioengerechtigde tussen zijn 15e en 65e jaar, wonende in een andere lidstaat dan Nederland, niet ingevolge bovengenoemde wet verzekerd was, voor zover deze kalenderjaren samenvallen met tijdvakken van verzekering die de pensioengerechtigde onder die wet heeft vervuld, of met kalenderjaren die op grond van punt 2 a), in aanmerking moeten worden genomen, op voorwaarde dat zij in de betreffende periode gehuwd zijn gebleven.

e) De punten 2 a), b), c) en d) zijn niet van toepassing op tijdvakken die samenvallen met:

- tijdvakken die in aanmerking genomen kunnen worden voor de berekening van pensioenrechten uit hoofde van de ouderdomspensioenwetgeving van een andere lidstaat dan Nederland, of

- tijdvakken waarvoor de betrokkene een ouderdomspensioen heeft ontvangen uit hoofde van dergelijke wetgeving.

Tijdvakken van vrijwillige verzekering onder het stelsel van een andere lidstaat worden niet in aanmerking genomen voor de toepassing van deze bepaling.

f) De punten 2 a), b), c) en d) zijn uitsluitend van toepassing indien de betrokkene na het bereiken van de 59-jarige leeftijd gedurende zes jaren in een of meer lidstaten heeft gewoond en alleen zolang hij in een van die lidstaten woonachtig is.

g) In afwijking van hoofdstuk IV van de AOW bestaat voor een in een andere lidstaat dan Nederland woonachtige persoon wiens echtgenoot verplicht verzekerd is op grond van die wet, de mogelijkheid zich vrijwillig te verzekeren op grond van genoemde wet, voor die tijdvakken gedurende welke de echtgenoot verplicht verzekerd is. Deze mogelijkheid blijft bestaan wanneer de verplichte verzekering van de echtgenoot geëindigd is als gevolg van diens overlijden en de overlevende echtgenoot uitsluitend een pensioen uit hoofde van de Algemene nabestaandenwet ontvangt. De mogelijkheid om vrijwillig verzekerd te blijven, eindigt in ieder geval op de dag waarop de betrokkene de leeftijd van 65 jaar bereikt. De voor bedoelde vrijwillige verzekering te betalen premie wordt vastgesteld overeenkomstig de bepalingen betreffende de vaststelling van de premie voor vrijwillige verzekering op grond van de AOW. Indien echter de vrijwillige verzekering aansluit op een tijdvak van verzekering als bedoeld in punt 2 b), wordt de premie vastgesteld overeenkomstig de bepalingen betreffende de vaststelling van de bijdrage voor verplichte verzekering op grond van de AOW, waarbij het in aanmerking te nemen inkomen geacht wordt in Nederland te zijn ontvangen.

h) De in punt g) bedoelde mogelijkheid staat niet open voor personen die verzekerd zijn op grond van de wetgeving inzake pensioenen of nabestaandenuitkeringen van een andere lidstaat.

i) Personen die gebruik willen maken van de mogelijkheid van vrijwillige verzekering als bedoeld in punt g), moeten binnen een jaar nadat de voorwaarden voor deelname zijn vervuld een aanvraag indienen bij de Sociale Verzekeringsbank.

3. Toepassing van de Algemene nabestaandenwet (ANW)

a) Indien de overlevende echtgenoot op grond van artikel 51, lid 3, van deze verordening recht heeft op een nabestaandenpensioen op grond van de ANW, wordt dat pensioen berekend overeenkomstig artikel 52, lid 1, onder b), van deze verordening. Voor de toepassing van deze bepalingen worden tijdvakken van verzekering vóór 1 oktober 1959 ook beschouwd als onder de Nederlandse wetgeving vervulde tijdvakken van verzekering, op voorwaarde dat de verzekerde gedurende deze tijdvakken en na het bereiken van de leeftijd van 15 jaar:

- in Nederland heeft gewoond, of

- in een andere lidstaat heeft gewoond terwijl hij in Nederland werkte voor een in Nederland gevestigde werkgever, of

- in een andere lidstaat heeft gewerkt gedurende tijdvakken die onder het Nederlandse socialezekerheidsstelsel als tijdvakken van verzekering worden beschouwd.

b) De op grond van punt 3 a) in aanmerking te nemen tijdvakken die samenvallen met onder de wetgeving vaneen andere lidstaat vervulde tijdvakken van verplichte verzekering inzake nabestaandenpensioenen worden buiten beschouwing gelaten.

c) Voor de toepassing van artikel 52, lid 1, onder b), van deze verordening worden alleen onder de Nederlandse wetgeving vervulde tijdvakken van verzekering nadat de betrokkene de leeftijd van 15 jaar bereikt had, in aanmerking genomen als tijdvakken van verzekering. d) In afwijking van artikel 63a, lid 1, van de ANW bestaat voor een in een andere lidstaat dan Nederland woonachtige persoon wiens echtgenoot verplicht verzekerd is uit hoofde van de ANW, de mogelijkheid zich vrijwillig te verzekeren onder genoemde wet, op voorwaarde dat die verzekering al loopt op de datum waarop deze verordening van toepassing wordt, maar uitsluitend voor die tijdvakken gedurende welke de echtgenoot verplicht verzekerd is. Deze mogelijkheid houdt op te bestaan vanaf de datum van beëindiging van de verplichte verzekering van de echtgenoot op grond van de ANW, tenzij de verplichte verzekering van de echtgenoot geëindigd is als gevolg van diens overlijden en de overlevende echtgenoot uitsluitend een pensioen uit hoofde van de ANW ontvangt. De mogelijkheid om vrijwillig verzekerd te blijven, eindigt in ieder geval op de dag waarop de betrokkene de leeftijd van 65 jaar bereikt. De voor bedoelde vrijwillige verzekering te betalen premie wordt vastgesteld overeenkomstig de bepalingen betreffende de vaststelling van de premie voor vrijwillige verzekering op grond van de ANW. Indien echter de vrijwillige verzekering aansluit op een tijdvak van verzekering als bedoeld in punt b), wordt de premie vastgesteld overeenkomstig de bepalingen betreffende de vaststelling van de bijdrage voor verplichte verzekering op grond van de ANW, waarbij het in aanmerking te nemen inkomen geacht wordt in Nederland te zijn ontvangen.

4. Toepassing van de Nederlandse wetgeving inzake arbeidsongeschiktheid

a) Indien de betrokkene op grond van artikel 51, lid 3, van deze verordening recht heeft op een Nederlandse arbeidsongeschiktheidsuitkering, wordt het in artikel 52, lid 1, onder b), van deze verordening bedoelde bedrag voor de berekening van die uitkering vastgesteld:

i) wanneer de betrokkene voor het ontstaan van de arbeidsongeschiktheid het laatst werkzaam was in loondienst in de zin van artikel 1, onder a), van deze verordening:

- overeenkomstig de Wet op de arbeidsongeschiktheidsverzekering (WAO) indien de arbeidsongeschiktheid vóór 1 januari 2004 is opgetreden, of
- overeenkomstig de Wet Werk en inkomen naar arbeidsvermogen (WIA) indien de arbeidsongeschiktheid op of na 1 januari 2004 is opgetreden;
- ii) wanneer de betrokkene voor het ontstaan van de arbeidsongeschiktheid het laatst anders dan in loondienst werkzaam was in de zin van artikel 1, onder b), van deze verordening, overeenkomstig de Wet arbeidsongeschiktheidsverzekering zelfstandigen (WAZ) indien de arbeidsongeschiktheid vóór 1 augustus 2004 is opgetreden.
- b) Bij de berekening van uitkeringen op grond van hetzij de WAO, de WIA of de WAZ houden de Nederlandse organen rekening met:
  - tijdvakken van werkzaamheden in loondienst en daarmee gelijkgestelde tijdvakken die vóór 1 juli 1967 in Nederland zijn vervuld;
  - tijdvakken van verzekering vervuld onder de WAO;
  - tijdvakken van verzekering die de betrokkene na het bereiken van de leeftijd van 15 jaar onder de Algemene Arbeidsongeschiktheidswet (AAW) heeft vervuld, voor zover die niet samenvallen met onder de WAO vervulde tijdvakken van verzekering;
  - tijdvakken van verzekering vervuld onder de WAZ;
  - tijdvakken van verzekering vervuld onder de WIA.

Wat houdt deze bijlage in?

Bijlage XI geeft bijzondere bepalingen voor de toepassing van de nationale pensioenwetgevingen.

Voor Nederland staan in de bijlage regels over:

- de Algemene Ouderdomswet (AOW);
- de Algemene nabestaandenwet (Anw);
- de Arbeidsongeschiktheidswetgeving.

Is deze bijlage anders dan in de vorige verordening?

Ja. Hieronder staan de belangrijkste wijzigingen per onderdeel.

Onder 1 - zorgverzekering

De onderdelen 1a tot en met 1f van bijlage XI voor Nederland van Verordening (EG) 883/2004 wijken niet af van die van punt 1 van bijlage VI, onder R, Nederland van Verordening (EEG) 1408/71. Onderdeel 1g van bijlage XI van Verordening (EG) 883/2004 is iets anders geformuleerd. Er staat nu duidelijk dat de no-claimteruggave een uitkering is bij ziekte. Overigens heeft

Nederland de no-claimteruggave op 1 januari 2008 vervangen door het wettelijk verplichte eigen risico. Het eigen risico is geen uitkering bij ziekte, maar geldt als onderdeel van een verstrekking.

Onder 2 - toepassing van de Algemene Ouderdomswet (AOW)

- In de onderdelen 2a en 2c van bijlage XI voor Nederland van Verordening (EG) 883/2004 is een situatie toegevoegd waarin geen korting op de AOW van een rechthebbende (onderdeel 2a) of zijn echtgenoot of echtgenote (onderdeel 2c) geldt voor kalenderjaren vóór 1957 waarin hij niet voldoet aan de voorwaarden voor gelijkstelling, te weten de situatie waarin hij in een andere lidstaat heeft gewerkt gedurende tijdvakken die volgens het Nederlandse socialezekerheidsstelsel als tijdvakken van verzekering worden gezien. Deze toevoeging is gebaseerd op jurisprudentie van het Europese Hof van Justitie.
- Nieuw is de laatste alinea van onderdeel 2e, dat bepaalt dat tijdvakken van vrijwillige verzekering in een andere lidstaat niet in aanmerking komen voor het bepaalde onder de onderdelen 2a tot en met 2d (voorheen geregeld in onderdeel 2h van bijlage VI, onder R, Nederland van Verordening (EEG) 1408/71). Dit betekent dat de in de onderdelen 2a tot en met 2d opgenomen kortingen evenmin worden toegepast als het vrijwillige verzekeringstijdvakken betreft die zijn opgebouwd in een andere lidstaat.
- Onderdeel 2i van bijlage VI, onder R, Nederland van Verordening (EEG) 1408/71 komt niet terug in de nieuwe verordening. Hierin stond dat voor artikel 46, lid 2 van Verordening 1408/71 uitsluitend de tijdvakken die iemand vanaf zijn vijftiende heeft vervuld (volgens de Nederlandse wetgeving) gelden als tijdvakken van verzekering. Hetzelfde blijkt uit artikel 13 van de AOW.

Onder 3 - toepassing van de Algemene nabestaandenwet (Anw)

- In onderdeel 3a van bijlage XI voor Nederland van Verordening (EG) 883/2004 staat dat tijdvakken van verzekering vóór 1 oktober 1959 voor de toepassing van de berekening van het Anw-pensioen op grond van artikel 52, lid 1b van Verordening (EG) 883/2004 worden gezien als Nederlandse tijdvakken van verzekering in drie gevallen. Het derde geval is nieuw en betreft de situatie dat een verzekerde na het bereiken van de 15-jarige leeftijd in een andere lidstaat heeft gewerkt tijdens tijdvakken die het Nederlandse socialezekerheidsstelsel als tijdvakken van verzekering beschouwt. Deze toevoeging is gebaseerd op jurisprudentie van het Europese Hof van Justitie.
- Onderdeel 3a in bijlage VI, onder R, Nederland van Verordening (EEG) 1408/71 regelde dat personen die verzekerd zijn geweest voor de Anw, dit geacht werden te zijn op het tijdstip waarop zij overlijden, wanneer ze in een andere lidstaat voor hetzelfde risico zijn verzekerd of

recht hebben op een nabestaandenuitkering uit een andere lidstaat. Deze voorwaarde staat niet meer in de bijlage, maar in artikel 51, lid 3 van Verordening (EG) 883/2004.

- Het bepaalde in onderdeel 3d maakte voorheen deel uit van punt 2 "AOW" van bijlage VI, onder R, Nederland. Het verschil met de regeling zoals die gold onder Verordening (EEG) 1408/71 is dat de mogelijkheid van vrijwillige verzekering voor de Anw niet bestaat voor personen die zich pas na de datum van inwerkingtreding van Verordening (EG) 883/2004 vrijwillig verzekeren.

Onder 4 - toepassing van de Nederlandse wetgeving inzake arbeidsongeschiktheid

- De vermeldingen in onderdeel 4 van bijlage XI voor Nederland van Verordening (EG) 883/2004 maken duidelijk dat de verordening voor arbeidsongeschiktheidsuitkeringen in de pas loopt met de wijzigingen in de nationale wetgeving die zich in de loop van de tijd hebben voorgedaan. Zo zal iemand die in 1970/1971 WAO-verzekerd is geweest en in 2010 arbeidsongeschikt raakt, recht hebben op een pro rata-WIA-uitkering ondanks dat hij nooit WIA-verzekerd is geweest. In bijlage XI staat nu ook dat een betrokkene geen aanspraak meer kan maken op een WAZ-uitkering voor arbeidsongeschiktheid die is ontstaan na 1 augustus 2004. Op die datum werd de WAZ-verzekering namelijk opgeheven. In Verordening (EEG) 1408/71 stond dit niet, waardoor een betrokkene die later arbeidsongeschikt raakte en verzekerde jaren had, ook nog een pro-rata-WAZ-uitkering kon krijgen.
- De vermeldingen over de fictieve verzekering en de Toeslagenwet staan niet meer in de nieuwe bijlage. Deze onderwerpen worden nu respectievelijk geregeld in artikel 51, lid 3 en artikel 70 van de nieuwe verordening.

Corresponderende artikelen

- Artikel 23 tot en met 30; artikel 51, lid 3; artikel 56, lid 1; artikel 70; artikel 83 Verordening (EG) 883/2004
- Artikel 89 Verordening (EEG) 1408/71
- Bijlage VI, onder R, Nederland Verordening (EEG) 1408/71

De volgende organisaties werkten mee aan de totstandkoming van deze toelichting

Belastingdienst

CVZ College voor zorgverzekeringen

 voor het leven
Sociale Verzekeringsbank

 uww werken aan perspectief